

ประวัติศาสตร์สากล

เล่ม ๑๒

เทียบศักราช

ปทานุกรมนามคนสำคัญ

กับ

สารบาญละเอียด

ไทย

ไพจิตรวิมล วรรณ

กรมศิลปากร

พิมพ์ครั้งแรก ๓๐๐๐ เล่ม

วันที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๔๗๔

ลำดับศักราช

สมัยก่อนพุทธศักราช

๔๕๐๐ พระเจ้าเมเนสเป็นปฐมกษัตริย์ ตั้งราชอาณาจักร
อียิปต์

๓๖๘๗ อียิปต์เกิดตั้งประติทิน นับเป็นประติทินอันแรก
ของโลก

๓๐๐๐ พระเจ้าอียิปต์ในราชวงศ์ที่ ๓ ของค คือ พระเจ้า
เคออปส์, เกเฟรน และ มิเชอรินุส ได้สร้าง
ปิรามิดใหญ่ ๆ

๓๐๐๐ ตั้งชาติอียิปต์

๒๕๐๐ คาลเดยดำ มีพระเจ้าแผ่นดินสององค์ คือ พระเจ้า
ซาร์กอนและพระเจ้านารัมซอร์ปกครองทั้งประเทศ

๒๐๐๐ อีนเดยตั้งเป็นบกแผ่น

๑๘๐๐ พวกรัณมาตั้งอยู่ทุกศักราช

- ๑๘๐๐ พวกจีนมาตั้งในมณฑลซานตี้
- ๑๗๐๐ พวกจีนเข้ามาตั้งในมณฑลโฮ่หนาน ในความปกครองของพระเจ้าซุน
- ๑๖๖๒ วงศ์เยี่ยครองแผ่นดินจีน
- ๑๖๕๐ พระเจ้าผู้ตั้งได้เมืองต่าง ๆ ทางใต้ของแม่น้ำเหลือง
- ๑๖๐๐ พระเจ้าฮัมบูราบี่ของประเทศบาบิโลน ทรงขุดคลองต่าง ๆ ในดินแดนเมโสโปเตเมีย และทรงทำประมวลกฎหมายขึ้นเป็นครั้งแรก
- ๑๕๐๐ พระเจ้าอาเมเนมัตที่ ๓ แห่งอียิปต์ และผู้สืบสันคติวงศ์ต่อมา ได้ขยายอาณาเขตต์และสร้างบ้อมค่ายที่คอคอดสุเอซและตามลำน้ำไนล์ พระเจ้าอาเมเนมัตที่ ๓ ทรงขุดทะเลสาบเมริดด้วย
- ๑๓๐๐ พวกฮิบรูอพยพเข้าไปในอียิปต์
- ๑๒๒๓ ขวდანของวงศ์เยี่ยในประเทศจีน และวงศ์ซางขึ้นครอง
- ๑๐๐๐ พระเจ้าเศติที่ ๓ ของอียิปต์ กับพระเจ้ารามเสส

ที่ ๒ ยกกองทัพไปตีลี้เรียว และเอธิโอเปีย (อามิส
ซีเนีย) และทำให้กรุงเชปต์เจริญขึ้นเป็นอันมาก

- ๗๕๐ พวกพินเขียนดงนครหลวงที่ชัตอน
- ๗๐๐ ราชวงศ์รามเส็ดของอียิปต์ระง่ำราย และเมือง
เชปต์หมดอำนาจ
- ๖๐๐ อียิปต์ตกอยู่ในความยุ่งยาก โดยพระเจ้าแผ่นดิน
อียิปต์ค้างทางเมืองเมมฟิสกับพวกพระ แข่งขัน
อำนาจกัน
- ๖๐๐ รัชกาลพระเจ้าเตกาด - ฟาดาสาร์ ชาวอัสสิเรีย
ทำสงครามรุกราน อารเมเนีย, ลีเรียและคาบเคีย
- ๕๗๘ ขวสานของวงศ์ซางในประเทศจีน
- ๕๗๘ วงศ์เจียวครองแผ่นดินจีน
- ๕๗๘ พวกจีนยกไปถึงเซียงไฮ้
- ๕๕๐ พวกพินเขียนดงนครหลวงที่ไคร์
- ๕๐๗ ชาตียิบรุมพระเจ้าโซตเป็นพระเจ้าแผ่นดินครั้งแรก
- ๕๐๐ ชาวอังกฤษซึ่งเรียกว่า บริตอน ยังเป็นป่าเถื่อนอยู่

- ๔๖๘ พระเจ้าเดวิดสร้างเมืองเยรูซาเลม
- ๔๕๐ สมัยดีเคอคุสของสปาร์ตา
- ๓๐๐ พวกโกถัวด์กระจายเข้าไปอยู่ในยุโรป
- ๒๘๘ อวสานของวงศ์เจียวในประเทศจีน
- ๒๗๓ พวกฟินเซียนตั้งแคว้นคาเซซ
- ๒๓๒ พวกพระในอียิปต์มีอำนาจเต็มที่
- ๒๒๘ พระเจ้าซารากอนแห่งอียิปต์ ช่วยพระเจ้าแผ่นดิน
อิสราเอล รวมพวกอัสติเรีย
- ๒๒๗ พวกซุงประทุษร้ายจีน
- ๒๓๐ โรมุสสร้างกรุงโรม
- ๑๗๘ พระเจ้าซาร์กอนแห่งนีนีฟ ตัดเมืองหุดวงของพวก
อิสราเอลได้
- ๑๗๔ พระเจ้าซาร์กอนแห่งนีนีฟ ไปตีอียิปต์
- ๑๗๒ พระเจ้าโรมุสแห่งกรุงโรมขึ้นพระชนม์
- ๑๖๕ พระเจ้าเซนนาเชรีบของนีนีฟ รุกรานพวกยิว
และพวกอียิปต์

- ๓๔๘ พระเจ้าเซนาเซริบของนีนีฟ ทำลายกรุงบาบิโลน
และตบแต่งเมืองนีนีฟให้งดงาม
- ๓๕๘ พระเจ้าอัสดาร์ - ชาติคอนของนีนีฟ ตีอียิปต์ได้
และเข้าไปรุกรานประเทศอาหรับ
- ๓๕๘ พวกอัสสิเรียปราบอียิปต์อยู่ในอำนาจ
- ๓๖๘ พระเจ้าอัสสุรมานิปาตแห่งนีนีฟ ยึดเมืองเฮปส์
- ๓๗๒ พระเจ้าปัสมาเมติก ได้อาศัยพวกทหารจังกกรัก
กู อียิปต์ จากพวกอัสสิเรีย
- ๓๐๐ พระเจ้าอัสสุรมานิปาตของนีนีฟ ปราบกบฏคาตเดีย
- ๘๓ พระเจ้านาโบโปตัสซาร์ของบาบิโลน กบฏต่อ
พระเจ้าแผ่นดินนีนีฟ
- ๘๒ รัชสมัยพระเจ้าซยาซาเวครองเปอร์เซีย
- ๘๐ พระพุทธเจ้าประสูติ
- ๖๖ พระเจ้าเนเกาของอียิปต์ ทรงชุดคลองคิตค็อทะเล
แดงกับแม่น้ำไนล์
- ๖๓ พวกมิด ช่วยเหลือพระเจ้านาโบโปตัสซาร์ที่กรุง

นีนไฟได้

- ๖๒ พระมหากษัตริย์นาบูคัส เจ้าอัสซีเรียสมัยเดียวกับ
พระพุทธรูปเจ้าเกิด
- ๖๓ เจ้าซื่อนักปราชญ์จีนเกิด
- ๖๓ พระเจ้านาบูโคโดโนซอร์ ตั้งอาณาจักรบาบิโลน
ขึ้นใหม่ และปราบปรามอียิปต์
- ๕๔ พระเจ้านาบูโคโดโนซอร์ของบาบิโลน ทรงยึด
เมืองเยรูซาเลม และรบชนะพวกฟินิเซียน
- ๕๓ สมัยไซดอนของกรีก
- ๔๔ พวกบาบิโลนได้เมืองเยรูซาเลม
- ๓๐ พวกฟินิเซียนตกอยู่ในอำนาจอัสซีเรีย
- ๒๐ สมัยบิสตราตุสของกรีก
- ๓๘ อียิปต์ตกอยู่ในอำนาจของเปอร์เซีย
- ๓๔ พระเจ้าพิมพิลาร์สิ้นพระชนม์
- ๘ รัชสมัยของกษัตริย์จีนเกิด
- ๗ รัชสมัยพระเจ้าไซรัสของเปอร์เซีย

สมัยพุทธศักราช

- ๑ พระพุทธเจ้านิพพาน และมีการสังคายนาพระไตรปิฎกเป็นครั้งแรก เมื่อ ๒๓ วันภายหลังพระพุทธเจ้านิพพาน
- ๕ เปอร์เซียได้อาณาจักรบาบิโลน
- ๓๐ พระมหากษัตริย์นาบูคเอดเนสเจ้าตักศิพระพุทธรเจ้าต้นขั้ว
- ๓๗ พระเจ้าอชาตศัตรูขึ้นพระชนม์
- ๒๒ รัชสมัยพระเจ้าดาวยุทธ์ของเปอร์เซีย
- ๓๔ กรุงโรมเปลี่ยนการปกครองที่มีพระราชินีเป็นรัฐบาล
- ๓๕ สมัยคดีลัทธิของกรีก
- ๔๓ เริ่มสงครามกรีกกับเปอร์เซีย
- ๕๓ พระเจ้าดาวยุทธ์กษัตริย์เปอร์เซีย ตั้งกองทัพไปรบกรีก ถูกพ่ายทำลายกลางทาง
- ๕๓ พระเจ้าดาวยุทธ์กษัตริย์เปอร์เซีย ทำสงครามกับกรุงเอเธนส์

- ๕๘ พระเจ้าดาเรียสของเปอร์เซียขึ้นพระชนม์
- ๖๓ สัมัยเหม็ดโคเกิดของกรีก
- ๗๓ ขงจื๊อตั้งตักศิณาสอนของจีนขึ้น
- ๗๕ โสกราตีสนักปราชญ์กรีกเกิด
- ๘๔ โรมตั้งกฎหมาย ๓๒ โต๊ะ
- ๘๔ สัมัยเปดิกติสของกรีก
- ๘๔ เปอร์เซียทำสัญญากับกรีก
- ๓๐๐ ตั้งคายนามพระไตรปิฎกเป็นครั้งที่ ๒
- ๓๑๒ เริ่มสงครามเบโดโปนิเซียน ระหว่างเฮเลนัสกับ
สปีตาตาร์
- ๓๑๔ เปดิกติสของกรีกขึ้นบุญ
- ๓๒๒ สัญญาสงบศึกระหว่างเฮเลนัสกับสปีตาตาร์
- ๓๓๘ เฮเลนัสยกเมืองขึ้นให้แก่สปีตาตาร์มากมาย เป็น
เหตุทำให้อำนาจของเฮเลนัสเสื่อมลง
- ๓๕๓ พวกโกตติกรุงโรม
- ๓๗๐ พวกจีนรุกตลอดเขตต์ ซึ่งเรียกว่าประเทศจีนด้วย

- ๑๗๓ เม่งตั้นกัปรายญี่งินเกิด
- ๑๗๗ พวกเบดเบี่ยนในกรุงโรม มีลัทธิเกือบเท่าพวก
ปาตริเซียน
- ๑๗๘ วงศ์นั้นทะครอบครองแผ่นดินมคช
- ๑๗๙ ต่ปาดาร์เลียมอำนาจ
- ๑๘๑ พระเจ้าอาเดกซานเดอร์มหาราชประสูติ
- ๒๐๔ สมัยเคมอดซ์เซนต์ของกรีก
- ๒๐๗ พระเจ้าพิตติปของมาซิโดเนียสิ้นพระชนม์
- ๒๐๘ เอเรนดักกอยู่ในอำนาจของพระเจ้าอาเดกซานเดอร์
มหาราช, กษัตริย์มาซิโดเนีย
- ๒๐๙ พระเจ้าอาเดกซานเดอร์มหาราชรุกรานเอเชีย
- ๒๑๐ พระเจ้าอาเดกซานเดอร์มหาราชได้เปอร์เซีย
- ๒๑๓ เปอร์เซียขึ้นอำนาจ
- ๒๑๖ พระเจ้าอาเดกซานเดอร์มหาราชรุกรานอินเดีย
- ๒๒๐ สันบุญพระเจ้าอาเดกซานเดอร์มหาราช
- ๒๒๗ จันทรคุปต์กำจัดวงศ์นั้นทะลงได้ ตั้งตนครอบครอง

แคว้นมคธและตั้งวงศ์โมริยะ

๒๕๒ สมัยพระเจ้าพินทุธรรครองแผ่นดินมคธ รุกราน

เขตต์เล็กกัน ตงมาจนถึงมัทราช

๒๕๓ เม่งตั้งขึ้นชีพ

๒๖๗ กองทัพพระเจ้าไพรวุฑพ่ายแพ้กองทัพโรมัน และ
พระองค์ก่อก่ดินพระชนม์

๒๗๔ พระเจ้าอโศกเสวยราชย์ในแผ่นดินมคธ

๒๗๗ เริ่มสงครามปุนิกระหว่างกรุงโรมกับคาร์เซ

๒๗๘ พระเจ้าอโศกประกาศพระองค์เป็นพุทธมามกะ

๒๘๒ ตั้งอาณาจักรอาระกันของพะม่า

๒๘๓ ทหารเรือกรุงโรมตีกองทัพเรือคาร์เซแตก

๒๘๗ กองทัพบกกรุงโรมถูกกองทัพคาร์เซตีแตก

๒๘๙ ตีโอโคตข้าหลวงต่างพระองค์ ของพระเจ้าอาเดก-
ซานเตอร์ ทางเขตต์มากเตรียนตั้งตนเป็นเจ้าแผ่นดิน
rukran ปาเชียร์

๒๙๔ พระเจ้าอโศก เสด็จไปนมัสการที่ประสูติของพระ

พุทธเจ้า

- ๒๘๗ พระเจ้าวงศ์ครองราชอาณาจักรทั้งหมด
- ๒๘๗ สงครามโรมกับคาร์เซ
- ๓๐๐ ชาวอินเดียมายังแซกแซงอยู่ในสุวรรณภูมิ
- ๓๐๓ พระเจ้าอโศกทรงทำสังคายนาพระไตรปิฎกครั้งที่ ๓
ที่เมืองปาฏลิบุตร
- ๓๐๒ คาร์เซทำสัญญาสงบศึกกับกรุงโรม
- ๓๐๓ พระเจ้าอโศกอุปสมบทในพระพุทธศาสนา
- ๓๓๓ พระมหินทรากับพระนางสังฆมิตา ประดิษฐานพระ
พุทธรูปปางนาคปรกเป็นมุนีในลังกาที่วัด
และมีการสังคายนาพระไตรปิฎกเป็นครั้งที่ ๔
- ๓๓๘ ยุธิเตม ข้าหลวงกรีกประจำเขตคัสซอกเดียนได้เป็น
ใหญ่ ครองแผ่นดิน ซอกเดียน, บากเตรียน,
มาร์เซียนและอาเรีย
- ๓๒๐ พระเจ้าอโศกสิ้นพระชนม์
- ๓๒๑ พวกโรมันได้แผ่นดินโกดซ์แซนไป

- ๓๒๓ ยัณนิบาตบุครวามิดคา เป็นแม่ทัพของควาร์เซซ
- ๓๒๓ พวกเยอูจี ตั้งอาณาจักรในทวีปเอเชียตอนกลาง
- ๓๒๓ ดีส์กูระ ตั้งอาณาจักรอันธระ ในดินแดนเตกกัน
ระหว่างแม่น้ำโคซาจารย์กับแม่น้ำกฤษณา
- ๓๒๓ วงศ์ดำดาการนิส ครองเขตต์เตกกัน
- ๓๒๕ ยัณนิบาตเติร์กกองทัพไปตั้งกรุงโรม ชำมภูเขาแอลป์
- ๓๒๖ กองทัพยัณนิบาต รวมกับกองทัพฟลามินิยัสของ
กรุงโรม
- ๓๒๗ กองทัพยัณนิบาตกับกองทัพโรมรบกันที่คานัน
- ๓๒๘ พระเจ้าวงศ์ดีสร้างกำแพงใหญ่ของจีน
- ๓๒๘ จีนแผ่อำนาจเข้ามาในตังเกีย
- ๓๔๑ ยัณนิบาตรบกับซึเบยวของโรมที่เมืองซามา
- ๓๔๒ เตียวบั้งมีชัยชนะเซียงผู้
- ๓๔๓ พระเจ้าแอนติโอโคสที่ ๓ กษัตริย์ดีเรียชนะพระเจ้า
ยูริเดมได้อำนาเขตต์เพิ่มเติม
- ๓๔๓ พระเจ้าคิมิตรีโอสครองแผ่นดินปากเตรียน และ

- ชอกเคียนรุกรานบ้านจาบ ต่ได้เมืองดังคละ บัก-
คาเตน ตั้งแคว้นสุราษฎร์ธานี
- ๓๔๔ เดียวบังตังวงศ์หันครองแผ่นดินจีน
- ๓๔๖ พวกโรมันค้ได้แคว้นมาซิโดเนีย
- ๓๕๘ ตันวงศ์โมริยะ บุดียมิตรตังวงศ์สูงครองแผ่นดิน
มคธ มั่นครหวดงช่อปาฏฐบุตร
- ๒๖๐ ยันนิบาตกนิยาตาย
- ๓๖๓ พระเจ้ายุคราติดาส์ มีอำนาจเหนือเขตต์บากเคเรียน
ชอกเคียน อาเวีย คันธาระ
- ๓๗๕ เปอร์ซียุตเจ้าแผ่นดินมาซิโดเนีย ทรงพยายามแก้
เมืองให้หลุดพ้นอำนาจโรมัน แต่ทัพ่ายแพ้
- ๓๗๗ พระเจ้ายุคราติดาส์ ถูกพระโฮรดปดงพระชนม์
- ๓๗๗ มาริยุตของโรมเกิด
- ๓๗๗ พวกกรีกทางเขตต์บากเคเรียน รุกรานอินเดีย
- ๓๗๒ พระเจ้าเมนันเตอร์ หรือพระเจ้ามิดินทร์ (อินเดีย
ฝ่ายเหนือ) ตั้งอำนาจผู้ตั้งบ่มบัตของพระเจ้า

ยุคราติดาตส์เสี่ย และเคยเป็นพระเจ้าแผ่นดินที่ทรง
อำนาจ

- ๓๘๔ กรุงโรมหาเหตุ ทำสงครามกับคาร์เซซ
๓๘๗ ดันสงครามปุนิก คาร์เซซเป็นเมืองขึ้นของโรม
๓๘๗ กรีกทั้งหมดขึ้นกับกรุงโรม
๔๐๐ อาณาจักรรุดอกกาเรียนขึ้นแก่จีน
๔๐๕ พระเจ้าวุตี (จีน) ส่งนางเกี่ยงออกไปดูตาดเตา
ของพวกฮั่น
๔๐๗ สุดตาของโรมเกิด
๔๐๘ ซิเบริยัสของโรมได้รับตำแหน่งเป็นหัวหน้าราชวร
๔๑๐ ซิเบริยัส ถูกฆ่าตายในสงครามราชวร
๔๒๐ เศรษฐของโรม ถูกฆ่าตาย
๔๒๐ พวกโรมันเหยียบเข้ามาในเขตคัสโกด และรุกราน
ดินแดนทางแม่น้ำโรน
๔๒๔ โฮเกียบึง คุมกองทัพบกดินแดนพวกฮั่น
๔๒๘ พระเจ้าอภัยทษฐะ (ลังกา) สร้างโลหะปราสาท

- ๕๓๑ ขาณาจักรเวียตนาม ตกเป็นของจีน
- ๕๓๒ จีนยึดอาณาจักรน่านยวน และเมืองกังต้ง
- ๕๓๓ ตั้งคายนาวะไตรปิฎกเป็นครั้งที่ ๕ ทำกันในเกาะ
ลังกา
- ๕๓๔ พระเจ้าอู่ตี้ ได้เซตต์เตี่ยวตุง และเกาหลี่
- ๕๓๖ ปอมเปย์ (โรม) เกิด
- ๕๓๗ ซีเซโร (โรม) เกิด
- ๕๔๒ ซีซาร์ (โรม) เกิด
- ๕๕๓ จีนแพ้พวกฮั่น
- ๕๕๕ รัชสมัยพระเจ้าอัครคคามินี่ (ลังกา) ผู้สร้างวัด
อภัยศิริ
- ๕๕๗ มาริยัสของโรมถึงแก่กรรม
- ๕๖๒ สุลต่านเป็นผู้บัญชาการกรุงโรม
- ๕๖๓ สุลต่านถึงแก่กรรม
- ๕๖๗ ปอมเปย์ขยายอาณาเขตต์ของโรมันถึงภูเขาบิเรนส์
- ๕๗๐ พระเจ้าซ็อนตี้ (จีน)ปราบพวกฮั่นลงได้

- ๔๗๓ ตั้งวงศ์ตั้งคะ ครองแผ่นดินมคธ
- ๔๘๐ ปอมเปย์ได้เมื่อน้ำยูเฟรติสมาเป็นขอบเขตต์ของโรมัน
- ๔๘๔ ซีซาร์ได้ตำแหน่งกงสุล
- ๔๘๕ ยุติยุตซีซาร์ ได้ได้ประเทศโกดทั้งหมัด
- ๔๘๕ ปอมเปย์ตาย
- ๔๘๘ ซีซาร์ถูกฆ่าตาย
- ๕๐๐ หมดเชื้อสายพวกติกือร์
- ๕๐๓ ซีเซโรถูกประหารชีวิต
- ๕๑๒ โรมเบียดเบียนการปกครองเป็นราชาธิปัตย์
- ๕๑๒ กาดฟีเซตตั้งวงศ์เยอจี ครองอาณาเขตต์เยอจี
- ๕๑๓ ตั้งวงศ์พระเจ้ามิตินท์
- ๕๑๓ พระเจ้ากาดฟีเซตขยายอาณาเขตต์ถึงบันจับ
- ๕๑๖ ตั้งวงศ์กานวา
- ๕๒๒ ออกตาวียุส ตั้งคนเป็นพระเจ้าแผ่นดินครองกรุงโรม
- ๕๕๓ ผู้สืบสายของพระเจ้ากาดฟีเซต ขยายอาณาเขตต์ถึงแม่น้ำมนา และเมืองพาราณสี

- ๕๕๗ พระเจ้าออกัสตัส ซีซาร์ (โรม) ขึ้นพระชนม์
- ๕๖๗ รัชสมัยพระเจ้ากววงวู้ตี้ (จีน)
- ๕๗๘ พระเจ้ากววงวู้ตี้ปราบเสฉวนลงได้
- ๕๘๕ จีนได้ตั้งเกี้ยวและเกาะไหหลำ
- ๕๙๐ พระเจ้าติเบอเรียส (โรม) ขึ้นพระชนม์
- ๖๐๐ พระเจ้ากววงวู้ตี้ ขึ้นพระชนม์
- ๖๐๐ พราหมณ์โกณฑัญญะ ชาวอินเดีย ได้อภิเษก
สมรสกับนางพระยาชอม
- ๖๐๐ พวกจามปาได้รับอารยธรรม จากอินเดีย พร้อม
กับเขมร
- ๖๐๓ รัชสมัยพระเจ้ามิ่งตี้ ครองแผ่นดินจีน ทรงขอ
สมณทูตไปจากอินเดีย
- ๖๐๗ พระพุทธศาสนาไปประดิษฐานอยู่ในประเทศจีน
- ๖๐๗ พระเจ้ามิ่งตี้ประกาศพระองค์เป็นพุทธมามกะ
- ๖๓๓ เนโรปลงพระชนม์พระองค์เอง
- ๖๓๓ รัชสมัยพระเจ้ากานิชกะ

- ๒๓๖ นายพลบันเจาบชนะพวกฮั่นในเขตต์ บาร์กูต
- ๒๓๗ อาณาจักรโคตานกับกัศการขึ้นแก่จีน
- ๒๓๘ พระเจ้ามังคีตันพระชนม์
- ๒๓๙ พระเจ้ากานิชกะ ทรงทำสงครามฝ่ายพระพุทธรู้
คำสั่งที่เมืองปฐมาปุระ
- ๒๔๐ นายพลบันเจา (จีน) เอาทหารโคตานไปประหาร
ชีวิตเจ้ากัศการ
- ๒๔๑ นายพลบันเจา เอาทหารกัศการไปตีเมืองยาร์คันด์
- ๒๔๓ เคี้ยวเหียนปราบพวกฮั่นทางเหนือของจีนลงได้
- ๒๔๒ รัชสมัยพระเจ้าโฮต (จีน)
- ๒๔๓ ราชวงศ์หันกับพวกเยอจุทำสงคราม
- ๒๔๗ นายพลบันเจาปราบพระเจ้าการาการ
- ๒๔๕ นายพลบันเจาถล่มเมืองจีน
- ๒๔๕ รัชสมัยพระเจ้าหุวิษกะ ของอินเดีย
- ๒๖๐ พระเจ้าตราซาน (โรม) ตันพระชนม์
- ๒๖๘ พระเจ้าโคตมัมบุร์ เจ้าแผ่นดินอันธระปดงพระชนม์

พระเจ้ามหาปาณะ เจ้าแผ่นดินสุราษฎร์

๖๗๐ บัณฑิตปรามพวกเคอริกีสถาน

๖๗๕ สมัยพระเจ้าวาสุเทวะ

๗๐๐ วงศ์หินคงคนระด้าระด้าย

๗๐๐ พวกอันตั้งถิ่นฐานอยู่ในเขตคัฏราต ถึงภูเขาคอเคซุส

๗๒๗ โจรโจกผ้าเหลือง ก่อการจลาจล

๗๓๕ พระเจ้าคอมโมดัสถูกฆ่าตาย

๗๓๖ ตำระดี ครองพுகามสันพระชนม์

๘๐๖ ตูมาเจียวทำตายวงศ์หินทางเมืองเสฉวน

๘๐๘ ตูมาเยนบุตรตูมาเจียวคงวงศ์หิน

๘๑๓ รัชสมัยพระเจ้าออเรลิอานุสของอาณาจักรโรม

๘๑๗ พระเจ้าคอนสแตนติน (โรม) ประสูติ

๘๑๘ รัชสมัยพระเจ้าโปรบัสของอาณาจักรโรม

๘๒๓ ตูมาเยนได้อาณาจักรวุ

๘๒๗ รัชสมัยพระเจ้าดิโอเคเตเซียนของอาณาจักรโรมัน

๘๒๘ ตัทธิงจุแม่เข้าไปในญี่ปุ่น

- ๘๓๓ พระเจ้าศรีสุทโศดม ด้วงอำนาจนักรบยี่สิบห้า ทาง
 ถิ่นน้ำคงคา
- ๘๔๘ พวกยี่สิบห้าอำนาจในเขตต์ชานส์ หัวหน้าชื่อเถียวตัง
- ๘๔๙ รัชสมัยของพระเจ้าคอนต์แดนดิน
- ๘๕๔ พวกยี่สิบห้าในเขตต์ชานส์ รุกรานไอน่าน ยึดเมืองโตยง
- ๘๕๗ เถียวตังปลงพระชนม์พระเจ้าช่วยดี
- ๘๖๓ อริยสั พระราชาคณะของคารอติก บัญญัตินิทาย
 อริยานิสัม
- ๘๖๘ พระเจ้าคอนต์แดนดิน เข้าประชุมในการประชุม
 พระราชาคณะฝ่ายคารอติก ที่เมืองนิเซในเอเชียน้อย
- ๘๖๙ ตั้งร่างกรุงคอนต์แดนดินโนเบ็ต
- ๘๗๗ พระพุทธศาสดา เป็นศาสดาทางราชการของจีน
- ๘๘๐ พระเจ้าคอนต์แดนดินขึ้นพระชนม์
- ๘๘๕ พวกมูยงทำตายอาณาจักรยี่สิบห้า
- ๘๙๐ พวกยี่สิบห้าและพวกแมนจูรุกรานแดนจีนทางเหนือ
- ๘๙๐ พวกยี่สิบห้ารุกรานยุโรป ทางทิศตะวันออก

- ๙๑๗ พวกอันปะทะกับพวกโกธสาชาพวกเยอรมัน
- ๙๑๘ พู่เทียนคี่พวกมุของพายแพ
- ๙๑๙ พวกคนบ้าผ่านพรมแดนโรมันเข้ามา
- ๙๒๐ พวกวิสิโกธข้ามแม่น้ำดานูบ มาตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกแห่งอาณาจักรโรมัน รุกรานมาซีโดเนีย เข้าเขตดักกรีกแล้วเคยไปยังอิตาลี
- ๙๒๑ พระเจ้าซันเฮียวูคี่ (จีน) ตั้งหอพระในพระราชวัง
- ๙๒๒ รัชสมัยพระเจ้าโคเบเกียวก วงศ์โคเบสัรบกับพวกคนป่า
- ๙๒๓ กะยงทะริต กรุงเมืองพุทาม
- ๙๒๔ พระเจ้าเซโอโตลียุสตั้งพระชนม์
- ๙๒๕ แบ่งอาณาจักรโรมันออกเป็นสองภาค และกรุงโรมตั้งต้นดำเนินตรงสู่ความเสื่อม
- ๙๒๖ หดวงจันฟาเทียนเข้ามาในอินเดีย
- ๙๒๗ พวกซูเอฟต์ รุกรานดินแดนอิตาลี
- ๙๒๘ พวกอาแดงส์, วังคาลด์และมูร์กองค์ เข้าไป

ในเขตต์โกด

- ๙๕๒ รัชสมัยของพระเจ้าโคบะเตะ วงศ์โคบะรุกราณ
มองโกเลียปราบเกยูเกนตง และได้โดยยังไชน่าน
- ๙๕๓ อาณาเขตต์ขององค์คุปตะ แผลออกไปตั้งแต่แม่น้ำ
สินธุ ถึงแม่น้ำพรหมบุตร
- ๙๕๓ พระอศิวโฆส เป็นคนแรกแต่งพุทธประวัติเป็น
คำฉันท์ ชื่อ พุทธจริต ซึ่งแปลเป็นภาษาจีน
- ๙๕๕ พวกวิดีโกช เข้าถึงเขตต์โกด ตั้งอยู่ทางอาทิเคน
ระหว่างแม่น้ำตวล กับบีเรเนส
- ๙๕๖ หดวงจีนฟ้าเหียนกดับเมืองจีน และในเกาะลังกา
ทำสังฆายนาพระโคธิฏก นับเป็นครั้งที่ ๖ ตั้งแต่
พระพุทธเจ้านิพพานแล้ว
- ๙๖๐ พระพุทธศาสนาแผ่เข้าไปในชะวา
- ๙๖๓ พระพุทธโฆษาจารย์มาถึงลังกา
- ๙๖๗ รัชสมัยพระเจ้าโคบะเตะ วงศ์โคบะเตะได้เมืองเซนส์
- ๙๖๘ พวกโรมันยกออกจากเกาะอังกฤษหมด

- ๑๗๘ โกฎัญญะพราหมณ์ เป็นเจ้าแผ่นดินเขมร ครอง
อาณาจักรวิชัยปุระ
- ๑๗๙ พระเจ้าโตบะเจาท้ายโบสถ์วิหาร และชีวิตพุทธ-
ศาสนิกชน
- ๑๘๐ วงศ์อุปต๊ะรุ่งเรืองที่สุดในอินเดีย
- ๑๘๑ วงศ์เยอจุ้เลี้ยงดินแดนแถบอิหร่านแก่พวกฮั่น
- ๑๘๒ อัครบิดรหัวหน้าพวกฮั่น ทางยังการ รุกรานเขตต์โกต
- ๑๘๓ อัครบิดร พาทหารเหยียบดินแดนเบดเยียม
- ๑๘๔ อัครบิดร รุกเขตต์อิดาตี ยึดเมืองมิดาน
- ๑๘๕ รัชสมัยพระเจ้าโตบะรุ่งเรืองได้ในพระพุทธศาสนา
มาก
- ๑๘๖ อัครบิดรตาย
- ๓๐๐๐ อำนาจวงศ์เยอจุ้เสื่อม
- ๓๐๐๕ พวกฮั่นรุกรานบัญชา
- ๓๐๐๗ เอยิคุยผู้ตั้งอาณาจักร กัดโต - โรมัน ระหว่าง
แม่น้ำซอมกับแม่น้ำดัวร์ ถึงแก่กรรม

- ๓๐๓๓ พระเจ้าโตบะยัง ทรงผนวช
- ๓๐๓๗ วงศ์เขมูจี้เคี้ยงเคว้นเคซเมียร์แก่วกซัน
- ๓๐๔๐ วงศ์คุปตะโทรมตง เพราะพวกซันรุกราน
- ๓๐๔๔ โค้ตวิสต์ เป็นหัวหน้าพวกฝรั่ง ซาเตียง
- ๓๐๔๗ โค้ตวิสต์ รมกับซียากเรียสต์หัวหน้า กัดโด-โรมัน
- ๓๐๓๗ ไตรามันหัวหน้าพวกซัน รุกรานถึงเคว้นมาดอะ
แย่งสมบัติพระเจ้าฟดาทิดยะ วงศ์คุปตะ
- ๓๐๓๗ พระเจ้าโตบะฮอง ย้ายเมืองหลวงจากบึงฉิง ใน
เขตต์ซานส์ไปทีโดยัง ในเขตต์ไฮ่น่าน
- ๓๐๔๓ โค้ตวิสต์รบชนะพวกบรูกองด์
- ๓๐๔๓ รัชสมัยพระเจ้าโตบะโก (จั้น)
- ๓๐๔๕ รัชสมัยพระเจ้าเคี้ยงวูตี้ ครองนครน่านถึง
- ๓๐๕๐ โค้ตวิสต์รบชนะพวกวิลีโกช
- ๓๐๕๔ โค้ตวิสต์ ถึงแก่กรรม
- ๓๐๕๔ พระเจ้าภาตาระวะวงศ์วตะภีได้ช่วยชนะพวกซันและ
ทรงยกพระเจ้าฟดาทิดยะให้เป็นพระเจ้าแผ่นดินอีก

- ๓๐๕๘ รัชสมัยพระนางเจ้าอยู่หัวของจีน ทรงทำนุบำรุง
พระพุทธศาสนา
๓๐๖๕ พระโพธิ์สัมมะ หนีภัยจากอินเดียไปจีน
๓๐๖๗ พระเจ้ายะโล้ธรรมัน ครองแคว้นมาดวะคันทาน
พวกันให้หยุดรุกรานอินเดีย
๓๐๗๗ อาณาจักรโคมะ แยกออกเป็น ๒ ส่วน คือ เวอ
ตะวันตก และเวอตะวันออก
๓๐๗๘ คานตุมเณราชาพวกเตอร์กักรบชนะพวกเกยูเกนและ
พวกเตอร์กักรองเขตต์เอเซียตอนกลาง
๓๐๘๕ พระพุทธศาสนาแผ่เข้าไปในญี่ปุ่น
๓๑๐๐ ขอมแผ่อำนาจเข้ามาในอาณาจักรโคตรบูร
๓๑๐๐ ตั้งวงศ์คาคูกะ ครองอาณาจักรมหाराษฎร์
๓๑๐๑ โคตแดร์ เป็นราชาครองเขตต์โกต
๓๑๐๔ สงครามระหว่างลูกหลานของโคตแดร์ในเขตต์โกต
๓๑๑๔ มหะหมัดเกิด
๓๑๑๖ ตั้งเมืองหงสาวดี ในอาณาจักรพะโค

๑๓๒๐ อาณาจักรวงศ์โตมะ รวมกันเข้าใหม่

๑๓๒๔ ดงวงศ์ลุย

๑๓๓๑ พระเจ้ายังเกียงตี้ จันททางไต

๑๓๓๒ พระเจ้ายังเกียงตี้ เมืองน่านกิง

๑๓๓๖ แผ่นดินพระนางเจ้าชุยโกของญี่นุ่น

๑๓๔๘ รัชสมัยพระเจ้ายังตี้ทำสงครามกับเอเซียคอนกตาง

๑๓๔๘ พระเจ้ายังตี้ตั้งกองทัพมาปราบปรามญวน และ
รุกรานแคว้นจามปา

๑๓๔๘ พระเจ้ายังตี้ตั้งเมืองโตยังไปประทับอยู่ที่เกียงตู

๑๓๔๘ รัชสมัยพระเจ้าตั้งถาหิตยะ ได้เมืองกาโนจิ มี
อำนาจตลอดอินเดียดีกาเหนือ

๑๓๕๓ หดีเจมิน ประกาศยกบิดาของตนเป็นเจ้าแผ่นดินจีน

๑๓๕๓ พระเจ้าบุติเกษิมที่ ๒ เจ้าแผ่นดินมหाराษฎร์ขยาย
เขตต์ถึงเดกกัน

๑๓๕๕ เกิดคำสอนอิสลาม

๑๓๕๖ พระนางบรันโหด ถูกจับตัวส่งโคตแดร์ที่ ๒ เจ้า

ประเทศโกธ

- ๓๓๖๓ หตฺถะมิณปรามโชนํนถงได้
- ๓๓๖๓ พระเจ้าสัตตาทิตยะ ทำศึกกับพระเจ้าบุติเกชิมที่ ๒
เจ้าแผ่นดินแดนเดกกัน พระเจ้าสัตตาทิตยะถอยกลับ
- ๓๓๖๕ มหะหมัดหนีจากเมืองเมกกะ
- ๓๓๖๗ พวกเคอริกทางตะวันออก รุกเขตต์เซนต์
- ๓๓๖๘ พวกเคอริก รุกลงมาจากทางลุ่ม
- ๓๓๗๐ รัชสมัยพระเจ้าไท่สง
- ๓๓๗๓ ตาโกแบร์ต ครองประเทศโกธ
- ๓๓๗๓ สมณฑุตจัน ชื่อยวนนาง เข้ามาอินเดีย
- ๓๓๗๓ พระเจ้าไท่สงค้พวกเคอริกแตกกระจัดกระจาย
- ๓๓๗๓ มหะหมัดได้ชัยชนะ เข้าเมืองเมกกะได้
- ๓๓๗๕ มหะหมัดสิ้นชีพ ที่เมืองเมดิตินา
- ๓๓๗๘ อาหรับครอบครองเมืองเยรูซาเลม
- ๓๓๘๓ คงจุตศักราช ในรัชกาลพระเจ้าจิงคะราช ครอง
พุกาม

- ๓๑๘๕ ราชอาณาจักนักษระยอมรับอำนาจจีน
- ๓๑๘๖ พระเจ้าลัทธิคยัคค้อนรับ หลี่อี่เป่า กับวังยวนเต๋
อัครราชทูตจีน
- ๓๑๘๗ พระลัมนะยวนฉาง ออกจากอินเตีย
- ๓๑๘๘ ราชอาธรทษณะ ถูกด่ามโซ่ไปอินเตีย
- ๓๑๘๙ พระเจ้าไท่ต่ง ถิ่นพระชนม์
- ๓๑๘๙ การแผ่นดินจีน ตกอยู่ในมือตัคร
- ๓๒๐๐ พระเจ้าแผ่นดินเตนชิตินโนญี่บู่นทำลายอำนาจครอบ
ครวัชกา
- ๓๒๐๐ พระพุทธศาสดา เจริญมากในสุมาตรา
- ๓๒๐๓ พระนางวเยียวมี่อำนาจ มากในเมืองจีน
- ๓๒๐๘ วงศ์วตะภี ตกอยู่ในอำนาจพวกคาลุกยะ
- ๓๒๑๐ เขมรแตกเป็น ๒ อาณาจักร
- ๓๒๑๔ อาณาจักรศรีวิชัยในสุมาตรารุ่งเรือง
- ๓๒๒๖ พระนางวเยียววงยาพิษ พระโอรสพระเจ้าเกาส่ง
กับพระมเหสีเก่า

- ๑๒๓๘ เมจูโอ หัวหน้าเคอร์ก ตักของทัพจีนแตก
- ๑๒๔๓ พวกอาหรับเข้าไปในสเปน
- ๑๒๔๗ พวกเจ้ากัฎพระนางวูเยี้ยวออกจากสมบัต
- ๑๒๔๘ พวกเคอร์กมีเมโจอุเป็นหัวหน้า ตักของทัพจีนแตก
- ๑๒๕๐ พวกเจ้าในวงศ์ถังตอบฆ่าวูซานเต้ ขู่ทางราชการ
ของพระนางไวจี้
- ๑๒๕๐ ถัทธิศาสตร์ฮินดูเจริญขึ้น และเผยแพร่ไปในที่ต่าง ๆ
- ๑๒๕๑ แผ่นดินพระนางเยนมิโอ ของญี่ปุ่น
- ๑๒๕๓ พระนางไวจี้วางยาพิษพระเจ้าจงส่ง
- ๑๒๕๔ พวกอาหรับเข้าไปถึงยุโรป
- ๑๒๕๘ พวกจีนฆ่าเมโจอุตาย
- ๑๒๗๔ ชาร์ลส์มาร์เคต ราชา แคว้นโกต ดันซ์ฟ
- ๑๒๗๕ ราชวงศ์คาลุกยะ ดันอำนาจ
- ๑๒๗๗ จีนปราบพวกเคอร์ก ทางฮอว์คอน อยู่ในอำนาจ
- ๑๒๘๓ อาณาจักรพวกอาหรับปกครอง แยกแยก
- ๑๒๘๔ จีนดันอำนาจในเอเชียตอนกลาง

- ๑๒๘๘ งานโศกานกบฏต่อพระเจ้ามิ่งหวัง (จีน)
- ๑๓๐๐ พระเจ้าซุ่ซ่งได้รับความช่วยเหลือจากเคอร์ก เขา
เมืองซ่งงานและโถยั้งคินมา และจากโศกานถึงแก่
ความตาย
- ๑๓๐๐ แคว้นจามปราชญ์กับจีน
- ๑๓๐๐ อาณาจักรศรีวิชัย มีอำนาจแผ่ไปในเกาะต่าง ๆ
ทางมะตะกา และแหลมมะตะยู
- ๑๓๐๒ พวกกบฏ (จีน) ใต้เมืองโถยั้ง
- ๑๓๐๕ พวกกบฏต่อความยุ่งยากให้แก่จีน
- ๑๓๐๖ พวกช่วยก๊วช่วยพระเจ้าซุ่ซ่งได้พวกกบฏถอยไป
- ๑๓๓๐ โจรสัตตมะตายุปลันตังเกีย
- ๑๓๐๓ สัมพันธภาพเป็นใหญ่ในประเทศโกด
- ๑๓๓๗ โจรสัตตมะตายุปลันแคว้นจามปา
- ๑๓๒๓ โจรสัตตมะตายุรุกรานเขมร
- ๑๓๒๗ โจรสัตตมะตายุปลันฮานอย
- ๑๓๒๗ เอ็ดดักันทานพวคนอรัมมัตร์กษากรุงปารัตได้

- ๑๓๓๐ เอ็ดดได้เป็นเจ้าของแผ่นดิน
- ๑๓๓๔ พวกฮวยกัวช่วยจีนปราบกบฏชิเบตลงได้
- ๑๓๓๗ เกียวโคเป็นนครหลวงของญี่ปุ่น
- ๑๓๔๓ พระสังฆราชกรุงโรม กระทำพิธีตั้งรวมมงกุฏ
ชาร์ดส์มาญ
- ๑๓๔๕ เขมรรวมเป็นอาณาจักรเดียว
- ๑๓๔๕ รัชกาลชัยวรมันที่ ๒ ครองเขมร
- ๑๓๕๗ ชาร์ดส์มาญขึ้นพระชนม์
- ๑๓๖๐ พระเจ้าหลุยส์เดอบีเออร์ แบ่งอาณาจักรโกด
มอบให้โอรสครองเป็น ๓ ส่วน
- ๑๓๖๔ ชิเบตทำไมตรีกับจีน
- ๑๓๖๖ ชาร์ดส์เดอโซฟ เจ้าแผ่นดินโกดเกิด
- ๑๓๗๐ เอกเบ็ค ตั้งอาณาจักรอังกฤษ
- ๑๓๗๕ พระเจ้าหลุยส์เดอบีเออร์ราชาโกด ถูกพระโอรส
จับกุมขัง
- ๑๓๗๖ พระเจ้าชาร์ดส์ เป็นพระเจ้าแผ่นดินองค์แรกของ

ฝรั่งเศษ

- ๑๓๘๖ กำเนิดอาณาจักรเยอรมนี
- ๑๓๘๒ พระเจ้าอัลเฟร็ดมหาราชของอังกฤษ ซาตะ
- ๑๔๐๐ ประเทศนอร์เวย์รวมกันเป็นปึกแผ่น
- ๑๔๐๐ สร้างโบโรบูโดในชวา
- ๑๔๐๐ พวกบัลคาเรีย ตั้งอยู่ตอนใต้ของแม่น้ำดานูบ
- ๑๔๐๐ ขอมมีอำนาจถึงใต้
- ๑๔๐๘ พวกนั้นเจ้า แย่งตั้งเกียจกัณ
- ๑๔๐๘ พวกนั้นเจ้ารุกรานถึงเขตคัณจน
- ๑๔๑๔ รัชสมัยพระเจ้าอัลเฟร็ดครองกรุงอังกฤษ ค่อตั้ง
พวกเตนส์
- ๑๔๓๘ ชวงเจ้า ทำการกบฏทางมณฑลเปจิหัต ฐานตุง
แตะรุกรานถึงกัณคัง
- ๑๔๒๐ พวกนั้นเจ้าเป็นไมตรีกับจีน
- ๑๔๒๐ ดัณวงศ์ของพระเจ้าชัยวรมันในเขมร
- ๑๔๒๐ รัชกาลาตพระเจ้าอินทรวรมัน ครองเขมร

- ๑๔๒๑ พระเจ้าอัลเฟร็ด ของอังกฤษ หนีภัยจากพวกเดนส์
ไปอาศัยอยู่ในหมู่บ้านแห่งหนึ่ง
- ๑๔๒๒ ชวงเจ้าตักกัตังได้
- ๑๔๒๔ ชวงเจ้าตักโตยังกับช้างานได้
- ๑๔๒๖ ตักเกยอง แย่งเอาช้างานกับโตยังมาจากชวงเจ้าและ
และฆ่าชวงเจ้า
- ๑๔๓๒ พระเจ้ายโสธรมน์ สร้างนครธมเป็นราชธานี
- ๑๔๔๔ พระเจ้าอัลเฟร็ดมหาราชขึ้นพระชนม์
- ๑๔๕๐ จูเวน คังวงศ์ เขี้ยวเหี้ยว ครองแผ่นดินจีน
- ๑๔๕๐ พวกบันทยะ แห่งเมืองมทุระ รุกรานลังกา
- ๑๔๕๐ พระเจ้าปะวันทกะ กษัตริย์ทมิฬ ปกครองเขตต์
ปาตวะทั้งหมด
- ๑๔๕๐ เยลธูอาเปากี ครองเดี่ยวตุง
- ๑๔๕๓ รัชกาลพระเจ้า อิศนวรมน์ที่ ๒ ครองเขมร
- ๑๔๖๗ พระเจ้าเอ็ดเวิร์ดของอังกฤษขึ้นพระชนม์
- ๑๔๖๗ หัตจุนฮุย คังวงศ์เขี้ยวฉกครองแผ่นดินจีน มีโตยัง

เป็นราชธานี

- ๓๔๗๐ เขตเตกวง ช่วยเจกิงถึงให้ไว้ราชบัลลังก์จีน
- ๓๔๗๑ พระเจ้าเฮนรีครองเยอรมนี ได้ชัยชนะพวกฮัง-
กาเรียน
- ๓๔๗๑ ดัชรันแย่งราชสมบัติพุทามได้
- ๓๔๗๑ รัชสมัยพระเจ้าออกโตมหาราช ครองเยอรมนี
- ๓๔๗๑ เจกิงถึง ตั้งวงศ์เหยี่ยวจีนมีโคฟองเป็นเมืองหลวง
- ๓๔๗๑ เขตเตกวง ย้ายนครหลวงมาปักกิ่ง
- ๓๔๗๒ ญวนตั้งเป็นอิสระ ไม่ขึ้นแก่จีน
- ๓๔๗๓ พระเจ้าเอเธนส์เคนของอังกฤษ ได้ชัยชนะพวก
เคนส์
- ๓๔๗๑ เดียวจี้ ตั้งวงศ์เหยี่ยวหั้นครองแผ่นดินจีน
- ๓๔๗๒ พระเจ้ากุญชรราช ราชามหาราชฏริ ต่ได้เมือง
การะนัค
- ๓๔๗๔ เคอวกี ต่โคฟองแตก ตั้งวงศ์เหยี่ยวเจียวครอง
แผ่นดินจีน

- ๑๔๘๘ พระเจ้าเอ็ดเวิร์ด ขึ้นพระชนม์
- ๑๔๘๘ พระเจ้าออกโตมหาราช ราชอาณาจักรเยอร์มนี่ ชะนะพวก
ฮังการี
- ๑๕๐๐ พวกบัลแกเรีย เข้าครองแผ่นดินระหว่างแม่น้ำดานูบ
กับทะเลดำ
- ๑๕๐๐ กุญชอกะยอง ขับส่งระฮันออกจากราชสมบัติ
- ๑๕๐๐ พระเจ้าอินทรวารมณี ครองแคว้นจามปา
- ๑๕๐๒ พระเจ้าเอ็ดเวิร์ดของอังกฤษ ขึ้นพระชนม์
- ๑๕๐๓ รัชสมัยพระเจ้าไท่จื่อ
- ๑๕๐๔ พระเจ้าออกโตมหาราชแห่งเยอร์มนี่ ได้ตำแหน่ง
ราชาธิราช
- ๑๕๐๕ เยอร์มนี่ ปกครองอาณาจักรโรม
- ๑๕๐๖ พระเจ้าไท่จื่อ ได้มณฑลอยู่เป่ย์หนาน
- ๑๕๐๗ พระเจ้าไท่จื่อ ได้มณฑลเสฉวน
- ๑๕๑๓ วงศ์คิณู ครองญวน
- ๑๕๑๓ ญวนเป็นอิสสระ ไม่ขึ้นแก่จีน

- ๓๕๑๔ พระเจ้าไท่จื่อ ได้มณฑลทงกั๋ง
- ๓๕๑๖ กษัตริย์วงศ์ศาตุยกะ มีอำนาจปกครองแคว้นมหา
ราชบุรี
- ๓๕๑๘ พระเจ้าไท่จื่อ ได้มณฑลน่านกั๋ง
- ๓๕๑๘ พระเจ้าเอตคาร์ของอังกฤษ ขึ้นพระชนม์
- ๓๕๑๘ พระเจ้าไท่จื่อ ขึ้นพระชนม์
- ๓๕๑๘ รัชสมัยพระเจ้าไท่จง (จีน)
- ๓๕๒๓ วงศ์ไต้ ครองญวน
- ๓๕๒๘ รัชสมัยพระเจ้าราชราช ครองเขตต์การันต์
- ๓๕๓๐ สมัยวงศ์คาเปเซียง ครองฝรั่งเศส
- ๓๕๓๐ พวกลเด็นต์ รุกรานเกาะอังกฤษ
- ๓๕๔๐ พระเจ้าไท่จง ขึ้นพระชนม์
- ๓๕๔๐ พวกลหมิพ ชะนะวงศ์ศาตุยกะ
- ๓๕๔๒ ญวนด้รุกรถึงราชธานีของจามปา
- ๓๕๔๓ จามปา ย้ายราชธานีมาตั้งที่วิชัยหริจามัน
- ๓๕๔๔ ประเทศสวิตเดนรวมเป็นปึกแผ่น

- ๑๕๔๕ วงศ์พระเจ้าอินทรวรมันที่ ๓ ถูกโค่น
- ๑๕๔๕ พระสุริยาธรรมัน ครองเขมร
- ๑๕๔๗ ผู้ติดตามหม่อมตักกาสเนวิต รุกรานเข้ามาในอินเดีย
- ๑๕๔๗ พระเจ้าจันจง ทำสัญญาสันติภาพกับพวกกัไต
- ๑๕๔๘ พระเจ้าวราเชนราช รุกรานลังกา
- ๑๕๕๒ วงศ์^๕ต ครองญวน
- ๑๕๕๓ พระเจ้าอโนรธา ได้สมบัติพิกุล
- ๑๕๕๔ ผู้มากองของจีน เกิด
- ๑๕๕๔ รัชสมัยพระเจ้าวราเชนทระโคตะเทวะ รุกรานถึง
เบงกอลและรามัญ
- ๑๕๖๓ มหมัตตักกาสเนวิต ได้เมืองกาโนจี
- ๑๕๖๔ วังันจี เกิด
- ๑๕๗๓ พวกทมิฬ ได้ศรีวิชัยเป็นเมืองขึ้น
- ๑๕๗๘ กำเนิดอาณาจักรขัณฑ์ในชวา
- ๑๕๗๘ พวกแองโกลแซกซอน กัดัมมอำนาจขึ้นในอังกฤษ
- ๑๕๗๘ ผู้ตองไป เกิด

- ๑๕๘๔ จันทรกับพวกคองคุ
 ๑๕๘๗ ญวนปล้นเมืองวิชัยราชธานีจามปา ในเกาะลังกา
 ทำสังคายนาพระไตรปิฎกเป็นครั้งที่ ๗
 ๑๕๘๙ พระเจ้าอินรชา ตีได้เมืองสระเท็น
 ๑๕๙๕ พระเจ้าอินรชา ขึ้นพระชนม์
 ๑๕๙๕ เมืองเตต มีอำนาจและคงคันทะเจริญขึ้น
 ๑๕๙๗ ตาทาคอน ครองแผ่นดินญวน
 ๑๕๙๘ สมัยพระเจ้าเฮนรี่ที่ ๔ ครองเยอรมนี
 ๑๖๐๐ พวกกษัตริย์มหาษัตริย์ รุกรานเขตต์เดกกัน
 ๑๖๐๐ พวกเตอร์ก ตีได้ดินแดนดีเรียกับเอเซียน้อย
 ๑๖๐๐ กยันดีทระ ครองพุกาม
 ๑๖๐๐ เริ่มสงครามเขมรกับจามปา
 ๑๖๐๒ พวกวงศ์คาลุกยะ ทำตายพวกทมิฬทางโคละ
 ๑๖๐๒ พระเจ้าราชะราชของทมิฬ ขึ้นพระชนม์
 ๑๖๐๖ พระเจ้ายินจงขึ้นพระชนม์
 ๑๖๐๘ พระเจ้าฮาโรดได้ราชสมบัติอังกฤษ

- ๓๖๐๘ วิถีเดิมพวกนอร์มันต์รุกรานอังกฤษ ข้าพระเจ้า
อ่าโรดต์
- ๓๖๑๓ พระเจ้ายิงจันตั้นพระชนม์
- ๓๖๑๒ ญวนตั้งจามปา
- ๓๖๑๓ ศัวิชัยกู อัดสรภาพ
- ๓๖๑๓ พวกทมิฬตั้งอำนาจ
- ๓๖๑๖ อินดีแบร์นตเป็นตั้งมาราฐกรุงโรม เรียกว่า เกรกอรี
ที่ ๗
- ๓๖๑๖ พระเจ้าเฮนรี่ที่ ๔ ราชายเยอรมัน มาขอขมาตั้งมารา
กรุงโรม
- ๓๖๑๗ พระเจ้ากษัตริย์ของพูกามตั้งพระชนม์
- ๓๖๑๗ แซกมอรรคโคกรุงโรมตั้งเปญ
- ๓๖๒๓ พวกจามปาตั้งเขมรแตกยับเยิน
- ๓๖๒๓ พวกเคออร์กมีอำนาจในกรุงเยรูซาเลม
- ๓๖๒๔ กองทัพจามปารุกถึงราชธานีเขมร
- ๓๖๒๗ พระเจ้าเฮนรี่ที่ ๔ ยกกองทัพเหยียบกรุงโรม พระ

ตั้งพระราชหนี้

๑๖๒๘/ ว่างเงินจ้ตาย

๑๖๒๘/ ตั้งมากวงตาย

๑๖๒๘/ พระเจ้าวิตเดียมตั้งให้ตำรวจที่ดิน คตอดอาณาจักร
อังกฤษ

๑๖๓๓ วงศ์กษัตริย์ชัยวรมันนครองเขมร

๑๖๓๘ เริ่มตั้งกรมครุเศ็ด

๑๖๔๓ วิตเดียมที่ ๒ ของอังกฤษถูกปลงพระชนม์

๑๖๔๔ พระเจ้าฮุยจงทรงราชย์

๑๖๔๕ พระเจ้าอติงคจอตุ้ครองพุกาม ตั้งกองทัพไปรบ
ฮวาร์กัน

๑๖๕๐ วงศ์ศาตุกยะระล่ำระสาย

๑๖๕๕ พระเจ้าสุริยาวรมันที่ ๒ ครองเขมร

๑๖๕๘ พวกรมองโกเตียนต์ได้เดี่ยวยัง

๑๖๖๕ พวกรมองโกเตียนต์ได้ตัดตอง

๑๖๖๖ พวกรมองโกเตียนต์ได้บุกกิง

- ๑๖๖๘ พวกมองโกเลียได้ดินแดนที่ไต่ทั้งหมด
- ๑๖๖๘ พวกมองโกเลียยึดเมืองไคฟง
- ๑๖๗๐ พระเจ้าเกาจงเป็นกษัตริย์ (จีน)
- ๑๖๗๑ พระเจ้าสุริยาวรมันที่ ๒ ตั้งกองทัพไปรบญวนถึง
แก๋ฮาน
- ๑๖๗๒ พวกก๊กต๋องเมืองน่านกิง
- ๑๖๗๕ พระเจ้าสุริยาวรมันที่ ๒ รบญวนถึงตานหัว
- ๑๖๗๘ พระเจ้าเฮนรีที่ ๑ ของอังกฤษขึ้นพระชนม์
- ๑๖๘๐ พระเจ้าเฮนรีที่ ๕ ของเยอรมันขึ้นพระชนม์
- ๑๖๘๐ รัชสมัยพระเจ้าหลุยส์ที่ ๗ ทรงราชย์ฝรั่งเศส
- ๑๖๘๒ กำเนิดประเทศปอร์ตุเกส
- ๑๖๘๔ พระเจ้าเกาจงทำไมตรีกับพวกก๊ก
- ๑๖๘๘ เขมรได้จำปาศ
- ๑๖๘๒ แคว้นจำปาศประกาศอิสรภาพไม่ขึ้นกับเขมร
- ๑๖๘๕ ดันวงศ์โตมาระ
- ๑๖๘๕ รัชสมัยพระเจ้าเฟรเดริกที่ ๑ ครองเยอรมัน

- ๑๖๘๖ รัชสมัยพระเจ้าปรกรมพาหุที่ ๓ ของลังกา
- ๑๖๘๖ เตนมาร์กตกอยู่ในอำนาจเยอรมนี
- ๑๖๘๗ พระเจ้าเฟรเดริกที่ ๓ แห่งกรุงโรมกระทำพิธีตั้งรวม
มงกุฏ พวกโรมันก่อนการจลาจล แต่ทรงกำจัด
ลงได้
- ๑๗๐๐ กำเนิดแดนไมซอร์
- ๑๗๐๐ พวกมินาโมโตะได้ชัยชนะไครา
- ๑๗๐๓ พระเจ้านราธิราชครองพุกาม
- ๑๗๐๔ พระเจ้าปรกรมพาหุที่ ๓ ประชุมสังฆที่เมืองอนุ-
ราชปุระ เพื่อให้สังฆมีความกลมเกลียว
- ๑๗๐๗ พวกจีนได้พวกมองโกเลียนถอยกลับ
- ๑๗๓๐ พระเจ้าเฟรเดริกของเยอรมนี ปราบพวกอิตาเลียน
ไม่สำเร็จ
- ๑๗๓๐ นราบดีธิราชครองพุกาม
- ๑๗๓๗ พระเจ้าเฟรเดริกของเยอรมนี ปราบพวกอิตาเลียน
ไม่สำเร็จ

- ๓๗๓๘ รัชสมัยพระเจ้าปริทธีครองเมืองเดลี
- ๓๗๔๐ พวกราชปาปฉันทนคร
- ๓๗๔๓ รัชสมัยพระเจ้าฟีลิปโปออสโตรองฝรั่งเศส
- ๓๗๔๕ พระเจ้าชัยวรมันที่ ๖ ครองเขมร
- ๓๗๔๖ รัชสมัยพระเจ้าริชาร์ดไดออนฮัต ครองอังกฤษ
- ๓๗๔๓ พระเจ้าเฟรเดริกไปทัฬหุเรต ดันพระชนม์ที่เอเซีย
น้อย
- ๓๗๔๓ พระเจ้าชัยวรมันที่ ๖ ทำไมตรีกับญวนได้จำปา
- ๓๗๔๔ พระเจ้าฟีลิปโปไปทัฬหุเรต
- ๓๗๔๔ จาณปาการจาดจัตตอเขมร
- ๓๗๔๖ พระเจ้าปริทธีพ่ายแพ้พวกอิตตาม
- ๓๗๔๗ พวกอิตตามมีอำนาจในอินเดีย
- ๓๗๔๒ รัชสมัยพระเจ้าโยหันครองอังกฤษ
- ๓๗๔๒ พระสังฆราชกรุงโรม โกวต์เกิดอังกฤษฝรั่งเศสให้
เลิกสงคราม
- ๓๗๔๔ พระเจ้าอินทรมันที่ ๒ ครองเขมร

- ๑๗๔๕ พระพุทธศาสนาเสื่อมศูนย์จากอินเดีย
- ๑๗๔๖ อาณาจักรกัฏฐินทวารวดีตกอยู่ในอำนาจอิสลาม
- ๑๗๔๖ พิธีบัพติศมาของฝรั่งเศสทำสงครามกับโยห์น กษัตริย์
อังกฤษ
- ๑๗๔๖ พระเจ้าอินทรวรมันที่ ๒ ต่เขตต์จามปาได้
- ๑๗๔๗ เขย็ชชิงคะครองพุกาม
- ๑๗๕๔ เชงกีชชานรุกรานจีน
- ๑๗๕๗ อำนาจของพระเจ้าแผ่นดินอังกฤษ ถูกกำหนดให้
น้อยลง
- ๑๗๕๘ พระเจ้าเฮนรี่ที่ ๓ ครองอังกฤษเมื่อ ๘ ขวบ
- ๑๗๖๐ เชงกีชชานตาย
- ๑๗๖๑ รัชสมัยพระเจ้าเฟรเดริกที่ ๒ ครองเยอรมนี
- ๑๗๖๓ อาณาจักรมอญตกอยู่ในอำนาจอิสลาม
- ๑๗๖๔ ชิงกีชชาน หัวหน้าพวกอิสลามรุกรานอินเดีย
- ๑๗๖๖ รัชสมัยพระเจ้าหลุยส์ที่ ๑๔ ครองฝรั่งเศส
- ๑๗๖๘ วงศ์ศราน ครองแผ่นดินญวน

- ๓๗๖๘ กำเนิดอาณาจักรสิงห์สำหรับในชะวา
- ๓๗๗๐ เขยชิงกระเด็นพระชนม์
- ๓๗๗๓ ใจสดัตติอินดูยัยเกาะลังกา
- ๓๗๘๕ พระเจ้าเฮนรีที่ ๓ ของอังกฤษทำสัญญาสงบศึกกับ
พระเจ้าหลุยส์ที่ ๘ ของฝรั่งเศส
- ๓๗๘๓ พระเจ้าหลุยส์ที่ ๘ ของฝรั่งเศสไปทัพครูเสดถูก
พวกอาหรับจับได้ ต้องเสียค่าไถ่มากมาย
- ๓๗๘๓ พระเจ้านราธิปไตยครองพุกาม
- ๓๗๘๓ พระเจ้าเฟรเดริกที่ ๒ ดันพระชนม์
- ๓๗๘๗ จีนแผ่อำนาจลงมาทางใต้
- ๓๘๐๐ พระเจ้าคอนราดของเยอรมนีดันพระชนม์
- ๓๘๐๐ กำเนิดประเทศสยามตั้งกรุงสุโขทัยเป็นราชธานี
- ๓๘๐๐ ญี่ปุ่นขับไล่กองทัพเรือ คุมตายข่านมหาราชวิธา
มองโกล
- ๓๘๐๐ พวกมองโกลรุกรานอินโดจีน
- ๓๘๐๐ อาณาจักรสิงห์สำหรับ ทำลายอำนาจของสุมาตรา

ในเกาะชวาทั้งหมด

- ๓๘๐๓ พระเจ้าหลุยส์ที่ ๘ ของฝรั่งเศสไปทัพครูเสด
- ๓๘๐๒ โอโคโคซานขึ้นพระชนม์
- ๓๘๐๘ ไชมอน เดมอนต์ฟอร์ด ตั้งปาเลียมเมนต์อังกฤษขึ้น
- ๓๘๐๘ กุบตายน่าน ตั้งกองทัพเรือไปตีญี่ปุ่น ในเกาะ
ทำสังคายนาพระไตรปิฎกเป็นครั้งที่ ๘
- ๓๘๑๓ พระเจ้าหลุยส์ที่ ๘ ไปทัพครูเสด ขึ้นพระชนม์ที่
คูนิง
- ๓๘๑๓ พระเจ้าฟิลิปที่ ๓ ครองฝรั่งเศส
- ๓๘๑๔ มาร์โคโปโล ชาวเวนิส เดินทางเที่ยวในทวีปเอเชีย
- ๓๘๑๕ พระเจ้าเอ็ดเวิร์ดที่ ๑ ครองอังกฤษ
- ๓๘๑๘ เจ้าเกตะนาकरะของกรุง สิงหัดสำหรับรุกรานสุมาตรา
- ๓๘๑๘ กุบตายน่านมีอำนาจปกครองจีนทั้งหมด
- ๓๘๒๐ รัชชสมัยขุนรามคำแหง
- ๓๘๒๐ พระม่ายกทัพไปรบจีน แต่พ่ายแพ้กลับมา
- ๓๘๒๕ สมิงวาโร (มะกะโทหรือพระเจ้าฟ้ารั่ว) เป็น

เจ้าเมืองเมาะตะมะ

- ๓๗๒๖ ขุนรามคำแหง บัญญัติหนังสือไทยขึ้น
- ๓๗๒๖ นาสุรุดดิน แม่ทัพมอญโกด ยกกองทัพมารบพระมอ
- ๓๗๒๗ อาณาจักรนั้นเจ้าขึ้นกับจีน
- ๓๗๒๘ พวกคณะทูตมอญโกดพระมอฆ่าตายหมด
- ๓๗๒๘ จีนตั้งกองทัพมารบพระมอ
- ๓๗๓๐ พระเจ้าฟ้ารั่วประกาศพระองค์เป็นเจ้าแผ่นดินรามัญ
- ๓๗๓๐ กองทัพมอญโกดตีญวน
- ๓๗๓๓ ไกโกบาท ถูกกล่าวจัดเสียจากสมบัติ
- ๓๗๓๖ กุบตายน่านตั้งกองทัพไปรบชะวา
- ๓๗๓๗ ขุนรามคำแหงเสด็จไปเมืองจีน
- ๓๗๓๘ อโอดดินเป็นสุลต่าน
- ๓๗๔๓ ขุนรามคำแหงเสด็จไปเมืองจีน
- ๓๗๔๓ จีนตั้งกองทัพมาช่วยกูรราชมัตตังก็ให้เจ้ากะยอชะวา
- ของพระมอ
- ๓๗๔๔ ไฟโรชชาห์ ครองอินเดีย

- ๑๘๔๘ เจ้าฟ้าวัชรอุบลประชนม์
- ๑๘๔๘ พรหมแดนของญวนขยายถึงสุวรรณ
- ๑๘๕๐ โรงเรียนเตรียมหาวิทยาลัยมีขึ้นในยุโรป
- ๑๘๕๐ ไทมูร์ชานตาย
- ๑๘๕๓ แคว้นไมซอร์ตกอยู่ในอำนาจของฮิดดาม
- ๑๘๕๓ พระเจ้าแผ่นดินเมืองมิงได้ราชสมบัติพระโค
- ๑๘๕๕ ญวนได้จามปาเป็นเมืองขึ้น
- ๑๘๕๗ เจ้าอุทองเกิด
- ๑๘๕๗ พระเจ้าบรมกรมพาหุที่ ๓ ขึ้นพระชนม์
- ๑๘๖๓ รัชสมัยพญาเอกไทย
- ๑๘๖๕ เจ้าอะเถงกระครองอาณาจักร์ด้าแกงขึ้นพระชนม์
- ๑๘๖๗ สร้างพระพนัญเชิง
- ๑๘๖๗ จามปารอดพ้นอำนาจญวน
- ๑๘๖๘ คิยาตุตดินตุคตักถูกฆ่า
- ๑๘๖๘ พระเจ้าอิหรูซของพม่าขึ้นพระชนม์
- ๑๘๗๓ วงศ์วานวัชรของฝรั่งเศส

- ๑๘๗๓ พระเจ้าแผ่นดินเมืองมิงตันพระชนม์
- ๑๘๗๓ พระยารามไถยครองพะโคถูกฆ่า
- ๑๘๗๖ เจ้าอายดาวครองพะโค
- ๑๘๗๖ ชาวฮาระกัน รุกรานพะม่า
- ๑๘๗๘ เจ้าหริหรา ตั้งแคว้นวิชยนคร
- ๑๘๗๘ เจ้าตะยาพยากระยี้ ถูกไชรด์แย่งราชสมบัติ
- ๑๘๘๐ เริ่มสงคราม ๓๐๐ ปี ระหว่างอังกฤษกับฝรั่งเศส
- ๑๘๘๐ ย้ายขึ้นตงวงศ์ บาห์มนี้ ครองอาณาจักรเดียวกัน
- ๑๘๘๓ พวกแม่ทัพติดตามแย่งชิงกันครองอาณาจักรโคระ
- ๑๘๘๒ พระเจ้าชะวักดองเคต ถูกผู้ร้ายประหารชีวิต
- ๑๘๘๕ พระเจ้าอุเต้เนาของพะม่าออกจากราชสมบัติ
- ๑๘๘๖ เจ้าหริหราขึ้นพระชนม์
- ๑๘๘๗ เจ้าอุ่ทองเป็นเจ้าเมืองอุ่ทอง
- ๑๘๙๐ เชมรหมดอำนาจในตมแม่น้ำเจ้าพระยา
- ๑๘๙๐ พระเจ้าชาวิธส์ที่ ๔ ครองเยอรมนี
- ๑๘๙๐ เกิดโรคระบาดขึ้นในเมืองอุ่ทอง

- ๓๘๘๓ พระยาอู่ครองอาณาจักรพะโค
- ๓๘๘๔ พระเจ้ากระยอชวาขึ้นพระชนม์
- ๓๘๘๕ พระรามาธิบดีที่ ๓ ประกาศตั้ง อาณาเขตต์เมือง
อยุธยาเป็นอิสสระ
- ๓๘๘๕ พระยาอู่ทำสงครามกับเชียงใหม่
- ๓๘๘๕ พระราเมศวรยกไปตีเขมร
- ๓๘๘๗ รัชสมัยมัยพญาธิไทย
- ๓๘๘๘ ด่เตฟานดูควน เจ้าครองเซอร้เบียดถึงแก่กรรม
- ๓๘๘๘ อาเตียนมาร์เซด เรียกราษฎรมาประชุมในรัฐสภา
ฝรั่งเศส
- ๓๘๘๘ พระเจ้าชาร์ลส์ ๕ แห่งเยอรมนี ตั้ง พระธรรมนุญ
“ตราทอง”
- ๓๘๘๘ พวกเคอิร์ก เข้าเหยียบยุโรป
- ๓๘๙๐ กรุงมอดโคของรัสเซีย เป็นเมืองใหญ่แทนเมือง
เกียฟ
- ๓๘๙๐ รัฐสภาฝรั่งเศสประกาศพระธรรมนุญ “กรางค์

ออร์คอนนังซ์”

- ๓๘๐๐ ญีปุ่นเกิดต่อสู้กันเอง
- ๓๘๐๐ เขมรย้ายราชธานีไปนครธม
- ๓๘๐๓ ทำสัญญา เบร์คินญี่ ระหว่างอังกฤษกับฝรั่งเศส
- ๓๘๐๓ สมัยคณะหันส์ ในเยอรมนี
- ๓๘๐๓ พระเจ้าเจฟงงา ครองแคว้นจามปา
- ๓๘๐๗ ชาโดมินพยา ครองอังวะ
- ๓๘๓๐ มังศรีชะวา ครองอังวะ
- ๓๘๓๓ อาณาจักร มชะพิต ตัดต่อกับจีน
- ๓๘๓๒ สมเด็จพระเจ้าอุทุมพรยศ
- ๓๘๓๒ สงครามอังกฤษกับฝรั่งเศส
- ๓๘๓๓ พระเจ้าซุนตี้ตันพระชนม
- ๓๘๓๔ เจฟงงา กษัตริย์จามปา รุกรานญวนถึงปลัดฮ่านอย
- ๓๘๓๖ พระยาสามแสนไทยครองเมืองเชียงใหม่
- ๓๘๓๘ พระเจ้าวัณติมารท ๔ เจ้าแผ่นดินเตนมาร์กตัน
พระชนม

- ๑๘๒๐ พระเจ้าควรานดวยคอนของญวน รุกรานจามปาถึง
วิชัย
- ๑๘๒๐ พระเจ้าเจฟงจากรุกรานญวนถึงฮานอย
- ๑๘๒๐ พระเจ้าเอเดเวดที่ ๓ ของอังกฤษขึ้นพระชนม์
- ๑๘๒๐ พระนครอินทรี ก่อนได้เป็นสมเด็จพระนครอินทรา
ธิราช เสด็จไปเมืองจีน
- ๑๘๒๐ อาณาจักรศรีวิชัยในสุมาตราสูญสิ้นลง
- ๑๘๒๑ สมเด็จพระบรมราชาธิราช พระองค์พระมหาธรรม
ราชาที่ ๒ ของกรุงสุโขทัย
- ๑๘๒๒ พระเจ้าฟูกราอ ได้เขตต์ไมซอร์ทั้งหมดและเขตต์
การะนัตทางเหนือ
- ๑๘๒๓ พระเจ้าชาร์ลส์ที่ ๕ ของฝรั่งเศสขึ้นพระชนม์
- ๑๘๒๓ พระเจ้าฮาโกที่ ๘ เจ้าแผ่นดินนอร์เวย์ขึ้นพระชนม์
- ๑๘๒๔ พระยาน้อย (ราชาธิราช) ได้ตั้งบัตราชอาณาจักร
พะโค
- ๑๘๒๕ วลาดีซลาฟซาเยตตอน ตั้งอาณาจักรโปแลนด์

- ๑๘๒๘ กองทัพพะม่ารุกรานแดนพะโค
- ๑๘๒๘ เริ่มสงครามราชวชิราข (ระหว่างมังศรีชะวาพะม่า
กับราชวชิราขมอญ)
- ๑๘๓๐ เจ้าโองาฟโอรสพระนางมาเกอริตขึ้นพระชนม์
- ๑๘๓๐ กองทัพมังศรีชะวารบมอญ
- ๑๘๓๓ พระนางมาเกอริต เจ้าแผ่นดินเดนมาร์ก จับพระ
เจ้าอัสเบตเจ้าสวิตเดนซังคุก
- ๑๘๓๓ เจ้าทองตันขึ้นครองราชสมบัติ แต่ถูกประหาร
ชีวิต
- ๑๘๓๓ รัชสมัยสมเด็จพระราเมศวร ครองกรุงศรีอยุธยา
ไฟโรชชาห์ขึ้นพระชนม์
- ๑๘๓๓ กองทัพมอญรุกรากองทัพพะม่าถึงเมืองแปร
- ๑๘๓๓ ราชวชิราขได้เมาะตะมะ
- ๑๘๓๓ เขมรย้ายราชธานีมาที่พนมเปญ
- ๑๘๓๒ กองทัพเตอร์กกับเซอร์เบียรบกันที่กอสโซโว
- ๑๘๓๓ สมเด็จพระราเมศวร ตีกรุงกัมพูชา

- ๓๑๓๓ พระเจ้าเจองงารุกรานตั้งเกีย
- ๓๑๓๖ พระเจ้าราชาธิราชให้ประหารชีวิตพระโอรสตั้งตั้งว่า
กบฏ
- ๓๑๓๗ รัชชสมัยสมเด็จพระรามาธิบดีราชาธิราช
- ๓๑๔๐ เคนมาร์ก, ตั๊กเตน และ นอร์เวย์ รวมกันเป็นอาณาจักรเดียว พระนางมาเกอวิตเป็นพระเจ้าแผ่นดิน
- ๓๑๔๑ ญวนเข้ามาตั้งในแคว้นจามปา
- ๓๑๔๒ ชู่กู่ตาย
- ๓๑๔๓ มังศรีชะวาดันพระชนม์มังฮ่องเสวยราชย์พะม่า
- ๓๑๔๓ ^{๕๕ ๒} เดกติดตงตนครรอบครองญวน
- ๓๑๔๕ พวกมองโกลรุกรานดินแดนเตอร์กในเอเชีย
- ๓๑๒๕ พระเจ้าเซียงเวนออกจากราชสมบัติ
- ๓๑๔๗ มังฮ่อง ทำสงครามกับราชาธิราช
- ๓๑๔๘ พะม่ากับมอญทำไมตรีปักเขตต์แดน
- ๓๑๔๘ มังฮ่องรบแคว้นอาระกัน
- ๓๑๔๘ กองทัพจีนรุกรานตั้งเกีย ^{๕๕} ถอดเดกติดออกจาก

ราชบัลลังก์

- ๑๘๕๐ พระเจ้ามังฆ้องรบมอญ
- ๑๘๕๐ ญวนเข้าร่วมเข้าอยู่ในอาณาจักรจีน
- ๑๘๕๒ รัชสมัยสมเด็จพระนครินทราธิราช
- ๑๘๕๒ พระเจ้ามังฆ้องรบมอญ
- ๑๘๕๓ มังรายกะยอชะวา ไอร่มมังฆ้องรุกรบมอญทางเมือง
พะลิม
- ๑๘๕๔ เจ้าอาหมัดครองอาณาจักรกูชัญญ์
- ๑๘๕๕ ขานตำรวจเกิด
- ๑๘๕๕ พระเจ้าเฮนรี่ที่ ๕ ของอังกฤษขึ้นพระชนม์
- ๑๘๕๕ พระมาเกิดรบกับไทย เมืองจีนส่งกองทัพบาชำระ
- ๑๘๕๖ พวกอังกฤษเข้าตีพวกอาร์มานญักส์ในฝรั่งเศส
- ๑๘๕๗ สงครามอังกฤษกับฝรั่งเศส
- ๑๘๕๗ มังรายกะยอชะวากองทัพมารบมอญขึ้นพระชนม์
ในที่รบ
- ๑๘๕๗ พระยาสามแสนไทยของลาวขึ้นพระชนม์

- ๑๘๖๒ พระมหาธรรมราชาที่ ๓ กรุงสุโขทัยสวรรคต
- ๑๘๖๕ พระเจ้าชาวตี้ที่ ๖ ของฝรั่งเศสขึ้นพระชนม์
- ๑๘๖๕ มังฆองขึ้นพระชนม์ ขึ้นสงครามราชอิราฐ ตีหะต
ครองวงวะ
- ๑๘๖๖ พระเจ้าราชอิราฐขึ้นพระชนม์ พระธรรมราชา
ครองหงสาวดี
- ๑๘๖๗ สมเด็จพระนครินทราธิราชสวรรคต
- ๑๘๖๗ รัชสมัยสมเด็จพระบรมราชาธิราชที่ ๒
- ๑๘๖๘ ยุงโตขึ้นพระชนม์
- ๑๘๖๘ เถ็ดอยเจ้าญวน กบฏค้อจัน
- ๑๘๖๘ พระเจ้าตีหะตขึ้นพระชนม์ มินตระครองกรุงอังวะ
- ๑๘๗๐ เถ็ดอยชนะจัน
- ๑๘๗๐ พระชัยจักรพรรดิได้สมบัติลาว
- ๑๘๗๑ ซานตีร์วกไปเฝ้าพระเจ้าชาวตี้ที่ ๗ ที่เมืองชินอง
- ๑๘๗๑ ตังเกียประกาศเป็นอิสระไม่ขึ้นกับจัน
- ๑๘๗๑ จันถอยออกจากเขตค้อญวนทั้งหมด

- ๓๘๗๑ เด็ดอวยตังวงศ์ เด็ ครอบงวน
- ๓๘๗๒ อังกฤษยึดเมืองฮอว์เตอ์
- ๓๘๗๒ ชานตำรักได้เมืองฮอว์เตอ์คืนจากอังกฤษ
- ๓๘๗๓ อังกฤษตั้งศาลชำระชานตำรัก
- ๓๘๗๔ ชานตำรักถูกเผาทั้งเป็น
- ๓๘๗๔ พระเจ้าธรรมมาโลก เจ้ากรุงกัมพูชามารบจน
ราชอาณาจักรตกรุงศรีอยุธยา
- ๓๘๗๕ สมเด็จพระบรมราชาธิราชที่ ๒ ตกรุงกัมพูชา
- ๓๘๘๐ เจ้าชอญ เจ้าเมืองคลองออดันพระชนม์
- ๓๘๘๑ พระมหาธรรมราชาที่ ๔ กรุงสุโขทัยสวรรคต
วงศ์พระร่วงขาดสาย
- ๓๘๘๒ พระเจ้านันทะระตันพระชนม์
- ๓๘๘๓ รัชสมัยพระเจ้าเฟรเดริกที่ ๓ ครอบเยอรมนี
- ๓๘๘๓ คูเคนเบอร์กชาติเยอรมนีทำเครื่องพิมพ์ชน
- ๓๘๘๕ พระนรปดี ได้สมบัติอังวะ
- ๓๘๘๗ อังกฤษขออย่าทำพิกกับฝรั่งเศส

- ๑๙๘๗ กองทัพจีนรุกแดนพม่า
- ๑๙๘๘ คยาพยา เจ้าเมืองคองฮู่ขึ้นพระชนม์
- ๑๙๘๙ กองทัพจีนรุกแดนพม่า
- ๑๙๙๐ สัมเด็จพระบรมไตรโลกนาถทรงราชย์กรุงศรีอยุธยา
- ๑๙๙๑ สงครามอังกฤษกับฝรั่งเศส
- ๑๙๙๒ พระยาอรั ของมอญ ขึ้นพระชนม์
- ๑๙๙๓ กองทัพจีนรุกแดนพม่า
- ๑๙๙๔ ชัคส์เคอร์ เณานัคคังของฝรั่งเศสออกจากราชการ
- ๑๙๙๕ สุดคำนโมฮัมเมตที่ ๒ ตักรุกคอนสแตนติโนเปิลได้
- ๑๙๙๖ สุดสิ้นสงคราม ๓๐๐ ปี อังกฤษยึดดินแดนใน
ฝรั่งเศสเกือบหมด
- ๑๙๙๗ พระนางชินฮอบุ ทรงราชย์เมืองมอญ
- ๑๙๙๘ เริ่มสงครามดอกกุกุทาบในอังกฤษ
- ๑๙๙๙ สัมเด็จพระบรมไตรโลกนาถ ส่งกองทัพไปปราบ
เมืองมะตะกา
- ๑๙๙๙ ชัคส์เคอร์ เณานัคคังของฝรั่งเศสถึงแก่กรรม

- ๒๐๐๐ มีโรงพิมพ์หนังสือไปเปิดขึ้นครั้งแรก
- ๒๐๐๐ พวกโมกุต กับพวกปอรัศุเกศ แฉ่เข้ามาในอินเดีย
- ๒๐๐๓ พระธรรมเจดีย์ได้สมบัติมอญ
- ๒๐๐๔ รัชสมัยพระเจ้าหลุยส์ที่ ๓๓ แห่งฝรั่งเศส
- ๒๐๐๔ พระยาวิชิตวิริยดิษฐ์ให้พระเจ้าติโลกราช
- ๒๐๐๖ สมเด็จพระบรมไตรโลกนาถ ทรงยกกองทัพไปตี
เชียงใหม่
- ๒๐๐๘ พระเจ้าเซ่งจุง ขึ้นพระชนม์
- ๒๐๑๒ พระยาสุพรรณพิมายได้สมบัติลาว
- ๒๐๑๔ แคว้นจามป่าดงม
- ๒๐๑๗ เหมรย้ายราชธานีมาที่ตะแวง
- ๒๐๑๗ สมเด็จพระบรมไตรโลกนาถ ตัดเมืองเชียงใหม่
- ๒๐๑๘ ชาร์ลส์เดอเคเมแรร์ของฝรั่งเศส ถูกฆ่าตาย
- ๒๐๒๐ พระเจ้าติโลกราชเจ้าเชียงใหม่ ทำสังคายนาพระ
ไตรปิฎก นับเป็นครั้งที่ ๘ ตั้งแต่พระพุทธเจ้านิพพาน
- ๒๐๒๑ โคตมบัตไปอยู่ในลิตบอน

- ๒๐๒๒ กำเนิดประเทศสเปน มีแฟร์ดินันด์เป็นปฐมกษัตริย์
- ๒๐๒๒ พระเจ้าแฟร์ดินันด์ได้ดินแดนพวกมอร์
- ๒๐๒๓ พระเจ้าหลุยส์ที่ ๑๑ ได้พิชัยกรรมอาณาจักรเนเบ็ด
- ๒๐๒๕ แต่งมหาชาติคำหลวง
- ๒๐๒๕ อาณาจักรเดกกันแตกแยกเป็น ๕ ภาค
- ๒๐๒๖ พระเจ้าเอเดเวดของอังกฤษขึ้นพระชนม์
- ๒๐๒๖ ริชาร์ด ดูก์ ออฟ กอดส์เคอร์ ได้เป็นพระเจ้า
แผ่นดินอังกฤษ ทรงนามพระเจ้าเอเดเวดที่ ๓
- ๒๐๒๖ ปาร์คิดตูลูเชอร์เกิด
- ๒๐๒๗ โคตัมบัส มาอยู่ในสเปน
- ๒๐๒๗ มังกินโย ครองเมืองตองอู
- ๒๐๒๗ พระเจ้าเฮนรี่ที่ ๗ เป็นปฐมกษัตริย์แห่งวงศ์ทิวดอร์
- ๒๐๓๓ สมเด็จพระบรมไตรโลกนาถ สวรรคต
- ๒๐๓๓ เริ่มรัชกาลสมเด็จพระบรมราชาธิราชที่ ๓
- ๒๐๓๔ สมเด็จพระบรมราชาธิราชที่ ๓ สวรรคต
- ๒๐๓๔ เริ่มรัชกาลสมเด็จพระรามาธิบดีที่ ๒

- ๒๐๓๕ โคตัมบัต พบแผ่นดินใหม่คือทวีปอเมริกาเดียน
- ๒๐๓๖ อลาอุดดินฮุเซน ปกครองอาณาจักรโคระ
- ๒๐๓๖ รัชสมัยพระเจ้ามกขิมเถียนที่ ๓ ครองเยอรมนี
- ๒๐๓๗ เริ่มสงครามอิตาลี
- ๒๐๓๗ พระเจ้าชาร์ลส์ที่ ๘ ของฝรั่งเศส ยกทัพไปเนเปืต
- ๒๐๓๗ พระเจ้าชาร์ลส์ที่ ๘ เสด็จจากดับจากเมืองเนเปืต
- ๒๐๓๗ พระยาดำน้ำแสนไทย ครองแผ่นดินลาว
- ๒๐๔๓ พระเจ้าชาร์ลส์ที่ ๘ ของฝรั่งเศสสิ้นพระชนม์
- ๒๐๔๓ พระเจ้าหลุยส์ที่ ๓๒ ครองฝรั่งเศส
- ๒๐๔๓ วาสโกดากามา มาถึงอินเดีย
- ๒๐๔๒ ตั้งค้นสมัยใหม่
- ๒๐๔๒ พระเจ้าหลุยส์ที่ ๓๒ ของฝรั่งเศสได้เมืองมิดาน
- ๒๐๔๓ มีโรงพิมพ์ทั่วประเทศสำคัญของยุโรป
- ๒๐๔๓ พระเจ้าหลุยส์ที่ ๓๒ กับพระเจ้าแฟร์ดินันด์ของสเปน
ได้ไคเนเปืต
- ๒๐๔๓ มาร์ตินลูเธอร์ เข้าอยู่ในมหาวิทยาลัย เฮร์ฟูร

- ๒๐๔๓ สงครามพระเจ้าแผ่นดินกับพระเจ้าหลุยส์ที่ ๑๒
- ๒๐๔๗ บาบัวร์ หัวหน้าพวกโมกุล ยึดเมืองกาบุล
- ๒๐๔๗ เขมรย้ายราชธานีมาที่บ้ำดาณ
- ๒๐๔๘ มาร์ตินลูเธอร์ เริ่มเรียนศาสนาที่วัดวินเคนเบอร์ก
- ๒๐๔๘ โคตัมบัตตาย
- ๒๐๔๘ พระเจ้าเซนต์ ทรงราชย์ในจีน
- ๒๐๕๐ พระเมืองแก้วครองเชียงใหม่ ยกกองทัพมาตีกรุง
สุโขทัย
- ๒๐๕๑ ตั้งคณะรบเมืองเวินด์
- ๒๐๕๒ คณะรบเมืองเวินด์ รบกับกองทัพเวินด์
- ๒๐๕๒ พระเจ้าเฮนรีที่ ๘ ครองกรุงอังกฤษ
- ๒๐๕๒ พระเจ้าแผ่นดินเปอร์เซีย กระทำไมตรีกับอาณาจักรคุชราฐ
- ๒๐๕๓ พวกปอร์ตุเกส ค้าขายกับชวา
- ๒๐๕๔ ตั้งพระราชยุตต์ที่ ๒ ตั้งคณะรบฝรั่งเศส
- ๒๐๕๔ มาร์ตินลูเธอร์ ถูกคณะสงฆ์ในเยอรมนีตั้งตัวไป

เจ้าสังฆราชที่กรุงโรม

- ๒๐๕๖ บาทโบอา พบมหาสมุทรแปซิฟิก
- ๒๐๕๖ สังฆราชยุดส์ที่ ๒ ดันชิวิต
- ๒๐๕๖ พระเจ้าคริสเตียนที่ ๒ ครองกรุงเดนมาร์ก
- ๒๐๕๗ พระเจ้าหลุยส์ที่ ๓๒ ดันพระชนม์
- ๒๐๕๗ อัลบูเค็กเป็นชาวปอร์ตุเกส กลับไปจากอินเดีย
- ๒๐๕๗ พระเจ้าฟรังซิสที่ ๓ ครองฝรั่งเศส
- ๒๐๕๗ สังฆราชเดโอที่ ๓๐ ตั้งบัญญัติใหม่ คือว่าผู้ทำผิด
อาจล้างบาปได้ ถ้าออกเงินสร้างโบสถ์ของแก
- ๒๐๕๗ สมเด็จพระรามาธิบดีที่ ๒ ดันครดำปาง
- ๒๐๕๘ พระเจ้าชาร์ดส์ที่ ๕ ครองสเปน
- ๒๐๕๘ พระเจ้าฟรังซิสที่ ๓ ฝรั่งเศสรบกับกองทัพดัตช์
- ๒๐๕๘ พระยาโพธิ์สระวะ ได้สมบัตินาว
- ๒๐๖๐ มาร์ตินลูเธอรุคัดค้านบัญญัติของสังฆราชเดโอที่ ๓๐
- ๒๐๖๐ พวกปอร์ตุเกส ขอเป็นไมตรี ในรัชกาลพระ
รามาธิบดีที่ ๒

๒๐๖๑ สงครามอิตาลีสงบ

๒๐๖๑ พวกปอร์ตุเกส มาขอเป็นไมตรีกับสยาม ใน
รัชกาลพระรามาธิบดีที่ ๒

๒๐๖๒ สงครามระหว่างวงศ์ฮับส์เบิร์กกับออสเตรีย

๒๐๖๒ พระเจ้าชาร์ลส์ที่ ๕ ของสเปน ได้เป็นเจ้าของดิน
เยอรมนี

๒๐๖๓ มาเขตแดน แดนเวือ่ข้ามมหาสมุทรแปซิฟิก

๒๐๖๓ เริ่มสงครามระหว่างพระเจ้าชาร์ลส์ที่ ๕ กับพระเจ้า
ฟรังซัวส์ที่ ๑ ครองที่ ๓

๒๐๖๓ มาร์ตินลูเธอร์ ถูกสังหารโดยที่ ๓๐ บัพพานีย-
กรรม

๒๐๖๓ พวกเจ้าชะวา ทำลายอาณาจักรชะพิต

๒๐๖๔ เฮอ์นันโด คอร์เตซ ได้ไ้เม็กซิโก

๒๐๖๔ พวกเตอร์ก ได้ไ้เมืองเบดกราด

๒๐๖๔ มาร์ตินลูเธอร์ ถูกสภาไดเอตประกาศว่าเป็นคน
นอกศาสนา

- ๒๐๖๕ คัสตาวัดวาสา กระทำให้ลัทธิเดนมาร์ก
 ๒๐๖๖ คัสตาวัดวาสา ประกาศตนเป็นเจ้าแผ่นดินเดนมาร์ก
 ๒๐๖๗ พระเจ้าฟรังซัวส์ที่ ๓ ถูกพระเจ้าชาร์ลส์ที่ ๕ จับได้
 ๒๐๖๘ กำเนิดนครปรัสเซีย
 ๒๐๖๙ พวกเคอริก ตัดเมืองบูดาเปสต์
 ๒๐๖๙ บาบรูร์ ตัดเมืองเคต เมืองอัคร
 ๒๐๖๙ พระเจ้าเซย์ ซิงทรงราชย์ขึ้น
 ๒๐๖๙ พระยารามเมืองมอญ ขึ้นพระชนม์
 ๒๐๖๙ ตากายคุตตี ได้สมบัติมอญ
 ๒๐๗๐ ญวนแตกเป็น ๒ ภาค
 ๒๐๗๑ เริ่มสงครามระหว่างพระเจ้าฟรังซัวส์ที่ ๓ กับพระเจ้าชาร์ลส์ที่ ๕ ครั้งที่ ๒
 ๒๐๗๑ เซมรียายราชธานีมาที่ตะแวง
 ๒๐๗๒ พระเจ้าชาร์ลส์ที่ ๕ ทำสัญญาสงบศึกกับพระเจ้าฟรังซัวส์
 ๒๐๗๒ สมเด็จพระรามาธิบดีที่ ๒ ถวายยศ

- ๒๐๗๒ เริ่มรัชกาลสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว ๕
- ๒๐๗๒ บาบัวร์ ได้ดินแดนอินเดียตอนกลางเกือบหมด
- ๒๐๗๓ พระเจ้าชาร์ดส์ที่ ๕ ของสเปน ได้เรียกประชุมสภาไคเซดที่เมืองออกซเบิร์ก ให้พวกที่นับถือนิกายลูเธอรืมาบรรยายหลักกัทธิของตน
- ๒๐๗๓ บาบัวร์เจ้าอินเดีย ตาย
- ๒๐๗๓ พระเจ้าตะเบงชเวตตี้ ได้ล้มบัลลังก์ของอู
- ๒๐๗๔ คณะสมัชชาคริสตชน มีเจ้านครเซกโซนั้นกับนครยัสต์
- ๒๐๗๖ สมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว ถูกปลงพระชนม์
- ๒๐๗๗ สมเด็จพระไชยราชาธิราช ครองกรุงศรีอยุธยา
- ๒๐๗๗ โอดา โนบุนากา ซาคินุบุเนเกิด
- ๒๐๗๗ พระเจ้าตะเบงชเวตตี้ ต่หังสาวด์
- ๒๐๗๘ ฟรานซิสโก ปีซาร์โร ต่ได้บรู
- ๒๐๗๘ เริ่มสงครามระหว่างพระเจ้าฟรังซัวส์ กับพระเจ้าชาร์ดส์ที่ ๕ ครองที่ ๓
- ๒๐๗๘ พระเจ้าคริสเตียนที่ ๓ ห้ามมิให้พลเมืองเดนมาร์ก

นอร์เวย์ นับถือนิกายคาชอดิก

๒๐๗๘ พระเจ้าตะเบงชเวตตี้ ตั้งห้างสาวดี

๒๐๗๙ ตั้งเปญไต้ โคถัมเบีย

๒๐๘๐ พระเจ้าตะเบงชเวตตี้ ตั้งไต้ห้างสาวดี

๒๐๘๑ ตั้งเปญไต้ชิต

๒๐๘๒ โอริตตานา พบแม่น้ำอามาโซน

๒๐๘๓ เซอร์ฟรานซิสเคิร์กเกิด

๒๐๘๔ พระเจ้าตะเบงชเวตตี้ ไต้เมาะตะมะ

๒๐๘๕ เริ่มสงครามระหว่างพระเจ้าฟรังซัวที่ ๑ กับพระเจ้าชาร์ลที่ ๕ ครองที่ ๔

๒๐๘๖ อียิปตาฐ เกิด

๒๐๘๗ พระเจ้าตะเบงชเวตตี้ไต้เมืองแปร

๓๐๘๘ พระเจ้าโธหันพะวา เจ้าพุกาม ถูกปลงพระชนม์

๒๐๘๙ มาร์ตินลูเธอร์คิง

๒๐๙๐ พระเจ้าตะเบงชเวตตี้ ตั้งอาระกัน

๒๐๙๑ มีการประชุมสงฆ์ทางคาชอดิกที่เมืองแควนด

- ๒๐๘๘ สมเด็จพระไชยราชาธิราช ยกกองทัพตีเชียงใหม่
- ๒๐๘๘ พระไชยเชษฐาได้ตั้งมณฑลลาว ย้ายราชธานีมา
เวียงจันทน์
- ๒๐๘๘ ทำสัญญาสงบศึกระหว่างพระเจ้าชาลส์ที่ ๕ กับ
พระเจ้าฟรังซัวส์ที่ ๓
- ๒๐๘๘ สมเด็จพระไชยราชาธิราชสวรรคต
- ๒๐๘๘ รัชกาลพระแก้วฟ้า
- ๒๐๘๙ พระเจ้าอองรีที่ ๒ ครองฝรั่งเศส
- ๒๐๘๙ พระเจ้าชาลส์ที่ ๕ ของสเปนยึดกองทัพโปรตุเกส-
แดนตีพินาศที่ตำบลมุดเบก
- ๒๐๘๙ พระแก้วฟ้าถูกขุนวรวงศาธิราชปลงพระชนม์
- ๒๐๘๙ เริ่มรัชกาลสมเด็จพระมหาจักรพรรดิ
- ๒๐๙๑ กรุงศรีอยุธยาทำสงครามกับพม่าครั้งที่ ๓
- ๒๐๙๓ ญุ่นรุกราณแดนจีน
- ๒๐๙๓ พระเจ้าตะเบงชเวตตี้ ถูกปลงพระชนม์
- ๒๐๙๓ บุเรงนอง ทรงราชย์ ต่ออยู่

- ๒๐๘๕ ตั้งกรมระหว่างพระเจ้าชาร์ดัลที่ ๕ กับพระเจ้า
อ็องรีที่ ๒ ของฝรั่งเศส
- ๒๐๘๕ พระเจ้าชาร์ดัลที่ ๕ ต้อมเมืองเมตร์
- ๒๐๘๗ อีเดโยชิ ซาคินิบุ่นเกิด
- ๒๐๘๗ บุเรงนองตั้งวัง
- ๒๐๘๗ สมเด็จพระนเรศวรราชา
- ๒๐๘๘ พระเจ้าฟีลิปปีที่ ๒ ครองสเปน
- ๒๐๘๘ พระเจ้าเฟรเดอริกที่ ๓ ครองเยอรมนี
- ๒๐๘๘ กรุงศรีอยุธยาทำสงครามกับเขมร
- ๒๐๘๘ หมายุนต์ได้เกิด
- ๒๐๘๘ พระเจ้าอากบารครองเดลี
- ๒๑๐๐ บุเรงนองปราบไทยใหญ่ได้หมด
- ๒๑๐๐ ปอร์ตุเกสเข้ามามะเกาจากจีน
- ๒๑๐๐ ตั้งกรมระหว่างพระเจ้าฟีลิปปีที่ ๒ ของสเปน กับ
พระเจ้าอ็องรีที่ ๒ ของฝรั่งเศส
- ๒๑๐๐ วงศ์อ้วนของวัดเข็หมดเข็หมด

- ๒๓๐๑ พระนางอติชาเบธ เสด็จราชย์ในอังกฤษ
- ๒๓๐๓ พระเจ้าชาร์ลส์ที่ ๕ ขึ้นพระชนม์
- ๒๓๐๓ กองทัพฝรั่งเศสยึดนครลเซมเบอร์กของเยอรมนี
- ๒๓๐๒ พระเจ้าอองรีที่ ๒ ของฝรั่งเศส กับพระเจ้าฟิลิปป์ที่ ๒ ของสเปนทำสัญญาสันติภาพ
- ๒๓๐๒ ทำสัญญาสันติภาพระหว่างพระเจ้าอองรีที่ ๒ กับพระเจ้าฟิลิปป์ที่ ๒
- ๒๓๐๒ พระนางอติชาเบธตั้งบศักกับพระเจ้าฟิลิปป์ที่ ๒
- ๒๓๐๒ พระนางแมรีที่ ๒ ได้ตำแหน่งราชินีฝรั่งเศส
- ๒๓๐๓ พระเจ้าชาร์ลส์ที่ ๖ ครองฝรั่งเศส
- ๒๓๐๔ พระนางแมรีที่ ๒ ตกตักบัพติศมา
- ๒๓๐๕ ดูกเดอเก็ส เข้ากรุงปารีส
- ๒๓๐๕ รัฐสภาในกรุงปารีสประกาศยกพวก ไบรอนด์แตนต์
ออกจากกฎหมาย
- ๒๓๐๕ ดูกเดอเก็สถูกยิงตาย
- ๒๓๐๕ พระนางคริสตินเคอเมดิซีส ทำสัญญากับพวกไบร-

เคตต์แดนค์

- ๒๓๐๖ กรุงศรีอยุธยาทำสงครามกับพม่า
- ๒๓๐๗ คาสเวง ถึงแก่กรรม
- ๒๓๐๗ เชกส์เบียร์เกิด
- ๒๓๐๗ พระเจ้าหงสาวดีตีเชียงใหม่ได้
- ๒๓๐๗ พระนางแมร์สัจจวต อภิเษกสมรสกับดาร์นเตย์
- ๒๓๐๘ พระเจ้าเซียงฮิง สิ้นพระชนม์
- ๒๓๑๐ พวกโปรตุเกสแดนค์ในฝรั่งเศสต่อสู้สงคราม
- ๒๓๑๓ กรุงศรีอยุธยาทำสงครามกับพม่า
- ๒๓๑๓ พระเจ้าอภินวรัตน์ เสด็จสวรรคต
- ๒๓๑๓ บุเรงนองตีกรุงศรีอยุธยาแตก
- ๒๓๑๓ เลี้ยกรุงศรีอยุธยาแก่พม่า
- ๒๓๑๓ สมเด็จพระมหาธรรมราชาธิราชครองกรุงศรีอยุธยา
- ๒๓๑๓ สมเด็จพระมหาธรรมราชาธิราชทำสงครามกับเขมร
- ๒๓๑๓ กรุงธนดอนเป็นศูนย์กลางการเงิน
- ๒๓๑๓ การจลาจลของพวกโปรตุเกสแดนค์ในฝรั่งเศสสงบ

- ๒๓๑๕ พวกโปรเตสแตนต์ก่อจลาจลในฝรั่งเศส
- ๒๓๑๕ พระเจ้าอิกบาร์ทได้แคว้นคัสรว
- ๒๓๑๗ พระเจ้าฮันส์ที่ ๓ ครองฝรั่งเศส
- ๒๓๑๗ พระเจ้าชาร์ลส์ที่ ๘ ขึ้นพระชนม์
- ๒๓๑๗ กรุงศรีอยุธยาทำสงครามกับเขมร
- ๒๓๑๘ โอค็อดฟ์ ครอง ฮอลันดา, โปแลนด์และฮังการี
- ๒๓๒๐ พวกโปรเตสแตนต์ก่อการจลาจลในฝรั่งเศส
- ๒๓๒๓ ดัปเปอได้โปรตุเกสไว้ในอำนาจ
- ๒๓๒๓ บุเรงนองตั้งกองทัพนารายณ์แคว้นอาระกัน
- ๒๓๒๔ ทหารมลายูยึดชะบุรีไชยบุรี
- ๒๓๒๔ บุเรงนองขึ้นพระชนม์
- ๒๓๒๕ โอตา โนบุนากา ตาย
- ๒๓๒๖ พระหน่อแก้วครองเวียงจันทน์
- ๒๓๒๗ คุกดาตั้งของพระอนุชาพระเจ้าเฮนรี่ที่ ๓ ขึ้นพระชนม์
- ๒๓๒๗ สมเด็จพระนเรศวรประกาศอิสรภาพของกรุงศรีอยุธยา

- ๒๑๒๗ ตั้งครามระหว่างพระนเรศวรกับพระเจ้ากรุงหงสาวดี
- ๒๑๒๘ เริ่มตั้งครามระหว่างอังวะเคอใกล้กับอังวะรูปของ
- ๒๑๒๘ วิเซอติเออเกิด
- ๒๑๒๘ กรุงศรีอยุธยาทำสงครามกับเชียงใหม่
- ๒๑๒๘ พระนางแมร์ดีจัตถกปลงพระชนม์
- ๒๑๒๘ กรุงศรีอยุธยาทำสงครามกับพม่า
- ๒๑๒๘ พระเจ้าอภัยมณีได้แคล้วคลาด
- ๒๑๓๐ เจ้าวิชัยมอญ เป็นเจ้าแผ่นดินโปแตนต์
- ๒๑๓๐ กรุงศรีอยุธยาทำสงครามกับเขมร
- ๒๑๓๑ อังวะเคอใกล้ ถูกฆ่าตาย
- ๒๑๓๒ พระเจ้าอังวะที่ ๓ ถูกปลงพระชนม์
- ๒๑๓๓ สมเด็จพระมหาธรรมราชาธิราช สวรรคต
- ๒๑๓๓ สมเด็จพระนเรศวรทรงราชย์
- ๒๑๓๓ กรุงศรีอยุธยาทำศึกกับพม่า
- ๒๑๓๔ พระเจ้าอภัยมณีได้แคล้วคลาด
- ๒๑๓๕ กรุงศรีอยุธยาทำศึกกับพม่า

- ๒๓๓๕ พระเจ้าอักษารัตได้แคว้นโอริสสา
 ๒๓๓๕ ทหารญี่ปุ่นรุกรานเกาหลีถึงเมืองซ็อล
 ๒๓๓๕ ตรีญตงตีได้ตงเกีย
 ๒๓๓๕ พระบรมมหาราชของลาวสิ้นพระชนม์
 ๒๓๓๖ สงครามกลางเมืองฝรั่งเศสสงบ
 ๒๓๓๖ สงครามระหว่างกรุงศรีอยุธยา กับ เขมร
 ๒๓๓๖ เมืองเวียงจันทน์ชนกับสยาม
 ๒๓๓๗ สมเด็จพระนเรศวรปราบกบฏตะนาวศรี
 ๒๓๓๗ เมาะดำเจ็งดำมีภักดีต่อสมเด็จพระนเรศวร
 ๒๓๓๗ พระเจ้าอักษารัตได้แคว้นบัตุกิสถาน
 ๒๓๓๗ เขมรย้ายราชธานีมาที่ศรีสอซอ
 ๒๓๓๗ สงครามระหว่างกรุงศรีอยุธยา กับ พม่า
 ๒๓๓๘ เซอร์ฟรานซิสเดร์กตาย
 ๒๓๔๐ พวกฮ่อจันดาร์บพุ่งกับชะวา
 ๒๓๔๑ เริ่มการจลาจลแย่งตำแหน่งซาร์ในรัสเซีย
 ๒๓๔๑ ฝรั่งเศสทำสัญญาสงบศึกกับสเปน

๒๓๔๓ พระเจ้าอังกรีท ๔ ประกาศพระราชโองการเอตีกต์เคอ
นังคัส

๒๓๔๓ พวกฮอลันดามาถึงเมืองไทย

๒๓๔๓ ยีเดโยซี ตาย

๒๓๔๒ สงครามระหว่างกรุงศรีอยุธยา กับพม่า

๒๓๔๓ พระนางอิติชาเบช พระราชทานอำนาจให้บริษัท
อินเดียตะวันออกทำการค้ากับอินเดียแต่ผู้เดียว

๒๓๔๗ สงครามระหว่างกรุงศรีอยุธยา กับพม่า

๒๓๔๘ สมเด็จพระนเรศวรสวรรคต

๒๓๔๘ สมเด็จพระเอกาทศรถทรงราชย์

๒๓๔๘ พระมหาธรรมราชา เสด็จราชย์อังวะ

๒๓๕๐ ทูตไทยในรัชกาลสมเด็จพระเอกาทศรถไปประเทศ
ฮอลแลนด์

๒๓๕๓ พระมหาธรรมราชาของอังวะได้เมืองแปร

๒๓๕๒ พวกฮอลันดา ค้าขายในชะวา

๒๓๕๓ พระเจ้าอังกรีท ๔ ขึ้นพระชนม์โดยถูกแทง

๒๓๕๕ พวกองักฤษมาถึงเมืองไทย

๒๓๕๕ พระมหาธรรมราชา ของอังวะได้เตรียม

๒๓๕๖ วงศ์โรมานอฟครองรัสเซีย มีพระเจ้าไมเคิลเป็น
ปฐมกษัตริย์

๒๓๕๗ วิเซดดิเออ เป็นต๋มาชิกของรัฐสภา

๒๓๕๘ พระมหาธรรมราชาของอังวะได้ทวายและตะนาวศรี

๒๓๕๘ เชกด์เบียร์ตาย

๒๓๕๘ อียิปต์ตาย

๒๓๖๐ พระเจ้าเทยงเจ็ญพระชนม์

เริ่มสงคราม ๓๐ ปี

๒๓๖๓ เจ้ามาธิยาดผู้ครองโบฮีเมียและฮังการี สิ้นพระชนม์

๒๓๖๓ นั้วฮ่าซู่ รุกรานแดนจีน

๒๓๖๓ เซมรีย้ายราชธานีไปที่อุดงฤาษัย

๒๓๖๒ โคตแบร์ต เว็ค

๒๓๖๒ พระเจ้าเฟอริดินานด์ที่ ๒ เป็นราชาธิราชเยอรมนี

๒๓๖๓ กองทัพพระเจ้าเฟอริดินานด์ที่ ๒ ตีกองทัพโบฮีเมีย

แตกยับเยิน

- ๒๓๖๓ สมเด็จพระเอกาทศรถ สวรรคต
- ๒๓๖๓ เจ้าฟ้าศรีเสาวภาคย์ทรงราชย์
- ๒๓๖๓ พระเจ้าทรงธรรมได้ล้มบัลลังก์ศรีอยุธยา
- ๒๓๖๔ อ็ดแบร์ต เคอตุอันต์ ของฝรั่งเศส ตาย
- ๒๓๖๔ อีเยมิตซู เกิด
- ๒๓๖๗ วิเซอติเออ เข้ามาเป็นใหญ่ในองการเมืองฝรั่งเศส
- ๒๓๖๘ พระเจ้าชาร์ลส์ที่ ๓ ของอังกฤษประกาศยุบรัฐสภา
- ๒๓๖๘ สวีเดนได้ติโวนีเย จากโปแลนด์
- ๒๓๖๘ วาเลนต์ไน์ ได้อนุญาตตั้งกองทหารจากพระเจ้า
- เฟอร์ดินานด์ที่ ๒
- ๒๓๖๘ พระเจ้าชาร์ลส์ที่ ๓ ของอังกฤษประกาศยุบรัฐสภา
- ๒๓๗๐ ซาหังคีร์ตาย
- ๒๓๗๐ เจ้าคริณุตรางรุกอาณาเขตคัพพกุงเยน
- ๒๓๗๓ เริ่มรัชกาลสมเด็จพระเชษฐาธิราช
- ๒๓๗๓ พระมหาธรรมราชาของอังวะถูกปลงพระชนม์

- ๒๓๗๓ มาซาแรง ของฝรั่งเศส ทำการทางทูต
- ๒๓๗๓ สมเด็จพระเชษฐาธิราชสวรรคต
- ๒๓๗๓ สมเด็จพระอภัยวงศ์ทรงราชย์
- ๒๓๗๓ สมเด็จพระเจ้าปราสาททองครองกรุงศรีอยุธยา
- ๒๓๗๔ การรบใหญ่ที่ตำบลไทรนเดเฟดต์ ระหว่างพระเจ้า
กัสดาวัดอาดอดฟ้าของสวีเดนกับคิงดัลแมทท์เยอรมัน
- ๒๓๗๕ พระเจ้ากัสดาวัดอาดอดฟ้ารบกับคิงดัลที่บาเวเรีย
- ๒๓๗๕ คิงดัล ถูกอาวุธตาย
- ๒๓๗๕ กองทัพสวีเดนได้เมืองมุนิคนครหลวงบาเวเรีย
- ๒๓๗๕ วาตเดนส์ ไคน์แมทท์เยอรมันรบกับพระเจ้ากัสดาวัด
อาดอดฟ้า
- ๒๓๗๕ พระเจ้ากัสดาวัดอาดอดฟ้าขึ้นพระชนม์
- ๒๓๗๗ มาซาแรงได้รับตำแหน่งอัครราชทูตของตั้งมราชกรุง
โรมประจำราชสำนักฝรั่งเศส
- ๒๓๗๗ วาตเดนส์ ไคน์ ถูกทหารของคัวฆ่าตาย
- ๒๓๗๘ ทำสัญญาตั้งบศึกระหว่างสวีเดนกับเยอรมัน

- ๒๓๗๘ เริ่มสงครามระหว่างสเปนกับเยอรมนี
- ๒๓๗๙ พระเจ้าเฟรเดอริกที่ ๒ ราชายอรมนีขึ้นพระชนม์
- ๒๓๗๙ ปอร์ตุเกสแตกจากสเปน
- ๒๓๗๙ พระเจ้าชาร์ลส์ที่ ๓ ของอังกฤษปราบการจลาจล
- ๒๓๗๙ วิเซดตีเออถึงแก่กรรม
- ๒๓๗๙ ฝรั่งเศสตั้งบริษัททำการค้าขายกับอินเดีย
- ๒๓๗๙ วงศ์มิ่งถึงอสถาน
- ๒๓๗๙ พระเจ้าหลุยส์ที่ ๑๓ ขึ้นพระชนม์
- ๒๓๗๙ มาซาแรงไ้รับตำแหน่งเสนาบดีของฝรั่งเศส
- ๒๓๗๗ การประชุมสันติภาพที่เวสต์ฟาเลีย
- ๒๓๗๗ วงศ์แมนจูครอบครองแผ่นดินจีน
- ๒๓๗๗ กองทัพพระเจ้าชาร์ลส์พ่ายแพ้กองทัพโครมเวดส์
- ๒๓๗๗ พระเจ้าอาเดกซัสครองรัสเซีย
- ๒๓๗๗ พระเจ้าชาร์ลส์ที่ ๓ ถูกชาวสก็อตจับตัวขายให้
รัฐสภาอังกฤษ
- ๒๓๗๓ พวกคิริญรุกรานพวกงูเยน

- ๒๓๙๓ เกิดกบฏในอังกฤษ
- ๒๓๙๓ พระเจ้าชาร์ลส์ที่ ๓ ของอังกฤษถูกประหารชีวิต
- ๒๓๙๓ เซ็นต์ญูเลียสันคิภาพักเวสต์คัฟาเลีย
- ๒๓๙๓ พระเจ้าทาโคชรรมราชา ราชามะมาตันพระชนม์
- ๒๓๙๒ อียิปตซุ ตาย
- ๒๓๙๕ เริ่มสงครามอังกฤษกับฮอลแลนด์
- ๒๓๙๗ อังกฤษกับฮอลแลนด์ทำสัญญาสงบศึก
- ๒๓๙๗ สงครามแย่งราชสมบัติสวีเดน
- ๒๓๙๗ รัสเซียกับฝรั่งเศสเจริญทางพระราชไมตรี
- ๒๓๙๘ สมเด็จพระเจ้าปราชัทของลัทธิ
- ๒๓๙๘ พวงงูเยนรุกรานพม่า
- ๒๓๙๘ สมเด็จพระเจ้าฟ้าครองกรุงศรีอยุธยา
- ๒๓๙๘ สมเด็จพระเจ้าสุริยวงศา ครองกรุงศรีอยุธยา
- ๒๓๙๘ สมเด็จพระนารายณ์ครองกรุงศรีอยุธยา
- ๒๔๐๐ พระเจ้าเฟรเดอริกที่ ๓ ของเยอรมนีขึ้นพระชนม์
- ๒๔๐๐ พระเจ้าชาร์ลส์ที่ ๓ แห่งสเปน ครองสวีเดนยกกองทัพถึง

กรุงโคเปนเฮเกน

- ๒๒๐๓ ครอมเวลดตาย
- ๒๒๐๓ เชมรตั้งทูตเข้าเฝ้าสมเด็จพระนารายณ์
- ๒๒๐๒ ทำสัญญาเบรนต์
- ๒๒๐๒ จีนรุกพม่า
- ๒๒๐๓ ทำสัญญาสันติภาพระหว่างเดนมาร์กกับสวีเดน
- ๒๒๐๓ มาซาแรงถึงแก่กรรม
- ๒๒๐๓ จีนช้อดัมฮังวะ
- ๒๒๐๔ กบฏในพม่า
- ๒๒๐๔ พระมหาปวรธรรมราชา ครองยังจะ
- ๒๒๐๗ พระเจ้าชาร์ลส์ที่ ๒ ของอังกฤษ ทำสงครามได้ชัยชนะฮอลแลนด์
- ๒๒๐๗ พระเจ้าเดโอโปดต์ของเยอรมนีชนะกองทัพเตอร์ก
- ๒๒๐๗ โคตแบร์ต ตั้งวิธีทำการค้าขายกับอินเดีย
- ๒๒๑๐ รัสเซียได้สโมเลนส์ก จากโปแลนด์
- ๒๒๑๕ พระเจ้าปีเตอร์มหาราช ชาตะ

- ๒๒๓๕ พระเจ้าหลุยส์ที่ ๓๔ ครอบครองประเทศฮอลแลนด์
- ๒๒๓๕ พระมหากษัตริย์บรมราชา ขึ้นพระชนม์
- ๒๒๓๗ ฟรังค์ส์มาแดง ได้ไปอนติเซอวี
- ๒๒๓๘ เคอร์กได้ส่วนหนึ่งของอูเกิร์น จากโปแลนด์
- ๒๒๓๙ พดเมืองเยอรมนีก่อการจลาจล ต่อพระเจ้าเดโอโปตส์
- ๒๒๓๙ พระเจ้าเฟโอคอร์ครองรัสเซีย
- ๒๒๓๙ ฝรั่งเศสได้ดินแดนฟรังซ์-คองเต จากฮอลแลนด์
- ๒๒๓๙ พวกจีนไหหลมาในญวน
- ๒๒๓๙ ทุตไทยไปฝรั่งเศส เรือแตกกลางทาง
- ๒๒๓๙ พระเจ้าเฟโอคอร์ครองรัสเซียขึ้นพระชนม์
- ๒๒๓๙ กองทัพเคอร์ก ถล่มกรุงเวียนนา
- ๒๒๓๙ โคตแบร์คตาย
- ๒๒๓๙ ทุตไทยไปฝรั่งเศส
- ๒๒๓๙ พวกฮอลันดาขับไล่อังกฤษออกจากชวา
- ๒๒๓๙ ดูกอพอยอร์กได้สมบัติอังกฤษ ทรงนามพระเจ้า

เยมส์ที่ ๒

- ๒๒๒๘ ทศฝรั่งเค็ดมาดยาม
- ๒๒๒๙ โกษาปานราชทูตไทย เข้าเฝ้าพระเจ้าหลุยส์ที่ ๑๔
- ๒๒๓๐ มองสิเออร์ตาตแบร์ราชทูตฝรั่งเค็ด เข้าเฝ้าสมเด็จพระนารายณ์
- ๒๒๓๑ เกิดกบฏในอังกฤษ
- ๒๒๓๑ เจ้าวิฑ์เดียม ยกทหารเข้ากรุงลอนดอนได้
- ๒๒๓๑ ส่งนักเรียนไทยไปยุโรปเป็นครั้งแรก
- ๒๒๓๑ ราชทูตไทย เข้าเฝ้าสมเด็จพระอินโนเซนต์ที่ ๑๑ ที่กรุงโรม
- ๒๒๓๑ สมเด็จพระนารายณ์ สวรรคต, พระเพทราชาได้ราชสมบัติ
- ๒๒๓๒ เจ้าวิฑ์เดียมกบพระนางเมรี ครองกรุงอังกฤษ
- ๒๒๓๒ พระเจ้าปีเตอร์ มีอำนาจเด็ดขาดในรัสเซีย
- ๒๒๓๒ ฝรั่งเศสส่งราชทูตไทยกลับ
- ๒๒๓๒ พระนางเมรี ขึ้นพระชนม์

- ๒๒๓๗ พระเจ้าปีเตอร์รบเคอร์กี
- ๒๒๓๘ ตูเปตเกิด
- ๒๒๔๑ พระซ็อมหาดีหส์รุชมราช ได้สมบัติอังวะ
- ๒๒๔๒ พระเจ้าเดโอโปดต์ของเยอรมนี ตักกองทัพเคอร์กี
แตกกระจัดกระจาย
- ๒๒๔๓ พระเจ้าปีเตอร์เริ่มสงครามกับสวีเดน
- ๒๒๔๓ นครปรัสเซียเป็นประเทศปรัสเซีย มีเบอร์ลินเป็น
ราชธานี
- ๒๒๔๓ โอริงซิบหมดอำนาจ
- ๒๒๔๔ พระเจ้าชาร์ลส์ที่ ๑๒ ของสวีเดน เริ่มรบกับโปแลนด์
- ๒๒๔๕ พระเจ้าวิลเลียมของอังกฤษขึ้นพระชนม์
- ๒๒๔๖ สมเด็จพระเจ้าเล็ทรวงราชย์
- ๒๒๔๘ เบนยามิน ฟรังกิน เกิด
- ๒๒๔๘ ลักซ็อดแดนต์เข้าร่วมอยู่ในอังกฤษ อังกฤษจึงได้นำ
“เกรตบริเตน” แด่นมา
- ๒๒๕๐ พระเจ้าชาร์ลส์ที่ ๑๒ ของสวีเดน รุกรนปรัสเซีย

- ๒๒๕๓ สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวท้าวสุทนต์ทรงราชย์
- ๒๒๕๒ กองทัพพระเจ้าชาลส์ที่ ๑๒ รวมกับกองทัพพระเจ้า
ปีเตอร์ที่ปอดคาว่า
- ๒๒๕๔ พระเจ้าเฟรเดริกที่ ๒ ของเยอรมนีซาคะ
- ๒๒๕๕ พระเจ้าเฟรเดริกที่ ๓ ดันพระชนม์
- ๒๒๕๗ พระนางฮานน์ของอังกฤษดันพระชนม์
- ๒๒๕๗ เจ้ายอร์จวงค์แฮโนเวอร์ได้ราชย์ในอังกฤษ
- ๒๒๕๗ พวกวีกส์เริ่มมีอำนาจในการเมืองของอังกฤษ
- ๒๒๕๘ ปรัสเซียทำสงครามกับสวีเดน ได้เมืองสต็อคโฮล์ม
- ๒๒๕๘ พระเจ้าหลุยส์ที่ ๑๔ ดันพระชนม์
- ๒๒๖๐ พระเจ้าปีเตอร์ที่ ๑ แห่งรัสเซียเข้ามาในปรัสเซีย
- ๒๒๖๓ พระเจ้าชาลส์ที่ ๑๒ ของสวีเดน รวมกับเดนมาร์ก
ถูกปลดพระชนม์
- ๒๒๖๔ สแตนโฮปถึงแก่กรรม
- ๒๒๖๔ สวีเดนทำสัญญาสันติภาพกับปรัสเซีย
- ๒๒๖๗ พระเจ้าปีเตอร์ดันพระชนม์

- ๒๒๗๐ พระเจ้ายอร์ชที่ ๒ ครองอังกฤษ
- ๒๒๗๓ พระนางอานนาครองรัสเซีย
- ๒๒๗๕ สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวบรมโกศทรงราชย์
- ๒๒๗๗ วิตเตียมพิกต์ (พ่อ) เป็นผู้แทนราษฎรในสภาราษฎร
ของอังกฤษ
- ๒๒๗๘ ตูมาส์เป็นผู้สำเร็จราชการปอนดิเชอรี
- ๒๒๗๘ พระพุทธยอดฟ้าประสูติ
- ๒๒๘๑ ดันแคนดาร์ เดกซ์เตอร์ ครองนครตองเรน
- ๒๒๘๓ พระเจ้าเฟรเดริกวิตเตียมของเยอรมนีขึ้นพระชนม์
- ๒๒๘๓ พระเจ้าเฟรเดริกที่ ๒ หรือเฟรเดริกมหาราช ทรง
ราชย์เยอรมนี
- ๒๒๘๓ พระนางมาเรียเซเรซาครองฮอัสเตเรีย
- ๒๒๘๓ มินตระ ประกาศมอญเป็นอิสระ ไม่ขึ้นกับพม่า
และตั้งตัวเป็นเจ้าแผ่นดิน
- ๒๒๘๔ พระนางอิตีซาเบธ ครองรัสเซีย
- ๒๒๘๕ วอลโปลออกจากตำแหน่งเสนาบดีอังกฤษ

- ๒๒๘๗ พระเจ้าดินบียูชินครองอังวะ
- ๒๒๘๘ ตูเป็ดกตได้มีทราชและคารนำติก
- ๒๒๘๘ พระเจ้ามินตระสันพระชนม์
- ๒๒๘๙ พระเจ้าहतုတ်ที่ ๓๕ ทำสัญญาตั้งบศึกกับพระนาง
มาเรียเชเรชาของฮอดเตรีย
- ๒๒๘๙ มอญคักรงอังวะแตก
- ๒๒๙๐ ฮอดองพญาคักรงอังวะได้ ประกาศตนเป็นเจ้าแผ่นดิน
พะม่า
- ๒๒๙๐ คาเวรังค์เกิด
- ๒๒๙๐ ตูเป็ดกมีอำนาจปกครองอินเดียนได้
- ๒๒๙๑ -อำนาจของฝรั่งเศษในอินเดียน ถูกศัตรูรอนดงเกือบ
หมด
- ๒๒๙๑ ตูเป็ดกถูกเรียกกลับฝรั่งเศษ
- ๒๒๙๑ พระเจ้าฮอดองพญารุกรานแดนมอญ ได้เมืองพะสิม
ไค์ตฟ ตได้จันทรนคร
- ๒๒๙๑ พระเจ้าฮอดองพญาได้ตั้งเริ่ม

- ๒๓๐๐ วิดเจียมพิคต์ (พ่อ) เป็นหัวหน้ารัฐบาลอังกฤษ
- ๒๓๐๐ พระเจ้าอลองพญาตั้งกรุงหงสาวดีแตก
- ๒๓๐๐ เคนรักตั้งคนเชื่อมอำนาจในแหลมมัลคานต์ และที่
อื่น ๆ
- ๒๓๐๓ สมเด็จพระเจ้าอู่ทองทรงราชย์
- ๒๓๐๓ สมเด็จพระที่นั่งสุริยาศน์อมรินทร์ทรงราชย์
- ๒๓๐๒ พระม้าย่อมกรุงศรีอยุธยา
- ๒๓๐๒ พระเจ้าอลองพญาเข้ามารบเมืองไทย
- ๒๓๐๓ พระเจ้ายอรัชที่ ๓ ทรงราชย์
- ๒๓๐๓ ไค้ตฟ ได้ตำแหน่งหลุด
- ๒๓๐๓ พระเจ้าอลองพญาสิ้นพระชนม์
- ๒๓๐๔ วิดเจียมพิคต์ (พ่อ) ลาออกตำแหน่งหัวหน้า
รัฐบาลอังกฤษ
- ๒๓๐๖ พระนางศิรินครองวัดเข็ญ
- ๒๓๐๖ พระเจ้าหลุยส์ที่ ๑๕ ทำสัญญาสงบศึกกับพระเจ้า
เฟรเดริกที่ ๒ ของปรัสเซีย

- ๒๓๐๖ มังระได้ล้มบดในกรุงอังวะ
- ๒๓๐๘ ไค้ตฟ เป็นผู้จัดการบริษัทอินเดียตะวันออก
- ๒๓๐๘ พระมารบกับจีน
- ๒๓๐๘ เบนยามินฟรังกิน มาตอนดอนเพื่อไถ่เกดถึการ
วิวาทระหว่างอังกฤษกับอเมริกา
- ๒๓๐๘ พระมารบกับจีน
- ๒๓๓๐ พระมำดักรุงศ์รือยรยาแตก
- ๒๓๓๐ พระเจ้ากรุงธนบุรี สร้างกรุงธนบุรีเป็นราชธานีของ
สยาม
- ๒๓๓๐ พระพุทธเลิศหล้าประสูติ
- ๒๓๓๐ พระมารบกับจีน
- ๒๓๓๒ ล้มเค็จพระเจ้ากรุงธนบุรี ทรงทำสังคายนาพระ
ไตรปิฎก นับเป็นสังคายนาครั้งที่ ๓๐ ตั้งแต่พระ
พุทธเจ้านิพพาน
- ๒๓๓๒ นโปเลียน โบนาปาร์ตเกิด
- ๒๓๓๒ พระมารบกับจีน

๒๓๑๓ พระเจ้ายอร์ชที่ ๓ ทรงเปลี่ยนชุดเสนาบดีรุ่นเก่า
ได้หมด

๒๓๑๓ หลอดคนอร์ชเป็นประธานคณะเสนาบดีอังกฤษ

๒๓๑๓ รัฐบาลอังกฤษ ยกเลิกภาษีอื่นๆ หมด เว้นแต่
ภาษีใบชาในเมืองซานโฮเมอร์

๒๓๑๓ ประเทศสยามตั้งตัวขึ้นได้ใหม่

๒๓๑๓ พระเจ้ากรุงธนบุรีทำศึกกับเชียงใหม่

๒๓๑๓ พวกไคซ็อนก่อการกบฏ

๒๓๑๔ พระเจ้ากรุงธนบุรีทำศึกกับเขมร ได้เขมรเป็น
เมืองขึ้น

๒๓๑๕ ไปแทนด์ถูกแบ่งครั้งที่ ๓ ระหว่างปรัสเซีย, รัสเซีย
และออสเตรีย

๒๓๑๕ สัญญาแบ่งไปแทนด์ ทำที่กรุงเซนต์ปีเตอส์เบิร์ก

๒๓๑๗ เบนยามินฟรังกิน ทำการไต่เถียงอังกฤษกับ
อเมริกาครั้งที่ ๒

๒๓๑๗ สัญญาสงบศึกทำที่เมือง กาอินารัดจ์ ระหว่าง

วัดเดียวกับเคอรัก

- ๒๓๓๗ พระเจ้าหลุยส์ที่ ๑๕ ของฝรั่งเศสขึ้นพระชนม์
- ๒๓๓๗ พระเจ้ากรุงธนบุรีทำศึกกับเชียงใหม่
- ๒๓๓๗ พระเจ้ากรุงธนบุรีทำศึกกับพม่า
- ๒๓๓๗ โค้ดฟม่าตัวตาย
- ๒๓๓๗ อังกฤษส่งกองทหารมายึดคัลคัตตาพาราณสี ที่บอดัน
ของอเมริกา
- ๒๓๓๗ กองทัพไทยตีได้เขมร
- ๒๓๓๗ สหภาพรัฐอเมริกา ประกาศอิสรภาพไม่ขึ้นกับ
อังกฤษ
- ๒๓๓๗ พระเจ้ามังระ ขึ้นพระชนม์
- ๒๓๓๗ พวกไตซอน ได้โคแวงชิน ตอนใต้
- ๒๓๒๓ กองทัพไทยตีได้หลวงพระบาง
- ๒๓๒๓ พระเจ้ากรุงธนบุรี ทำศึกกับเขมร
- ๒๓๒๓ พระเจ้าโยเซฟที่ ๒ ครองฮอตเตรีย
- ๒๓๒๔ พระเจ้าโยเซฟที่ ๒ ของฮอตเตรีย ทำสัญญากับ

พระนางคัชรินของรัสเซีย

๒๓๒๔ จลาจลในกรุงธนบุรี

๒๓๒๔ พวกไคซอนขับไล่พวกคัชริน ออกจากเมืองเว้

๒๓๒๕ พระพุทธยอดฟ้า เป็นปฐมกษัตริย์ของจักรวงศ์

๒๓๒๖ อังกฤษทำสัญญาสงบศึกกับฝรั่งเศส รับรองอิสรภาพของสหรัฐอเมริกา

๒๓๒๖ พระเจ้าโพเดพญา สว่างอมระบุระ เป็นราชธานี

๒๓๒๗ วิถีเดิมพิศ (ลูก) เป็นหัวหน้ารัฐบาลอังกฤษ

๒๓๒๗ ไทยปกครองเขมร

๒๓๒๗ พระม้าวขอเป็นไมตรีกับไทย

๒๓๒๗ พระพุทธยอดฟ้า ทำสงครามกับพระม้าวที่ลาดหญ้า

๒๓๒๗ พวกไคซอนถูกเข้าไปในตังเกี๋ย และได้เป็นใหญ่เหนือญวนทั้งหมด

๒๓๒๘ พระพุทธยอดฟ้า ทำสงครามกับพระม้าวที่ท่าดินแดง

๒๓๓๐ สหรัฐอเมริกา ร่างธรรมนูญการปกครอง

๒๓๓๐ เคอร์ก็ประกาศสงครามกับฮอลันดา และรัสเซีย

- ๒๓๓๐ ไทยทำสงครามกับพม่า ที่ป่าซางและลำปาง
- ๒๓๓๐ ไทยตีเมืองทวาย
- ๒๓๓๐ พระนั่งเกล้าประสูติ
- ๒๓๓๐ องเชียงสือได้ไช้ฮ่อน
- ๒๓๓๐ ฝรั่งเศสเริ่มติดต่อกับญวน
- ๒๓๓๑ ประกาศใช้ธรรมเนียมการปกครอง ในสหภาพรัฐ
อเมริกา
- ๒๓๓๒ ฝรั่งเศสตั้งรัฐสภาใหม่ ประชุมกันที่แวร์ซายส์
- ๒๓๓๒ ชาวกรุงปารีส ตีเรือนจำบาศตีย์
- ๒๓๓๒ ตั้งสภาประจำชาติในฝรั่งเศส นับเป็นครั้งแรกของ
การกบฏใหญ่
- ๒๓๓๔ พระเจ้าหลุยส์ที่ ๑๖ เสด็จหนีจากกรุงปารีส
- ๒๓๓๔ เมืองทวาย, ตะนาวศรีและมะริด ขึ้นกับไทย
- ๒๓๓๔ บริษัทอินเดียตะวันออก ได้แคว้น คาร์นาติก
- ๒๓๓๖ ไปแดงด้ถูกแบ่งครั้งที่ ๒ ระหว่างปรัสเซียกับรัสเซีย
- ๒๓๓๖ ไทยกับพม่ารบกันที่เมืองทวาย

- ๒๓๓๖ พระม้าวขอเป็นไมตรีกับไทย
 ๒๓๓๖ นิวซ์แดนต์ ให้ศัตรูไว้คได้
 ๒๓๓๗ ไปแดนตึกแบ่งครั้งที่ ๓ ระหว่างปรัดเซียกับรัดเซีย
 ๒๓๓๘ ออดเซีย ทำสัญญาสงบศึกกับนโปเลียน
 ๒๓๔๐ พระมาตีเชียงใหม่
 ๒๓๔๐ เกิดความยุ่งยากในแคว้นอาระกัน
 ๒๓๔๐ เฮอร์ก็มีอาณาจักร กว้างขวางมาก
 ๒๓๔๓ องเชียงสือคู้ไต่เขตค้ำจามปา
 ๒๓๔๓ องเชียงสือคู้ไต่ไหว้ และครวน
 ๒๓๔๔ ฝรั่งเศสทำสัญญาสงบศึกกับฮอดเตรีย
 ๒๓๔๔ องเชียงสือคู้ไต่ ฮานอย
 ๒๓๔๕ อังกฤษทำสัญญาสงบศึกกับฝรั่งเศส
 ๒๓๔๕ ไทยขับพระม้าวออกจากเขตค้ำจามปา
 ๒๓๔๕ พระม้าวขอเป็นไมตรีกับไทย
 ๒๓๔๕ องเชียงสือคู้ไต่เป็นราชาริราชของญวนทรงนามพระเจ้า
 เยียดอง

- ๒๓๔๖ จลาจลในเซอร์เบีย
- ๒๓๔๗ นโปเลียนประกาศตนเป็นราชาราช ของฝรั่งเศส
- ๒๓๔๗ พระจอมเกล้าประสูติ
- ๒๓๔๘ เจ้าอนุครองเวียงจันทน์
- ๒๓๔๘ นโปเลียนตั้งพี่ชายใหญ่ เป็นเจ้าแผ่นดินกรุงเนเป็ด
- ๒๓๔๘ เเคอร์กกับเซอร์เบียรบกัน
- ๒๓๔๘ นโปเลียน รบชนะวัดเซียงครั้งใหญ่
- ๒๓๔๘ นโปเลียน ประกาศห้ามไม่ให้เรือเดิรทะเลอังกฤษ
เข้ามาจอดในท่าเรือใด ๆ ในยุโรป
- ๒๓๔๘ พระม่ายุแห่ เจ้าต่าง ๆ ในอินเดียให้กับฏค่ออังกฤษ
- ๒๓๕๐ นโปเลียนรบชนะวัดเซียงอย่างเด็ดขาด
- ๒๓๕๑ พระมาขอเป็นไมตรีกับไทย
- ๒๓๕๑ ดัหปาดัรัฐอเมริกาประกาศเลิกทาส
- ๒๓๕๒ ขอตั้งเดรัยทำไมตรีกับอังกฤษฝรั่งเศส
- ๒๓๕๒ พระเจ้าฟรานซิสที่ ๑ ของออสเตรีย แพ้นโปเลียน
- ๒๓๕๒ พระพุทธเลิศหล้า ทรงราชย์

- ๒๓๕๒ พระมาดเมืองถดาง
- ๒๓๕๒ มหะหมัดอาดีเป็นราชาของอียิปต์
- ๒๓๕๒ เริ่มสงครามกู้ อิสต์รภาพในอเมริกาใต้
- ๒๓๕๓ คาอูร์เกิด
- ๒๓๕๓ ไทยส่งทูตไปเมืองจีน
- ๒๓๕๔ นโปเลียนมีอำนาจสูงสุด
- ๒๓๕๔ พระเจ้าอาเดกซานเดอร์ที่ ๑ ของรัสเซียไม่ประพฤติตาม “กักตายนยุโรป”
- ๒๓๕๕ นโปเลียนยกกองทัพไปรบรัสเซีย
- ๒๓๕๕ กองทัพนโปเลียนรบกับกองทัพรัสเซียที่ตำบลมอสโควา
- ๒๓๕๕ วินด์ฮอร์ส เกิด
- ๒๓๕๖ นโปเลียนได้ชัยชนะที่ตุเลน และโบคเซิน
- ๒๓๕๖ กองทัพนโปเลียนพ่ายแพ้กองทัพของเดร์บี
- ๒๓๕๗ นโปเลียนหมดสิทธิ์ในราชบัลลังก์ฝรั่งเศส
- ๒๓๕๗ นโปเลียนหนีจากเกาะเอลบา มาขึ้นที่ฝรั่งเศส

- ๒๓๕๗ พระเจ้าเฟอริดีนาคที่ ๗ ครองสเปนญ
- ๒๓๕๗ นโปเลียน รัชชะงอทัพปรัสเซีย
- ๒๒๕๗ นโปเลียนแพกงทัพเวตถึงที่ตำบลวอเคอดู
- ๒๓๕๘ บิสมาร์กเกิด
- ๒๓๕๘ เขมรค้พระตะบอง
- ๒๓๕๘ บริษัทอินเดียตะวันออกได้ไ้เกาะลังกา
- ๒๓๕๘ อังกฤษส่งทหารรุกรานเนปาล
- ๒๓๕๘ จลาจลในเซอร์เบียสงบ
- ๒๓๕๘ พระม้ดั่งกงทัพไปช่วยอัสสัมรบอังกฤษ
- ๒๒๖๓ บริษัทอินเดียตะวันออกได้ไ้แคว้นมหाराษฏร์
- ๓๓๖๒ พระเจ้าโพเคาพญาสันพระชนม์
- ๒๓๖๒ พระเจ้าเยียดอง ของญวน สันพระชนม์
- ๒๓๖๓ ไทยขัดตาทัพพระม้
- ๒๓๖๓ พระเจ้ามินหม่าง ครองญวน
- ๒๓๖๓ เจ้มนหาน้อยกับเจ้มนหาวัง เกิดวิวาทในประเทศลาว
- ๒๓๖๓ กรัชกบฏค้อเคอรัก

- ๒๓๖๓ ปอร์ตุเกส ทำสัญญาทางไมตรีกับไทย
 ๒๓๖๓ ก่อการจลาจลในสเปน
 ๒๓๖๔ นโปเลียน ขึ้นพระชนม์
 ๒๓๖๔ ไทย ส่งทูตไปเมืองจีน
 ๒๓๖๔ เม็กซิโก เป็นอิสระ
 ๒๓๖๖ จลาจลในสเปน
 ๒๓๖๖ พระเจ้ากายเมงของพระมา ส่งทูตไปเมืองญวน
 ๒๓๖๗ พระพุทธเลิศหล้า สวรรคต
 ๒๓๖๗ พระนั่งเกล้า ทรงราชย์
 ๒๓๖๗ อังกฤษ ด้ร่างกึ่ง
 ๒๓๖๗ พระจอมเกล้า ทรงผนวช
 ๒๓๖๗ พระมา ทำสงครามกับอังกฤษ
 ๒๓๖๗ มะตายุ อยู่ในความคุ้มครองของอังกฤษ
 ๒๓๖๗ ขึ้นสงครามกู้อิสรภาพในอเมริกาใต้
 ๒๓๖๗ พระมา ทำสงครามกับอังกฤษ
 ๒๓๖๗ อังกฤษ ครอบพระมา

- ๒๓๖๘ จลาจลในชะวา
- ๒๓๖๘ การฉ้อฉลในรัสเซีย
- ๒๓๖๘ อังกฤษ ส่งครอปฟ์ไปขอทำสัญญาค้าขายกับพม่า
- ๒๓๖๘ เจ้ามิ่งราชา ครองหัตถวงพระบาง
- ๒๓๗๐ กบฏในกรีซสงบ
- ๒๓๗๒ กรีซ ประกาศตนเป็นอิสระ
- ๒๓๗๒ ไทย ส่งกองทัพไปปราบเวียงจันทน์
- ๒๓๗๒ กรีซ เป็นอิสระไม่ขึ้นแก่เตอร์ก
- ๒๓๗๓ พระเจ้าอริชที่ ๔ อังกฤษ ขึ้นพระชนม์
- ๒๓๗๓ ฝรั่งเศส คัดยัดเรือได้
- ๒๓๗๓ ราษฎรในฝรั่งเศสก่อการจลาจล
- ๒๓๗๓ พระเจ้าหลุยส์ฟิลิปป์ เป็นเจ้าแผ่นดินฝรั่งเศส
- ๒๓๗๓ เบดเชียม กบฏต่อฮอลันดา ประกาศตนเป็นอิสระ
- ๒๓๗๓ มิดอกโฮเบอร์โนวิช ครองเซอร์เบีย
- ๒๓๗๓ เกิดกบฏในเบดเชียม ๆ ประกาศขาดจากฮอลันดา
- ๒๓๗๓ เกิดฉ้อฉลในสวีเดน

- ๒๓๗๓ ชาวโปแลนด์ก่อการกำเริบ
- ๒๓๗๔ อียิปต์ รุกรมเตอร์กัถึงเอเชียน้อย
- ๒๓๗๔ มหาประเทศรับรองอิสลามของเบตเย็ม
- ๒๓๗๕ คาดีมีร์ ปารีเยร์ เสนาบดีที่สามารทของพระเจ้า
ฟีลิปป์ ตาย
- ๒๓๗๖ เกิดสงครามกลางเมืองในสเปน
- ๒๓๗๗ ประกาศตั้งธรรมนูญในสเปน
- ๒๓๗๘ พระเจ้าหลุยส์ฟีลิปป์ ขึ้นพระชนม์
- ๒๓๘๐ พระเจ้าวิลเลียมที่ ๔ อังกฤษ ขึ้นพระชนม์
- ๒๓๘๐ รัสเซีย ถิ่นับถุหนุนให้เปอร์เซียรุกรานอาฟกานิสถาน
- ๒๓๘๐ พระเจ้าชาร์ลที่ ๑๐ ของพม่า
- ๒๓๘๒ อังกฤษ รุกรานอาฟกานิสถาน
- ๒๓๘๓ เริ่มสงครามฝิ่นระหว่างจีนกับอังกฤษ
- ๒๓๘๓ เบเบ็ต คนสำคัญของเยอรมนี เกิด
- ๒๓๘๓ ถิ่นสงครามกลางเมืองในสเปน
- ๒๓๘๓ คานาดา รวมกันเป็นประเทศเดียว

- ๒๓๗๔ พระเจ้าฟาคัยค็อ ดันพระชนม์
- ๒๓๗๖ บริษัทอินเดียนตะวันออก ได้อินเดียนกลางเกือบ
ทั้งหมด
- ๒๓๗๖ นายพจนาร์เฮซ เป็นผู้บัญชาการแผ่นดินสเปน
- ๒๓๗๗ รัสเซีย แผลอำนาจเข้ามาในเคอร์กิสถาน
- ๒๓๗๘ พระเจ้าฟูกามแมง ครองพม่า
- ๒๓๘๐ จลาจลในอิตาลี
- ๒๓๘๐ ฝรั่งเศส ปกครองอย่างเรียบร้อย
- ๒๓๘๐ พวกทหารของบริษัทอินเดียนออกก่อจลาจล
- ๒๓๘๑ จลาจลเกิดขึ้นในอิตาลี
- ๒๓๘๑ มาซิณี ประกาศตั้งกรุงโรมเป็นรัฐบาล
- ๒๓๘๑ เมืองเวนิซ ประกาศตนเป็นรัฐบาล มีมาทินเป็น
ประธานาธิบดี
- ๒๓๘๑ พระเจ้าฟรานซิสโยเซฟ ครองฮอตเตรีย
- ๒๓๘๓ จลาจลในเยอรมนี
- ๒๓๘๓ อินเดียน เป็นเมืองขึ้นของอังกฤษ

- ๒๓๑๙๓ สวัสดิ์ ตั้งธรรมเนียม ค.ศ. ๑๗๔๗
- ๒๓๑๙๒ กองทัพออสเตรเลีย คัดกองทัพติดต่อกันด้วย
- ๒๓๑๙๓ เกิดกบฏไต้บึงในแถบใต้ของจีน
- ๒๓๑๙๒ พระนั่งเกล้าสวรรคต
- ๒๓๑๙๒ พระจอมเกล้าทรงราชย์
- ๒๓๑๙๕ นโปเลียนที่ ๓ ประกาศตนเป็นพระราชาธิราชของฝรั่งเศส
- ๒๓๑๙๕ อังกฤษรบชนะพม่า
- ๒๓๑๙๕ ไทยรบเชียงตุง
- ๒๓๑๙๕ พระเจ้ามัตสุชิโตะประสูติ
- ๒๓๑๙๕ พม่าทำสงครามกับอังกฤษ
- ๒๓๑๙๕ อังกฤษรับรองอิสรภาพของศรีลังกา
- ๒๓๑๙๖ พระจุลจอมเกล้าประสูติ
- ๒๓๑๙๖ นายพลเรือเปอรัว ชาตินอเมริกันยื่นคำขาดให้ญี่ปุ่นเปิดการค้าขาย
- ๒๓๑๙๗ เริ่มสงครามไครเมีย

- ๒๓๘๘ เซอร์ยอนเบริงราชทูต อังกฤษทำสัญญาทางไมตรี
กับไทย
- ๒๓๘๘ ตัดต้นสงครามไครเมีย
- ๒๓๘๘ สหภาพรัฐอเมริกากับฝรั่งเศสทำทางไมตรีกับไทย
- ๒๓๘๘ จีนเกิดยุ่งยากกับอังกฤษที่กวางตุ้ง
- ๒๔๐๐ อังกฤษมีอำนาจค้าขายในอาวเปอร์เซียแต่ผู้เดียว
- ๒๔๐๓ จีนทำสัญญาสงบศึกกับอังกฤษที่เทียนจิน
- ๒๔๐๓ ญวนฆ่าพระฝรั่งเศสตายหลายคน
- ๒๔๐๓ ฝรั่งเศสได้อัตติเรียม
- ๒๔๐๓ อำนาจของฮอลันดาในดินแดนฮัตตัมดง
- ๒๔๐๒ พระเจ้านโปเลียนที่ ๓ ของฝรั่งเศสบรมชระนงกองทัพ
ฮอลันดา
- ๒๔๐๒ ฝรั่งเศสตั้งไซ่ง่อน
- ๒๔๐๒ กำจัดทหารฮอลันดาเดิมชุดโทรม
- ๒๔๐๓ ชาติจีนรวมกับดินแดนทั้งหลาย ตั้งเป็นอาณาจักร
ฮัตตัม

- ๒๔๐๓ พระเจ้าวิกเตอร์เอมานูเอล ดำรงยศเป็นพระเจ้า
แผ่นดินอิตาลี
- ๒๔๐๓ จีนทำสัญญาสงบศึกกับอังกฤษที่ปักกิ่ง
- ๒๔๐๓ คังส์ทกรณ์ การค้าขายในอังกฤษ
- ๒๔๐๓ ประกาศเลิกทาสในรัสเซีย
- ๒๔๐๔ พระเจ้าคองช็ทรวงราชย์
- ๒๔๐๔ เริ่มสงครามกลางเมืองสหพันธรัฐอเมริกา
- ๒๔๐๕ ฝรั่งเศสได้ญวนตอนใต้
- ๒๔๐๖ ฝรั่งเศสได้เขมรไว้ในอารักขา
- ๒๔๐๖ ฝรั่งเศสได้โคเแรงซิน
- ๒๔๐๗ พวกกบฏไต้บึงถูกปราบลงหมด
- ๒๔๐๘ ต้นสงครามกลางเมือง สหพันธรัฐอเมริกา
- ๒๔๐๘ กบฏในรูเมเนีย
- ๒๔๑๐ พระเจ้ามัตสุฮิโตะทรงราชย์ญี่ปุ่น
- ๒๔๑๐ โตเกียวเป็นนครหลวงของญี่ปุ่น
- ๒๔๑๐ มะดายเป็นเมืองชนของอังกฤษ

- ๒๔๓๐ ออกัสเตรียแบ่งออกเป็นออกัสเตรียและฮังการี
- ๒๔๓๐ ประเทศสวิสส์ตั้งสโมสรสันนิบาตขึ้นครั้งแรก
- ๒๔๓๓ พระจอมเกล้าสวรรคต
- ๒๔๓๓ พระจุลจอมเกล้าทรงราชย์
- ๒๔๓๓ กบฏในสเปน
- ๒๔๓๓ อิตาลีได้กรุงโรมมาเป็นนครหลวง
- ๒๔๓๓ ฝรั่งเศสประกาศสงครามกับปรัสเซีย
- ๒๔๓๓ พระเจ้านโปเลียนที่ ๓ ถูกจับเป็นเชลยของปรัสเซีย
- ๒๔๓๓ ฝรั่งเศสเป็นริบัตติก มาจนกระทั่งบัดนี้
- ๒๔๓๓ ชาวปรัสเซียยอมแพ้กองทัพปรัสเซีย
- ๒๔๓๓ กบฏในกรุงปารีส
- ๒๔๓๓ ฝรั่งเศสตั้งม้อมฮานอยได้
- ๒๔๓๓ พระเจ้าอาเมเดอครองสเปน
- ๒๔๓๔ คณะทูตญี่ปุ่นเดินทางไปยุโรป
- ๒๔๓๕ สงครามกลางเมืองในสเปนเกิดขึ้นอีก
- ๒๔๓๖ คณะทูตญี่ปุ่นกลับญี่ปุ่น

- ๒๔๓๖ คณะรัฐบาลตกลงญีบุ่นเกิดแตกกัน
 ๒๔๓๗ ญีบุ่นยึดเกาะฟอโมซาร์
 ๒๔๓๗ สงครามกลางเมืองญีบุ่น
 ๒๔๓๗ ฝรั่งเศสทำสัญญากับญวน
 ๒๔๓๗ พระเจ้าอัลฟองโดที่ ๑๒ ครองสเปน
 ๒๔๓๘ เริ่มปัญหากรรมกรในอังกฤษ
 ๒๔๓๘ สงครามกลางเมืองในสเปน สงบ
 ๒๔๓๘ สงครามกลางเมืองญีบุ่น
 ๒๔๓๘ รัฐบาลอังกฤษประกาศตั้งอินเดียนเป็นมหาอาณาจักร
 ๒๔๓๘ เติร์กตั้งทหารมารบ บัลคาเรีย
 ๒๔๓๘ พวกเติร์กตั้งรัฐบาลใหม่
 ๒๔๓๘ สเปนตั้งพระบรมมณูใหม่
 ๒๔๔๐ รัสเซียประกาศสงครามกับเติร์ก
 ๒๔๔๐ รัสเซียประกาศยึดอัสสัม
 ๒๔๔๓ พระมงกุฎเกล้าฯ ชาติ
 ๒๔๔๔ อังกฤษได้อาฟกานิสถานอยู่ในอารักขา

- ๒๔๒๔ ฝรั่งเศสยึดดินแดนปากน้ำแดง
- ๒๔๒๔ แฟร์ดินันด์เคอเดสเซป ขูดคดของปานามา
- ๒๔๒๕ ญี่ปุ่นเริ่มแก้ไขสัญญากับนานาประเทศ
- ๒๔๒๕ พระมำทำสัญญากับอังกฤษที่สิมลา
- ๒๔๒๖ ฝรั่งเศสทำสงครามกับจีนและญวน
- ๒๔๒๖ ฝรั่งเศสได้ญวนไว้ในอารักขา
- ๒๔๒๗ พระมำทำสัญญากับฝรั่งเศส อนุญาตให้สร้างรถไฟ
ไปถึงตังเกี๋ย
- ๒๔๒๗ ฝรั่งเศสรบกับจีนในแดนตังเกี๋ย
- ๒๔๒๗ กองทัพไทยตีกองทัพฮ่อออกจากลาว
- ๒๔๒๗ พระมำทำสงครามกับอังกฤษ
- ๒๔๒๗ จีนให้ฝรั่งเศสมีอำนาจในประเทศญวน
- ๒๔๒๗ พระเจ้าออตฟองโสที่ ๓๒ ของสเปนขึ้นพระชนม์
- ๒๔๒๘ พระมำเสียแก่อังกฤษ
- ๒๔๓๓ ญี่ปุ่นเปิดรัฐสภาครั้งแรก
- ๒๔๓๓ บิดมารักดาออกจากราชการ

- ๒๔๓๓ วินด์ฮอร์สต์ ตาย
- ๒๔๓๔ สร่างรถไฟสายข้ามไซบีเรีย
- ๒๔๓๖ ไทยเกิดบาดหมางกับฝรั่งเศส
- ๒๔๓๗ ญี่ปุ่นแก้ไขสัญญากับอังกฤษ
- ๒๔๓๗ เกิดสงครามจีนกับญี่ปุ่น
- ๒๔๓๗ รัฐบาลฝรั่งเศส เลิกพิมพ์หนังสือพิมพ์ที่เป็นพวก
อนาคิสต์ทั้งหมด
- ๒๔๓๘ เขมรตกอยู่ในอำนาจฝรั่งเศส
- ๒๔๓๘ จีนทำสัญญาสันติภาพกับญี่ปุ่น
- ๒๔๔๑ พระจุลจอมเกล้า ประพาสยุโรป
- ๒๔๔๑ บิดมารักตาย
- ๒๔๔๑ คิวบาเป็นอิสระ
- ๒๔๔๒ เกิดจลาจลที่ออกเซอร์ในจีน
- ๒๔๔๒ เริ่มสงครามบาว
- ๒๔๔๒ ตั้งศาลโตกที่กรุงเฮก
- ๒๔๔๓ เกิดจลาจลฉุนวายเป็นที่จีนแถบเหนือ

- ๒๔๔๔ คังรัฐบาลรวมในออสเตรเลีย
- ๒๔๔๕ พระเจ้าอัลฟองโดที่ ๑๓ ทรงราชย์ในสเปน
- ๒๔๔๗ ฝรั่งเศสถอนทหารออกจากจันทบุรี
- ๒๔๔๗ เกิดสงครามรัสเซียกับญี่ปุ่น
- ๒๔๔๘ รัสเซียทำสัญญาสงบศึกกับญี่ปุ่น
- ๒๔๔๘ จลาจลในรัสเซีย
- ๒๔๔๘ คังสภาตุลาในรัสเซีย
- ๒๔๔๘ พระนางฮองไทเฮา ตั้งข้าหลวงไปตรวจระเบียบการ
ในยุโรป
- ๒๔๕๐ ไทย ยกพระตะบองให้ฝรั่งเศส
- ๒๔๕๐ ไทย ยกกะตันตัน ตรังกานู ไทรบุรี ให้อังกฤษ
- ๒๔๕๐ อังกฤษกับรัสเซีย แบ่งเปอร์เซีย
- ๒๔๕๑ พระนางฮองไทเฮา ประกาศว่าจะตั้งรัฐสภาจีน
- ๒๔๕๑ พระเจ้ากวางซู่ ขึ้นพระชนม์
- ๒๔๕๒ พวกเคอร์รี่หนุ่มกบฏ บังคับให้พระเจ้าอับดุลฮามิด
ออกจากสันนิบาต

- ๒๔๕๒ ร่างกฎหมายเก็บภาษีทรัพย์สินมรดกในอังกฤษ
- ๒๔๕๓ พระจุฑาจอมเกตุฯ ดำรงยศ
- ๒๔๕๓ เกาทัณฑ์ ก่อการจลาจล
- ๒๔๕๔ ยวนซีไซ ได้รับเลือกเป็นประธานาธิบดีของจีน
- ๒๔๕๔ ประกาศพระราชบัญญัติรัฐสภาในอังกฤษ
- ๒๔๕๕ พระเจ้าโยชิฮิโตะ เสด็จพระราช
- ๒๔๕๖ พวกกทหารเซอร์เบียกับบัลแกเรีย เกิดรบกัน
- ๒๔๕๖ เบเบตคนดำคณูของเยอรมัน ตาย
- ๒๔๕๗ เริ่มค่นมหาสงคราม
- ๒๔๖๐ สยามประกาศสงครามกับเยอรมนี
- ๒๔๖๐ คณะบอดเซวิคปกครองรัสเซีย
- ๒๔๖๑ ค่นมหาสงคราม
- ๒๔๖๑ ออเบต เป็นประธานาธิบดีเยอรมนี
- ๒๔๖๑ อาณาจักรออสเตรียแตกแยก
- ๒๔๖๓ ดำเนินงานสันนิบาตชาติ ย้ายจากกรุงลอนดอนมาที่
เยนีวา
- ๒๔๖๓ ตั้งศาลยุติธรรมระหว่างชาติ

ปทานุกรม

นามคนสำคัญ

หมายเหตุ

ปทานุกรมนามคนสำคัญนี้ ได้ทำขึ้นเหมือน
หนึ่งเป็นเครื่องเพิ่มเติมข้อที่บกพร่องในเนื้อเรื่องของ
ประวัติศาสตร์ทั้ง ๑๑ เล่มที่แล้วมา กล่าวคือในเนื้อเรื่อง
ประวัติศาสตร์นั้น ข้าพเจ้ากล่าวถึงคนสำคัญในทาง
การเมืองโดยมาก ฉะนั้นในปทานุกรมนามคนสำคัญนี้
ข้าพเจ้าได้เว้นคนสำคัญทางการเมืองเสียโดยมาก และ
ได้พยายามบรรจุนามคนสำคัญประเภทอื่นๆ เช่น แพทย์,
นักวิทยาศาสตร์ และนักปราชญ์ในวิชาอื่นทั้งหลาย
แต่แม้พวกเหล่านี้ คนใดได้กล่าวประวัติมาโดยละเอียด
ในเล่มต้น ๆ แล้ว ข้าพเจ้าก็งดเว้น ไม่นำมากล่าว
ไว้อีก.

อย่างไรก็ดี ปทานุกรมนามคนสำคัญเท่าที่ทำไว้นี้
คงยังขาดไปมาก ทั้งนี้เพราะว่าถ้าจะทำให้ครบถ้วน

จริงๆ แล้ว หนังสือจะต้องเป็นหน้ากระดานกว่า
 หน้าตามที่เขาทำกันมาแล้ว ข้าพเจ้าเห็นว่าเพียง
 เท่านั้นเราก็สามารถจะใช้ระดับความรู้ทางประวัติศาสตร์
 ได้พอควร ถ้าหากเราจะเรียนให้ละเอียดเฉพาะคน
 ก็จะต้องเรียนพิเศษเป็นคน ๆ ไป.

สำหรับประเทศสยามได้ไ้ส่วนามพระเจ้าแผ่นดิน
 ทั้งหมดทุกองค์ ส่วนบุคคลสำคัญนอกจากนั้น ก็
 เลือกสรรตามแต่จะเห็นสมควร และตามแต่จะหาได้.

ตัวเลขที่อยู่ในวงเล็บนั้น จำนวนหน้าเป็นปีเกิด
 จำนวนหลังเป็นปีตาย เช่น (๒๓๒๕ - ๒๔๐๒) หมาย
 ความว่าเกิด พ.ศ. ๒๓๒๕ และตาย พ.ศ. ๒๔๐๒.

หวังใจว่าปทานุกรมนามคนสำคัญนี้จะให้ประโยชน์
 พอควรแก่ความต้องการ.

ก

กนิษกะ - (พระเจ้า) กษัตริย์วงศ์ ยะเจ็ อินเดีย ทรง
ราชย์ พ.ศ. ๖๓๓ ถึง พ.ศ. ๖๔๕ รวม ๓๓ ปี

กยัณตีทระ - (พระเจ้า) กษัตริย์พะม่า โอโรดพระเจ้า
อโนระชา ทรงราชย์อยู่ในพุกาม พ.ศ. ๑๖๐๐
ถึง พ.ศ. ๑๖๒๘ รวม ๒๘ ปี

กริมม์ - (Grimm) นักเขียนเยอรมัน (๒๓๒๘ - ๒๔๐๒)

กอดด์ - (Gall) นายแพทย์เยอรมันผู้ค้นพบหลักวิชา
เรื่องมันต์มองในศิระมณุษย์ (๒๓๐๑ - ๒๓๗๑)

กระยอชระวา - (พระเจ้า) กษัตริย์พะม่า ทรงราชย์อยู่ใน
พุกาม พ.ศ. ๑๘๒๘ ถึง พ.ศ. ๑๘๔๓ รวม ๑๕ ปี

กัมเบตตา - (Gambetta) ทนายความและนักการเมือง
ผู้มีชื่อเสียงของฝรั่งเศส (๒๓๘๓ - ๒๔๒๕)

กามา - (Vasco da Gama) นามเต็มชื่อ วาสโกโกตา-

กามา นักเดินเรือผู้มีชื่อเสียงของปอร์ตุเกส เป็น
คนแรกที่พบทางเดินเรือจากยุโรปมาอินเดียทางแหลม
กูดโฮป คนผู้นี้มาหาเมืองชนในอินเดียให้ปอร์ตุเกส
และได้รับตำแหน่งเป็นอุปราช (๒๐๓๒ - ๒๐๖๗)

การ์นิเอ - (Garnier) นายทหารเรือฝรั่งเศส ซึ่งเป็น
ฝรั่งเศสคนแรกที่ได้นำเรือสำเภาไปรอบโลก

กาบริลดี - (Garibaldi) นักรบคนสำคัญของอิตาลีใน
คราวสงครามรวมประเทศอิตาลี (๒๓๕๐ - ๒๔๒๕)

กาลิเล - (Galilei) ปราชญ์คนสำคัญของอิตาลี เป็น
นักประดิษฐ์นาฬิกาที่มีตุ้มตุ้ม, ประดิษฐ์เครื่องดูดาว,
วางหลักวิชาเรื่องโลกตามทางวิทยาศาสตร์ แต่ถูก
ลงโทษเพราะขัดกับหลักศาสนา เวลาก่อนจะตาย
คาบอดทั้งสองข้าง (๒๓๐๗ - ๒๓๗๕)

กาติสเซ - (พระเจ้า) กษัตริย์วงศ์บูร์บง ในอินเดีย ทรง
ราชย์ พ.ศ. ๕๓๓ ถึง พ.ศ. ๕๕๓ รวม ๕๓ ปี

กานท์ - (Kant) นักปราชญ์เยอรมัน (๒๒๖๗ - ๒๓๔๗)

กาลวานี - (Galvani) นักวิทยาศาสตร์ฝรั่งเศส ผู้ค้นพบไฟฟ้าในตัวสัตว์ (๒๒๗๐ - ๒๓๔๓)

กินีต - (Edgard Quinet) (นามเต็มชื่อเอดการ์) เป็นนักกถอน, นักปราชญ์ และนักประวัติศาสตร์ของฝรั่งเศส (๒๓๔๖ - ๒๔๓๗)

กูปตายนาน - โอเรตโฮโคโคไตชาน เป็นกษัตริย์มองโกเลียที่มีอำนาจมากที่สุด รุกรานครอบครองจีนได้หมด และสถาปนาวงศ์ ยวน ทรงราชย์ พ.ศ. ๑๗๐๒ ถึง พ.ศ. ๑๗๓๖ รวม ๓๕ ปี เป็นมหากษัตริย์ที่มีอำนาจกว้างขวางที่สุดในโลก

เกเบิร์ต - (Kepler) นักดาราศาสตร์คนสำคัญของเยอรมัน (๒๓๓๔ - ๒๓๗๓) เป็นคนเก่งในวิชาเลขมาแต่ยังเยาว์ และต่อมาศึกษาดาราศาสตร์จนตลอดชีวิต เป็นคนแรกที่ให้คำอธิบายในเรื่องดาวพระอังคารได้อย่างถูกต้อง และนิวตันได้เรียนหลักของคณิต^๕ นาม

เกเรอ - (Kerer) นักกถอนเยอรมัน (๒๓๒๗ - ๒๔๐๕)

เกนส์โบรพ - (Gainsborough) ข่างเขียนผู้ มีชื่อเสียง
ของอังกฤษ (๒๒๗๐ - ๒๓๓๓)

เกย์ - ลุสซัค - (Gay-Lussac) แพทย์และนักวิทยา
ศาสตร์ผู้ มีชื่อเสียงของฝรั่งเศส (๒๓๒๓ - ๒๓๙๓)

เกอติงคัส - (Geulinx) นักปราชญ์เบตเยิน (๒๓๖๔ -
๒๒๓๒)

เกาจง - (พระเจ้า) ประกาศตนเป็นกษัตริย์จีน พ.ศ. ๑๖๗๐

เกาเบี่ยน - จักรพรรดิของชาติญวน ตั้งถิ่นที่อยู่ที่จากพวก
นั้นเจ้าเมื่อ พ.ศ. ๑๔๓๒

เกรวีส - (Greuze) ข่างวาดรูปผู้ มีชื่อเสียงของฝรั่งเศส
(๒๒๖๘ - ๒๓๔๘)

เกียต - หัวหน้าเคอรักรักรบ กับพระเจ้าไท่ตง

เกียว - (พระเจ้า) กษัตริย์พวกโตมระ ที่ครองประเทศจีน
ตอนเหนือ ตั้งแต่ พ.ศ. ๙๒๙ ถึง พ.ศ. ๙๕๒ รวม
๒๔ ปี พระนามอีกอย่างหนึ่งว่า พระเจ้าโตมระเกียว

แกตตส์โตน - (Gladstone) นักการเมืองและเสนาบดี

ผู้ตำราภของอังกฤษ (๒๓๕๒ - ๒๔๔๓)

แก้วฟ้า - (พระ) กษัตริย์สยามองค์ที่ ๒๐ โอรรถสมเด็จพระ
พระยาราชธิราช มีกรุงศรีอยุธยาเป็นราชธานี ทรง
ราชย์ พ.ศ. ๒๐๘๘ ถึง พ.ศ. ๒๐๘๙ รวม ๓ ปี
เรียกพระนามอีกอย่างหนึ่งว่า พระยอดฟ้า

โกเต - (Goethe) นักปราชญ์และนักกตอนผู้มีชื่อเสียง
อย่างสูงที่สุดของเยอรมัน (เขานไปเยือนไปพบโกเต
นไปเยือนกล่าวชมโกเตว่า "ท่านนับว่าเป็นคนคน
หนึ่ง" หมายความว่า คนที่นไปเยือนจะเรียกว่า
คนนั้น จะต้องดีเท่า ๆ โกเต) (๒๒๘/๒ - ๒๓๗๕)

โกษาธิบดี - (เจ้าพระยา) มี ๒ คน พี่ชายชื่อเหล็กเป็น
แม่ทัพผู้ตำราภของสมเด็จพระนารายณ์ น้องชาย
ชื่อปานได้เป็นทูตไปประเทศฝรั่งเศส

โกรัติอุส - (Grotius) นักกฎหมายและนักการทูตคน
สำคัญของฮอลันดา ได้แต่งตำรากฎหมายระหว่าง
ประเทศ นับเป็นรุ่นแรกในสมัยใหม่ เป็นตำราที่ได้รับ

ความนิยมนับถือมาจนกระทั่งถึงบัดนี้ (๒๓๒๖-๒๓๘๘)

โกลด์สมิธ - (Goldsmith) นักปราชญ์ทางอักษรศาสตร์
ของอังกฤษ (๒๒๗๓ - ๒๓๓๗)

โกลด์สต็อก - (Klopstock) นักกลอนเยอรมัน (๒๒๖๗-
๒๓๔๖)

ป

พจ - (จีน) นักปราชญ์ทางศีลธรรม เป็นผู้ตั้งหลัก
ค่านานาที่ได้รับความนิยมนับถือของคนจีนมาถึงบัดนี้ เกิด
ก่อนพุทธศักราช ๘๖๖ ปี ตายพุทธศักราช ๗๓๖ ปี
เรียกขานกันอย่างอื่น ๆ อีกว่า คือ กงซื่อ, ซ่งฟู่จื่อ,
คอนฟวเซียง

ค

คروมเวลด์ - (Cromwell) ผู้คุ้มครองวิบัติอังกฤษ
(๒๓๔๒ - ๒๓๐๓)

ครานาค - (Cranach) ช่างเขียนผู้มีชื่อเสียงของเยอรมัน

(๒๐๓๕ - ๒๐๔๖)

คองดอร์เซต - (Condorcet) นักปราชญ์ฝรั่งเศส

(๒๒๘๖ - ๒๓๓๗)

คองดิลลัค - (Condillac) นักปราชญ์ฝรั่งเศส (๒๒๕๘ - ๒๓๒๓)

คองต์ - (Comte) นักปราชญ์ฝรั่งเศสผู้วางหลักวิชา
เรื่องลักษณะที่เข้มแข็งของมนุษย์ (๒๓๔๓ - ๒๓๘๖)

คอนสแตนติน - (Constantin) พระราชาธิราชโรมันผู้
สร้างเมืองหลวงของโรมันใหม่ ให้นามตามพระนาม
ของพระองค์ว่า คอนสแตนติโนเปิล เกิด พ.ศ. ๘๔๘
สิ้นพระชนม์ พ.ศ. ๘๘๓

คอร์ดีย์ - (Charlotte Corday) เรียกกันว่า ชาร์โลต
คอร์ดีย์ สตรีฝรั่งเศสผู้ก่อการร้ายฆ่าหัวหน้านักบุญ
ของฝรั่งเศสตายและตัวเองถูกประหารชีวิต (๒๓๑๓ -
๒๓๓๖)

คอร์ตีซ - (Cortez) นายทหารสเปนซึ่งตีเม็กซิโกให้แก่
สเปนได้ (๒๐๒๘ - ๒๐๘๐)

คอรีเนย - (Corneille) นักประพันธ์คนสำคัญของฝรั่งเศส ตอนท้ายก็เป็นคนยากจนมาก ได้อาศัยบวโดเพื่อนนักประพันธ์ด้วยกันขอเบี้ยบำนาญจากรัฐบาลให้ จึงได้เลี้ยงชีวิตมาได้ (๒๑๔๘ - ๒๒๒๗)

คัทริน - (Catherine) เป็นพระนามของพระราชินีรัสเซย์ องค์สำคัญที่สุดคือ พระนางคัทรินที่ ๒ (๒๒๗๒-๒๓๓๘)

คาโมแองส์ - (Camoens) นักกลอนผู้มีชื่อเสียงของปอร์ตุเกส ตายอย่างยากจน (๒๐๖๘ - ๒๑๒๓)

คาราคอลลา - (Caracalla) ราชาราชของโรม เกิด พ.ศ. ๗๓๓ ครองราชสมบัติอยู่ในระวาง พ.ศ. ๗๕๔ ถึง ๗๖๐ ในรัชเวตา ๖ บั้นได้ตั้งประหารชีวิตคนตั้งสองหมื่นคน ลงท้ายถูกฆ่าตาย

คาวัวร์ - (Cavour) อำมาตย์คนสำคัญของอิตาลี เป็นผู้รวบรวมประเทศอิตาลีให้เป็นประเทศเดียว และเป็นมหาประเทศขึ้นได้ (๒๓๕๓ - ๒๔๐๔)

คาเวนดิช - (Cavendish) ปราชญ์ทางวิทยาศาสตร์ของ

- อังกฤษ เป็นผู้ค้นพบไฮโดรเจน (๒๒๗๓ - ๒๓๕๓)
- คานคูเมน - (บูมินคาน) หัวหน้าพวกเคอร์ก พวกนี้
เป็นใหญ่อยู่ตอนกลางทวีปเอเชียระหว่าง พ.ศ. ๑๐๘๘
ถึง พ.ศ. ๑๓๒๔
- คาเดรอน เดอ ลา บาร์กา - (Calderon de la Barca)
นักกตชนที่มีชื่อเสียงของสเปน (๒๑๔๓ - ๒๒๒๔)
- คาลเว - (Calvin) นักปราชญ์ผู้ตั้งนิกายหนึ่งซึ่งเป็น
สาขาของโปรเตสแตนต์ เป็นที่นิยมของชาวสวิสส์
และฝรั่งเศสมาก (๒๐๕๖ - ๒๓๐๗)
- กูเตนเบิร์ก - (Gutenberg) ผู้มีชื่อเสียงของเยอรมันที่คิด
ทำเครื่องพิมพ์หนังสือให้ใช้ได้ดี (๑๔๔๐ - ๒๐๑๑)
- คูเปอร์ - (Cooper) นักประพันธ์ผู้มีชื่อเสียงของอเมริกา
(๒๓๓๒ - ๒๓๘๔)
- เครน - (Crane) ช่างเขียนผู้มีชื่อเสียงของอังกฤษ
(๒๓๘๘ - ๒๔๕๘)
- โคเปอร์นิค - (Copernic) นักดาราศาสตร์โปแลนด์ ผู้

เริ่มอธิบายว่าโลกหมุนได้ในตัวเอง และหมุนรอบดวงอาทิตย์ สังฆราชกรุงโรมได้ประกาศลงโทษเพราะเป็น
 หดกที่ผิดกับภัมคัรของคริสตศาสนา (๒๐๓๖-๒๐๘๖)

โคลัมบัส - (Columbus) นักเดินเรือที่ค้นพบทวีปอเมริกา
 เกิดที่เมืองเจนัว (อิตาลี) - (๑๔๘๔ - ๒๐๔๔) ใน
 ระหว่างเดินทางไปในทะเลโคลัมบัส บอกให้ คนในเรือ
 ของตัวแสดงความคิดว่ามารกในคนตั้งไว้ คือเขาใช้
 มาวางตั้งให้อยู่กับที่ ไม่มีใครทำได้ โคลัมบัสจับ
 กระแทกกับกระดานให้ปดายบับ ใช้จึงตั้งอยู่ได้ คน
 ทั้งหลายร้องว่าไม่ยากอะไรเลย โคลัมบัสตอบว่า
 “ไม่ยากแต่จะต้องคิด” คำคำนี้เคยเป็นคำพูดที่แสดง
 ถึงการอะไร ๆ ที่เมื่อคนอื่นทำให้ดูแล้วก็เห็นเป็นของ
 ง่าย แต่ถ้าจะให้เริ่มทำเองก็ทำไม่ได้

โกยา - (Goya) ช่างวาดรูปผู้มีชื่อเสียง ของ สเปน
 (๒๒๘๘ - ๒๓๗๓)

โคลเบิร์ต - (Colbert) เสนาบดีและนักเศรษฐกิจคน

ตำคัญของฝรั่งเศษ (๒๑๖๒ - ๒๒๒๖)

ไค้ดฟ - (อังกฤษ) คนตำคัญคนหนึ่ง ของ 'บริษัท
อินเดียนตะวันออกอังกฤษ' เกิด พ.ศ. ๒๒๖๘ ตาย
พ.ศ. ๒๓๑๘

ง

งานโตซาน - (จีน) ผู้ที่ทำการกบฏต่อพระเจ้ามิ่งหวัง
ทางมณฑลเป่จิหัต

จ

จอมเกล้าเจ้าอยู่หัว - (สมเด็จพระ) กษัตริย์สยามองค์
ที่ ๔๔ ทรงเป็นพระอนุชาสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว
ประสูติ พ.ศ. ๒๓๔๗ ทรงราชย์ พ.ศ. ๒๓๙๔ ถึง
พ.ศ. ๒๔๓๓ รวม ๓๘ ปี เรียกอย่างสามัญว่า
รัชกาลที่ ๔ ในพระบรมราชจักรีวงศ์

จันทรคุปต์ - (พระเจ้า) กษัตริย์มคธ ผู้ตั้งวงศ์โมริยะ
ทรงราชย์ พ.ศ. ๒๒๘ ถึง พ.ศ. ๒๕๒ รวม ๒๕ ปี

จิระประภา - มหาเทวี ราชินีแห่งประเทศฉานนา

จุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว - (สมเด็จพระ) กษัตริย์สยาม
องค์ที่ ๔๕ ไอรตสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว
ประสูติ ๒๓๘๖ ทรงราชย์ พ.ศ. ๒๔๓๓ ถึง พ.ศ. ๒๔๕๓
รวม ๒๐ ปี เรียกอย่างสามัญว่า รัชกาลที่ ๕ ใน
พระบรมราชจักรีวงศ์

จูเวน - (จีน) ผู้ถอดกษัตริย์องค์สุดท้ายของวงศ์ถึงเมื่อ
พ.ศ. ๑๔๕๐ และตั้งวงศ์เฉี้ยวเหตยวซัน

เจกิงถิง - (เตอร์กทางจีน) ตั้งวงศ์เฉี้ยวจินอยู่ได้ ๓๐ ปี
แต่ พ.ศ. ๑๔๗๘ ถึง พ.ศ. ๑๔๘๘

เจ้ากรุงธนบุรี - (สมเด็จพระ) กษัตริย์สยามองค์ที่ ๔๐
ประสูติ พ.ศ. ๒๒๗๗ ทรงราชย์ พ.ศ. ๒๓๓๓ ถึง
พ.ศ. ๒๓๖๕ รวม ๓๓ ปี ทรงเป็นผู้มีความเป็นอิสระ
ภาพของสยามไว้ในเมืองกรุงศรีอยุธยาเสียแก่พม่า
ครั้งหลังที่สุด และทรงสร้างกรุงธนบุรีเป็นราชธานี
อีกพระนามหนึ่งว่า สมเด็จพระบรมราชาที่ ๔

เจ้าฟ้าชัย - (สมเด็จพระเจ้า) กษัตริย์สยามองค์ที่ ๓๓ โอรส
สมเด็จพระเจ้าปราสาททอง มีกรุงศรีอยุธยาเป็น
ราชธานี ทรงราชย์ พ. ศ. ๒๑๘๗ ถึง พ. ศ. ๒๑๘๘
เป็นเวลาเพียงปีเดียวก็ถูกปลงพระชนม์

เจ้าเสือ - (สมเด็จพระเจ้า) กษัตริย์สยามองค์ที่ ๓๕ มี
กรุงศรีอยุธยาเป็นราชธานี ทรงราชย์ พ. ศ. ๒๒๔๖
ถึง พ. ศ. ๒๒๕๓ รวม ๖ ปี พระนามอื่นคือ สมเด็จพระ
พระธรรมพิทักษ์ ๗ ขุนหลวงสรศักดิ์

โจโฉ - (จีน) แม่ทัพที่ปราบโจรโพกผ้าเหลืองในรัชกาล
พระเจ้าเหี้ยนเต้ ได้ยึดมหาอุปราชย์ พ. ศ. ๗๓๗ มี
อำนาจมากจริง ๆ จึงตั้งตนเป็นใหญ่ขึ้นในปลายวงศ์หั่น

โจโฉ - (จีน) ถูกโจโฉ และเป็นผู้โค่นวงศ์หั่นเสีย เมื่อ
พ. ศ. ๗๖๓ ตั้งตนเป็นพระเจ้าแผ่นดิน และตั้งวงศ์
เว่ หรือ ไหว

เจฟงงา - (พระเจ้า) กษัตริย์จามปา ทรงราชย์
พ. ศ. ๑๘๐๓ ถึง พ. ศ. ๑๘๓๓ รวม ๓๑ ปี

บ

นางเกียง - (จัน) อามาศย์ที่ฉลาดที่สุดของพระเจ้าวู้ด
เคยทำการเดินทางเข้าไปในทวีปเอเชีย เพื่อติดตามเตา
ของพวกยันเป็นเวลานาน ๓๔ ปี

นางฮวย - (จัน) นายพลผู้สามารถของพระเจ้าซ็อนตี
ที่ปราบพวกยัน

ช

ชนะสิบทิศ - เป็นพระนามอีกอันหนึ่งของพระเจ้าบุเรงนอง
ชัยราชาธิราช - (สมเด็จพระ) กษัตริย์สยามองค์ที่ ๓๘ มี
กรุงศรีอยุธยาเป็นราชธานี ทรงราชย์ พ.ศ. ๒๐๗๗
ถึง พ.ศ. ๒๐๘๘ รวม ๑๑ ปี

ชัยวรمانที่ ๒ - (พระเจ้า) กษัตริย์เขมร ทรงราชย์
พ.ศ. ๑๓๔๕ ถึง พ.ศ. ๑๔๓๒ รวม ๘๗ ปี

ชัยวรمانที่ ๖ - (พระเจ้า) กษัตริย์เขมร ทรงราชย์
พ.ศ. ๑๗๒๕ ถึง พ.ศ. ๑๗๔๔ รวม ๑๙ ปี

ชัวเซ็ล - (Choiseul) เสนาบดีต่างประเทศฝรั่งเศส ผู้
ทำให้ฝรั่งเศสได้เกาะคอรัชกา ซึ่งถ้าหาไม่ โนโปเลียน
จะไม่เป็นของฝรั่งเศสจะเป็นของอิตาลี (๒๒๖๒ -
๒๓๒๘)

ชาโตบริองด์ - (Chateaubriand) นักประพันธ์ผู้มีชื่อ
เลื่องของฝรั่งเศส (๒๓๓๑ - ๒๓๙๓)

ชานเสน - (Jansen) นักปรัชญาทางประวัติศาสตร์ของ
เยอรมัน (๒๓๗๒ - ๒๔๓๕)

ชุนงู - (จีน) ผู้คิดทำด้ายเทียม

ชิลเลอร์ - (Schiller) นักประพันธ์และนักประวัติศาสตร์
คนสำคัญของเยอรมัน (๒๓๐๒ - ๒๓๕๘)

ชุน - (พระเจ้า) กษัตริย์โบราณของจีน ก่อนพุทธ
ศักราชราว ๓๗๐๐ ปี

ชุนซี - ปฐมกษัตริย์ของวงศ์แมนจู (ไคเซิง) วงศ์นครอง
แผ่นดินจีน พ.ศ. ๒๓๘๗ ถึง พ.ศ. ๒๔๕๗ รวม ๒๗๑ ปี

เชนีเอร์ - (Chénier) นักประพันธ์ฝรั่งเศส (๒๓๐๕ -

๒๓๓๗) ถูกฆ่าตายในระหว่างเกิดการกบฏใหญ่ใน
ฝรั่งเศส เพราะแต่งกลอนอุทิศให้ ชาร์โลต คอร์ดีย์
เชกส์เปียร์ - (Shakespeare หรือ William Shakspeare)
(วิตเดียม) นักแต่งนาฏกยกรรม ที่มีชื่อเสียงที่สุด
ของอังกฤษ (๒๓๐๗ - ๒๓๕๘)

เซงกีซข่าน - หัวหน้าพวกมองโกลเดียน ที่รุกรานตลอด
คอนนกลางทวีปเอเชียไปจนทวีปยุโรป ตาย พ.ศ. ๑๗๖๐

เซงเต้ - (พระเจ้า) กษัตริย์จีน ทรงราชย์ พ.ศ. ๒๐๔๘
ถึง พ.ศ. ๒๐๖๘ รวม ๒๑ ปี สมัยที่พวกจีนคิดต่อ
กับชาวยุโรป

เซนเนอร์ - (Jenner) นายแพทย์อังกฤษผู้ค้นพบวิธี
ปลูกฝี (๑๗๘๒ - ๑๘๖๖)

เชษฐาธิราช - (สมเด็จพระเจ้า) กษัตริย์สยามองค์ที่ ๒๘
โอรสสมเด็จพระเจ้าทรงธรรม มีกรุงศรีอยุธยาเป็น
ราชธานี ทรงราชย์ พ.ศ. ๒๓๗๓ ถึง พ.ศ. ๒๓๗๓
รวม ๓ ปีก็ถูกปลงพระชนม์

เซียงตุง - (พระเจ้า) กษัตริย์วงศ์แมนจู ทรงราชย์
 พ. ศ. ๒๒๗๘ ถึง พ. ศ. ๒๓๓๘ รวม ๖๒ ปี ๕
 พระชนม์อายุ ๘๐ ปี

ไชยจักรพรรดิ - (พระ) กษัตริย์ลาว ทรงราชย์ พ. ศ. ๑๘๗๐
 ถึง พ. ศ. ๒๐๑๒ รวม ๔๓ ปี

ไชยเชษฐา - (สมเด็จพระ) กษัตริย์ลาว ทรงราชย์
 พ. ศ. ๒๐๘๗ ถึง พ. ศ. ๒๑๓๓ รวม ๒๕ ปี

ช

ชวิงเกิต - (Ulrie Zwingle) (อูว์รี) ปราชญ์ทาง
 ศาสนาคนหนึ่งของสวิส เมื่อคนผู้นี้ตายแล้ว พวก
 ศิษย์ได้เข้ารวมกับนิกาย คาทวงแฉะลูเซอว์ (โปร
 เทสแตนต์) (๒๐๒๗ - ๒๐๗๔)

ชอลู - (พระเจ้า) กษัตริย์พะม่า โอรัสพระเจ้าอินรธา
 ทรงราชย์ในพุกาม พ. ศ. ๑๕๘๕ ถึง พ. ศ. ๑๖๐๐
 รวม ๑๖ ปี

ซอลด์เบอรี - (Salisbury) นักปราชญ์อังกฤษ เป็น
 เฒ่าอนุการของสังฆราชโรมาส์ เบ็กเกต (๑๖๖๓-
 ๑๗๒๓)

ซาลติคอฟ - (Saltykov) นักประพันธ์รัสเซีย ใช้นาม
 ปากกาว่า เซตวิน (๒๓๖๘ - ๒๔๓๒)

ซินเอี้ยววู่ตี้ - (พระเจ้า) กษัตริย์จีนผู้เสื่อมได้ในพระพุทธ
 ศาสนาจริง ๆ ถึงกับตั้งหอบพระในพระราชวังเมื่อ
 พ. ศ. ๘๒๔

ซ็อนตี้ - (พระเจ้า) กษัตริย์ในวงศ์หัน ทรงราชย์
 พ. ศ. ๔๗๐ ถึง พ. ศ. ๔๘๔ รวม ๒๕ ปี

ซุ่นกวน - (จีน) แม่ทัพทปราบโจรโพกผ้าเหลือง ตั้งตน
 เป็นใหญ่ในปลายวงศ์หัน

ซุนยัตเซ็น - หัวหน้าพวกเก็กเหม็ง

ซุลต์ปรัดอม - (Sully Prudhomme) นักกถอนฝรั่งเศส
 (๒๓๘๒ - ๒๔๕๐)

ซุนตง - (พระเจ้า) โอรสพระเจ้ามิ่งหวง ผู้ตั้งราชสมบัติ

เมื่อ พ.ศ. ๑๒๘๘ ถึง พ.ศ. ๑๓๐๕ รวม ๗ ปี

เซโนกราตีส - (Xenocrates) นักปราชญ์กรีกในสมัย
โบราณ ศิษย์ปโตโต (๑๓๗ - ๒๒๘)

เซโนฟาน - (Xenophane) นักปราชญ์กรีกสมัยโบราณ
มีชีวิตอยู่ในราวตอนพุทธศักราช ๕๐

เซโนโฟน - (Xenophon) นักประวัติศาสตร์คนสำคัญ
และแม่ทัพของเอเธนส์ (กรีกโบราณ) ศิษย์คนโปรด
ของโสกราตีส เกิดในระหว่าง พ.ศ. ๑๓๓ ถึง พ.ศ.
๑๓๗ ตายราว พ.ศ. ๓๘๓

เซย์ริงกะ - (พระเจ้า) กษัตริย์พม่า โอรัสพระเจ้านรา
บัตติช ทรงราชย์ในพุกาม พ.ศ. ๑๗๔๗ ถึง พ.ศ. ๑๗๗๐
รวม ๒๔ ปี

เซวันเตส - (Cervantes) นักประพันธ์ผู้มั่งคั่งยิ่ง เป็น
คนสำคัญที่สุดของสเปน (๒๐๘๐ - ๒๓๕๘)

เซวินญ - (Sévigné) นักเขียนของฝรั่งเศส มีศักดิ์เป็น
คุณหญิง เป็นสตรีฝรั่งเศสที่เขียนจดหมายไพเราะ

อย่างยิ่ง (๒๓๖๙ - ๒๓๓๙)

โซดา - (Emile Zola) (เอมิล) นักประพันธ์ฝรั่งเศส
เคยเข้าคุกด้วยการประพันธ์ (๒๓๘๓ - ๒๔๔๕)

ไซรด์ - (พระเจ้า) มหาราชของเปอร์เซียในโบราณกาล

ไซแลนเดอร์ - (Xylander) นามว่าไซแลนเดอร์เป็นนาม
ปากกา นามจริงชื่อว่าวิลเฮล์มฮอลต์สมาน (Wilhelm
Holtzmann) นักปราชญ์เยอรมัน (๒๐๗๕ - ๒๓๓๙)

๒

ดาวิด - (พระเจ้า) กษัตริย์องค์หนึ่งของเปอร์เซีย
หลังพระเจ้าไซรด์มหาราช ราว ๆ พ.ศ. ๕๐ ทรง
ราชย์อยู่ได้ ๔๐ ปี

ดาวิด - (David) ช่างเขียนผู้มีชื่อเสียงของฝรั่งเศส
(๒๒๙๑ - ๒๓๖๗)

ดานเต - (Dante) นักกตอนิศาตซึ่งได้รับความนิยมนับถือ
ว่าเป็นบิดาของบทกตอนิศาตเถียน (๑๔๐๘ - ๑๔๖๔)

ดาร์วิน - (Darwin) นักปราชญ์อังกฤษ ผู้วางหลัก
วิชาที่ว่ามนุษย์ แปรลงมาจากสัตว์ต่าง ๆ เช่นลิง
(๒๓๕๒ - ๒๔๒๕)

ดาลตัน - (Dalton) นักวิทยาศาสตร์อังกฤษ (๒๓๐๘ -
๒๓๘๗)

ดิเดโรต์ - (Diderot) ปราชญ์ชาวฝรั่งเศส (๒๒๕๖ - ๒๓๒๗)

ดิโอเยนิส - (Diogenes) นักปราชญ์กรีก (๓๓๐ - ๒๒๐)

ผู้ถือหลักว่ามนุษย์เราจะต้องมีชีวิตตามธรรมชาติ คน
ผู้ไม่ชอบใส่รองเท้าเดินทุกฤดู และนอนในถังเหต่า
เสมอโดยไม่ต้องกรมบ้านอยู่ วันหนึ่งเห็นเด็กเอามือ
จุกน้ำดื่ม เลยได้ความรู้ใหม่ว่าตัวมีของที่เกินความ
จำเป็นอยู่อย่างหนึ่งคือกระบอกจุกน้ำ เลยวิ่งกระบอก
ทิ้งทันที วันหนึ่งในเวลาเที่ยง คนผู้ถือโคมเดรี
กต่างถนน มีคนถามว่าทำไมจึงทำเช่นนั้นคนผู้นั้นตอบ
ว่า “ฉันเอาไฟส่องหามนุษย์ดีคนหนึ่ง” หมาย
ความว่าไฟส่องหามนุษย์ได้ยากเต็มที.

ดิกเกนส์ - (Dickens) นักประพันธ์คนสำคัญของอังกฤษ
(๒๓๓๕ - ๒๔๑๓)

ดูโกต์ดีโฮรอน - (Ducos du Hauron) แพทย์และปราชญ์
ทางวิทยาศาสตร์ของฝรั่งเศส เป็นผู้ค้นคิดถ่ายรูปดี
(๒๓๘๐ - ๒๔๖๗)

ดูมาส์ - (Dumas) มี ๓ คน คือ บ๊วย พ่อ และลูก (๓ ชั่ว
คน) ชื่อตัว ชื่ออาเล็กซังดร์ (Alexandre) เหมือน
กันหมด บ๊วยเป็นนายพล (๒๓๐๘ - ๒๓๔๘), พ่อเป็น
นักประพันธ์มีชื่อเสียงมาก เป็นผู้แต่งเรื่องทะเลาะวิว
าทหารด้ามเกดอและเรื่องอื่นๆ ที่เป็นเกดดพงศาวดาร
อย่างดี (๒๓๔๖ - ๒๔๑๓), ลูกเป็นนักประพันธ์เหมือน
กัน แต่ขายแต่งเรื่องละครโดยมาก ไม่มีชื่อเสียงดี
เหมือนพ่อ (๒๓๖๗ - ๒๔๓๘)

ดูมาส์ - (ฝรั่งเศส) ผู้ดำรงราชการปอนติเชอร์ในอินเดีย
ระหว่าง พ.ศ. ๒๒๗๘ ถึง พ.ศ. ๒๒๘๔

เดมอสธีเนส - (Demosthenes) นักพูดคนสำคัญของ

กรุงเฮเซนต์แห่งกรีซ (๑๕๘ - ๒๒๓)

เดย์ - (Day) นักปราชญ์อังกฤษ (๒๒๘๑ - ๒๓๓๒)

เดวี - (Davy) นักวิทยาศาสตร์อังกฤษผู้คิดทำตะเกียง
ปลอดภัยสำหรับคนงานขุดแร่ (๒๓๒๓ - ๒๓๗๒)

เดรก - (Drake) นักเดินเรือคนสำคัญของอังกฤษ เป็น
คนโปรดปรานของพระนางเอลิซาเบธ ได้รับฐานันดร
เป็นเซอร์. (๒๐๘๓ - ๒๑๓๗)

เดส์การ์ต - (Descartes) นักปราชญ์ฝรั่งเศส (๒๓๓๘ -
๒๓๘๓)

เดอแลมเบร์ - (Delambre) นักดาราศาสตร์ฝรั่งเศสผู้วัด
เส้นศูนย์ของโลก เอามาใช้ในการตั้งมาตราเมตร
(๒๒๘๒ - ๒๓๖๕)

โดเมอร์ - (Daumer) ปราชญ์และนักกลอนผู้มีชื่อเสียง
ของเยอรมนี (๒๓๕๓ - ๒๔๑๘)

โดสตอยอวิตช์ - (Dostoiewski) นักปราชญ์ทางอักษร
ศาสตร์ของรัสเซีย (๒๓๖๔ - ๒๔๒๔)

ค

ตริคูปีต - (Tricoupis) นักการเมืองและนักประพันธ์กรีก
สมัยใหม่ (๒๓๓๓ - ๒๔๑๖)

คเวน - (S.L. Clemens Twain) นามจริง เฮส. แอด
คลิเมนต์ แต่เรียกนามปากกากันว่า มาร์คคเวน
(Mark) นักเขียนอเมริกันที่เขียนเรื่องขบขันมาก
(๒๓๗๘ - ๒๔๕๓)

ตอร์ริเชลลิ - (Torricelli) นักปราชญ์อิตาลี คิซย์
กาดีเอ เป็นผู้ค้นพบวิธีทำและใช้เครื่องวัดอากาศ
(๒๓๕๓ - ๒๓๘๐)

คอตง์คอย - (Tolstoi) นักประพันธ์ผู้มีชื่อเสียงของ
รัสเซีย (๒๓๗๓ - ๒๔๕๓)

คเบงชเวต - (พระเจ้า) มหากษัตริย์ พระมา ทรงราชย์
ณเมืองหงสาวดี พ.ศ. ๒๐๗๓ ถึง พ.ศ. ๒๐๘๓
รวม ๒๑ ปี เป็นศักราชสำคัญของเมืองไทย

ตาสโซ - (Tasso) นักกตอนอิตาเลียน ที่ดีที่สุดในหนึ่ง
(๑๘๘๗ - ๒๑๓๘)

ติวลาตดูวาร์ - กวีชั้นเอกของพวกทมิฬราวๆ พ.ศ. ๑๐๐๐

คุต - หัวหน้าเตอร์ก เพื่อนำสับทของพระเจ้าไท่ตัง

คุฟู - (จีน) นักปราชญ์จีน สมัยพระเจ้ามิ่งหวัง

คุร์เกเนฟ - (Ivan Tourguenev,) (อิวาน) นัก
ประพันธ์รัสเซีย (๒๓๖๓ - ๒๔๒๖)

เต่ง - (พระเจ้า) กษัตริย์วงศ์ถัง ทรงราชย์ พ.ศ. ๑๓๒๒
ถึง พ.ศ. ๑๓๔๘ รวม ๒๖ ปี

เตน - (Taine) นักปราชญ์ และนักประวัติศาสตร์ของ
ฝรั่งเศส (๒๓๗๑ - ๒๔๓๖)

เตนนิสัน - (Lord Alfred Tennyson) (หลอด อัดเฟิร์ต)
นักกตอนอังกฤษ (๒๓๕๒ - ๒๔๓๕)

เตี่ยวเหียน - (จีน) นายพลที่ดำคัญคนหนึ่ง สมัยเดียวกับ
นายพลบั่นเจา

โตบะโก - (พระเจ้า) กษัตริย์พวกโตบะเป็นใหญ่ในเตน

จันทายเหนือทรงราชย์ พ.ศ. ๓๐๔๓ ถึง พ.ศ. ๓๐๕๗
รวม ๑๖ ปี นับถือพุทธศาสนา

โตมะเจ้า - (พระเจ้า) กษัตริย์พวกโตมะที่เป็นใหญ่ใน
แดนดินดอนเหนือ ทรงราชย์ระหว่าง พ.ศ. ๙๖๗
ถึง พ.ศ. ๙๙๕ รวม ๒๘ ปี

โตมะยัง - (พระเจ้า) กษัตริย์ พวกโตมะที่เป็นใหญ่
ในแดนจันทอนเหนือ ทรงราชย์ พ.ศ. ๓๐๐๗ ถึง
พ.ศ. ๓๐๔๓ รวม ๓๖ ปี ทรงผนวชเมื่อพ.ศ. ๓๐๓๓

โตมะสุน - (พระเจ้า) กษัตริย์พวกโตมะที่เป็นใหญ่
ในดินแดนจันทอนเหนือ ทรงราชย์ พ.ศ. ๙๙๕ ถึง
พ.ศ. ๓๐๐๗ รวม ๑๑ ปี เลื่อมใสในพระพุทธศาสนา
มาก

โตมะฮวง - (พระเจ้า) กษัตริย์พวกโตมะ ที่เป็นใหญ่
ในแดนจันทอนเหนือ ทรงย้ายเมืองหลวงจากบึงฉิง
มาที่โตยังในปี พ.ศ. ๓๐๓๗

ณ

ถอดก - (พระเจ้า) กษัตริย์ญวนทรงราชย์ พ.ศ. ๒๓๘๐

ถึง พ.ศ. ๒๔๖๒ รวม ๗๓ ปี เติญวนแก่ฝรั่งเศส

เถียวตรี - (พระเจ้า) กษัตริย์ญวนทรงราชย์ พ.ศ. ๒๓๘๔

ถึง พ.ศ. ๒๓๘๐ รวม ๗ ปี

ท

ทรงธรรม - (สมเด็จพระเจ้า) กษัตริย์สยามองค์ที่ ๒๗

ทรงราชย์ในกรุงศรีอยุธยา พ.ศ. ๒๓๖๓ ถึง พ.ศ. ๒๓๗๓

รวม ๘ ปี

ทองตัน - (เจ้า) กษัตริย์สยามองค์ที่ ๓๐ โอรสสมเด็จพระ

พระบรมราชาธิราชที่ ๓ ทรงราชย์ในกรุงศรีอยุธยา

พ.ศ. ๓๘๓๓ อยู่ได้ ๗ วัน ก็ถูกปลงพระชนม์ พระ

นามที่เรียกอย่างอื่นคือ ทองจันทร์ หรือ ทองตัน

ทองอิน - คนไทยทวยศ รับตำแหน่งเป็นนายทัพพะม่า คอย

ฆ่าไทยด้วยกันเอง

ท้ายสระ - (สมเด็จพระเจ้าอยู่) กษัตริย์สยามองค์ที่ ๓๖

โอรสของพระเจ้าเสือ ทรงราชย์ในกรุงศรีอยุธยา
พ.ศ. ๒๒๕๓ ถึง พ.ศ. ๒๒๗๕ รวม ๒๕ ปี พระนาม
อื่นคือ สมเด็จพระสรรเพชญ์ที่ ๘ ขุนหลวงท้ายสระ

เทพกษัตริย์ - พระเจ้าน้ำของสมเด็จพระนเรศวรมหาราช
พระไชยเชษฐาเจ้าเวียงจันทร์ขอ แต่ถูกพระเจ้า
หงสาวดีมาแย่งในระหว่างทาง

เทพพิพิธ - (กรมหมื่น) โอรสพระบรมโกษรฐ ออกบวช
และถูกส่งไปไว้เกาะลังกา เมื่อกรุงเก่าเสียแก่พม่า
แล้ว กลับมาตั้งคนเป็นเจ้าพิมาย ถูกพระเจ้า
กรุงธนบุรีประหารชีวิต

เทียนสูง - (พระเจ้า) กษัตริย์แมนจู ทรงราชย์ พ.ศ. ๒๓๖๘
ถึง พ.ศ. ๒๓๘๕ รวม ๑๗ ปี เป็นผู้หนึ่งที่ถูกรบกับจีน

ไทจง - (พระเจ้า) กษัตริย์จีนวงศ์สูง ทรงราชย์
พ.ศ. ๑๕๑๘ ถึง พ.ศ. ๑๕๔๐ รวม ๒๒ ปี

ไทจื่อ - (พระเจ้า) ตังวงศ์สูง (ซุน หรือ ซ้อง) ครอง

แผ่นดินจีน (พ.ศ. ๑๕๐๓ - พ.ศ. ๑๘๑๘) ทรงราชย์

พ.ศ. ๑๕๐๓ ถึง พ.ศ. ๑๕๑๘ รวม ๑๖ ปี

ไทมูร์ - หัวหน้าพวกโมกุลและเตอร์กักรุกรานอินเดียภาย

หลัง พ.ศ. ๑๘๓๑

ไท่หง - (พระเจ้า) กษัตริย์จีนในวงศ์ถัง ทรงราชย์

พ.ศ. ๑๑๗๐ ถึง พ.ศ. ๑๑๘๒ รวม ๑๒ ปี พระองค์

สถาปนาวงศ์ถังขึ้นเอง, ให้พระบิดา คือหัตถ์ยวน

ครองก่อน แล้วพระองค์จึงครองภายหลัง เป็น

มหากษัตริย์ของจีนที่ดำเนินที่สุด พระนามเดิมว่า

หัตถ์เจมีน

ไท่หงที่ ๒ - (พระเจ้า) กษัตริย์วงศ์ถัง ทรงราชย์

พ.ศ. ๑๓๐๕ ถึง พ.ศ. ๑๓๒๒ รวม ๑๘ ปี

อ

ธรรมเจดีย์ - (พระ) กษัตริย์มอญ ทรงราชย์ในกรุง

หงสาวดี พ.ศ. ๒๐๐๓ ถึง พ.ศ. ๒๐๓๔ รวม ๓๒ ปี

ธรรมราชา - (พระ) กษัตริย์มอญ โอวาทพระเจ้าราชา
 ชีราช มีหนังสือดีเป็นราชธานี ทรงราชย์ พ.ศ. ๑๘๖๖
 ถึงบโรไมเน่

ชาโตมินพยา - (พระเจ้า) กษัตริย์พม่า มีตำแหน่งเป็น
 ราชธานี ทรงราชย์ พ.ศ. ๑๘๐๗ ถึง พ.ศ. ๑๘๓๐
 รวม ๕ ปี

ชีวชิตติส - (Thucydides) นักประวัติศาสตร์คนสำคัญ
 ที่สุดของกรีก (๑๓-๑๔๗)

ซิปอ - (พระเจ้า) กษัตริย์พม่า ทรงราชย์ พ.ศ. ๒๔๒๓
 ถึง พ.ศ. ๒๔๒๘ รวม ๕ ปี เสด็จพม่าแก่องกฤษ

เธมิสโตเกิต - (Themistocle) นายพลของเมืองเอเธนส์
 (กรีกโบราณ) (๑๗-๑๓)

แวกเกอร์ - (William Thackeray) (เกิดเต็ม)
 นักประพันธ์อังกฤษ เกิดที่กัทกัทตา (อินเดีย)
 (๒๓๕๔-๒๔๐๖)

น

นครอินทราธิราช - (สมเด็จพระเจ้า) กษัตริย์สยามองค์ที่ ๓๒
 มีกรุงศรีอยุธยาเป็นราชธานี ทรงราชย์ พ.ศ. ๑๘๕๒
 ถึง พ.ศ. ๑๘๖๗ รวม ๑๖ ปี

นรธิงค์กะ - (พระเจ้า) กษัตริย์พะม่า ไอรัดพระเจ้านราธิ
 มีพุกามเป็นราชธานี ทรงราชย์ พ.ศ. ๑๗๐๗ ถึง
 พ.ศ. ๑๗๓๐ รวม ๒๓ ปี

นราธิหบดี - (พระเจ้า) กษัตริย์พะม่า เสด็จพระเจ้า
 เชายธิงค์กะ มีพุกามเป็นราชธานี ทรงราชย์ พ.ศ. ๑๗๘๓
 ถึง พ.ศ. ๑๘๒๗ รวม ๔๔ ปี พระนามอื่น คือ
 ตาโรกปะเยมิน

นราธิ - (พระเจ้า) กษัตริย์พะม่า ไอรัดตั้งคจอสู มี
 พุกามเป็นราชธานี ทรงราชย์ พ.ศ. ๑๗๐๓ ถึง
 พ.ศ. ๑๗๐๗ รวม ๕ ปี

นราบดีสู - (พระเจ้า) กษัตริย์พะม่า ไอรัดพระเจ้า

นราธิป พระอนุชาพระเจ้านเรศวรองค์ที่ ๑ มีพุกามเป็น
ราชธานี ทรงราชย์ พ.ศ. ๓๗๓๐ ถึง พ.ศ. ๓๗๔๗
รวม ๑๗ ปี

นราธิปวงค์ - หาดานพระเจ้ากรุงธนบุรี ได้ครองเมือง
นครศรีธรรมราช

นเรศวร - (สมเด็จพระ) กษัตริย์สยามองค์ที่ ๒๔ โอรส
สมเด็จพระมหาธรรมราชาธิราช มีกรุงศรีอยุธยา
เป็นราชธานี ทรงราชย์ พ.ศ. ๒๓๓๓ ถึง พ.ศ. ๒๓๔๘
รวม ๑๖ ปี ภูมิลำเนาของสยามให้คั่นคง พระ
องค์ได้พระนามเดิมว่า “มหाराช” กับ พระนาม
สมัญญาว่า “มหาวิโร” พระนามเดิมคือพระองค์ดำ

น็อกซ์ - (Knox) ชาวสก็อตแลนด์เป็นคนหนึ่งในบรรดา
คนสำคัญ ที่ตั้งนิกายเปรีตมิเตเรียนของคริสตศาสนา
(๒๐๔๘-๒๓๓๕)

นั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว - (สมเด็จพระ) กษัตริย์สยามองค์ที่ ๔๓
โอรสสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย ประสูติ

พ. ศ. ๒๓๓๐ ทรงราชย์ พ. ศ. ๒๓๖๗ ถึง พ. ศ. ๒๓๘๔
รวม ๒๘ ปี เรียกอย่างสามัญว่า รัชกาลที่ ๓ ใน
พระบรมราชจักรีวงศ์

นิวฮาม - หัวหน้าพวกแมนจู รุกรานแดนจีนได้มาก คาย
พ. ศ. ๒๓๖๘

นารายณ์ - (สมเด็จพระ) อนุรักษ์สยามองค์ที่ ๓๓ ไอรด
สมเด็จพระเจ้าปราสาททอง ทรงราชย์ในกรุงศรี-
อยุธยา พ. ศ. ๒๑๘๘ ถึง พ. ศ. ๒๒๓๓ รวม ๓๓ ปี
พระองค์ได้พระนามเดิมว่า “มหाराช”

นิวตัน - (Newton) ปราชญ์ทางเลขและทางวิทยาศาสตร์
ของอังกฤษ ผู้ค้นพบกฎแห่งความดึงดูดของโลกโดย
ศึกษาหัตถิกวิชาของเกเบรียล และโดยที่เห็นลูกแอปเปิล
เบ็ดตกลงมาใกล้ ๆ ตัว ทำให้เกิดความคิดขึ้น
(๒๓๗๕-๒๒๗๐)

เนลสัน - (Horace Nelson) (โฮราซ) นายพลเรือคน
สำคัญ ของอังกฤษในสมัยนโปเลียน (๒๓๐๓-๒๓๕๘)

เนียปซ์ - (Niepce) มี ๒ คนเป็นลูกพี่ลูกน้องกัน คน
 หนึ่งเกิด พ. ศ. ๒๓๐๗ ตาย พ. ศ. ๒๓๗๐ อีกคนหนึ่ง
 เกิด พ. ศ. ๒๓๔๗ ตาย พ. ศ. ๒๔๓๓ ทั้งสองคนคิด
 วิธีถ่ายรูปได้

บ

บรมโกษฐ - (สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว) กษัตริย์สยามองค์
 ที่ ๓๗ โอรสสมเด็จพระเจ้าเสือ อนุชาสมเด็จพระเจ้า
 อยู่หัวท้ายสระ มีกรุงศรีอยุธยาเป็นราชธานี ทรงราชย์
 พ. ศ. ๒๒๗๕ ถึง พ. ศ. ๒๓๐๓ รวม ๒๗ ปี

บรมไตรโลกนาถ - (สมเด็จพระ) กษัตริย์สยามองค์ที่ ๓๔
 โอรสสมเด็จพระบรมราชาธิราชที่ ๒ ทรงราชย์
 พ. ศ. ๑๙๙๓ ถึง พ. ศ. ๒๐๓๓ ใช้กรุงศรีอยุธยาเป็น
 ราชธานี ๓๕ ปี แล้วทรงใช้ พิษณุโลกเป็นราชธานี
 อีก ๒๖ ปี รวม ๔๑ ปี

บรมราชาธิราชที่ ๑ - (สมเด็จพระ) กษัตริย์สยามองค์ที่ ๘

- ทรงราชย์ในกรุงศรีอยุธยา พ.ศ. ๑๘๓๓ ถึง พ.ศ. ๑๘๓๓
รวม ๑ ปี พระนามอีกอย่างหนึ่งว่า ชุนทวงพวงว
- บรมราชาธิราชที่ ๒ - (สมเด็จพระ) กษัตริย์สยามองค์ที่ ๓๓
ไอรดสมเด็จพระนครินทราธิราช ทรงราชย์ใน
กรุงศรีอยุธยา พ.ศ. ๑๘๖๗ ถึง พ.ศ. ๑๘๘๑ รวม ๑๔ ปี
พระนามอีกอย่างหนึ่ง คือ เจ้าสามพระยา
- บรมราชาธิราชที่ ๓ - (สมเด็จพระ) กษัตริย์สยามองค์ที่ ๓๕
ไอรดสมเด็จพระบรมไตรโลกนาถ ทรงราชย์ใน
กรุงศรีอยุธยา พ.ศ. ๒๐๓๓ ถึง พ.ศ. ๒๐๓๔ รวม ๑ ปี
- บรมราชาธิราชที่ ๔ - (สมเด็จพระ) กษัตริย์สยามองค์
ที่ ๓๗ ทรงราชย์ในกรุงศรีอยุธยา พ.ศ. ๒๐๗๒
ถึง พ.ศ. ๒๐๗๖ รวม ๔ ปี พระนามอีกอย่างหนึ่งว่า
สมเด็จพระบรมราชาหน่อพุทธางกูร
- บรอนเต - (Bronte) นักประพันธ์ดรีของอังกฤษ
(๑๗๙๘-๑๘๘๘)
- บอดเลย์ - (Bodley) นักการทูตของอังกฤษ ผู้ตั้ง

หอสมุดสำหรับมหาวิทยาลัยอ็อกซฟอร์ด ซึ่งให้ชื่อ
ว่าห้องสมุดบอดเดียน (๒๐๘๘-๒๑๕๖)

บอนเนต - (Bonnet) ปราชญ์ของสวิสส์ (๒๒๖๓-๒๓๓๖)

บอนด์เคตเตน - (Bonstetten) นักประพันธ์ของสวิสส์
(๒๒๘๘-๒๓๗๕)

บัวโด - (Boileau) นักกลอนของฝรั่งเศส (๒๓๗๘-๒๒๕๔)

บาบูร์ - หัวหน้าพวกโมกุล รุกรานอินเดีย ภายหลัง

พ. ศ. ๒๐๔๗

บางกลางท่าว - (ขุน) หัวหน้าไทยน้อย เจ้าเมืองบางยาง
ที่พาพวกไทยเรารุกเข้ามาทางเขตต์สุโขทัย เมื่อได้
เมืองสุโขทัยแล้วก็ตั้งประเทศสยาม (พ. ศ. ๑๘๐๐)
ขุนบางกลางท่าวเป็นปฐมกษัตริย์ของสยาม ทรง
พระนามว่า ขุนศรีอินทราทิตย์

บายย์ - (Bailly) นักปราชญ์และนักดาราศาสตร์ของ
ฝรั่งเศส ถูกฆ่าตายในเวาเกิดการกบฏใหญ่ใน
ฝรั่งเศส (๒๒๗๘-๒๓๓๖)

บาร์เรต์ - (Barrès) นักอักษรศาสตร์ของฝรั่งเศส
(๒๔๐๕ - ๒๔๖๖)

บาร์โรว์ - (Barrow) ปราชญ์ทางคำนวณของอังกฤษ
(๒๓๗๓ - ๒๒๒๐)

บาซัค - (Balzac) นักประพันธ์ชื่อดังของฝรั่งเศส
(๒๓๔๒ - ๒๓๙๓)

บาตเมือง - (ขุน) เจ้าแผ่นดินองค์ที่ ๒ ของสยาม มี
กรุงสุโขทัยเป็นราชธานี โอรสขุนศรีอินทราทิตย์
เริ่มครองราชสมบัติได้ไม่นาน ครองอยู่จนถึง
พ.ศ. ๓๗๒๐

บาสโดว์ - (Basedow) นักคิดปกครองของเยอรมัน
(๒๒๖๖ - ๒๓๓๓)

บิสมาร์ก - (Bismarck) คนสำคัญของประเทศเยอรมัน
รวมราชอาณาจักรเยอรมัน

บีโธเวน - (Beethoven) นักแต่งเพลงดนตรีผู้มั่งคั่งของ
เยอรมัน (๒๓๓๓ - ๒๓๗๐)

บุเรงนอง - (พระเจ้า) กษัตริย์พม่า มีครองเป็นราชธานี
ทรงราชย์ พ.ศ. ๒๐๘๓ ถึง พ.ศ. ๒๑๒๔ รวม ๓๒ ปี
พระนามอื่นคือ กระยอติพนนอร์วดี ทรงตั้งกรุงศรีอยุธยา
แตก พ.ศ. ๒๑๑๒

บุฟฟอง - (Buffon) นักประพันธ์ฝรั่งเศส (๑๗๓๐-๑๗๘๓)

บุรเต เจเน - หัวหน้าพวกเตอร์ก เมื่อราว พ.ศ. ๑๐๐๐
ทางภูเขาอัลไตและเขตคัลกันไก

เบคอน - (Bacon) ช่างแกะสลักและนักปราชญ์ผู้มีชื่อเสียง
ของอังกฤษ (๑๕๖๑-๑๖๒๖)

เบโรอัลโด - (Beroaldo) นักอักษรศาสตร์ของอิตาลี
(๑๔๘๖-๑๕๔๘)

เบคคาเรีย - (Beccaria) นักปราชญ์อิตาลี ผู้แต่ง
หนังสือที่ทำให้รัฐบาลเปลี่ยนแปลงกฎหมายตหย่อน
โทษอาชญากรรมมาเป็นอันมาก (๑๗๓๑-๑๗๙๗)

เบทมันน์ฮอลด์เวก - (Bethmann-Hollweg) นักการเมือง
คนสำคัญของเยอรมัน (๑๘๔๔-๑๙๐๔)

- เบด - (Beyle) นักประพันธ์ฝรั่งเศส ใช้นามปากกาว่า
 สตังดาล (Stendhal) (๒๓๒๖ - ๒๓๗๕)
- เบลลินี - (Bellini) นามของครอบครัววีกาเดียนที่มีช่าง
 เขียนเรื่องนามหลายคน
- เบตเซเมอร์ - (Bessemer) ช่างกลผู้มีชื่อเสียงของอังกฤษ
 (๒๓๕๖ - ๒๔๔๓)
- เบอร์เซเลียส - (Berzelius) นักวิทยาศาสตร์สวีเดน
 (๒๓๒๒ - ๒๓๙๓)
- เบห์ริง - (Behring) แพทย์สำคัญของเยอรมัน (๒๓๙๗ -
 ๒๔๖๐)
- แบนครอฟต์ - (Bancroft) นักประพันธ์อเมริกัน (๒๓๔๓ -
 ๒๔๓๔)
- แบร์เซอโต - (Marcelin Berthelot) (มาเซอร์แดง)
 ปราชญ์ทางวิทยาศาสตร์และนักการเมืองของฝรั่งเศส
 (๒๓๗๐ - ๒๔๕๐)
- แบร์นาร์ด์ - (Bernard) แพทย์ผู้มีชื่อเสียงของฝรั่งเศส

(๒๓๕๖ - ๒๔๒๑)

แบร์ดเลย์ - (Bradley) นักดาราศาสตร์ชาวอังกฤษ

(๒๒๓๕ - ๒๓๐๕)

โบมาร์เชต์ - (Beaumarchais) นักประพันธ์ของฝรั่งเศส

(๒๒๗๕ - ๒๓๔๒)

โบลิวาร์ - (Bolivar) นายพลอเมริกัน ซึ่งดำรงอำนาจ
ของสเปนในอเมริกา (๒๓๒๑ - ๒๓๗๓)

โบด - (Bode) นักปราชญ์ทางดาราศาสตร์ของเยอรมัน
ซึ่งเป็นผู้คนได้วิเคราะห์ระยะของดวงดาวทั้งหลายว่า
อยู่ห่างจากดวงอาทิตย์เท่าไร (๒๒๘๐ - ๒๓๖๘)

ไบรอน - (Byron) นักแต่งกลอนมีชื่อเสียงของอังกฤษ
(๒๓๓๑ - ๒๓๖๗)

ไบรล์ - (Braille) อาจารย์ของฝรั่งเศสคนหนึ่ง ตามอด
ตั้งแต่อายุ ๓ ขวบ แทบจะเรียกได้ว่าไม่เคยรู้จักโลก
แต่คนผู้พยายามศึกษาวิชาต่างๆ ที่ตามอด และ
เป็นคนคิดตัวอักษรสำหรับคนตามอดขึ้นได้ จนภายหลัง

หลังมีผู้ตั้งโรงเรียนสำหรับให้การศึกษาแก่คนตาบอด
ตามวิธีการของคอนฟลิน (๒๓๕๒ - ๒๓๕๕)

ป

ปรกรมพาหุที่ ๓ - (พระเจ้า) กษัตริย์ลังกา ทรงราชย์

พ.ศ. ๑๖๘๖ ถึง ๑๗๒๗ รวม ๓๒ ปี

ปรกรมพาหุที่ ๓ - (พระเจ้า) กษัตริย์ลังกา ทรงราชย์

ปีใดไม่แน่ ถึง พ.ศ. ๑๗๔๔

ปราสาททอง - (สมเด็จพระเจ้า) กษัตริย์สยามองค์ที่ ๓๐

มีกรุงศรีอยุธยาเป็นราชธานี ทรงราชย์ พ.ศ. ๒๓๗๓

ถึง พ.ศ. ๒๓๘๗ รวม ๒๖ ปี พระนามอื่นคือ สมเด็จพระ

พระธรรมเพ็ชรทิศ

บันฑู - (จัน) พี่ชายนายพลบ้านเจ้า เป็นปราชญ์ประจำ

ราชสำนักพระเจ้ามังค

บ้านเจ้า - (จัน) นายพลที่ชำนาญที่สุดของพระเจ้ามังค

บันยง - (จัน) ลูกนายพลบ้านเจ้า เป็นนายพลที่ชำนาญ

มาก

บันฮวยบัน - (จีน) นักประพันธ์คนแรกของประเทศทาง
ตะวันออก สัมัยพระเจ้ามังคี

ปาเดอวิวส์กี - (Paderewski) คนเด่นเป็นโนเก่งของ
ประเทศโปแลนด์ เกิดพ.ศ. ๒๔๐๒ ได้เป็นประธาน
าธิบดีประเทศโปแลนด์เมื่อพ.ศ. ๒๔๖๒

ปาเปง - (Papin) นักวิทยาศาสตร์ผู้มีชื่อเสียงของฝรั่งเศส
(๒๓๙๐ - ๒๒๕๗)

ปาลาส - (Pallas) แพทย์และนักปราชญ์เยอรมัน เดิ
ทางสำรวจทะเลแคสเปียน, อัลไต และประเทศจีน
ทั้งประเทศ (๒๒๗๔ - ๒๓๕๔)

ปาสกาล - (Blaise Pascal) (เบ็ตส์) ผู้ชำนาญวิชา
เลข, หมอและปราชญ์โดยทั่วไป บันทึกความคิด
ของคนผู้ได้รับมีความนับถือว่าเป็นชั้นสำคัญอันหนึ่ง
ในวรรณคดีของฝรั่งเศส (๒๓๖๖ - ๒๒๐๕)

ปาสเตอร์ - (Louis Pasteur) (หลุยส์) นักปราชญ์

ทางวิทยาศาสตร์ของฝรั่งเศส ได้รับความนับถือว่าได้
ทำบุญคุณอันยิ่งใหญ่แก่โลกในการที่ค้นพบวิชา
ออร์พิซต่างๆ (๒๓๖๕ - ๒๔๓๗)

ปีเตอร์ - (Peter the Great) เรียกพระนามว่าปีเตอร์ที่ ๓
หรือปีเตอร์มหาราช ประสูติปี พ.ศ. ๒๒๓๕ ทรง
ราชย์ พ.ศ. ๒๒๒๕ ขึ้นพระชนม์ พ.ศ. ๒๒๖๗

ปิย - (พระ) มหาเด็กคนโปรดของสมเด็จพระนารายณ์
ถูกหลวงสรศักดิ์ฆ่าตาย

ปุยแซง - (Nicolas Poussin) (นิโกลาส์) ช่างเขียน
ที่มีชื่อเสียงที่สุดคนหนึ่งของฝรั่งเศส (๒๓๓๗-๒๓๐๗)

เปตาร์ค - (Petrarque) นักกตอนอิตาเลียน เป็นนัก
ประวัติศาสตร์ นักโบราณคดี ใฝ่ใจในทางคันถวิ
หนังสือเก่าอย่างที่สุด (๑๔๔๗ - ๑๔๑๗)

เปริกคลีส - (Pericles) นักพูดและนักการเมืองของ
เอเธนส์ (กรีกสมัยโบราณ) (๔๔ - ๑๑๔)

เปตาดาโลซซี - (Jean-Henri Pestalozzi) (ยอง-ฮังวี)

อาจารย์ชาวสวิสส์ มีชื่อเสียงโด่งดังในการจัดการให้
เด็กอนาถาได้รับการศึกษาอย่างดี (๒๒๘๘ - ๒๓๗๐)

โป - (Edgar Poe) (เอดการ์) นักประพันธ์อเมริกัน
(๒๓๕๒ - ๒๓๘๒)

โป๊ป - (Alexander Pope) (อาเล็กซานเดอร์) นัก
กตอนและนักปราชญ์อังกฤษ (๒๒๓๓ - ๒๒๘๗)

ณ

ณเมือง - (ขุน) เจ้าเมืองราชผู้รวมกำลังกับขุนนางกลาง
ท้าว (ขุนศรีอินทราทิตย์คั่นวงศ์พระร่วง) รุก
เข้ามาทางสุโขทัยจนตั้งเป็นประเทศสยามขึ้นได้ในปี

พ.ศ. ๑๘๐๐

พ

พระที่นั่งสุริยาศน์อมรินทร์ - (สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว) รัชสมัย
สยามองค์ที่ ๓๘ โอรรถสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวบรมโกศ
พระเชษฐาสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวบรมโกศ มักรุงศรีอยุธยา

เป็นราชธานี ทรงราชย์ พ.ศ. ๒๓๐๑ ถึง พ.ศ. ๒๓๑๐
รวม ๑๐ ปี พระนามอื่นคือ สมเด็จพระบรมราชา
ที่ ๓ ขุนหลดวงเอกทัต, ขุนหลดวงขเวอน, กรมขุน
อนุรักษมนตรี

พระจัว - พระนามเดิมของสมเด็จพระบรมราชาธิราช ปฐม
กษัตริย์แห่งวงศ์สุพรรณภูมิ

พาคัยเตอ - (พระเจ้า) กษัตริย์พะม่าทรงราชย์ พ.ศ. ๒๓๖๓
ถึง พ.ศ. ๒๓๘๐ รวม ๑๘ ปี

พินทุธาระ - (พระเจ้า) กษัตริย์มคธ โอธพระเจ้า
จันทรคุปต์ ทรงราชย์ พ.ศ. ๒๕๒ ถึง พ.ศ. ๒๗๐
รวม ๑๘ ปี

พุกามเมง - (พระเจ้า) กษัตริย์พะม่า ทรงราชย์ พ.ศ. ๒๓๘๘
ถึง พ.ศ. ๒๓๙๖ รวม ๘ ปี

พุทธยอดฟ้าจุฬาโลก - (สมเด็จพระ) กษัตริย์สยามองค์
ที่ ๔๑ ประสูติ พ.ศ. ๒๒๗๘ปราบดาภิเษก พ.ศ. ๒๓๒๕
สวรรคต พ.ศ. ๒๓๕๒ รวมเวลาที่ทรงราชย์ ๒๗ ปี

เรียกอย่างสามัญว่า รัชกาลที่ ๓ สถาปนาพระบรม
ราชจักรีวงศ์ และสร้างกรุงเทพมหานครเป็นราช
ธานีของสยาม มาจนถึงทุกวันนี้

พุทธเลิศหล้านภาลัย - (สมเด็จพระ) กษัตริย์สยามองค์
ที่ ๔๒ โอรสสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก ประสูติ
พ.ศ. ๒๓๓๐ ทรงราชย์ พ.ศ. ๒๓๕๒ ถึง พ.ศ. ๒๓๖๗
รวม ๑๖ ปี เรียกอย่างสามัญว่า รัชกาลที่ ๒
ในพระบรมราชจักรีวงศ์

เพทราชา - (สมเด็จพระ) กษัตริย์สยามองค์ที่ ๓๔ มี
กรุงศรีอยุธยาเป็นราชธานี ทรงราชย์ พ.ศ. ๒๒๓๓
ถึง พ.ศ. ๒๒๔๖ รวม ๑๓ ปี พระนามอื่น คือ
สมเด็จพระมหาบุรุษ

โพธิ์เชษฐา - (พระเจ้า) กษัตริย์พม่า ทรงราชย์ พ.ศ.
๒๓๑๘ ถึง พ.ศ. ๒๓๖๒ รวม ๔๔ ปี พระนามอื่นคือ
พระเจ้าปะดุง

โพธิ์ธัมมะ - (พระ) พระซึ่งเข้ามาในจีนเมื่อ พ.ศ. ๑๐๖๕

ตรงกับรัชกาล พระเจ้าเดียงวู่ตี้

โพธิสัตว์ - (พระยา) กษัตริย์ดาว ทรงราช พ.ศ. ๒๐๕๘
ถึง พ.ศ. ๒๐๘๗ รวม ๒๙ ปี

ฟ

ฟรังกลิน - (Franklin) นักปราชญ์ และนักการเมือง
อเมริกันเป็นผู้คิดสายล่อฟ้า และเป็นคนหนึ่งในจำพวก
คนสำคัญ ที่ตั้ง อัสสัมชัญ ของ สหภาพรัฐอเมริกา
(๒๒๔๘ - ๒๓๓๓)

ฟรังซ์ส์มาแดง - (ฝรั่งเศส) ผู้สำเร็จราชการที่ปอนดิเชอรี
ในอินเดีย คนแรก

ฟ้างม - (พระยา) กษัตริย์ดาว ทรงราชย์ไปถึงปีไม่แน่

ฟ้าว - (พระเจ้า) กษัตริย์มอญ มีเมาะตะมะ เป็นราช
ธานี ทรงราชย์ พ.ศ. ๓๘๓๐ ถึง พ.ศ. ๓๘๔๘ รวม
๒๐ ปี พระนามอื่น คือ สมิงอาโร, มะกะโท

ฟาเทียน - (หลวงจีน) สมณทูตในรัชกาลพระเจ้าจิ้น

งานดี เข้ามาในอินเดีย เมื่อ พ.ศ. ๑๔๕๒ .

ฟุลตัน - (Fulton) ช่างกลอเมริกัน เป็นผู้คิดเรือกลไฟ
ให้ใช้ได้อย่างดี (๒๓๐๘ - ๒๓๕๘)

ฟูเกียน - หัวหน้าพวกฮั่นเจา ศัตรูของพ่ายแพ้ว ปี พ.ศ.
๑๓๘๘ แดวกตั้งอาณาจักรใหม่ มีชังงานเป็นราชธานี

ฟู่อี - (จีน) นักปราชญ์ผู้ประดิษฐ์อักษรจีน

แฟร์รารี (Ferrari) นักปราชญ์อิตาลี (๒๓๕๕ - ๒๔๓๘)

แฟร์รี - (Ferry) เฒ่าคนดำคนหนึ่งของฝรั่งเศส
ที่หาเมืองขึ้นให้ฝรั่งเศสได้มาก แต่ต้องตาออกเพราะ
เป็นเคราะห์ร้ายที่เวตานั้นฝรั่งเศสไม่ต้องการเมืองขึ้น
(๒๓๗๕ - ๒๔๓๖)

ไฟโรซซาห์ - (พระเจ้า) กษัตริย์อิสลามในอินเดีย มีโต
ไม่แน่ ขึ้นพระชนม์ พ.ศ. ๑๘๒๓

ม

มงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว - (สมเด็จพระ) กษัตริย์สยามองค์
ที่ ๔๖ ประสูติ พ.ศ. ๒๔๒๓ โอรสสมเด็จพระจุลจอม

เกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงราชย์ พ.ศ. ๒๔๕๓ ถึง พ.ศ. ๒๔๖๘
รวม ๑๖ ปี เรียกว่าตามัญญาว่า รัชกาลที่ ๖
ในพระบรมราชจักรีวงศ์

มโหฬาร - ผู้สถาปนา ศาสนาอิสลามเกิด พ.ศ. ๑๓๑๓
ตาย พ.ศ. ๑๓๗๕ อายุ ๖๓ ปี

มหาจักรพรรดิราช - (สมเด็จพระ) กษัตริย์สยามองค์ที่ ๒๓
มีกรุงศรีอยุธยาเป็นราชธานี ทรงราชย์ พ.ศ. ๒๐๘๓
ถึง พ.ศ. ๒๑๓๓ รวม ๕๐ ปี พระองค์มีพระนาม
สมัญญาว่า “พระเจ้าช้างเผือก”

มหาธรรมราชาธิราช - (สมเด็จพระ) กษัตริย์สยามองค์
ที่ ๒๓ มีกรุงศรีอยุธยาเป็นราชธานี ทรงราชย์
พ.ศ. ๒๑๓๒ ถึง ๒๑๓๓ รวม ๒๒ ปี

มหาธรรมราชา - (พระเจ้า) กษัตริย์พะม่า มีอังวะเป็น
ราชธานี ทรงราชย์ พ.ศ. ๒๑๔๘ ถึง พ.ศ. ๒๑๗๓
รวม ๔๕ ปี

มหาพรหม - (ท้าว) หัวหน้าพวกไทยน้อยที่จับได้ขอม

ออกไปจากดินแดนดาว

- มหินทราธิราช - (สมเด็จพระ) กษัตริย์สยามองค์ที่ ๒๒
 โอรสสมเด็จพระมหาจักรพรรดิราช มีกรุงศรีอยุธยา
 เป็นราชธานี ทรงราชย์ พ.ศ. ๒๓๓๓ ถึง พ.ศ. ๒๓๓๒
 รัชกาลเป็นอยู่ ๒ ปีเดียว ก็เสียกรุงแก่พม่า
- มองเตสกีเยอ - (Montesquieu) นักเขียนผู้ขึ้นชื่อเลื่อง
 ชาวฝรั่งเศส (๑๖๘๕ - ๑๗๕๕)
- มงแตญ - (Montaigne) นักปราชญ์ฝรั่งเศส (๑๕๖๖ -
 ๑๕๙๕)
- มงซ์ - (Monge) นักปราชญ์วิชาเลขของฝรั่งเศสผู้
 ตั้งโรงเรียน โปติเทคนิค - โรงเรียนทหารชั้นสูงของ
 ฝรั่งเศส ซึ่งผู้สำเร็จจากโรงเรียนนี้แล้ว ต้องนับว่า
 เก่งมาก (๑๗๘๕ - ๑๘๖๓)
- มังกินโย - (พระเจ้า) กษัตริย์พม่า มีตองอูเป็นราชธานี
 ทรงราชย์ พ.ศ. ๒๐๒๘ ถึง พ.ศ. ๒๐๗๓ รวม ๔๖ ปี
 พระนามอื่น คือ พระเจ้ามหาชัยสุระ

มังฆ้อง - (พระเจ้า) กษัตริย์พะม่า ไอรัดพระเจ้ามังศรี
 ชะวา มั่งจะเป็นราชธานี ทรงราชย์ พ.ศ. ๑๘๔๓
 ถึง พ.ศ. ๑๘๖๕ รวม ๒๓ ปี

มังระ - (พระเจ้า) กษัตริย์พะม่า มั่งจะเป็นราชธานี
 ทรงราชย์ พ.ศ. ๒๓๐๖ ถึง พ.ศ. ๒๓๓๘ รวม ๒๔ ปี
 ต่กรุงศรีอยุธยาแตก พ.ศ. ๒๓๓๐ พระนามอื่น คือ
 พระเจ้ามังลอก, มเยโตมิน

มังศรีชะวา - (พระเจ้า) กษัตริย์พะม่า มั่งจะเป็น
 ราชธานี ทรงราชย์ พ.ศ. ๑๘๓๐ ถึง พ.ศ. ๑๘๔๓
 รวม ๑๔ ปี พระนามอื่น คือ ชะวาชอเก, ฝรั่งมังศรี
 ชะวา

มัตถุฮีโต - (พระเจ้า) ราชธิราชญ์บุนประสูติ พ.ศ. ๒๔๓๐
 ถึง พ.ศ. ๒๔๕๕ รวม ๒๖ ปี

มาคิยาเวตี - (Machiaveli) นักปราชญ์และนักประพันธ์
 อิตาลี ชาวฟลอเรนซ์ (๒๐๑๒ - ๒๐๗๐)

มายวน - (จีน) นายทหารของพระเจ้ากวางกูตี้ ต่ได้

คังเกีย และไหหลำเมื่อ พ.ศ. ๕๘๕

มาร์กซ์เดอบุชชี (ฝรั่งเศส) คนสำคัญคนหนึ่งของ 'บริษัท
อินเดียตะวันออกฝรั่งเศส'

มาร์โคนี - (Marconi) นักปราชญ์วิทยาศาสตร์อิตาลี
เป็นคนคิดทำวิทยุ เกิด พ.ศ. ๒๔๑๘

มารียุส - (Marius,) นายพลโรมัน (๓๘๗-๔๕๗)

มาริวัว - (Marivaux) นักประพันธ์ฝรั่งเศส (๒๒๓๓-
๒๓๐๖)

มาแลร์บ - (Malherbe) นักกตอนฝรั่งเศส (๒๐๘๘-
๒๑๗๗)

มิเชอเลตต์ - (Jule Michelet,) (ยูตส์) นักประวัติศาสตร์
คนสำคัญของฝรั่งเศส (๒๓๔๓ - ๒๔๑๗)

มิดินต์ - (พระเจ้า) กษัตริย์อินเดียคอนเหนือ ทรงราชย์
พ.ศ. ๓๘๒ ถึง พ.ศ. ๔๑๓ รวม ๒๒ ปี พระนามอีก
อย่างหนึ่งว่า เมนนเดอร์ มีอำนาจยิ่งใหญ่องค์หนึ่ง

มิงต์ - (พระเจ้า) กษัตริย์จีนในวงศ์หั่น ทรงราชย์

พ.ศ. ๒๐๐ ถึง พ.ศ. ๒๓๘ รวม ๓๘ ปี เป็นกษัตริย์
 จักรพรรดิองค์แรกขึ้นถือน้ำพระพิพัฒน์

มิงหวัง - (พระเจ้า) กษัตริย์จีนในวงศ์ถัง ทรงราชย์
 พ.ศ. ๑๒๕๕ ถึงปีใดไม่แน่

มินตระ - (พระเจ้า) กษัตริย์มอญ มีหงสาวดีเป็นราชธานี
 ทรงราชย์ พ.ศ. ๒๒๘๓ ถึง พ.ศ. ๒๒๘๘ รวม ๖ ปี

มินตี้ - (พระเจ้า) กษัตริย์ในวงศ์ฉิน ตอนพม่ายังมี
 เดียวยังเป็นหัวหน้าวกราบจีน

มินหม่าง - (พระเจ้า) กษัตริย์ญวน ทรงราชย์ พ.ศ. ๒๓๖๓
 ถึง พ.ศ. ๒๓๘๔ รวม ๒๒ ปี

มิลตัน - (Milton) นักกลอนผู้มั่งคั่งของอังกฤษ
 ยากจนไม่มีใครช่วยเหลือ และตามอดทั้งสองข้าง
 กระนั้นยังด่ามารบอกให้ภรรยาและบุตรเขียนกลอน
 ได้อย่างดียิ่ง (๒๓๕๓ - ๒๓๓๗)

มัวซาเฟ - แม่ทัพ เจ้าครองนครเบงกอล เป็นผู้ทำการร่วม
 มือกับโคตฟ

มูสเซต - (Alfred de Musset) (อัลเฟร็ด เดอ)

นักกลอนฝรั่งเศส (๒๓๕๓ - ๒๔๐๐)

เมโจ - หัวหน้าพวกเตอร์ก ศมัยพระนางวุษิยาว

เม่งตี้ - (จีน) นักปราชญ์จีน เกิด พ.ศ. ๑๗๑๑ ตาย

พ.ศ. ๒๕๓ อายุ ๘๓ ปี

เมงราย - (พญา) ผู้สร้างเมืองเชียงใหม่ และเชียงราย

มหาไมตรของขุนรามคำแหง

เมตเทนิค - (Metternich) อำมาตย์ที่เฉลียวฉลาดที่สุด

คนหนึ่งของออสเตรีย (๒๓๑๖ - ๒๔๐๒)

เมตเซด - (Maelzel) ช่างกลเยอรมัน คนค้นคิดเครื่อง

บอกจังหวะดนตรี (๒๓๑๕ - ๒๓๗๓)

แม็กเฟอรัตัน - (Macpherson) นักเขียนด๊กออตแดนส์

(๒๒๗๑ - ๒๓๓๙)

แมงโคแมง - (พระเจ้า) กษัตริย์พม่า ทรงราชย์

พ.ศ. ๒๓๘๖ ถึง พ.ศ. ๒๔๒๑ รวม ๒๖ ปี

โมกัน - บุตรชายคานดูเมน ซึ่งเป็นหัวหน้าพวกเตอร์ก

โนเอเชียนกอดาง

โมปัสซังต์ - (Maupassant) นักประพันธ์ฝรั่งเศส

(๒๓๘๓ - ๒๔๓๖)

โมติแยร์ - (Molière) คำว่าโมติแยร์ เป็นแต่นามปากกา

นามจริงชื่อโปเกอลง (Poquelin) นักแต่งบท
ละครผู้มั่งคั่งของฝรั่งเศส แต่งเองเล่นเอง ในที่
สุดได้แต่งเรื่อง “แก๊งเป็นคณปว้ย” โมติแยร์
ออกเล่นเอง พอเล่นเสร็จโมติแยร์ก็ตายในคืนวันนั้น
(๒๑๖๕ - ๒๒๑๖)

ย

ยวนซ์ไฮ - เป็นประธานาธิบดีจีนคนแรก เมื่อ พ. ศ. ๒๔๕๔

ยอร์ซซังค์ - (George Sand) นามจริงชื่อบารอนด็อ-

เดอว์ (Baronne Dudevant) (สตรี) นัก

ประพันธ์สตรีของฝรั่งเศสที่มีชื่อเสียงมาก เรียกกัน

แต่นามปากกาว่า ยอร์ซซังค์ จนบางที่ไม่ทราบกัน

ว่านามจริงคืออะไร (๒๓๔๗ - ๒๔๓๘)

ยัง - (Edward Young) เอดเว็ต นักประพันธ์อังกฤษ
(๒๒๒๔ - ๒๓๐๘)

ยังเกียง - (พระเจ้า) กษัตริย์องค์แรกของวงศ์ต๋ย ซึ่ง
เริ่มครองจันตอนเหนือ เมื่อ พ.ศ. ๑๓๒๔ พระองค์
ได้อาณาจักรจันททางใต้ เมื่อ พ.ศ. ๑๓๓๒

ยังดี - (พระเจ้า) กษัตริย์จันวงศ์ต๋ย ทรงราชย์ พ.ศ. ๑๓๔๘
ถึง พ.ศ. ๑๓๖๐ รวม ๑๓ ปี

ยักการ์ด - (Jacquard) ช่างกลฝรั่งเศส ผู้คิดเครื่อง
ทอผ้า (๒๒๙๕ - ๒๓๗๗)

ยาโคบี - (Jacobi) นักกลอนและปราชญ์ทางอักษร
ศาสตร์เยอรมัน มีสองคนพี่น้อง คนพี่ชื่อยอร์ช
(๒๒๘๓ - ๒๓๕๗) เป็นเพื่อนของโกเต น้องชายชื่อ
คัวชื่อเฟร์เดริก (๒๒๘๖ - ๒๓๖๒) เก่งทั้งสองคน

ยี่พระยา - (เจ้า) ราชบุตรดมเด็จพระนครินทร์ ชนช้าง
กับพระเชษฐา (เจ้าอ้ายพระยา) เพื่อแย่งราชสมบัติ

กัน เสด็จขึ้นพระชนม์ด้วยกัน

ยุงใต้ - (พระเจ้า) กษัตริย์จีน ทรงราชย์ พ.ศ. ๑๘๔๗
ถึง พ.ศ. ๑๘๖๘ รวม ๒๒ ปี เป็นนักรบ นักปราชญ์
สร้างวิทยานุกรมภาษาจีน

ยู่ - (พระเจ้า) กษัตริย์โบราณของจีน ก่อนพุทธ-
ศักราช ๑๖๕๐ ปี

ยูเลอร์ - (Euler) ปราชญ์วิชาเลขผู้มั่งคั่งยิ่งของ
เยอรมัน ได้รับความนับถือว่าเป็นผู้ค้นพบหลักวิชา
อันสำคัญในเรื่องพระจันทร์คนผู้นี้อายุนับถึง ๗๗ ปี พอ
อายุ ๖๐ ตามอดท้องท้องข้างแต่ก็ยังหาทางค้นคว้าวิชา
ดาราศาสตร์อยู่ได้จนกระทั่งตาย (๒๒๕๐-๒๓๒๖)

เยชู - ผู้สถาปนาคริสต์ศาสนา เกิด พ.ศ. ๕๔๔ ตาย
พ.ศ. ๕๗๖ อายุ ๓๓ ปี

เยชู อาเปกกี - หัวหน้าพวกกัโด อยู่ทางแมนจูเรียภาคใต้
ปกครองพวกนี้ ระหว่าง พ.ศ. ๑๔๕๐ ถึง พ.ศ. ๑๔๗๐

เย้า - (พระเจ้า) กษัตริย์โบราณของพวกจีน ราวก่อน

พุทธศักราช ๑๘๐๐ ปี

เยียดอง - (พระเจ้า) ราชาริราชญวน ทรงราชย์

พ.ศ. ๒๓๔๕ ถึง พ.ศ. ๒๓๖๒ รวม ๑๗ ปี พระนาม

เดิมคือพระเจ้ายาดอง, องค์เลี้ยงสื่อ

โยชิโตะ - (พระเจ้า) ราชาริราชญี่ปุ่น ทรงราชย์

พ.ศ. ๒๔๕๕ ถึง พ.ศ. ๒๔๖๘ รวม ๑๓ ปี

โยไฟ - (จีน) แม่ทัพของพระเจ้าเกาจง

รี

รองซาร์ด์ - (Ronsard) นักกลอนคนสำคัญของฝรั่งเศส
(๒๐๖๗ - ๒๑๒๗)

ริงกาเบ - (Rangabe) นักเขียนของกรีกสมัยใหม่ ที่
พยายามจะบำรุงอักษรศาสตร์ของกรีกสมัยใหม่ให้ด
เท่ากรีกสมัยโบราณ แต่ทำไม่สำเร็จได้ (๒๓๕๓ -
๒๔๓๕)

รัชฎาธิราชกุมาร - (สมเด็จพระ) กษัตริย์สยามองค์ที่ ๑๗

โอรสสมเด็จพระบรมราชาธิราชที่ ๔ มีกรุงศรีอยุธยา
เป็นราชธานี ทรงราชย์ พ.ศ. ๒๐๗๖ อยู่ได้ ๕ เดือน
ถูกปลงพระชนม์ พระนามอย่างอื่น คือ พระรัชฎา-
ธิราช, พระรัชฐาธิราชกุมาร

รากัง - (Racan) นักกตอนฝรั่งเศส (๒๓๓๓ - ๒๒๑๓)

ราชะราช - (พระเจ้า) กษัตริย์ทมิฬ ทรงราชย์ พ.ศ. ๑๕๒๘
ถึง พ.ศ. ๒๕๕๔ รวม ๒๗ ปี

ราชาธิราช - (พระเจ้า) กษัตริย์มอญ มีหงส์าวดีเป็น
ราชธานี ทรงราชย์ พ.ศ. ๑๘๒๘ ถึง พ.ศ. ๑๘๖๖
รวม ๓๘ ปี พระนามอื่น คือ ดัหราชา, พระยาน้อย

ราชะนทระ โคตะเทวะ - (พระเจ้า) กษัตริย์ทมิฬ ทรง
ราชย์ พ.ศ. ๑๕๕๔ ถึง พ.ศ. ๑๕๘๕ รวม ๔๒ ปี

ราชิน - (Jean Racine) (ของ) นักกตอนคนด้าักญ
ของฝรั่งเศส คู่แข่งขันของคอรัเนีย บุตรชายของคน
ผู้^๕นามว่า หลุยส์ราชิน เป็นนักกตอนเหมือนบิดา
แต่^๕บิดาไม่ได้ (๒๑๘๒ - ๒๒๔๒)

ราโดวิตซ์ - (Radowitz) นายพล นักประพันธ์และนัก
การเมืองของปรัสเซีย (๒๓๔๐ - ๒๓๙๖)

ราฟาเอล - (Raphaël) ช่างเขียน, ช่างปั้นและช่างก่อ
สร้างที่มีชื่อเสียงที่สุดคนหนึ่ง ชาตินิคาเรียน (๑๐๒๒ -
๒๐๖๓)

ราเบอเลส์ - (Rabelais) นักประพันธ์ฝรั่งเศส (๒๐๒๖ -
๒๑๙๖)

รามาศิบดัตที่ ๑ - (สมเด็จพระเจ้าแผ่นดินสยามองค์ที่ ๕
ทรงสร้างกรุงศรีอยุธยาเป็นราชธานี ทรงราชย์
พ.ศ. ๑๘๘๓ ถึง พ.ศ. ๑๘๙๒ รวม ๒๐ ปี พระนาม
อื่น คือ พระเจ้าอู่ทอง

รามาศิบดัตที่ ๒ - (สมเด็จพระเจ้าแผ่นดินสยามองค์ที่ ๓๖
พระอนุชาสมเด็จพระบรมราชาธิราชที่ ๓ มีกรุงศรี
อยุธยาเป็นราชธานี ทรงราชย์ พ.ศ. ๒๐๓๔ ถึง
พ.ศ. ๒๐๗๒ รวม ๓๘ ปี

ราเมศวร - (สมเด็จพระเจ้าแผ่นดินสยามองค์ที่ ๗ ไอรด

สมเด็จพระรามาธิบดีที่ ๓ มีกรุงศรีอยุธยาเป็นราชธานี ทรงราชย์ ๒ ครั้ง ครั้งแรก พ.ศ. ๑๘๑๒ ถึง พ.ศ. ๑๘๑๕ ครึ่งที่ ๒ พ.ศ. ๑๘๑๕ ถึง พ.ศ. ๑๘๑๗ รวม ๒ ครั้ง ๘ ปี

ราเล - (Walter Raleigh) (วอลเตอร์) อำมาตย์ที่โปรดปรานของพระนางเอลิซาเบธ อังกฤษ เป็นคนเก่งหลายอย่าง คือ เป็นนักกลอน นักการทูต นักการเมือง และเป็นนักเดินเรือคนสำคัญคนหนึ่งของอังกฤษอีกด้วย (๑๕๖๙ - ๑๖๐๓)

ราชมนู - (พระ) นายทหารเอกของสมเด็จพระนเรศวร พอเสร็จศึกเขมรทำพิธีปฐมกรรมแล้ว ก็ได้อเลื่อนจากพระเป็นเจ้าพระยาอัครมหาเสนาบดี สมุหพระกลาโหม

รามคำแหง - (ขุน) เจ้าแผ่นดินองค์ที่ ๓ ของสยาม มีกรุงสุโขทัยเป็นราชธานี พระอนุชาขุนบาทเมือง ทรงราชย์ พ.ศ. ๑๘๒๐ ถึง พ.ศ. ๑๘๖๐ รวม ๔๐ ปี

พระองค์มีพระนามเต็มว่า “มหाराช”

รามราชาธิราช - (สมเด็จพระ) กษัตริย์สยามองค์ที่ ๓๓
 โอรสสมเด็จพระรามาธิบดีวร มีกรุงศรีอยุธยาเป็นราช
 ธานี ทรงราชย์ พ.ศ. ๑๘๓๗ ถึง พ.ศ. ๑๘๕๓ รวม
 ๑๕ ปี

รามเสด็จที่ ๒ - (พระเจ้า) กษัตริย์อียิปต์ในสมัยโบราณ
 ทรงเป็นนักรบ, นักปกครองและนักก่อสร้าง

ริเชอลิเยอ - (Richelieu) เสนาบดีและนักการเมืองคน
 สำคัญที่สุดของฝรั่งเศส (๑๖๒๙ - ๑๖๗๕)

รูสโซ - (Jean-Jacques Rousseau) (ของยักส์)
 นักปราชญ์และนักประพันธ์ฝรั่งเศส เกิดที่เมืองเยนิวา
 ในประเทศสวิตส์ (๑๖๕๕ - ๑๗๖๑)

เรอโมอร์ - (Réaumur) แพทย์และปราชญ์ฝรั่งเศสเป็น
 ผู้เริ่มคิดทำปรอทวัดความร้อน (๑๖๖๖ - ๑๗๐๐)

เรอเนง - (Ernest Renan) (เออเนสต์) นักปราชญ์
 และนักประวัติศาสตร์ คนสำคัญคนหนึ่งของฝรั่งเศส

(๒๓๖๖ - ๒๔๓๕)

โรดส์ - (Cecil Rhodes) (เซซิล) พ่อค้าอังกฤษ ได้
ซื้อที่ดินในทางหาเมืองขึ้นในอาฟริกา ให้แก่อังกฤษ
(๒๓๘๖ - ๒๔๔๕)

ล

ล็อก - (Locke) นักปราชญ์อังกฤษ (๒๓๗๕ - ๒๔๔๗)

ล็อกมาน - (Lokman) นักประพันธ์ชาวหรับ เป็นคนชั้น
ต่ำมัยโบราณ แต่เกิดตายเมื่อไรไม่แน่ แต่งนิยาย
ต่าง ๆ ไว้มาก และโดยมากเขียนแบบนิยายอีสป

ลองเฟลโลว์ - (Longfellow) นักกตชนอเมริกัน (๒๓๕๐ -
๒๔๒๕)

ลบบ็อค - (Lubbock) นักปราชญ์ทางสัตวศาสตร์
(อังกฤษ) มีชื่อเสียงในการเขียนตำราเรื่องแมลง
ต่าง ๆ (๒๓๗๗ - ๒๔๕๖)

ลากรางซ์ - (Lagrange) ปราชญ์ในวิชาเลขและนัก

คาราคาสต์ร็องฝรั่งเศส (๒๒๗๘ - ๒๓๕๖)

ลาคอนดามิน - (La Condamine) นักปราชญ์ฝรั่งเศส
คนที่คิดวัดเส้นศูนย์ของโลก (๒๒๔๔ - ๒๓๓๗)

ลาตินี - (Latini) นักปราชญ์และนักการเมืองอิตาลี
เป็นอาจารย์ของคันทเด (๑๗๕๕ - ๑๘๓๗)

ลาบรุษแยร์ - (La Bruyère) นักปราชญ์ฝรั่งเศส
(๒๑๘๘ - ๒๒๓๐)

ลาบวยซี - (La Boétie) นักเขียนฝรั่งเศสรุ่นแรกเก่ง
มาก (๒๐๗๓ - ๒๑๐๖)

ลาปลาส - (Laplace) ปราชญ์ทางวิชาเลขและนักดาราศาสตร์
ผู้มีชื่อเสียงของฝรั่งเศส (๒๒๘๒ - ๒๓๗๐)

ลาฟองเตน - (La Fontaine) กวีฝรั่งเศส มีชื่อเสียง
ในทางแต่งนิยายและนิทาน สำหรับนิยายนั้น ลาฟองเตนถูกคิดว่าไม่ค่อยนึกถึงศีลธรรม แต่สำหรับนิทาน
สุภาษิตว่าด้วยสัตว์ต่าง ๆ ได้รับความนิยมมาก
(๒๑๖๔ - ๒๒๓๘)

ลาฟาเยตต์ - (La Fayette) นายทหารและนักการเมือง
ฝรั่งเศส ได้ช่วยอเมริกันรบอังกฤษในคราวสงคราม
อิสรภาพของสหรัฐอเมริกา และในการกบฏ
ในประเทศฝรั่งเศส ลาฟาเยตต์ก็มีส่วนด้วยมาก
(๒๓๐๐ - ๒๓๗๗)

ลามาร์ติน - (Lamartine) นักกตอนและนักการเมือง
ของฝรั่งเศส (๒๓๓๓ - ๒๔๑๒)

ลาวัวซิเอร์ - (Lavoisier) นักวิทยาศาสตร์ คนสำคัญ
ของฝรั่งเศส (๒๒๗๖ - ๒๓๓๗)

ลาตต์ - โดเดเนตาต (ไอริช) คนสำคัญคนหนึ่งของ
'บริษัทอินเดียตะวันออกฝรั่งเศส'

ดิไทย - (พญา) เจ้าแผ่นดินสยามองค์ที่ ๖ โอรสพญา
เอกไทย มีกรุงสุโขทัยเป็นราชธานี ทรงราชย์
พ.ศ. ๑๘๘๗ ถึง พ.ศ. ๑๙๑๘ รวม ๒๓ ปี พระนาม
อันคือ พระมหาธรรมราชาที่ ๓, พระศรีสุริยพงศ์-
รวมมหาธรรมกิตติราชาธิราช

ลิตเติร์ - (Littre) นักปราชญ์ฝรั่งเศส (๒๓๔๔-๒๔๒๔)

สินดำ - เป็นพระนามอีกอันหนึ่งของพระเจ้าบุเรงนอง

ลินเน - (Linné) มีสองคนพ่อลูก เป็นชาวสวีเดนและ
เป็นนักปราชญ์ทางพฤกษศาสตร์ด้วยกันทั้งคู่ พ่อเป็น
ผู้ค้นลักษณะของพรรณไม้ได้มากที่สุดจนได้รับความ
นับถือว่าเป็นปราชญ์ที่สำคัญที่สุดในวิชานี้ (๒๒๕๐-
๒๓๒๓) ลูกชายทำการค้นคว้าต่อจากที่พ่อทำมาแต่
จนได้ชื่อเสียงมากเหมือนกัน (๒๒๘๔-๒๓๒๖)

ดักเกของ - หัวหน้าเคอร์ก ที่ย้ายวงเจาตาย

ดัทาคอน - (พระเจ้า) กษัตริย์ญวน ทรงราชย์ พ.ศ. ๓๕๘๗
ถึง พ.ศ. ๓๖๓๕ รวม ๓๘ ปี

ดือไทย - (พญา) กษัตริย์สยามองค์ที่ ๘ มีกรุงสุโขทัย
เป็นราชธานี ทรงราชย์ พ.ศ. ๓๘๓๘ ถึง พ.ศ. ๓๘๖๓
รวม ๓ ปี พระนามอื่น คือ พระมหาธรรมราชา
ธิราชที่ ๒

ลูเธอร์ - (Luther) ผู้ตั้งนิกายโปรเตสแตนต์ (๑๕๓๐-

๒๐๘๘)

เด็ดย - (พระเจ้า) กษัตริย์ญวน ทรงราชย์ พ.ศ. ๓๑๗๓
ถึงบิตไผ่

เดสซิง - (Lessing) นักประพันธ์เยอรมัน (๒๒๗๒ -
๒๓๒๕)

เดอซาซ - (Le Sage) นักประพันธ์ฝรั่งเศส (๒๒๓๓ -
๒๒๘๕)

เดอไทย - (พญา) เจ้าแผ่นดินสยามองค์ที่ ๕ โอรรถ
ขุนรามคำแหง มีกรุงสุโขทัยเป็นราชธานี ทรง
ราชย์ปี พ.ศ. ๓๘๖๓ ถึง พ.ศ. ๓๘๘๗ รวม ๓๘ ปี

เดอแวลวิเออร์ - (Leverrier) นักดาราศาสตร์ฝรั่งเศส
(๒๓๕๘ - ๒๔๒๐)

เด้าซือ - (จีน) เจ้าตักษิ เตอฮั่ม (เต้ากะหยาว) เกิด
ก่อน พ.ศ. ๖๓ ปี ตายปีไรไม่ปรากฏ

เด้าบ - (จีน) เชื้อสายวงศ์หัน ตั้งตนเป็นใหญ่ ในปลาย
วงศ์

เตียงวู้ด - (พระเจ้า) กษัตริย์จีนตอนใต้ ทรงราชย์
 พ.ศ. ๑๐๔๕ ถึง พ.ศ. ๑๐๗๒ รวม ๓๗ ปี มีความ
 เดื่อมใสในพระพุทธศาสนามาก เหมือนพระนางเจ้า
 ฮู่ซี ซึ่งเป็นกษัตริย์จีนตอนเหนือ สมัยทรงราชย์
 ก็ราว ๆ กัน

เตียงจี้ - (เคอรั๊กทางจีน) ตั้งวงศ์เหี้ยวหันเมื่อ พ.ศ. ๑๕๐๐

เตียงบั้ง - (พระเจ้า) ปฐมกษัตริย์ของวงศ์หัน วงศ์ซึ่ง
 ครอบครองจีน ตั้งแต่ พ.ศ. ๓๔๔ ถึง พ.ศ. ๗๖๓
 รวม ๔๒๐ ปี

เตียงดั่ง - หัวหน้าพวกฮั่นในเขตแดนอันตั้งที่รุกรานจีนระหว่าง
 พ.ศ. ๘๔๘ ถึง พ.ศ. ๘๖๐

เตียงเดียว - (จีน) หัวหน้าพวกกษัตริย์วงศ์หันที่กำจัด
 วังหมิงในปี พ.ศ. ๕๖๖ แล้วตั้งตนเป็นพระราชา
 ธิราช ทรงพระนามพระเจ้ากวางวู้ด ทรงราชย์
 ระหว่าง พ.ศ. ๕๖๘ ถึง พ.ศ. ๖๐๐ รวม ๓๓ ปี

โตปเดอเวกา - (Lope de Vega) นักกลอนของสเปน

นัยว่าแต่งเรื่องละครกว่าสองพันเรื่อง และเป็นเรื่อง
ใหญ่ๆ ดังพันห้าร้อยเรื่อง นับว่าเป็นนักแต่งบทละคร
ที่ไม่มีใครสู้ (๒๓๐๕ - ๒๓๗๘)

ไลบ์นิทซ์ - (Leibniz) นักปราชญ์เยอรมันค้นพบหลัก
คำนวณอย่างสำคัญในสมัยเดียวกับนิวตัน (๒๓๘๘ -
๒๒๕๘)

ว

วรวงศาธิราช - (ขุน) เป็นชู้กับท้าวศรีจุฬาลักษณ์ แย่ง
ราชสมบัติพระเจ้าเอกทัศ ถูกขุนพิเรนเทพฆ่าตาย

วอตต์ - (James Watt) (เยมส์) ช่างกลชาวสกอต-
แลนด์ เป็นผู้ค้นพบวิธีใช้ไอน้ำหมุนเครื่องจักร
(๒๒๗๘ - ๒๓๖๒)

วอลตา - (Volta) นักวิทยาศาสตร์ของอิตาลีเป็นผู้ค้น
คว้าวิชาเรื่องไฟฟ้าได้มาก (๑๒๘๘ - ๑๓๗๐)

วอลแตร์ - (Voltaire) นักกลอนชั้นดีมาของฝรั่งเศส

เป็นผู้เขียนร้อยแก้วได้ดีด้วย (๒๒๓๗ - ๒๓๒๓)

วอลฟ์ - (Auguste Wolf) (ออกุสต์) นักปราชญ์คน
สำคัญของเยอรมัน ที่นับว่าเป็นพหูสูตรอย่างยิ่งคนหนึ่ง
(๒๓๐๒ - ๒๓๖๗)

วอสส์ - (Voss) นักกตอนเยอรมันคนหนึ่ง (๒๒๘๔ -
๒๓๖๘)

วังนัจ - (จีน) ปราชญ์ทางการเมือง เกิด พ.ศ. ๑๕๖๔
ตาย พ.ศ. ๑๖๒๘ อายุ ๖๖ ปี

วังดาล - (Albert Vandal) (อัลแบร์ต์) สมาชิก
บัณฑิตสภาของฝรั่งเศส เป็นนักประวัติศาสตร์มี
ชื่อเสียง ตำราประวัติศาสตร์ของบุคคลผู้นี้ได้รับ
ความนับถือมากที่สุดคือตอนที่กล่าวถึงเรื่องนโปเลียน
(๒๓๘๖ - ๒๔๕๓)

วังคี - (จีน) ผู้สร้างตำราดาราศาสตร์

วังยวนเต - (จีน) อัครราชทูตของพระเจ้าไท่หง ซึ่งไป
ราชสำนักพระเจ้าถังกาทิยะ

วังหมิง - (จีน) ตั้งคนเป็นพระราชาราช แยังราช
 บัตถักวงศ์หนี่ ปี พ.ศ. ๕๕๒ แต่ก็ถูกจำกัต์ใน
 ภายหลัง

วางฉิน - (พระเจ้า) บรมราชาราชของจีนองค์แรก ทรง
 ราชย์ พ.ศ. ๒๘๗ ถึง พ.ศ. ๓๓๓ รวม ๓๗ ปี พระ
 นามอีกอย่างหนึ่งว่า พระเจ้าอวี่

วาร์เรนแฮตติงส์ - (อังกฤษ) ผู้สำเร็จราชการดินแดนของ
 'บริษัทอินเดียตะวันออกอังกฤษ' คนแรก

วิชาเยนทร์ - (เจ้าพระยา) (นามเดิมชื่อฟอดคอนเป็นฝรั่ง
 ชาติกรีก) เสนาบดีผู้ชำนาญราชของสมเด็จพระ
 นารายณ์ ถูกหลวงสรศักดิ์ฆ่าตาย

วิสุทธิราชธิบดี - (พระยา) กษัตริย์ลาว ทรงราชย์
 พ.ศ. ๒๐๓๘ ถึง พ.ศ. ๒๐๕๘ รวม ๒๐ ปี

วิสุทธิกษัตริย์ - พระชนนีสมเด็จพระนเรศวรมหาราช

วิกตอเรีย - (Victoria) พระราชินีองค์สำคัญที่สุดของ
 ประเทศอังกฤษ ได้เป็นพระราชินีเมื่อพระชนม์ ๓๗

พรรษา ครองราชสมบัติถึง ๖๕ ปี และสิ้นพระชนม์
เมื่อพระชนมายุได้ ๘๒ พรรษา (๒๓๖๒ - ๒๔๔๔)

วินเกตนานน์ - (Winckelmann) นักโบราณคดีเยอรมัน
ได้รับความนับถือว่าเป็นนักปราชญ์คนแรกที่ค้นพบวิ
ถันนิษฐานโบราณวัตถุตามทางวิทยาศาสตร์ วิถีของ
ปราชญ์ผู้นี้ได้รับความนับถืออย่างมากมา (๒๒๖๐ -
๒๓๓๓)

วินญี - (Alfred de Vigny) นามเต็มว่า อัลเฟร็ด
เดอ วินญี นักประพันธ์ผู้มั่งคั่งของฝรั่งเศส
(๒๒๕๐ - ๒๓๐๖)

วินด์ธอร์สต์ - (Louis Windthorst) (หลุยส์) นักการ
เมืองคนสำคัญของเยอรมันที่เป็นปรปักษ์กับบิชอปมาร์ก
(๒๓๕๕ - ๒๔๓๔)

วู้ด - (พระเจ้า) กษัตริย์จีนในวงศ์หมิง ทรงราชย์อยู่จน
ถึง พ.ศ. ๔๕๖ พระองค์เป็นผู้หนึ่งซึ่งบรรดาความ
ใหญ่หลวงให้แก่จีน

วูเอ็ยว - (พระนาง) มเหสีพระเจ้าเกาส่งซึ่งครองแผ่นดิน
จีนเมื่อ พ.ศ. ๑๓๘๓ ถึง พ.ศ. ๑๒๒๖ รวม ๓๔ ปี
พระนางนัใจร้าย, รวบเอาอำนาจการปกครองของ
พระราชดำมไว้ในกำมือ

เวซาด - (André Vésale) (อังเดร์) แพทย์คัตผ่าทมิ
ชื่อเสียงที่สุดของฝรั่งเศสในคอนดัมยักตาง (๒๐๕๗-
๒๓๐๗)

เวลาด์เกซ์ - (Vélasquez) ข้างเขียนทมิชื่อเสียงของ
สเปน (๒๓๔๒ - ๒๒๐๓)

เวอร์ยิต - (Virgile) นักกตอนโรมันที่เก่งที่สุด (๔๗๓-
๕๒๔)

แวง์น - (Jules Verne) (ยูดส์) นักประพันธ์ฝรั่งเศส
ที่มีมโนคติอย่างแรงกล้า เขียนเรื่องที่ยังไม่มีจริงให้
มาเป็นจริงจนภายหลัง เป็นผู้เขียนเรื่อง “ไต้ทะเด
ดึกเจ็ดพันโยชน” ซึ่งเป็นเรื่องที่ให้กำเนิดแก่เรือดำน้ำ
(๒๓๗๓ - ๒๔๔๗)

ค

ศรีคีรี - ถูกพระذنมของสมเด็จพระเอกาทศรถ บวช
ได้เป็นที่พระพิมลธรรม ปลดพระชนม์เจ้าฟ้าศรี-
เสาวภาคย์ โอรสสมเด็จพระเอกาทศรถ แล้วขึ้น

ครองราชสมบัติทรงพระนามว่า พระเจ้าทรงธรรม
ศรีสุตาจันทร์ - (ท้าว) พระชนนีพระแก้วฟ้า เป็นคู่กับ
ขุนวรวงศาธิราช

ศรีสุธรรมราชา - (สมเด็จพระ) กษัตริย์สยามองค์ที่ ๓๒
พระเจ้าอัครมเด็จพระนารายณ์ มีกรุงศรีอยุธยาเป็น
ราชธานี ทรงราชย์ พ.ศ. ๒๑๘๘ อยู่ได้ ๓ เดือน
ถูกปลดพระชนม์

ศรีเสาวภาคย์ - (เจ้าฟ้า) กษัตริย์สยามองค์ที่ ๒๖ โอรส
สมเด็จพระเอกาทศรถ มีกรุงศรีอยุธยาเป็นราชธานี
ทรงราชย์ พ.ศ. ๒๑๖๓ อยู่ได้ไม่ถึงปีก็ถูกปลดพระชนม์

ศรีอินทราทิตย์ - (ขุน) ปฐมกษัตริย์แห่งประเทศสยาม

ทรงสร้างกรุงสุโขทัยเป็นราชธานี และสถาปนาวงศ์
พระร่วง เริ่มครองราชสมบัติ พ.ศ. ๑๘๐๐ ถึงปีใด
ไม่แน่

สี่

สก็อตต์ - (Walter Scott) (วอลเตอร์) นักประพันธ์
ชาวสก็อตแลนด์ (๑๗๗๔ - ๑๘๓๕)

สตีเฟนสัน - (George Stephenson) (ยอร์ช) ช่าง
กลอังกฤษ เป็นผู้เริ่มคิดทำรถไฟ ถูกชายของคน
ผู้ชื่อ โรเบิร์ต สตีเฟนสัน เป็นช่างกลที่เจ็ดยว
ฉลาดด้วยเหมือนกัน พ่อเกิด พ.ศ. ๒๓๒๔ ตาย
พ.ศ. ๒๓๘๓ ถูกเกิด พ.ศ. ๒๓๔๖ ตาย พ.ศ. ๒๔๐๐

สปิโนซา - (Spinoza หรือ Spinoso) นักปราชญ์
ฮอลันดา (๑๖๓๕ - ๑๖๗๐)

สเปนเซอร์ - (Herbert Spencer) (เฮร์เบิร์ต) นัก-
ปราชญ์และนักเขียน ผู้มีชื่อเสียงโด่งดังของอังกฤษ

(๒๓๖๓ - ๒๔๔๖)

สมิท - (Adam Smith) (อาดัม) ชาวสก็อตแลนด์

นักปราชญ์ทางเศรษฐศาสตร์ (๒๒๖๖ - ๒๓๓๓)

สวift - (Swift) นักเขียนของอังกฤษ (๒๒๓๐ - ๒๒๙๗)

สามพระยา - (เจ้า) พระนามเดิมของสมเด็จพระบรม
ราชาธิราช ที่ ๒.

สามแสนไทย - (พระยา) กษัตริย์ลาว ทรงราชย์

พ.ศ. ๓๑๓๖ ถึง พ.ศ. ๓๑๕๑ รวม ๔๔ ปี

สัตยาธิษฐาน - (พระเจ้า) กษัตริย์อินเดีย ทรงราชย์

พ.ศ. ๓๓๔๑ ถึง พ.ศ. ๓๓๕๓ รวม ๔๒ ปี เคยทำ

ไมตรีกับพระเจ้าไท่สัสมหาราชาราชจีน

สหัส - (พระเจ้า) กษัตริย์พม่า โอรสพระเจ้ามังฆ้อง

มีองค์เป็นราชานี้ ทรงราชย์ พ.ศ. ๓๑๖๕ ถึง

พ.ศ. ๓๑๖๘ รวม ๕ ปี

สุก - นายกองพม่าซึ่งคุมเมืองไทยอยู่ภายหลังที่กรุงเก่า

แตกเป็นครั้งที่ ๒. ตายในที่รบในเวดารบกับพระเจ้า

กรุงธนบุรี

สุทัศน์ - (เจ้าฟ้า) โอรสองค์ใหญ่ของสมเด็จพระเอกาทศรถ ได้เป็นมหาอุปราช ภายหลังเกิดนัยพระทัยว่า พระบิดาหาว่าจะเป็นกบฏ เลยเสวยยาพิษสิ้นพระชนม์

สุมาทวง - (จัน) ปราชญ์ทางการเมือง เกิด พ.ศ. ๑๕๕๔
ตาย พ.ศ. ๑๖๒๘ อายุ ๗๕ ปี

สุมาเจียว - (จัน) ผู้ที่ดำรงอำนาจค์หันทางเสฉวน เมื่อ
ปี พ.ศ. ๑๐๖

สุมาเยม - (จัน) ผู้ที่ดำรงวงศ์ เวอ (ไหว) และตั้งวงศ์
สิน (จัน) ในปี พ.ศ. ๑๐๘

สุริยาอรรณ - (พระเจ้า) กษัตริย์เขมร ทรงราชย์
พ.ศ. ๑๕๓๕ ถึง พ.ศ. ๑๕๘๓ รวม ๔๘ ปี

สุริยาอรรณที่ ๒ - (พระเจ้า) กษัตริย์เขมร ทรงราชย์
พ.ศ. ๑๖๕๕ ถึง พ.ศ. ๑๖๘๕ รวม ๔๐ ปี

สุริโยทัย - พระอัครมเหสีสมเด็จพระมหาจักรพรรดิราช วีระ

- สัตว์ของสยาม ถูกพม่าฟันฟันพระชนม์กับคอช้าง
 สวรรณเทวี - พระพี่นางของสมเด็จพระนเรศวรมหาราช
 สูดองโป - (จีน) กวีเอก เกิด พ.ศ. ๓๕๗๘ ตาย
 พ.ศ. ๓๖๔๔ อายุ ๖๖ ปี
 เต - (พระเจ้า) กษัตริย์พวกโคบะที่ครองจีนตอนเหนือ
 ตั้งแต่ พ.ศ. ๘๕๒ ถึง พ.ศ. ๘๖๖ รวม ๓๕ ปี พระ
 นามอีกอย่างหนึ่งว่า โคบะเต
 เสนาพิทักษ์ - (กรมขุน) โอรสพระบรมโกษฐ ถูกเขียน
 จนตาย

- หัตถ์ทองหัตถ์ - (จีน) แม่ทัพที่ตึกตึกคนหนึ่งราว พ.ศ. ๔๕๓
 หัตถ์เกยอง - (เคอร์ก ทางจีน) คู่แข่งขันของจูเวน
 หัตถ์ไคเป - (จีน) นักปราชญ์จีน สมัยพระเจ้ามังหวัง
 หัตถ์จุนฮุย - (เคอร์ก ทางจีน) ตั้งวงศ์เหยี่ยวถึง ครอบ
 แผ่นดินจีน เมื่อ พ.ศ. ๓๔๖๗ ถึง พ.ศ. ๓๔๗๘ รวม

๑๓ ปี

หัตถ์ยวน - พ่อหัตถ์เจมิน ผู้สถาปนาวงศ์ถังขึ้น ครองแผ่นดิน
จีนเมื่อ พ.ศ. ๑๓๕๓ และตั้งขึ้นถึงเมื่อ พ.ศ. ๑๔๕๐
รวม ๓๐๐ ปี หัตถ์ยวน ครองราชย์อยู่ ๑๘ ปี

หัตถ์สิง - (จีน) แม่ทัพของพระเจ้าไท่หง ที่ตีพวกเคอว์ก
แตกกระจายไป

หัตถ์เปา - (จีน) อัครราชทูตของพระเจ้าไท่หง ซึ่งไป
ราชสำนักพระเจ้าถังคังคิยะ

หัตถ์ยู่ซาง - นักการเมืองสำคัญคนหนึ่งของจีน ตอน
พ.ศ. ๒๔๐๐ ซึ่งถือบังเหียนของประเทศอยู่เป็นเวลา
๒ ปี
ตง ๔๐ ปี

อ

อึ้งเซียงลือ - เจ้าญวนที่เข้าพึ่งบารมีสมเด็จพระพุทธยอด
ฟ้า ฯ ได้รับความช่วยเหลือสมเด็จพระพุทธยอดฟ้า
จนได้เป็นพระราชาธิราชญวนทรงพระนามว่าเยี่ยตอง

อโนรธา - (พระเจ้า) กษัตริย์พม่า มีพุกามเป็นราชธานี
 ทรงราชย์ พ.ศ. ๑๕๕๓ ถึง พ.ศ. ๑๕๘๕ รวม ๔๓ ปี
 พระนามอื่นคือ พระเจ้าอนิรุท, พระเจ้าอโนรตามังช่อ
 อภัยทศ - (เจ้าฟ้า) พระอนุชาองค์เจ็ดพระนารายณ์ ถูก
 หลวงสรศักดิ์ประหารชีวิต

อเมริโก - เวสปุชชี (Amerigo Vespucci) ชาวเมือง
 ฟลอเรนซ์ (อิตาลี) เป็นนักเดินเรือไปทวีปอเมริกา
 (ที่โคลัมบัสค้นพบแล้ว) ถึง ๔ ครั้ง จนทวีปนั้นได้
 นามจากนามของคนผู้นี้ว่า ทวีปอเมริกา (๑๔๙๔ -
 ๑๕๕๕)

อดองพญา - (พระเจ้า) กษัตริย์พม่า มีอังวะเป็นราช
 ธานี ทรงราชย์ พ.ศ. ๒๒๘๖ ถึง พ.ศ. ๒๓๐๓ รวม
 ๑๗ ปี

อดังคจอลู่ - (พระเจ้า) กษัตริย์พม่า พระราชนัดดาของ
 พระเจ้ากยิ่นดืทชะ มีพุกามเป็นราชธานี ทรงราชย์
 พ.ศ. ๑๖๒๘ ถึง พ.ศ. ๑๗๐๓ รวม ๗๖ ปี

อโศก - กษัตริย์สืบตามในอินเดีย ทรงราชย์ พ.ศ. ๓๘๓๘
ถึง พ.ศ. ๓๘๕๘ รวม ๒๐ ปี

อโศก - (พระเจ้า) กษัตริย์มคธ โอรรถพระเจ้าพินทุสสาร
ทรงราชย์ พ.ศ. ๒๗๔ ถึงปีไรไม่แน่ เป็นกษัตริย์องค์
เดียวในโลก ที่แผ่อาณาจักรพุทธศาสนาได้มากที่สุด
พระนามของพระองค์ที่หลังว่า พระเจ้าศรีธรรมมา
โศกราช

อเชทวังก์ - แม่ทัพผู้มั่งมีของพระเจ้า เป็นแม่ทัพพระเจ้า
คนสุดท้ายที่สามารถเอาชนะแคว้นทมิฬไทยได้ ต่อจาก
อเชทวังก์ไปแล้ว ไม่มีแม่ทัพพระม่านคนใดรบชนะ
ไทยอีกเลย

อักบาร์ - (Akbar) เรียกนามอีกอย่างหนึ่งว่า มหา
โมกุล เป็นพระเจ้าจักรพรรดิองค์หนึ่งของอินเดีย
(๒๐๘๕ - ๒๓๕๗) ทรงราชย์ พ.ศ. ๒๐๘๘ ถึง
พ.ศ. ๒๓๕๗ รวม ๕๐ ปี

อักคุม - (Accum) นักวิทยาศาสตร์เยอรมัน ผู้คิดเขา

แก๊สมาจุไฟ (๒๓๑๒ - ๒๓๘๑)

อังเคียรา - (Anghiera) นักประวัติศาสตร์ของอิตาลี
(๒๐๐๐ - ๒๐๖๘)

อัมแปร์ - (Ampère) ชาวฝรั่งเศสมีสองคนพ่อลูก พ่อเป็น
นักปราชญ์ผู้ค้นพบหลักวิชาไฟฟ้า (๒๓๑๘ - ๒๓๗๘)
ลูกเป็นนักประพันธ์และนักประวัติศาสตร์ (๒๓๔๓ -
๒๔๐๗)

อัลบูเคอร์ก - (Albuquerque) นักเดินเรือผู้มั่งคั่ง
ของอังกฤษ และเป็นผู้นำเมืองขึ้นในอินเดียให้แก่
โปรตุเกสได้เป็นอันมาก (๑๕๙๖ - ๒๐๕๖)

อัลฟิเอรี - (Alfieri) นักกลอนของอิตาลี ซึ่งเป็นผู้ที่มี
ชื่อเสียงในทางประพันธ์เรื่องवादเศียว และสดด
(๒๒๘๒ - ๒๓๔๖)

อัลเฟร็ด - (Alfred) พระเจ้แผ่นดินองศ์ดำคัญองศ์
หนึ่งของอังกฤษ เป็นผู้ตั้งมหาวิทยาลัยออกซฟอร์ด
(๑๓๘๒ - ๑๔๔๔)

อาเซกัลลิโอ - (Azeglio) นักประพันธ์และอำมาตย์อิตาลี
 เดียน (๒๓๔๓ - ๒๔๐๘)

อาดังซอง - (Adanson) นักปราชญ์ฝรั่งเศสในวิชา
 ชีววิทยา เป็นคนแรกที่วางหลักแยกหมวดหมู่ของ
 ธรรมชาติ ซึ่งเป็นหลักที่ได้รับการยอมรับนับถือมาก (๒๒๗๐-
 ๒๓๔๘)

อาทิตยวงศ์ - (สมเด็จพระ) กษัตริย์สยามองค์ที่ ๒๘
 โอรสสมเด็จพระเจ้าทรงธรรม อนุชาสมเด็จพระ
 เชษฐาธิราช มีกรุงศรีอยุธยาเป็นราชธานี ทรงราชย์
 พ. ศ. ๒๓๗๓ อยู่ได้ ๓๖ วันถูกถอดจากราชสมบัติ
 อาบู่ - (About) นักปราชญ์ทางอักษรศาสตร์ของฝรั่งเศส
 (๒๓๗๓ - ๒๔๒๗)

อามารี - (Amari) นักประวัติศาสตร์และอำมาตย์คน
 สำคัญของอิตาลี

อาราโก - (Arago) นักปราชญ์และนักการเมืองของ
 ฝรั่งเศส (๒๓๒๘ - ๒๓๘๖)

อาลัมแบร์ต - (Alembert) นักประพันธ์คนสำคัญของ
ฝรั่งเศส (๒๒๖๐ - ๒๓๒๖)

อาเล็กซานเดอร์ที่ ๑ - (Alexander I) พระราชาธิราช
ของรัสเซีย (๒๓๔๔ - ๒๓๒๘)

อาเล็กซานเดอร์มหาราช - (Alexander the Great)
มหาราชของมาซิโดเนียและกรีก (๓๗๘ - ๓๒๐)

อานน์สจวร์ต - (Anne Stuart) พระราชินีประเทศอังกฤษ
ได้ทรงรวบรวมเอา สก็อตแลนด์มา รวม กับอังกฤษ
(๒๒๐๘ - ๒๒๕๗)

อ้ายพระยา - (เจ้า) ราชบุตรดมเด็จพระนครินทร์ ชน
ช้างกับพระอนุชา (เจ้าอนุพระยา) เพื่อแย่งราช
สมบัติกันโดยสิ้นพระชนม์ด้วยกัน

อียิปตา - คนสำคัญของญี่ปุ่น เกิด พ. ศ. ๒๐๘๕ ตาย
พ. ศ. ๒๑๕๘ อายุ ๗๕ ปี

อินทรีพิทักษ์ - (กรมขุน) โอรสและรัชทายาทของ
สมเด็จพระเจ้ากรุงธนบุรี

อินทรวรณันท์ ๒ - (พระเจ้า) กษัตริย์เขมร ทรงราชย์
พ.ศ. ๑๗๔๔ ถึง พ.ศ. ๑๗๖๓ รวม ๒๐ ปี

อินทรวรณัน - (พระเจ้า) กษัตริย์จามปา ทรงราชย์
ในตอน พ.ศ. ๑๕๐๐

อับเสน - (Ibsen) นักเขียนนอร์เวย์ (๒๓๗๓ - ๒๔๔๘)
อิงตามสันนิษฐาน - น้องชายคาตเมนซึ่งเป็นหัวหน้าพวกเตอร์ก
ในเอเชียตอนกลาง

อีสป - (Esop หรือ Aesop) เกิดก่อนพุทธกาลราว
๑๐๐ ปี เป็นคนกรีกโบราณ เป็นนักเล่าขานที่ยัง
ได้รับความนิยมแพร่หลายมาจนกระทั่งถึงบัดนี้ ชน
เดิมเป็นทาส แต่ได้รับความอื้อฉวระโดยความเก่ง
ของคน มีเรื่องเล่าว่า ในขณะที่เป็นทาสอยู่ นาย
ใช้ให้ไปซื้อของดีที่สดมาประกอบอาหาร อีสปไป
ซื้อดิน (โค?) มาทุกวัน นายถามว่าทำไมจึงเห็น
ดินเป็นของดีที่สุด อีสปอธิบายว่า เพราะอะไร ๆ
ก็ดำไว้ด้วยดินทงนน คราวนายสั่งใหม่จะให้ซื้อ

ของที่สุดมาให้ ชี้แจงข้อดีนั้นอีก ครั้น
นายถามก็อธิบายอีกว่า ต้นเป็นของดีที่สุดเพราะ
เป็นมูลให้เกิดการวิวัฒนาการ, การสังเคราะห์
เรื่องอื่นใจต่างๆ

อุทุมพร - (สมเด็จพระเจ้า) กษัตริย์สยามองค์ ๓๘
โอรสสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวบรมโกศ มีกรุงศรี
อยุธยาเป็นราชธานี ทรงราชย์ พ.ศ. ๒๓๐๓ อยู่ได้
๒ เดือนเจ็ดจ้อยออกผนวช พระนามอื่นคือสมเด็จพระ
บรมราชาธิราชที่ ๔, กรมขุนพรพินิต, ขุนหลวงหาวิด
อุทอง - (เจ้า) ผู้ตั้งกรุงศรีอยุธยาและเป็นปฐมกษัตริย์
ของวงศ์เชียงราย

เอกาทศรถ - (สมเด็จพระ) กษัตริย์สยามองค์ที่ ๒๕ มี
กรุงศรีอยุธยาเป็นราชธานี ทรงราชย์ พ.ศ. ๒๓๔๘
ถึง พ.ศ. ๒๓๖๓ รวม ๓๖ ปี พระนามเดิมคือพระ
องค์ขาว

เอ็ดสัน - (Edison) แพทย์และนักวิทยาศาสตร์คน

ล้าคัณฐของอเมริกา เกิด พ. ศ. ๒๓๘๐ เป็นคนคิด
หีบเลี้ยงและเครื่องไฟฟ้าอื่น ๆ ที่เป็นประโยชน์มาก

เอร่าสม์ - (Erasmе) นักปราชญ์คนล้าคัณฐของฮอลันดา
(๒๐๓๔ - ๒๐๗๘)

เอชคิน - (Eschine) นักพูดคนล้าคัณฐของเอเธนส์ (กรีก
โบราณ) เป็นคู่แข่งของเดมอซเธนิส (๓๕๔ - ๒๒๘)

เอชคิลุส - (Eschylus) ชาวกรีกโบราณ ได้รับความ
นับถือว่าเป็นบิดาแห่งบทละครของกรีก (๓๘ - ๘๗)

เออีร์ - (Airy) นักดาราศาสตร์และนักคำนวณคนล้าคัณฐ
ของอังกฤษและเป็นคนแรกที่วางหลักความรู้เรื่องรัง
กินน้ำ (๒๓๔๔ - ๒๔๓๕)

แอตติสัน - (Joseph Addison) นามจริงว่าโยเซฟ เป็น
อำมาตย์และนักประพันธ์ของอังกฤษ (๒๒๓๕ - ๒๒๖๒)

แอตติสัน - (Addison) แพทย์ผู้มีชื่อเสียงของอังกฤษ
(๒๓๓๖ - ๒๔๐๓)

ไอโคไคซ่าน - โอรัสเซงกิซซ่าน มีอำนาจมาก พาพวก

มองโกเลียนครกรานเข้ามาในดินแดนจีน สันพระชนม์

พ.ศ. ๓๘๐๒

โอดา โนบุนา - คนดำคัญของญี่ปุ่น เกิด พ.ศ. ๒๐๗๗
ตาย พ.ศ. ๒๓๒๕ อายุ ๔๘ ปี

โอมาร์ คัยยาม - (Omar Kheyyam) กวีเปอร์เซีย
(๑๕๘๓ - ๑๖๖๖)

โอลิวาเรซ - (Olivares) นักการเมืองสเปน เป็นเสนา-
บดีคนดำคัญที่สุดของสเปนอย่างเดียวกับที่ริเชอลิเออ
เป็นเสนาบดีคนดำคัญที่สุดของฝรั่งเศส และเป็นคู่แข่ง
ชั้นทางการเมืองกับริเชอลิเออด้วย (๑๖๓๐ - ๑๖๔๔)

ไอรวิง - (Irving) นักเขียนอเมริกัน (๑๘๒๖ - ๑๘๐๒)

ฮ

ฮวงเจา - (จีน) กบฏ ทางมณฑลเป่จิหัดและซานตง
ตาย พ.ศ. ๑๔๒๖

ฮอยจง - (พระเจ้า) กษัตริย์จันทวงศ์สูง ทรงราชย์

พ.ศ. ๑๖๔๔ ถึง พ.ศ. ๑๖๖๘ รวม ๒๖ ปี

ฮั่วยตี - (พระเจ้า) กษัตริย์โวกส์ตัน ตอนพวกฮั่นมี
เดี่ยวตั้งเป็นหัวหน้ากรรณจัน

ฮ้องไทเฮา - (พระนาง) มีอำนาจสิทธิ์ขาดในประเทศจัน
ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๐๔ ถึง พ.ศ. ๒๔๕๓ รวม ๔๙ ปี
สิ้นพระชนม์อายุ ๗๓ ปี

ฮ็อฟฟ์มานน์ - (Hoffmann) นักเขียนและนักดนตรีเยอรมัน
(๒๓๓๘ - ๒๓๖๕)

ฮันนิบาล - (Annibal หรือ Hannibal) นายพลคาเช
ศัตรูสำคัญของโรมในสมัยโบราณ (๒๘๖ - ๓๖๐)

ฮัมบ็อลต์ - (Humboldt) นักปราชญ์และนักการเมือง
ของเยอรมัน (๒๓๓๐ - ๒๓๗๘)

ฮัมบูราบี - (พระเจ้า) กษัตริย์บาบิโลน ทรงสร้างประมวล
กฎหมาย

ฮาเซตต์ - (Hachette) นามจริงชื่อว่า ซานเด็สเน
(Jeanne Laisné) จักรวรรค์ของฝรั่งเศส เกิดราว

พ.ศ. ๓๑๑๗ ได้เคยทำการรบถึงกับดงมือฆ่าตนเอง
ยิ่งกว่าชานदारก แต่เป็นการรบในระหว่างพวกฝรั่ง
เคียดด้วยกันเองอย่างสงครามกลางเมือง จึงไม่ได้
ชื่อเลื่องโด่งดังเหมือนชานदारก. วีระศรผู้ได้อา
ชวานพันคนถือธงของฝ่ายปราชัยตาย จึงได้ตั้งนาม
ว่าฮาเซตต์ (ซึ่งแปลว่าชวาน)

ฮิเดโยชิ - คนสำคัญของญี่ปุ่น เกิด พ.ศ. ๒๐๑๗ ตาย
พ.ศ. ๒๑๔๓ อายุ ๔๕ ปี

ฮิปโปเครติส - (Hippocrates) แพทย์ผู้มีชื่อเสียงที่สุด
ในสมัยโบราณ (๓๘๐ - ๓๖๐ หรือ ๓๗๒)

ฮุงวู่ - (พระเจ้า) กษัตริย์ที่สถาปนาวงศ์มังกรแผ่นดิน
จีน ขึ้นพระชนม์ พ.ศ. ๓๑๒๔

ฮูโก - (Victor Hugo) เรียกกันว่า วิกตอร์ ฮูโก นัก
กตชนฝรั่งเคียดที่มีชื่อเสียงมาก เริ่มแต่งกตชนได้ตั้ง
แต่อายุ ๓๐ ขวบ (๒๓๔๕ - ๒๔๒๗)

ฮูซึ - (พระนางเจ้า) กษัตริย์พวกโคบะ เป็นใหญ่ในแดน

จีนฝ่ายเหนือ ทรงราชย์ พ.ศ. ๓๐๕๘ ถึง พ.ศ. ๓๐๗๓
รวม ๓๓ ปี มีความเต็มใจในพระพุทธศาสนาอย่าง
แรงกล้า ถึงกับส่งสมณทูตไปเฝ้าคัมภีร์มาจากอินเดีย
เฮโรโดตัส - (Herodotus) นักพงศาวดารกรีกโบราณ
(๕๘ - ๓๓๘)

เฮอริเชล - (Herschel) นักดาราศาสตร์คนสำคัญของ
เยอรมัน (๒๒๘๓ - ๒๓๖๕)

เฮียงยู - (จีน) นักรบซึ่งรบเชิงวกับพระเจ้าเต๋ยวบังเวดา
ก่อนที่พระองค์ได้ทรงราชย์ และก่ตายลงใน พ.ศ. ๓๕๒

เฮียนเต้ - (พระเจ้า) กษัตริย์องค์สุดท้ายของวงศ์หั่น

โฮ่ตี้ - (พระเจ้า) กษัตริย์จีนในวงศ์หั่น ทรงราชย์ พ.ศ.
๖๓๒ ถึง พ.ศ. ๖๔๘ รวม ๑๗ ปี

สารบาญ

เรียบเรียงเป็น

ปทานุกรม

หมายเหตุ

สารบาณปทานุกรมนั้นได้เลือกทำแต่ที่นับว่าสำคัญ
หรือที่จะต้องหาบ่อยๆ แท้จริงสารบาณไม่ใช่เป็นของ
ที่ต้องอ่าน แต่ขอแนะให้ท่านผู้อ่านพลิกดูคำว่า
“สงคราม” ซึ่งได้รวบรวมสงครามที่ประเทศสยามได้
ทำมาตามทศักราชได้ไว้ทั้งหมด และจะเห็นเป็นของน่าทึ่ง
ที่ชาติไทยเราทำสงครามมาแล้วถึงอย่างน้อย ๖๑ ครั้ง
ชาติไทยเราตั้งมาได้ ๖๐๐ ปีเศษ ซึ่งถ้าคิดถัวกันเข้าก็
แปลว่า ๑๐ ปีเราทำสงครามครั้งหนึ่ง.

ก

กฎมณเฑียรบาล - ๖-๓๓๐

กฎหมาย - สมัยพระเจ้าอยู่หัวของ ๖-๔๔ สมัยวงศ์ผู้พรรณ

ภูมิ ๖-๒๓๕ สมัยวงศ์สุโขทัย ๖-๓๖๒

กฎหมาย - ดิบบองโต๊ะ ๓-๒๗๓

กบฏ - ขรรณเกียร ๗-๔๔ นครราชสีมา ๗-๓๐๓ นคร

ศรีธรรมราช ๗-๓๐๓ บุญกว้าง ๗-๓๐๘

กรีก - ชาติโบราณ ๓-๓๒๕

กรีก - ศาสนา - พระเจ้า ๓-๓๓๗

กรุงเทพฯ - ๗-๒๔๘

กานิชกะ - เจ้าอินเคียพุทธศาสนาปถัมภก ๒-๘๓

กาบา - ปุชนัยสถานของอิสลามิกชน ๒-๓๔๘

กบฏชาย่าน - มหาราชาธิราชมองโกด ๘-๒๒๖

โกดัวส์ - ดัทธิศาสนา ๓-๓๓

โกษาปาน - ๗-๖๕

โกหฺร่าน - คัมภีร์อิสลาม ๒-๓๕๕

โกถ - ชนชาติโบราณ ๓-๓๘

แก้วฟ้า - (พระ) กษัตริย์สยามองค์ที่ ๒๐, ๖-๓๕๖

แก้วมรกต - พระ - ๗-๒๐๗

ป

ปงจู้ - มหาปราชญ์จีน ๒-๓๘๐

ปอม - ในสุวรรณภูมิ ๖-๒๗

เปมร - จามปา ๘-๓๘๗

ค

คณฑี - เมืองเก่า อยู่ที่บ้านโคก แขวงเมืองกำแพงเพชร

๖-๖๕

ครอมเวดต์ - (โอดิเวอร์) ๔-๓๕๓

ครักคุต - สองคนพี่น้อง นักการเมืองของโรม ๓-๓๒๐

ครุเศด - สงครามที่เกิดขึ้นของพระเยซู ๓-๒๓๐

คว่ำบาตร - พิธีลงโทษของพระสังฆราชกรุงโรม ๓-๒๐๕

คอนด์แตนดิน - มหาภักษัตริย์ของโรม ๓-๓๗๓

คานาดา - ประเทศราชของอังกฤษ ๓๐-๒๔๓

คาวูร์ - อำมาตย์ชั้นเยี่ยมของอิตาลี ๕-๒๘๐

คาร์เซซ - เมืองโบราณ ๓-๒๘๖

คาดเตีย - ชาติโบราณ ๓-๗๓

เค็ดโอปาครา - พระราชินีอียิปต์ ๓-๖๔

เคว็องพิมพ์ - ๓-๒๔๓

แครง - เมืองมอญที่พระนเรศวรประกาศอิสรภาพ ๖-๒๖๗

โคดัมบัต - ผู้เชื่อว่าไดกกกตมคนแรก และค้นพบแผ่นดิน
ใหม่คืออเมริกา ๔-๓๐

โค้ตวิด - คนดำคัญของยุโรป ๓-๖๔

โคตรบูร - อาณาจักรดาวดึงส์เดิมในสุพรรณภูมิ เรียกอีก
อย่างหนึ่งว่า พนม ๖-๓๐

ง

เงินยาง - แคว้นโบราณแคว้นหนึ่ง เดียวนี้เป็นเขียงแดง

จ

จุตุตตมภัก - คำแห่งขุนนาง ๖-๑๘-๓๒๘-๓๒๘

จุตาจ - ในกรัซ - กัฏฐิธรรภาพ ๓๐-๓๔

จุตาจ - ในเซอร์เบีย - กัฏฐิธรรภาพ ๓๐-๓๐

จุตาจ - ในอิตาลี ๕-๒๔๓

จุตาจ - ในออสเตรเลีย ๕-๒๕๖

จุตาจ - ในเยอรมนี ๕-๒๖๖

จอมเกล้า - (สมเด็จพระ) กษัตริย์สยามองค์ที่ ๔๔, ๗-๓๓๔

จิระประภา - ราชนัดานนา ๖-๓๕๔

จีน - ๒-๓๗๓, ๘-๒๒๓

จีน - รกราก ๒-๓๘๓

จีน - ตักขณะ ๒-๓๗๕

จีน - สมัยวงศ์แมนจู ๘-๒๔๔

จีน - กษัตริย์ไทยไปเมืองจีนในสมัยก่อน คือ ขุนราม

คำแห่งไป ๒ ครั้ง ใน พ.ศ. ๑๘๓๗ และ ๑๘๔๓

(๖-๖๘) สมเด็จพระนครินทร์เสด็จไป ใน

พ. ศ. ๑๘๒๐ (๖-๑๒๓)

จุฬามณี - วัดที่สมเด็จพระไตรโลกนาถทรงผนวช ๖-๑๓๗

จุลจอมเกล้า - (สมเด็จพระ) บิรมหาราชของสยาม

๗-๓๕๐

เจ้ากรุงธนบุรี (สมเด็จพระ) - ผู้รวบรวมประเทศสยาม

๗-๓๗๘

เจ้าทรงธรรม (สมเด็จพระ) - กษัตริย์สยามองค์ที่ ๒๗

๖-๓๕๓

เจ้าปราสาททอง (สมเด็จพระ) - กษัตริย์สยามองค์ที่ ๓๐

๗-๓๘

เจ้าพระยา - แม่ทัพ ๖-๒๔ ขุนคดองดี ๓๕๓

เจ้าฟ้าชัย (สมเด็จพระ) - กษัตริย์สยาม องค์ที่ ๓๓, ๗-๒๒

เจ้าเสือ (สมเด็จพระ) - กษัตริย์สยามองค์ที่ ๓๕, ๗-๓๓๓

เจ้าอยู่หัวท้ายสระ (สมเด็จพระ) - กษัตริย์สยามองค์ที่ ๓๖

๗-๓๓๗

เจ้าอยู่หัวบรมโกศ (สมเด็จพระเจ้าเอกทัศ) - กษัตริย์สยามองค์
ที่ ๓๗, ๗ - ๓๒๓

เจ้าอยู่หัวพระที่นั่งสุริยาศน์อมรินทร์ (สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวบรมโกศ) - กษัตริย์
สยามองค์ที่ ๓๘, ๗ - ๓๒๘

เจ้าอุทุมพร (สมเด็จพระเจ้าเอกทัศ) - กษัตริย์สยามองค์ที่ ๓๘
๗ - ๓๒๗

นอ - แคว้นโบราณแคว้นหนึ่ง เดิมขึ้นอยู่กับอำนาจ
แม่ฮ่องสอน ๖ - ๕๓

ซากังราว - (เมือง) นามเก่าของเมืองกำแพงเพชรทาง
ฝั่งตะวันตก ๖ - ๗๘

ช้างเผือก - ตัวแรกในประวัติศาสตร์ของกรุงสยาม ชุนราม
คำแหงเป็นผู้ได้ ตัวที่ ๒ สมเด็จพระบรมไตรโลกนาถ
เป็นผู้ได้ (๖ - ๓๓๗) สงครามช้างเผือก สงคราม.

ชาติ - ชาติของมนุษย์ต่าง ๆ ๑ - ๓

ชานดาร์ก - วีระศัตร์ของฝรั่งเศส ๓ - ๒๖๓

ชาร์ลส์ที่ ๕ (พระเจ้า) - กษัตริย์ที่รุ่งโรจน์ ๔ - ๖๐

ชาร์ลส์มาญ - กษัตริย์นักรบเก่งที่สุดในสมัยกลาง ๓ - ๗๓

เชกส์ - ๓ - ๓๔๔

เชษฐาธิราช (สมเด็จพระ) - กษัตริย์สยามองค์ที่ ๒๗

๖ - ๓๕๕

เซเตียง - นามเมืองเก่าของสุวรรณโลก เปลี่ยนนามมาเป็น
ศรีสัตนาคย์ก่อน แล้วจึงเปลี่ยนเป็นสุวรรณโลก

๖ - ๔๔

เซียงกราน - หรือเซียงตรา นเมืองทางทะวาย เป็นมณฑล
ให้ไทยเกิดสงครามกับพม่า ๖ - ๘๗

เซียงซัน - (เมืองเก่า) เดียวกันเป็นเมืองตอง อำเภอหนึ่ง
ในจังหวัดด้าปาง

เซียงราย - ปฐมวงศ์ครองกรุงศรีอยุธยา และเป็นนาม
เมือง ๆ หนึ่ง ซึ่งเดิมเรียกว่าไชยปรวการ แต่เมื่อ

ขุนเมงรายไปสร้างเพิ่มเติมขึ้นอีก จึงได้นามว่าเชียง

ราย ๖ - ๘๕

ไชยราชาธิราช (สมเด็จพระ) - กษัตริย์สยามองค์ที่ ๓๘

๖ - ๑๕๓

ไชยศิริ - กษัตริย์บรรพบุรุษของวงศ์เชียงราย ครองราช
สมบัติอยู่ณเมืองไชยปราการ (คือเชียงรายเดิมนั้น)

๖ - ๘๕

ชีฮาร์ (ยุดิยต์) - ผู้บัญชาการแผ่นดินของโรม ๓ - ๓๓๘

เชอร์เบีย - ๓ - ๓๓๕

เช่า - นามเก่าของเมืองหลวงพระบาง ๖ - ๖๗

แซงค์หุดยต์ - เจ้าแผ่นดินที่เคร่งครัดในคำสอนมากที่สุด
ใน
โลก ๓ - ๓๓๗

ไซดอน - คนล้าคัมของเอเธนส์ ๓ - ๓๖๓

ไซรัส - เจ้าแผ่นดินเปอร์เซีย ๓ - ๓๒๐

ญ

ญวน - ๘ - ๒๓๓

ญวน - รกราก ๘ - ๒๓๔

ญี่ปุ่น - ๘ - ๓๗

ญี่ปุ่น - ภูมิประเทศ ๘ - ๒๓

ญี่ปุ่น - พดเมือง - ดัชนี ๘ - ๒๖

ญี่ปุ่น - คำด้นา ๘ - ๕๓

ฎีกา - วิชิตวายุฎีกาครุฑนราวมคำแหง ๖ - ๖๘

จ

เจียรราชา - ๖ - ๓๕๗

ค

คาริยส์ - เจ้าแผ่นดินเปอร์เซีย ๓ - ๓๒๒

เคมอด์เซนต์ - นักพูดเอกของกรีก ๓ - ๒๒๘

ค

คันทรี่สม์ - ถัทธิใหม่ของมหายาน ๒ - ๓๓๓

คาถา (พระยา) - กำเนิด ๗ - ๓๕๖

คติโลกราช - เจ้าเชียงใหม่ผู้ทำสังคายนาพระไตรปิฎก ๖ -

๓๒๖

เคอรั๊ก - รุกรมยุโรป ๓ - ๓๔๖

เคอรั๊กหนุ่ม - ๓๐ - ๕๖

ไคแรนต์ - รัฐสภาของเฮเธนส์ ๓ - ๒๐๗

ไครภูมิ พระร่วง - แดงในสมัยพญาตีไทย ๖ - ๗๓

ก

กัมพิพ - ชาวอินเดียนคอนไต ๒ - ๓๔๗

กาวราวดี - อาณาจักรลาวดั้งเดิมในสุวรรณภูมิ ๖ - ๒๘

ทองตัน - (เจ้า) กษัตริย์สยามองค์ที่ ๓๐, ๖ - ๓๓๓

ทุ่งยั้ง - (เมืองเก่า) เดียวกันเป็นพระแท่นศิลาอาสน์ ๖ - ๖๕

กุด - กุดไทยไปยุโรป ๖ - ๕๓

ไทสง - (พระเจ้า) - มหาราชธิราชจัน ๒ - ๒๖๓

ไทย - ความหมาย ๒ - ๓๗ การอพยพลงมาสู่สุวรรณภูมิ

๒ - ๔๓

ไทยใหญ่ - เรียกตามภาษารามัญว่าเงี้ยว ๒ - ๔๓

ไทยอาหม - เรียกตามภาษาฝรั่งว่า ฮัดสัน ๒ - ๔๓

ไทรบุรี - ๗ - ๓๓๗

อิ

ธรรมนุญ - ในสยาม ๒ - ๓๓๐

ธรรมนุญ - ตราทอง - ในเยอรมนี ๓ - ๓๓๔

ธรรมนุญ - อ็อกซ์ฟอร์ด - ต้นกำเนิดของรัฐสภาอังกฤษ

ทุกวันนี้ ๓ - ๓๖๓

น

นครไชยศรี - (เมือง) เปลี่ยนชื่อเป็นนครปฐมในรัชกาล

ที่ ๒ (๒ - ๓๘๕)

นครสวรรค์ - (เมือง) เดิมเรียกว่าเมืองพระบาง ๒ - ๖๕

นครอินทราภิราช - (สมเด็จพระ) กษัตริย์สยามองค์ที่ ๓๒

๖ - ๑๒๐

นโปเลียน - ๕ - ๑๓๓

นเรศวร - (สมเด็จพระ) महाराजองค์ที่ ๒ ของสยาม

๖ - ๒๘๒

นเรศวร - (มหाराจ) กำเนิด ๖ - ๒๕๓ ประกาศอิสรภาพ

๖ - ๒๖๕ คาบพระแสงบนค้ำย ๖ - ๒๘๗ ยุทธหัตถ์

๖ - ๓๐๓ ทำพิธีปฐมกรรม ๖ - ๓๒๓ ยกกองทัพ

เข้าทางด่านดี ๖ - ๓๓๗ สวรรคต ๖ - ๓๔๓ เกียรติคุณ

๖ - ๓๔๔.

นอร์มันดี - ชนพวกรัณ ๓ - ๘๔

นังเกต้า - (สมเด็จพระ) กษัตริย์สยามองค์ที่ ๔๓, ๗ - ๓๒๓

นันทา - ไทยเก่า ๖ - ๔๓ เรียกอีกอย่างหนึ่งว่า นางเจี้ยว

นารายณ์ - (สมเด็จพระ) महाराजองค์ที่ ๓ ของสยาม

๗ - ๒๓

นางเจี้ยว - เรียกอีกอย่างหนึ่งว่านันทา ๖ - ๔๓

นิพนธ์ - ชาติโบราณ ๓ - ๗๕

เนตรรัตน์ - อินทรีย์ ๘ - ๓๒๘

ไนต์ - ลักษณะของแม่น้ำสำคัญในอินเดีย ๓ - ๒๘

บ

บรมไตรโลกนาถ (สมเด็จพระ) กษัตริย์สยามที่เป็นนัก
ปราชญ์ทางอักษรศาสตร์ นิติศาสตร์, และรัฐประ-
ศาสนศาสตร์ ๖ - ๓๒๗

บรมราชาธิราช - (สมเด็จพระ) กษัตริย์สยามองค์ที่ ๘
นักรบที่สำคัญองค์หนึ่ง ๖ - ๓๐๕

บรมราชาธิราชที่ ๔ - (สมเด็จพระ) กษัตริย์สยามองค์ที่ ๑๗
๖ - ๓๔๘

บรมราชาธิราชที่ ๒ - (สมเด็จพระ) กษัตริย์สยามองค์ที่ ๓๓
๖ - ๓๒๓

บรมราชาธิราชที่ ๓ - (สมเด็จพระ) กษัตริย์สยามองค์ที่ ๓๕
๖ - ๓๓๘

บริษัทอินเดียตะวันออก ๘ - ๓๘๒

บัญญัติ - บัญญัติ ๓๐ ประการของโมเสส ๓ - ๘๘

บัตรกาเรีย - ๓ - ๓๔๕

บัตรกาเรีย - ดัมยใหม่ ๓๐ - ๕๒

บาบิโลน - ชาติโบราณ ๓ - ๗๕

บาดี - ภาษาเขียนพระไตรปิฎก ๒ - ๔๓

บาง - (พระ) ๗ - ๒๐๗

บางกลางท่าว (พ่อขุน) นามเดิมของขุนศรีอินทราทิตย์

ปฐมกษัตริย์ของสยาม ๖ - ๔๗

บางยม - เมืองเก่า เดิมชื่อเมืองร้างอยู่ใกล้แม่น้ำยม
เก่า ๖ - ๖๕

บาดเมือง - (ขุน) กษัตริย์องค์ที่ ๒ ของสยาม ๖ - ๕๐

บิสมาร์ก - มุขมนตรีของปรัสเซีย ๕ - ๓๐๓

บุเรงนอง - महाराज ของพม่า ๘ - ๓๓๔

เบนยามิน - ฝรั่งเศส - จักรพรรดิของสหพันธรัฐอเมริกา

เบดเยี่ยม - กู้ยืม - ๓๐ -

๓๔๖

ป

ปกครอง - วิถีของขุนรามคำแหง ๒ - ๖๔

ประกาศอสังกรภาพ - พิชัยของพระเจ้าอู่ทอง ๒ - ๘๓ พิชัย
ของพระนเรศวร ๒ - ๒๖๕

ปรัสเซีย - ๔ - ๓๓๒

ปอมเปย์ - นักกรม - นักการเมืองของโรม ๓ - ๓๓๓

ปอร์ตุเกส - กำเนิด ๓ - ๓๔๒

บ้านเจ้า - จอมพลชั้นเอกของจีน ๒ - ๒๓๗

ปาเลสไตน์ - ดินแดนของฮิบรู ๓ - ๘๘

ปีเตอร์ - (พระเจ้า) มหาราชองค์แรกของรัสเซีย ๔ - ๒๘๗

ปีนัง - ๗ - ๓๓๗

ปีรามิด - ที่เก็บพระศพพระเจ้าแผ่นดินอียิปต์ ๓ - ๕๗

เปริคติด - คนล้าคัญของเอเธนส์ ๓ - ๓๘๒

เปอร์เซีย - ชาติโบราณ ๑-๑๑๕

แปป - เมืองร้าง เดิมเป็นที่ตั้งของบรรพบุรุษของกษัตริย์
วงศ์เซียงราย ๖-๘๕

โปรเตสแตนต์ - นิกายหนึ่งของคริสต์ศาสนา ๔-๗๗

ผ

ผาเมือง - (พ่อขุน) เจ้าเมืองเวียง เพื่อพ่อขุนบางกลาด
ท้าว (ขุนศรีอินทราทิตย์ ปฐมกษัตริย์ของสยาม)
๖-๔๗

แผ่นดินแตรทางคมนาคมใหม่ - การคมนาคม ๔-๓

ผ

ผรั่งเศส - กำเนิด ๓-๘๒

ผรั่งเศส - ตอนขึ้นต้นสมัยวงศ์บูร์บอง ๔-๑๗๓

ผรั่งเศส - ต่ภาพตอน พ.ศ. ๒๐๐๐, ๓-๓๒๔

ผรั่งเศส - กบฏใหญ่ ๕-๖๗

ผรั่งเศส - ตอนสมัยใหม่ - การปกครอง ๓๐-๖๓

ฝรั่งเค็ด - ไต้เมืองญวน ๘-๒๗๗

พ

พนม - อาณาจักรลาวดั้งเดิมในสุวรรณภูมิ เรียกอีก
อย่างหนึ่งว่า โคตรบูร ๖-๓๐

พนัญเชิง - (สร้าง) ๖-๘๘

พระเจ้าห้าพระองค์ - ๒-๓๖๘

พระตะบอง - ๗-๓๖๓

พระบาง - (เมือง) นามเดิมของเมืองนครสวรรค์ ๖-๖๕

พระยามหานคร - ตำแหน่งผู้สำเร็จราชการ ครองขุนราม
คำแหง

พระรถ - เมือง - เดียวกับพนมคันทิคม

พระัง - (ขุนหลวง) ๖-๓๐๓

พระมา - ๘-๒๗

พระมา - ประชาชน ๘-๓๐

พระมา - สมัยตะเบงชเวต ๘-๓๓๘

พระมา - การปกครอง ในสมัยวงศ์อดองพญา ๘-๑๖๖

พระยา - แคว้นโบราณแคว้นหนึ่ง เดียวนี้เป็นอำเภออยู่ใน
จังหวัดเชียงราย ๖-๕๑

พิจิตร - (เมือง) เดิมชื่อเมืองสระหลวง ๖-๖๕

พิชัยสงคราม - แต่งตำรา ๖-๑๔๔

พิษณุโลก - เดิมชื่อเมืองสองแคว (เคยเป็นเมืองสำคัญ
อย่างเจ้าครองนคร และเคยเป็นราชธานีของประเทศ
สยาม ๒ ครั้ง คือในสมัยพระมหาธรรมราชาที่ ๒
ครั้งหนึ่ง กับในแผ่นดินสมเด็จพระบรมไตรโลกนาถ
ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๐๐๖ ถึง พ.ศ. ๒๐๓๑) ๖-๑๓๖

พุทธยอดฟ้าจุฬาโลก - (สมเด็จพระ) ผู้สร้างกรุงเทพ
พระมหานคร ๗-๒๔๕

พุทธเลิศหล้านภาลัย - (สมเด็จพระ) กษัตริย์สยามองค์ที่ ๔๒
๗-๒๔๘

พุทธศาสนา - แม่เข้ามาในสุวรรณภูมิ ๖-๓๓

พุทธศาสนา - ในจีน ๒-๒๔๓

เพชรราชา - (สมเด็จพระ) กษัตริย์สยามองค์ที่ ๓๔, ๗-๘๖

เพลงยาว - ทำนายพระนครศรีอยุธยา ๗-๘๓

แพรง - (เมือง) ชื่อเมืองเก่าของอำเภอสุรศักดิ์ในเวลานี้

๖-๖๖

ไพร่ - พดทหาร มี ๓ อย่าง คือ ไพร่ต้ม, ไพร่หลวง
และไพร่ด้วย ๖-๓๔๓

ฟ้าเหียน - (หลวงจีน) สมณทูตจีนในอินเดีย ๒-๓๐๓

ฟ้าผ่า - ๗-๒๐

พันเขียน - ชาติโบราณ

๑-๓๗๓

เฟิร์เอริกที่ ๒ - (พระเจ้า) มหาราชของปรัสเซีย ๔-๓๒๗

ม

มงกุฎเกล้า - (สมเด็จพระ) มหาธีรราชของสยาม ๗-๒๘๕

มนังคศิลา - แท่นที่ประทับว่าราชการของขุนรามคำแหง
เดียนไชยเป็นแท่นเสวยครุฑในพระที่นั่งดุสิต ๖-๖๘

มโนสาร - คัมภีร์ ๖-๓๐๐

มโหฬาร - เจ้าตริอัสตาม ๒-๓๕๒

มหาจักรพรรดิราช - (สมเด็จพระ) กษัตริย์สยามองค์
ที่ ๒๓ ๖-๓๖๐

มหาชาติคำหลวง - แต่งครั้งแรกในรัชสมัยสมเด็จพระบรม
ไตรโลกนาถ พ.ศ. ๒๐๒๕ (๖-๓๓๓)

มหาธรรมราชาธิราช - (สมเด็จพระ) กษัตริย์สยามองค์
ที่ ๒๓, ๖-๒๔๕

มหาพรหม - (ท้าว) บรรพบุรุษคนสำคัญของไทย
๖-๔๔

มหาวิระ - นาฏบุตร - นักธรรมเทศนามัยเดียวกับพระพุทธ
เจ้า ๒-๓๖

มหาตไทย - ที่ถูกเป็นมหาอุทัย ๖-๕๕

มหินทราชาธิราช - (สมเด็จพระ) กษัตริย์สยามองค์ที่ ๒๒
๖-๒๒๕

มอญ - ในสุวรรณภูมิ ๖-๒๗

มอนโร - กฎ ๓๐ - ๒๒๓

มตะกา - บัญหาเรื่องเมืองนี้ ๖ - ๓๓๒ - ๓๔๑

มธาย - ๑ - ๓๓๑

มคยาร์ - ๓ - ๓๔๖

มัตสุอิโต - (พระเจ้า) - กษัตริย์องค์สำคัญของญี่ปุ่น

๘ - ๑๓

มัมมี - การตองศัพของอียิปต์ ๓ - ๔๔

มารียุส - นักการเมืองของโรม ๓ - ๓๒๕

มาเรียเซเวธา - เจ้าแผ่นดินผู้หญิงของเดนมาร์ก ๔ - ๓๒๑

มิลินท์ - (พระเจ้า) - มหากษัตริย์ - อินเดียนเหนือ

๒ - ๗๗

มิงหวัง - (พระเจ้า) - นักปราชญ์, ข้างตะกั่วจีน ๒ - ๒๑๓

มิด - ชาติโบราณ ๓ - ๓๓๖

เมโรแวงเยียง - กฎหมาย ๓ - ๗๓

เมงราย - (พญา) - เพื่อนขุนรามคำแหง ๖ - ๖๓

โมเสส - คนสำคัญของคริสต์ศาสนา ๓ - ๑๖

ย

ยวนนาง - (พระสมณะ) - สมณทูตจีนในอินเดีย ๒-๑๑๒

ยอร์ช วอชิงตัน - ประธานาธิบดีคนแรกของสหพันธรัฐ

อเมริกา ๕-๓๘

ยาง - อาณาจักรดาวในสุวรรณภูมิ เรียกอีกอย่างหนึ่งว่า

โยนก ๖-๒๘

ยุโรป - ยุครุกรานของคนป่า ๓-๔๐

ยุโรป - สภาพตชน พ.ศ. ๒๓๐๐, ๔-๒๗๒

ยุค - วิชแบ่งตามความคิดของปราชญ์ ๑-๗

เยชู - กำเนิดและประวัติ ๑-๑๐๗

เยอรมนี - กำเนิด ๓-๑๖๕

เยอรมนี - สภาพตชน พ.ศ. ๒๐๐๐, ๓-๓๑๒

เยอรมนี - คอนรวมกันเข้าเป็นประเทศ ๕-๓๐๐

เยอรมนี - สมัยใหม่ - การปกครอง ๑๐-๘๖

เยอรมนี - บรรพบุรุษของชาวยุโรป ๓-๔๘

โยนก - อาณาจักรลาวตั้งเดิมในสุวรรณภูมิ ๖ - ๒๘

ร

ร่วง - (พระ) นามวงศ์ปฐมกษัตริย์ของสยาม ๖ - ๕๓

รัชทายาท - การตั้งครั้งแรก ๖ - ๓๔๘

รัฐสภาฝรั่งเศส - กำเนิด ๓ - ๒๘๘

รัชฎาธิราชกุมาร - (สมเด็จพระ) กษัตริย์สยามองค์ที่ ๓๘

๖ - ๓๕๐

รัชเชี่ย - ๔ - ๒๖๕

รัชเชี่ย - สภาพตอน พ.ศ. ๒๓๐๐, ๔ - ๒๘๖

รัชเชี่ย - ตอนสมัยใหม่ ๓๐ - ๓๘๒

รามาชิปดัก ๑ (สมเด็จพระ) ผู้สร้างกรุงศรีอยุธยา ๖ - ๘๐

รามาชิปดัก ๒ (สมเด็จพระ) กษัตริย์สยามองค์ที่ ๓๖

๖ - ๓๔๓

รามศวร (สมเด็จพระ) กษัตริย์สยามองค์ที่ ๗, ๖ - ๓๐๕,

๖ - ๓๓๔

ราชกัณยาน์ - พระกนิษฐาธมเด็จพระนารายณ์ ๗ - ๒๒
 รามคำแหง (ขุน) มหาราชองค์แรกของสยาม ๖ - ๕๘
 รามราชาธิราช - (สมเด็จพระ) กษัตริย์สยามองค์ที่ ๓๓

๖ - ๓๓๕

ริเชอติเออ - มุขอำมาตย์ของพระเจ้าหลุยส์ที่ ๑๓, ๔ - ๒๐๐
 รูเมเนีย - ดินแดนใหม่ ๓๐ - ๕๐
 โรม - ชาติโบราณ ๓ - ๒๔๘
 โรม - ศาสนา - พระเจ้า ๓ - ๒๖๗
 โรม - จารีตประเพณี ๓ - ๒๗๓
 โรม - การทหาร ๓ - ๒๗๘
 โรม - การปกครอง ๓ - ๒๗๗
 โรม - พดเมือง ๒ ชั้น ๓ - ๒๖๓
 โรม - สภาพตอน พ.ศ. ๒๐๐๐, ๓ - ๓๓๕

ล

ลบกักราช - ๗ - ๓๘

ตะกั่ว - ในสุวรรณภูมิ ๖ - ๒๘

ตะไค้ - (ดพบูรี) ศูนย์กลางของเขมรขณะที่ปกครอง
สุวรรณภูมิ ๖ - ๓๔

ลักษณะ - การดำเนินของสันนิบาตชาติ เพื่อสันติภาพ

๓๐ - ๓๖๗

ลังกา - (เกาะ) ที่ประดิษฐานพระพุทธศาสนาจากทุก
วัน^๕ ๒ - ๓๕๗

ลังกา - เริ่มไม่ตรีกับกรุงสยาม ๖ - ๗๓

ลัทธิ - เจ้าครองนคร ๓ - ๘๘

ลัทธิเบ็ดเตล็ด - วิถีของโทษของกรีกโบราณ ๓ - ๓๖๘

ลัทธิมหัศจรรย์ - ๒ - ๓๕๘

ลัทธิมหายาน - ๒ - ๘๕

ลัทธิ - ประชาชนดั้งเดิมของสุวรรณภูมิ ๖ - ๒๘

ลาตินอเมริกา - กู้ยืมสภาพ ๓๐ - ๒๓๒

ลานช้าง - หรือด้านช้าง หรือศรีวิชัยคนหุด ๖ - ๔๕

และ ๘ - ๒๘๔

ตานนา - ประเทศหนึ่ง ซึ่งมีเชียงใหม่เป็นราชธานี ๖ - ๔๕

ดาว - ๘ - ๒๘๓

ดำดัมชัณประเทศ - สยามิกถันนิบาตชาติ ๓๐ - ๔๐๓

ดิไทย - (พญา) กษัตริย์สยามองค์ที่ ๖, ๖ - ๘๓

ดิติคณวนพ่าย - แต่ง - ๖ - ๓๔๖

ดิติคพระถอ - แต่งในสมัยสมเด็จพระไตรโลกนาถ ๖ - ๓๓๓

ดิเคอคุล - คนดำคัมของตปาริศา ๓ - ๓๔๗

ดูเซอร์ - (มาติน) ผู้ให้กำเนิดนิกายโปรเตสแตนต์ ๔ - ๘๒

เดอไทย - (พญา) กษัตริย์องค์ที่ ๔ ของสยาม ๖ - ๗๘

ว

วรวงศาธิราช - (ขุน) ๖ - ๓๕๗

วรรณะ - ในอียิปต์ ๓ - ๔๘

วรรณะ - อินเดียน ๒ - ๓๒

วรรณะ - พวกโกตวัลด์ ๓ - ๒๗

วังงันจี้ - นักการเมืองจีน ๒ - ๓๒๗

วงศ์ - (พระเจ้า) มหาษัตริย์จีน - ผู้รวมอาณาจักร
จีนองค์แรก ๒ - ๓๘๗

วิชาเยนทร - (เจ้าพระยา) ๗ - ๖๘

วิฑเฒยม - พระผู้ทรงชัย ๓ - ๓๔๖

วเยี้ยว - (พระนาง) พระราชินีจีน ๒ - ๒๗๓

ค

ศรีรัตนมหาธาตุ - สวรรค์ - ๖ - ๓๓๗

ศรีธรรมเพชญ์ - พุทธรูปทองคำ ๖ - ๓๔๕

ศรีสัตนาคย์ - (เมือง) เดิมเรียกว่าเมืองเซตียง เปลี่ยน
จากเซตียงเป็นศรีสัตนาคย์ แล้วจึงเปลี่ยนจากศรี-
สัตนาคย์เป็นสุวรรณภูมิ ๖ - ๖๔

ศรีสุธรรมราชา - (สมเด็จพระ) กษัตริย์สยามองค์ที่ ๓๒
๗ - ๒๒๒

ศรีเสาวภาคย์ - (เจ้าฟ้า) กษัตริย์สยามองค์ที่ ๒๖, ๖ - ๓๕๒

ศรีอินทราทิตย์ - (ขุน) ปฐมกษัตริย์ของสยาม ๖ - ๕๖

กัถดินา - ๒ - ๑๓๐

คำสนาพราหมณ์ - ๒ - ๒๘

ศิลปวิทยา - ตอนเจริญ ๔ - ๒๘

๙

สงคราม - ของสยาม (เท่าที่ค้นได้)

๑. สงครามระหว่างสุโขทัยกับเมืองฉอด ราว
พ.ศ. ๑๘๐๕ (ขุนรามคำแหงชนช้างแต่อายุ ๑๘)
ต่อมาในสมัยขุนรามคำแหง ก็ทำสงครามอีกมาก
มาย แต่ค้นหารายละเอียดไม่ได้ จึงนับเพียงครั้ง
เดียว สำหรับวงศ์พระร่วง และการรบพุ่งระหว่าง
วงศ์พระร่วงกับวงศ์เชียงรายนั้นก็ไม่นับ
๒. สงครามกับเขมร (พระราเมศวร) พ.ศ. ๑๘๘๕
(๒ - ๓๐๓)
๓. สงครามกับเขมร (พระราเมศวร) พ.ศ. ๑๘๙๖
(๒ - ๓๑๔)

๔. สงครามกับเขมร (พระบรมราชาธิราชที่ ๒)
พ.ศ. ๑๘๗๕ (๖ - ๑๒๔)
๕. สงครามปราบเมืองมะตะกา (พระบรมไตรโลก-
นาถ) พ.ศ. ๑๘๘๘ (๖ - ๑๓๓)
๖. สงครามกับเชียงใหม่ (พระบรมไตรโลกนาถ)
ราว พ.ศ. ๒๐๐๐ (๖ - ๑๓๔)
๗. สงครามกับเชียงใหม่ (พระบรมไตรโลกนาถ)
พ.ศ. ๒๐๐๖ (๖ - ๑๓๕) พระอินทราชาขึ้น
พระชนม์ในที่รบ
๘. สงครามปราบเมืองตะวาย (พระบรมราชาธิราช
ที่ ๓) ราว พ.ศ. ๒๐๓๒ (๖ - ๑๔๑)
๙. สงครามกับเชียงใหม่ (พระรามาธิบดีที่ ๒)
พ.ศ. ๒๐๕๐ (๖ - ๑๔๗)
๑๐. สงครามกับเชียงใหม่ (พระรามาธิบดีที่ ๒)
พ.ศ. ๒๐๕๖ (๖ - ๑๔๗)
๑๑. สงครามกับเชียงใหม่ (พระรามาธิบดีที่ ๒)

พ.ศ. ๒๐๕๗ (๖ - ๓๔๗)

๑๒. สงครามกับพม่า (ครั้งแรก) เรียกว่าสงคราม
เชียงต่วน (สมเด็จพระไชยราชาธิราช) พ.ศ. ๒๐๗๓
(๖ - ๓๕๓)

๑๓. สงครามกับพม่า (ครั้งแรกที่นับเป็นครั้งใหญ่
แผ่นดินพระมหาจักรพรรดิราช) พ.ศ. ๒๐๘๓
(๖ - ๓๗๔)

๑๔. สงครามกับเขมร (พระมหาจักรพรรดิราช)
พ.ศ. ๒๐๘๘ (๖ - ๓๘๒)

๑๕. สงครามกับพม่า (พระมหาจักรพรรดิราช)
พ.ศ. ๒๑๐๖ เรียกชื่อว่าสงครามช้างเผือก
(๖ - ๓๘๗)

๑๖. สงครามกับพม่า (พระมหาจักรพรรดิราช)
เริ่มใน พ.ศ. ๒๑๓๓ (๖ - ๓๙๐) เดิมกรุงใน
พ.ศ. ๒๑๓๒

๑๗. สงครามกับเขมร (พระมหาธรรมราชา)

พ.ศ. ๒๓๓๒ (๖ - ๒๔๗)

๑๘. สังครามกับเขมร (พระมหาธรรมราชา)

พ.ศ. ๒๓๓๘ (๖ - ๒๔๘)

๑๙. สังครามกับพะม่า (พระนเรศวร) พ.ศ. ๒๓๒๗
(๖ - ๒๗๐)

๒๐. สังครามกับเชียงใหม่ (พระนเรศวร) พ.ศ. ๒๓๒๘
(๖ - ๒๗๖)

๒๑. สังครามกับพะม่า (พระนเรศวร) พ.ศ. ๒๓๒๙
(๖ - ๒๘๓) ในสังครามครั้งนทพระนเรศวร
คาบพระแสงบนค่าย

๒๒. สังครามกับเขมร (พระนเรศวร) พ.ศ. ๒๓๓๐
(๖ - ๒๘๓)

๒๓. สังครามกับพะม่า (พระนเรศวร) พ.ศ. ๒๓๓๓
(๖ - ๒๘๓)

๒๔. สังครามกับพะม่า (พระนเรศวร) พ.ศ. ๒๓๓๕
(๖ - ๒๘๕) สังครามยุทธหัตถี

๒๕. สังครามคัมเมืองทะวายแตะตะนาวศรี - (พระ
นเรศวร) พ.ศ. ๒๓๓๕ (๖ - ๓๓๑)
๒๖. สังครามกับเขมร (พระนเรศวร) พ.ศ. ๒๓๓๖
ทำพิธีปฐมกรรม (๖ - ๓๓๕)
๒๗. สังครามปราบกบฏตะนาวศรี (พระนเรศวร)
พ.ศ. ๒๓๓๗ (๖ - ๓๒๒)
๒๘. สังครามกับพม่า (พระนเรศวร) พ.ศ. ๒๓๓๘
(๖ - ๓๒๕)
๒๙. สังครามกับพม่า (พระนเรศวร) พ.ศ. ๒๓๔๒
(๖ - ๓๓๓) ได้ทิ้งถ้ำวัด
๓๐. สังครามกับพม่า (พระนเรศวร) พ.ศ. ๒๓๔๗
ยังไม่ทันทำการรบ ก็สิ้นพระชนม์ในระหว่างทาง
(๖ - ๓๔๐)
๓๑. สังครามกับเชียงใหม่ (สมเด็จพระนารายณ์)
พ.ศ. ๒๒๐๓ (๗ - ๓๓)
๓๒. สังครามกับพม่า (สมเด็จพระนารายณ์)

- พ.ศ. ๒๒๐๗ กองทัพไทยคืบถึงอังวะ (๗-๓๖)
๓๓. สงครามกับเชียงใหม่ (สมเด็จพระนารายณ์)
ศักราชไม่แน่ ราว พ.ศ. ๒๒๓๕ (๗-๓๘)
๓๔. สงครามกับพม่า (พระเจ้าอยู่หัวพระที่นั่ง
สุริยาศน์อมรินทร์) พ.ศ. ๒๓๐๒ (๗-๓๓๓)
๓๕. สงครามกับพม่า (พระเจ้าอยู่หัวพระที่นั่ง
สุริยาศน์อมรินทร์) พ.ศ. ๒๓๐๗ (๗-๓๓๕)
- ตั้งกรุงศรีอยุธยาเป็นนครทั้ง ๒ ในพ.ศ. ๒๓๓๐
๓๖. สงครามกับพม่าในเมืองของเราเอง (เจ้าตาก)
พ.ศ. ๒๓๓๐ ตั้งนายกของพม่าถึงแก่ความ
ตายในทรม (๗-๓๖๓)
- ๓๗) เป็นสงครามที่พระเจ้ากรุงธนบุรีปราบก๊กต่าง ๆ
- ๓๘) และตั้งพระองค์เป็นผู้ปกครองสยามแต่ผู้เดียวได้
- ๓๙) สงครามเหตุนั้นเป็นสงครามกลางเมือง ทำกัน
- ๔๐) อยู่ในระหว่างเวลา ๓ ปี คือตั้งแต่ พ.ศ. ๒๓๓๓
ถึง พ.ศ. ๒๓๓๓ (๗-๓๖๔ ถึง ๓๗๗)

๔๑. สงครามกับเชียงใหม่ (พระเจ้ากรุงธนบุรี)
พ.ศ. ๒๓๓๓ (๗ - ๑๘๐)
๔๑. สงครามกับเขมร (พระเจ้ากรุงธนบุรี) พ.ศ. ๒๓๓๔
(๗ - ๑๘๒)
๔๒. สงครามกับเชียงใหม่ (พระเจ้ากรุงธนบุรี)
พ.ศ. ๒๓๓๗ (๗ - ๑๘๖) เป็นสงครามครั้ง
สุดท้ายกับเชียงใหม่ และตั้งแต่นั้นมาเชียงใหม่ก็
เป็นส่วนหนึ่งของพระราชอาณาจักรสยามจน
กระทั่งถึงบัดนี้
๔๓. สงครามกับพม่า (พระเจ้ากรุงธนบุรี) พ.ศ. ๒๓๓๗
เรียกว่าสงครามบางแก้ว (๗ - ๑๘๓)
๔๔. สงครามกับพม่า (พระเจ้ากรุงธนบุรี) พ.ศ. ๒๓๓๘
ในสงครามครั้งนี้ ที่อะแซหวุ่นกี้ของญวนเจ้าพระยา
จักรี (๗ - ๑๘๗)
๔๕. สงครามกับพม่า (พระเจ้ากรุงธนบุรี) พ.ศ. ๒๓๓๘
(๗ - ๒๐๒)

๔๖. สงครามกับเขมร (พระเจ้ากรุงธนบุรี) พ.ศ. ๒๓๓๘
(๗ - ๒๐๔)
๔๗. สงครามกับตานซาง (พระเจ้ากรุงธนบุรี)
พ.ศ. ๒๓๒๓ (๗ - ๒๐๕)
๔๘. สงครามกับเขมร (พระเจ้ากรุงธนบุรี) พ.ศ. ๒๓๒๗
(๗ - ๒๐๗)
๔๙. สงครามกับพม่า (พระพุทธรูปฟ้า) พ.ศ. ๒๓๒๘
เรียกว่า สงครามดาตัญญาหรือสงครามเก้าทัพ
(๗ - ๒๕๓)
๕๐. สงครามกับพม่า (พระพุทธรูปฟ้า) พ.ศ. ๒๓๒๘
เรียกว่าสงครามทำดินแดง (๗ - ๒๕๘)
๕๑. สงครามกับพม่า ทำที่ดำปางและป่าซาง (พระ
พุทธรูปฟ้า) พ.ศ. ๒๓๓๐ (๗ - ๒๖๓)
๕๒. สงครามที่เมืองทะวาย (พระพุทธรูปฟ้า)
พ.ศ. ๒๓๓๐ (๗ - ๒๖๕)
๕๓. สงครามที่เมืองทะวาย (พระพุทธรูปฟ้า)

พ.ศ. ๒๓๓๖ (๗ - ๒๗๒)

๕๔. สังครามกับพระมา (พระพุทธรูปดฟ้า) พ.ศ. ๒๓๔๐
(๗ - ๒๗๔)

๕๕. สังครามกับพระมา (พระพุทธรูปดฟ้า) พ.ศ. ๒๓๔๕
(๗ - ๒๗๔)

๕๖. สังครามกับพระมา (พระพุทธรูปดฟ้า)
พ.ศ. ๒๓๕๒ (๗ - ๓๐๓)

๕๗. สังครามปราบเวียงจันทน์ (พระนั่งเกล้า) พ.ศ. ๒๓๗๒ (๗ - ๓๓๒ และ ๘ - ๓๓๓)

๕๘. สังครามปราบเขมร (พระนั่งเกล้า) พ.ศ. ๒๓๘๐
(๗ - ๓๓๒)

๕๙. สังครามค้ำเขียงตุง (พระจอมเกล้า) พ.ศ. ๒๓๘๕
(๗ - ๓๔๒)

๖๐. สังครามปราบฮ่อ (พระจุลจอมเกล้า) พ.ศ. ๒๔๒๗ (๘ - ๓๓๔)

๖๑. มหาสังครามโลก (พระมงกุฎเกล้า) พ.ศ. ๒๔๖๐

(๘ - ๓๓๓)

- สงคราม - กรีกกับเปอร์เซียในสมัยโบราณ ๓ - ๓๗๓
- สงคราม - เฮเลนส์กับสปาร์ตา (เปโตโปนิเซียน) ๓ - ๒๐๒
- สงคราม - โรมกับพระเจ้าไฟร์รุส ๓ - ๒๘๓
- สงคราม - ปุณิก - ระหว่างโรมกับคาร์เซ ๓ - ๒๘๘
- สงคราม - โรมกับมาซิโดเนีย ๓ - ๓๓๗
- สงคราม - ร้อยปี ๓ - ๒๔๐
- สงครามดอกกุหลาบ - ในอังกฤษ ๓ - ๒๐๖
- สงคราม - อิตาลี ๔ - ๔๓
- สงครามกลางเมือง - ในอังกฤษ ๔ - ๑๕๓
- สงครามกลางเมือง - ในฝรั่งเศส ๔ - ๑๘๐
- สงครามสามสิบปี - ในยุโรป ๔ - ๒๒๖
- สงคราม - สวีเดนกับรัสเซีย ๔ - ๒๘๘
- สงคราม - ซิงราชย์โปแลนด์ ๕ - ๒๔
- สงคราม - ซิงราชย์ฮอลแลนด์ ๕ - ๒๕
- สงคราม - เจ็ดปี ๕ - ๒๗

- สงคราม - กูอิสต์รภาพของสหประชาอเมริกา ๕ - ๒๘
- สงคราม - อิตาลีกับออสเตรีย ๕ - ๒๘/๖
- สงคราม - ปรัดซ์เซียกับออสเตรีย - เดนมาร์ก ๕ - ๓๓๓
- สงคราม - ปรัดซ์เซียกับออสเตรีย ๕ - ๓๓๔
- สงคราม - ไครเมีย ๕ - ๓๓๘
- สงคราม - เยอรมันกับฝรั่งเศส ๕ - ๓๔๕
- สงคราม - โปแลนด์ ๕ - ๔๘
- สงคราม - เดอร์ก ๕ - ๖๐
- สงคราม - รัสเซียกับญี่ปุ่น ๘ - ๓๓๔
- สงคราม - จีนกับญี่ปุ่น ๘ - ๓๐๘
- สงครามจีน - จีนกับอังกฤษ ๘ - ๒๕๘
- สงคราม - พม่ากับจีน ๘ - ๖๕
- สงคราม - ราชาราช ๘ - ๘๖
- สงคราม - พม่ากับอังกฤษ ๘ - ๓๗๓
- สงคราม - ไครเมีย ๑๐ - ๔๖
- สงคราม - กตางเมืองสหประชาอเมริกา ๑๐ - ๒๓๖

- สงคราม - บัชรในอาฟริกา ๑๐ - ๒๕๗
- สงคราม - โดก (มหาสงคราม) ๑๐ - ๒๖๗
- สปาร์ตา - ชีวิตของชาวเมือง ๓ - ๑๔๔
- สปาร์ตา - การฝึกฝนเด็ก ๓ - ๑๕๓
- สเปญ - กำเนิด ๓ - ๓๓๑
- สภาพการ - ในคริสต์ศาสนา ๓ - ๑๑๔
- สภาพของโลกในบัดยบันดัมย์ - เด่ม ๗ ตั้งแต่ต้น
- สมเด็จ - การใช้คำ^{นี้} ๒ - ๑๗
- สมัยใหม่ - ลักษณะ ๔ - ๓
- สมุหกลาโหม - ๒ - ๓๒๑
- สมุหนายก - ๒ - ๓๒๑
- สยาม - กำเนิดและความหมาย ๒ - ๔๗
- สรรพ - เดิมเรียกว่าเมืองแพก^{นี้} เดียวกันเป็นอำเภอใน
จังหวัดสิงห์บุรี ๒ - ๖๖
- สระทอง - (เมือง) นามเดิมของเมืองพิศิตร ๒ - ๖๕
- สถาป - ๓ - ๓๔๒

สวรรค์โลก - (เมือง) นามเดิมชื่อว่าเมืองเซตียง เปดี่ยน
จากเซตียงมาเป็นศรีวิชัยนาลัย แล้วจึงเปดี่ยนจาก
ศรีวิชัยนาลัยเป็นสวรรค์โลก ๖-๔๔

สวัสดีส - สมัยใหม่ ลักษณะ การปกครอง ๓๐-๓๖๓

สหพันธรัฐอเมริกา - สมัยใหม่ ๓๐-๒๐๗

สองแคว - (เมือง) นามเก่าของเมืองพิษณุโลก ๖-๖๕

สังคายนา - ครั้งที่ ๓ แผ่นพุทธศาสนาได้กว้างขวางที่สุด

๒-๖๖

สังฆราช - กรุงโรม ๓-๒๓๑

สันติภาพ - วิธีทำในสมัยสงครามกับพระมา ๖-๒๐๘

สันติภาพ - ของมหาสงคราม - สัญญา ๔ ข้อ ๓๐-๓๔๗

สันนิบาตชาติ - กำเนิด ๓๐-๓๕๐

ศาครบุรี - นามเดิมของสมุทรสาคร ๖-๓๘๔ เปดี่ยน
นามเป็นสมุทรสาครในรัชกาลที่ ๔

สิบสองจุไทย - หรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่าสิบสองเจ้าไทย

๖-๔๔

- สัตยาทิตยะ (พระเจ้า) - มหาภักษัตริย์นักรบ ๒ - ๑๐๘
- สุพรรณภูมิ - วงศ์ภักษัตริย์ ๖ - ๑๓๖
- สุมาทวง - นักการเมืองจีน ๒ - ๓๒๕
- สุริโยทัย - วีรสตรีของสยาม ๖ - ๑๘๘
- สุวรรณภูมิ - ลักษณะ ๖ - ๒๓. ขอบเขตต์ ๖ - ๒๕.
เป็นภูมิตำแหน่งเดิมของประชาชนหลายชาติ ๖ - ๒๗
- พุทธศาสนาแผ่เข้ามา ๖ - ๓๓
- สุตตะ - นักรบ - นักการเมืองของโรม ๑ - ๓๓๐
- สตองโป - กวีตือนามจีน ๒ - ๓๓๑
- เสียดรุง - ครองที่ ๑ พ.ศ. ๒๓๓๒ (๖ - ๒๓๑) ครองที่ ๒
พ.ศ. ๒๓๓๐ (๗ - ๑๔๘)
- ไสยตื้อไทย - (พญา) ภักษัตริย์สยามองค์ที่ ๘, ๖ - ๘๓

ห

- หกกีก - ๗ - ๑๕๓
- หริภุญไชย - แคว้นโบราณแคว้นหนึ่ง เดียวกันเป็นจังหวัด

ดำพูน ๖ - ๕๓

हत्युत् ๓๔ (พระเจ้า) - ของฝรั่งเศส ๔ - ๒๓๓

หันต์ - คณะผดุงการคำ ๓ - ๓๓๗

อ

อเชียงต้อ - ราชธานีพวน ๘ - ๒๗๒

อโนรธา (พระเจ้า) - มหาราชของพม่า ๘ - ๕๓

อโยธยา - (กรุงเก่า หรือ อโยธยาในสมัยนี้) ๖ - ๘๘

อริยกะ - คราวีเดียน - ชาวอินเดียน ๒ - ๒๖

อริยานิสัม - นิกายหนึ่งของคริสต์ศาสนา ๓ - ๖๓

อดองพญา - วีระบุรุษของพม่า ๘ - ๓๕๐

อโศก (พระเจ้า) - มหาพุทธศาสนูปถัมภก ๒ - ๕๖

ออกตาวียุต์ (ออกุต์คูล์ ชีซาร์) - สมบูรณาญาสิทธิราช
ของโรมองค์แรก ๓ - ๓๔๘

ออกโตโต - มหาราชองค์แรกของเยอรมนี ๓ - ๓๗๐

ออกต์เครเดย์ - (ทวูป) เกาะใหญ่ในโตกภาคใต้ ๓๐ - ๒๖๐

ออกัสเตรีย - ๔ - ๓๒๗

ออกัสเตรีย - ชังการี - สัมย์ใหม่ ๓๐ - ๓๐๐

อักษาร์ (พระเจ้า) - มหาราชโมกุต ๘ - ๓๕๕

อักษรไทย - กำเนิด ๖ - ๗๓

อังกฤษ - กำเนิด ๓ - ๓๒๘

อังกฤษ - ฌภาพตอน พ. ศ. ๒๐๐๐, ๓ - ๒๘๖

อังกฤษ - สัมย์วงศ์ทิวคอร် แดะดีจวด ๔ - ๓๒๕

อังกฤษ - ฌภาพตอน พ. ศ. ๒๓๐๐, ๔ - ๒๗๓

อังกฤษ - สัมย์พระนางฉิกคอรีย ๕ - ๒๒๓

อังกฤษ - คอนสัมย์ใหม่ - การปกครอง ๓๐ - ๓๑๓

อัคริดา - หัวหน้าพวกฮัน ๓ - ๔๕

อับราฮัม - บรรพบุรุษของฮิบรู ๓ - ๘๓

อัคร์เฟริด - มหาราชอังกฤษองค์แรก ๓ - ๓๓๗

อัสติเรีย - ชาติโบราณ ๓ - ๗๓

อัสตุรmaniปาด - กษัตริย์อัสติเรียที่โหดร้าย ๓ - ๘๓

อาทิกยวงศ์ (สมเด็จพระ) - กษัตริย์ยามองค์ที่ ๒๘

๖ - ๓๕๗

อาเด็กซานเดอร์ - มหาราชมาซิโดเนีย ๑ - ๒๓๓

อาเด็กซานเดอร์มหาราช - ในอินเดีย ๒ - ๕๐

อาหรับ - ๒ - ๓๔๓

อาหรับ - รกราก ๒ - ๓๔๕

อาหรับ - จารึกประเพณี ๒ - ๓๔๗

อาหรับ - ทำการรวบรวมรกราก ๒ - ๓๖๐

อาฟริกา - ดินแดนที่ประเทศต่างในยุโรปเข้าไปจับจองเมือง
จีน ๓๐ - ๒๔๘

อิตาลี - ตัภาพคอน พ.ศ. ๒๐๐๐, ๓ - ๓๓๘

อิตาลี - คอนรวมกันเข้าเป็นประเทศ ๕ - ๒๗๘

อียิปต์ - ลักษณะภูมิประเทศ ๑ - ๒๘

อียิปต์ - ถิ่นอาศัย ๑ - ๓๘

อียิปต์ - อักษรศาสตร์ ๑ - ๕๘

อียิปต์ - คอนสมัยใหม่ ๓๐ - ๔๓

อินเดีย - ๒ - ๓๘ และ ๘ - ๓๒๘

อินเดีย - การปกครองในสมัยโบราณ ๒ - ๔๓

อินเดีย - ภูมิประเทศ ๒ - ๓๘

อินเดีย - ในความปกครองของอิสลาม ๘ - ๑๒๘

อิสราเอล - นามอีกอย่างหนึ่งของฮิบรู ๓ - ๘๕

อิสลาม - ในอินเดีย ๒ - ๑๓๘

อุททอง - (เจ้า) ๘ - ๘๖ (เมือง) ๘ - ๘๗

เอกาทศรถ - (สมเด็จพระ) กษัตริย์สยามองค์ที่ ๒๕,

๖ - ๓๔๘

เอเธนส์ - กรีกโบราณ - ชีวิตของคน ๓ - ๑๕๗

เอเธนส์ - จารึกประเพณี ๓ - ๑๘๕

เอติชาเบธ - (พระนาง) - พระเจ้าแผ่นดินผู้หญิงที่ดำคัญ
องค์หนึ่งของอังกฤษ ๔ - ๓๓๒

ฮ

ฮัน - รุกรานอินเดีย - ๒ - ๓๐๕

ฮันนิบาล - จอมพลดำคัญของคาร์เทจ ๓ - ๓๐๓

สาราณีย์ - พืชฆ่าตัวตายของญี่ปุ่น ๙ - ๔๕

อินท - ศาสดา ๒ - ๓๓๔

ยิบร - ชาติโบราณ ๓ - ๘๒

ไฮเมอร์ - บทกตอน ๓ - ๓๓๖

คำสั่่งท่าย

คำสั่งท้าย

ในที่สุด ประวัติศาสตร์ดังกล่าวก็ได้จบลงทั้ง ๓๒ เล่ม
ล้มความมุ่งหมายของข้าพเจ้า และของท่านผู้อ่านทั้งหลาย
เล่มที่ ๓ ได้พิมพ์ออกในวันที่ ๓๐ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๔๗๒
และเล่มที่ ๓๒ ได้พิมพ์เสร็จในวันที่ ๓๑ สิงหาคม พ.ศ. ๒๔๗๔
แปลว่าทั้ง ๓๒ เล่มได้ออกเสร็จในช่วงเวลา ๑ ปีกับ ๘ เดือน
ข้าพเจ้าผินผินกับท่านผู้อ่านไป ๘ เดือน แต่ได้รับความ
ผ่อนผันของท่านผู้อ่านเสมอมา จนในที่สุดความพยายาม
อันแรงกล้าของข้าพเจ้าได้ถึงผลที่มุ่งหมาย.

มีคนบางคนพูดว่าการทำประวัติศาสตร์เป็นการง่าย และ
ทำได้ง่าย. ข้อนี้อาจเป็นจริงได้สำหรับผู้ที่มีความ
รู้ความสามารถยิ่งกว่าข้าพเจ้า แต่สำหรับข้าพเจ้าเองใน
การที่ได้ทำมาแล้ว ข้าพเจ้าขอยืนยันว่าข้าพเจ้าได้รับความ
ลำบากมาก และได้รับความเหน็ดเหนื่อย จนบางครั้งรู้สึก
จะทำต่อไปไม่ได้ การทำประวัติศาสตร์ชุดนี้ ไม่เป็นของ

ง่ายและไม่เป็นความลำบากสำหรับข้าพเจ้าเลย ข้าพเจ้าเชื่อ
ต่อไปด้วยว่า ถึงแม้ผู้ทำจะมีความรู้ความสามารถยิ่งกว่า
ข้าพเจ้าสักเพียงไร ก็คงจะทำตำราประวัติศาสตร์อย่างง่าย
อย่างสบายไม่ได้ การทำตำราประวัติศาสตร์จะเป็นการ
ง่ายและสบายสำหรับบุคคลจำพวกเดียว คือจำพวกที่พูด
แต่ไม่ได้ทำ หรือจำพวกที่เคยแต่ทำลาย ไม่ได้เคยก่อสร้าง
อะไร.

นอกจากความลำบากในงานการที่ต้องทำมาตลอดเวลา
๓ ปี กับ ๘ เดือนแล้ว ข้าพเจ้ายังต้องต่อสู้กับความลำบาก
อีก ๒ ประการ คือ.

๑ ในเรื่องการเงิน ในชั้นเดิมข้าพเจ้ากำหนดว่าจะทำ
ประวัติศาสตร์เพียง ๓๓ เล่มจบ และกำหนดจำนวนทุน
อยู่ในราวสองหมื่นบาท แต่ภายหลังข้าพเจ้าเองได้มาเพิ่มขึ้น
อีกเล่มหนึ่ง และเงินทุนที่กำหนดว่าต้องลงในราวสองหมื่น
บาทนั้น เมื่อทำเข้าจริงก็ต้องเพิ่มขึ้นอีกเท่าตัว ข้าไปเดิม
เข้าเองอีกเล่มหนึ่งก็เลยต้องลงทุนมากมายอย่างผิดคาด ถ้า

หากว่าการเก็บเงินค่าประวัติศาสตร์ทำได้เรียบร้อยมา การงานก็คงจะไม่ขัดข้องสัก แต่การเก็บเงินเป็นของยาก มีการผิดผ่อนกันเรื่อย ๆ ยังช้ารัยกว่านั้น เอเยนต์ในบางจังหวัดเก็บเงินจากผู้ซื้อได้แล้วเอาไปใช้ประโยชน์ส่วนตัวเสีย ซึ่งเป็นความผิดฐานยกยอกอันต้องอาชญา แต่ข้าพเจ้าก็หาได้จัดการฟ้องร้อง หรือทำการแตกหักอย่างใดอย่างหนึ่งไม่ บางรายเอาไปใช้เสียตั้งห้าร้อยบาท ส่วนข้าพเจ้าประสงค์ให้การทำประวัติศาสตร์เป็นการรวบรวมน้อยเสมอ จึงมิได้ทำการรุนแรงประการใด และความเดือดร้อนในเรื่องนี้เป็นเรื่องหนึ่งที่ทำให้ความซุกซนให้แก่การพิมพ์ประวัติศาสตร์.

๒ ถึงแม้ว่าข้าพเจ้าจะได้รับความนิยมน ของมหาชนสักเพียงไร ก็มีผู้อจฉวยยามากขึ้นเป็นเงาตามตัว และถึงแม้ว่าการทำงานที่ข้าพเจ้าทำจะเป็นประโยชน์แก่ชาติบ้านเมืองเพียงไร ก็ยังมีคนบางคนหรือบางจำพวกที่คอยทำลายด้วยประการต่าง ๆ ซึ่งข้าพเจ้าไม่อยากจะกล่าวโดยพิสดารในที่นี้ อย่างไรก็ดีข้าพเจ้าใช้เมตตาเป็นทางดับความร้อนใจ

ข้าพเจ้าไม่มีความแค้นเคืองพยายามบุคคลที่ทำดังนี้ ข้าพเจ้า
 กตัญญูตมณตร์ตรวจหน้าแผ่นดินทุกศต ให้ผู้ที่ทำเช่นนั้นได้รับ
 ความดีและความเจริญ และขอให้เขาเลิกเรียนข้าพเจ้า ขอ
 ให้เขาเลิกทำตนเป็นศัตรูกับข้าพเจ้า เพราะตั้งแต่ข้าพเจ้า
 เกิดมา ข้าพเจ้าไม่เคยทำตนเป็นศัตรูของใคร ข้าพเจ้าเป็น
 มิตรของมนุษย์ทุกคน และรักคนทุก ๆ คนรวมทั้งผู้ที่ทำตน
 เป็นศัตรูแก่ข้าพเจ้าด้วย.

ส่วนผลที่ข้าพเจ้าได้รับในการทำประวัติคำสดุดีคำกตัญญู
 ที่นับว่าเห็นคุณค่า ก็คือ ความนิยมของคนหนุ่มมากที่มองดู
 ข้าพเจ้าด้วยสายตาอันปราศจากอคติ แต่เห็นชัดว่ากิจการ
 ที่ข้าพเจ้าทำมาแฉะนั้นเป็นประโยชน์แก่การศึกษาของชาวเรา
 หรืออย่างน้อยก็เป็นการทำที่ข้าพเจ้าได้สร้างคำร่ำคำคำญอนหนึ่ง
 ขึ้นในภาษาไทย ถึงแม้จะยังไม่ใช้คำร่ำขึ้นตัวพิเศษประการใด
 ก็ยังเป็นเครื่องช่วยให้ผู้ที่รู้ภาษาไทยอย่างเดียว ได้มีโอกาส
 ศึกษาโดยไม่เหนื่อยหน้าผู้ที่รู้ภาษาต่างประเทศ อีกประการ
 หนึ่งเท่า คำร่ำประวัติคำสดุดีของข้าพเจ้า เป็นคำร่ำที่ได้วาง

พณภูมิความรู้เข้าใจอย่างพอสมควร ต่อไปใครจะแต่ง
 หนังสืออะไรที่ยากหรือพิสดารขึ้น ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับประวัติ
 ค่ำศักร์ ก็จะมีคนอ่านมาก ซึ่งผิดกับเมื่อก่อนสมัยที่ข้าพเจ้า
 จะลงมือเขียนประวัติค่ำศักร์ กล่าวคือก่อนสมัยที่ปากกา
 ของข้าพเจ้าจะเข้ามาสู่บรรณโลกแห่งเมืองไทยนั้น การ
 เรียนประวัติค่ำศักร์ในเมืองไทยเป็นสิ่งที่เราจะได้ยินกันมา ใคร
 จะแต่งหนังสือเกี่ยวกับตำราประวัติค่ำศักร์ขึ้น ก็หาคนอ่าน
 ได้ยาก ทั้งนี้เพราะเราไม่ได้ทำพจนกณโจนเอง บัดนี้ข้าพเจ้า
 ได้ทำพจนกณโจนแล้ว อย่างน้อยในบัดนี้เรามั่นคงตามพจนกณโจน
 เอาใจใส่ในประวัติค่ำศักร์ ถ้าหากจะมีนักเขียนประวัติค่ำศักร์
 คนหนึ่งคนใด เขียนข้อความพิสดารในตอนหนึ่งตอนใดขึ้น
 หรือเขียนประวัติค่ำศักร์ดังกดขึ้นใหม่อีกสักชุดหนึ่ง ก็จะมี
 คนอ่าน เพราะมีพจนกณโจนอยู่แล้ว มีความเข้าใจกันอยู่แล้ว
 นี่เป็นผลอีกประการหนึ่ง ที่ข้าพเจ้าเชื่อมั่นว่าข้าพเจ้าได้ทำให้
 แก่ชาติบ้านเมืองอันเป็นที่รักของข้าพเจ้า.

ในการทำหนังสือประวัติค่ำศักร์ดังกดชุดนี้ ข้าพเจ้าเป็น

หนังสือคุณผู้ที่แต่งคำร่าต่าง ๆ มาก่อนหน้าข้าพเจ้าหลายคน ซึ่งข้าพเจ้าจะขอระบุไว้แต่ที่สำคัญดังต่อไปนี้.

สำหรับประวัติศาสตร์ยุโรป, อเมริกาและ อาฟริกา ข้าพเจ้าได้อาศัยหนังสือของท่านเหล่านั้นคือ.

- ๑ อัลแบร์ต มาเลต์ (Albert Malet) - (ภาษาฝรั่งเศส)
- ๒ เอมีลบูร์ยัวส์ (Emile Bourgeois) - (ภาษาฝรั่งเศส)
- ๓ ป. มัตแตร์ (P. Matter) - (ภาษาฝรั่งเศส)
- ๔ อาเธอร์เลวี (Arthur Lévy) - (ภาษาฝรั่งเศส)
- ๕ อัลแบร์ตวันดาล (Albert Vandal) - (ภาษาฝรั่งเศส)
- ๖ เอช. จี. เวลล์ส (H. G. Wells) - (ภาษาอังกฤษ)
- ๗ พระยาอนุমানราชชน (หนังสือพงศาวดารดึกดำบรรพ์ - ภาษาไทย)
- ๘ เอกสารต่าง ๆ ของสันนิบาตชาติ
- ๙ Annuaire Général (ภาษาฝรั่งเศส)

สำหรับประวัติศาสตร์ทวีปเอเชีย รวมทั้งประเทศสยามของเราด้วย ได้อาศัยหนังสือเหล่านั้น คือ

๓ พระนิพนธ์ของสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาดำรงราชานุภาพ หลดายเดิม.

๒ หนังสือที่ระดึกในงานสยามรัฐพิพิธภัณฑ (ตุณพิน)

๓ หนังสือของเรอเนกรุสเซต (René Grusset)
(ภาษาฝรั่งเศส)

๔ หนังสือของ วี. เอ. สมิท (V. A. Smith)
(ภาษาอังกฤษ)

๕ หนังสือของ ฮาเวลล์ (Havell) (ภาษาอังกฤษ)

๖ หนังสือของ อาร์. ดักลาส (R. Douglas)
(ภาษาอังกฤษ)

สำหรับการตรวจค้นศักราชโดยทัว ๆ ไป ข้าพเจ้า
ได้อาศัยหนังสือเหล่านี้

๑ Grand Dictionnaire Universel Larousse
(ภาษาฝรั่งเศส)

๒ Chamber's Biographical Dictionary (ภาษา
อังกฤษ)

๓ Chronologie de l' Histoire ของ E. Cavaignac
(ภาษาฝรั่งเศส)

๔ Dictionnaire de la Geographie et de l'Hist-
oire ของ M. N. Bouillet (ภาษาฝรั่งเศส)

๕ The Nuttal Encyclopaedia (ภาษาอังกฤษ)
ขอให้ท่านผู้อ่านสังเกตว่าข้าพเจ้าไม่ได้ใช้ Encyclo-
paedia Britannica เป็นคำค้น.

ข้าพเจ้าขอขอบคุณท่านผู้แต่งหนังสือเหล่านี้ หนึ่ง
อาจมีหนังสืออีกบางเล่มที่ข้าพเจ้าได้อาศัยอีกบ้าง แต่ถ้
หากว่าข้าพเจ้าไม่ได้นำมาเขียนเป็นบัญชีละเอียดไว้ในที่นี้ ก็
เพราะเป็นแต่เพียงเล็กน้อย แต่ข้าพเจ้าคงระลึกถึงบุญคุณ
อยู่เสมอ.

นอกจากได้อาศัยในทางหนังสือ ข้าพเจ้ายังได้อาศัย
อุปการะและกำลังแรงของบุคคลหลายคนดังต่อไปนี้.

๑ ดมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาดำรงราช
านุภาพ ได้ทรงประทานพระโอวาทด้วยพระองค์เอง ในวิช

ที่จะสันนิษฐานหาความจริงในพงศาวดาร และการระมัด
ระวังมิให้ตกหลุมพรางของหนังสือเก่า ๆ ที่ผู้แต่งไว้ โดย
ไม่ได้ใช้ความคิดให้รอบคอบ

๒ พระราชวรวงศ์เชอ กรมหมื่นพิทยาดงกรณ์ ได้
ทรงแนะนำบางข้อในประวัติศาสตร์อินเดีย ฉะเพาะเรื่องที่
ข้าพเจ้าทอดถามเล็กน้อย.

๓ พระยาอนุমানราชชน ได้กรุณาทักท้วงบางอย่าง
จนข้าพเจ้าต้องแก้ไขบางแห่งในหนังสือของข้าพเจ้า

๔ หลวงบริบาลบุรุษภัณฑ์ ข้าราชการในราชบัณฑิตย
สภา เป็นผู้ช่วยหาหนังสือและเป็นที่ปรึกษาหารือของ
ข้าพเจ้าในการเขียนประวัติศาสตร์สยาม มีข้อความหลาย
ประการที่ท่านผู้นั้นได้แนะให้ และเป็นคุณประโยชน์อันยิ่ง
ใหญ่แก่ข้าพเจ้า

๕ นางสาวประภา ระพีพันธุ์ ป.ม. ครูโรงเรียน
เบญจมราชาลัย ได้ช่วยข้าพเจ้าทำงานในเรื่องแต่งหนังสือ
มาตั้งแต่ก่อนลงมือทำประวัติศาสตร์ และตลอดเวลาที่ทำ

ประวัติศาสตราจารย์^๕ ก็ได้รับกำลังช่วยเหลือของเธอเป็น
ลำดับมา ในบางตอนเช่นประวัติศาสตราจารย์ประเทศลาว เธอ
เป็นผู้เขียนทั้งเรื่อง ข้าพเจ้าเพียงแต่เอามาขัดเกลาแก้ไข
ในภายหลัง.

นอกจากห้าท่านที่กล่าวมาแล้ว ก็ยังมีผู้ช่วย
เหลือในการตรวจทาน, คิดศักราช, ทำสารบาญ และ
เรียบเรียงปทานุกรมภูมิศาสตร์และนามคนสำคัญ ผู้ที่ช่วย
ในการนี้คือ นางวิจิตรวาทการ (คิดเทียบศักราช) นายใหญ่
ศาลายาชีวิน ข้าราชการกระทรวงการต่างประเทศ และ
นายสวัสดิ์ กัตตินบุบผา บรรณาธิการหนังสือพิมพ์ “ดวง
ประทีป” (ตรวจทาน, ทำสารบาญ เรียบเรียงปทานุกรม
และทำบัญชีแก้คำผิด)

ข้าพเจ้าขอยกย่องคุณความดีของบุคคลเหล่านี้ไว้ใน
๕๕๖
หนังสือ.

แต่ยังไม่หมด ข้าพเจ้ายังเป็นหนี้บุญคุณคนอื่นอีกหลาย
คน ที่ช่วยแนะและตักเตือนบอกข้อที่ผิดพลาดให้ข้าพเจ้า

ทราบ บางท่านทำบุญแก้คำผิดมาให้ ซึ่งนับว่าเป็น
ประโยชน์อย่างยิ่ง อนึ่งข้าพเจ้าก็ขอขอบใจท่านที่ออกทุน
ช่วยเหลือรับหนังสือประวัติศาสตร์ หรือปลุกใจให้อุปการะ
ด้วยประการต่าง ๆ ในบรรดาท่านเหล่านี้ มีบุคคลผู้หนึ่ง
คือ คุณพระพิพิธดำดี (เหล็ง จุลมกร) ซึ่งถึงแม้ว่า
ข้าพเจ้าจะได้ออกนามสรรเสริญบุญคุณมาในเล่มต้นแล้ว ก็
ยังจะต้องสรรเสริญในเล่มสุดท้ายนี้อีก.

ประวัติศาสตร์เล่ม ๑๒ นี้ มีเนื้อน้อยไปหน่อย แต่
หวังใจว่าท่านผู้อ่านจะไม่ถือโทษ เพราะเป็นเล่มพิเศษที่
ข้าพเจ้าทำเพิ่มเติมให้เปล่า โดยมีได้คิดเพิ่มราคาจากผู้ซื้อ
อนึ่งเพื่อมิให้ขนาดเล่มเล็กเกินไป ข้าพเจ้าได้ทำหน้ากระดาษ
เปล่าไว้ให้สำหรับท่านบันทึกข้อความได้ตามชอบใจของท่าน.

ขอให้ท่านทราบอีกประการหนึ่งว่า ประวัติศาสตร์
เป็นสิ่งที่เขียนขึ้นได้โดยหาหลักฐานพิสูจน์ความจริง กล่าว
คือเป็นความจำเป็นที่จะต้องค้นหาความจริงอันดั่งดั่งไปเป็น
เวลานานมาแล้ว ในบางอย่างค้นหาหลักฐานอันแน่นอน

ไม่ได้ ก็ต้องใช้ความสันนิษฐานประกอบ ความสันนิษฐาน
 ของคนเราจะให้เหมือนกันไปทุกคนไม่ได้ เพราะต่างคนก็
 ต่างใจ เพราะฉะนั้นประวัติศาสตร์โบราณสมัยจึงมีปัญหา
 เกิดขึ้นมาก ๆ และบางข้อเป็นปัญหาสำคัญยิ่ง เช่นว่า
 พระเจ้าอโศกเสวยราชย์เมื่อไรดังนี้ ก็ยังเป็นปัญหาโต้เถียง
 กันมาจนกระทั่งถึงเวลานี้ เพราะฉะนั้นความผิดแผกกันใน
 เรื่องเหล่านี้ ย่อมมีอยู่เสมอ.

อนึ่งประวัติศาสตร์สากลชุดนี้ ถึงแม้จะเป็นชุดใหญ่
 มีหนังสือถึง ๓๒ เล่ม เป็นเนื้อกระดาษทั้งห้าพันหน้าแล้ว
 ก็ดัง ก็ยังเป็นแค่ประวัติศาสตร์โดยทั่วไป เป็นความรู้
 อย่างพื้น ๆ ไม่ใช่จะมีข้อความละเอียดละเอียดไปทุกอย่าง
 ความหวังของข้าพเจ้าเป็นแต่เพียงจะทำพินเข้าไว้ ต่อไป
 ภายหน้าจะเขียนเรื่องพิเศษเฉพาะตอนใดตอนหนึ่งให้วิจิตร
 พิสดารขึ้นก็ได้ ผู้อ่านจะได้ไม่อ่านอย่างมลายจะเข้าใจชัด
 แจ่มดีเพราะเหตุที่พิมพ์อยู่แล้ว ข้าพเจ้าขออัญเชิญให้นัก
 เขียนทั้งหลาย ช่วยกันเขียนต่อเติมให้ดียิ่งขึ้นกว่าที่ข้าพเจ้า

ได้ทำมาแล้วนั้นเกิด.

ในตอนท้ายคำนำประวัติศาสตร์ดังกดเล่ม ๑ ข้าพเจ้าได้กล่าวไว้ว่า “ข้าพเจ้าเองก็ตั้งใจจัดอธิบาย ขอบ้านาจิพระรัตนตรัย บันดาลให้ข้าพเจ้าทำหนังสือเรื่องนี้ให้สำเร็จ. ถ้าหากมฤตยูจะต้องการตัวข้าพเจ้าแล้ว ก็ขอให้วังรือไว้จนกว่าข้าพเจ้าจะพิมพ์ประวัติศาสตร์ดังกดฉบับเล่มที่ ๓๒ พอให้ข้าพเจ้ามีโอกาสดำเนินใจว่าได้มีสิ่งจนทำประโยชน์แก่การศึกษาของเพื่อนร่วมชาติแล้ว เมื่อนั้นข้าพเจ้าก็จะหยับคายอย่างเป็นสุข และนำเอาความปลื้มอันหนักจิตวิญญาณไปในโลกหน้า” บัดนี้ประวัติศาสตร์ดังกดเล่ม ๓๒ ของข้าพเจ้าได้เสร็จลงแล้ว ข้าพเจ้ามีสิทธิที่จะหยับคายตายอย่างเป็นสุขและปลื้มใจ ถ้าหากมฤตยูยังจะปล่อยให้ข้าพเจ้าอยู่ในโลกใต้ต่อไป ก็เป็นความใจดีของเขา ข้าพเจ้าก็จะได้มีโอกาสดำเนินงานอย่างอื่นที่เป็นประโยชน์ต่อไปอีก ถ้าเขาจะต้องการตัวข้าพเจ้าเมื่อใด ข้าพเจ้าก็จะไม่ขอผิดผ่อนอีกต่อไปเลย เพราะข้าพเจ้าได้ทำกิจที่ควรทำเสร็จไปแล้ว.

ในที่สุดแห่งการทำประวัติศาสตร์สากลชุดนี้ ขอท่านผู้อ่านทั้งหลายได้รับความเคารพนับถือ และความชอบใจของข้าพเจ้า ขอให้ทุก ๆ ท่านรู้ ตักภูมิใจว่า ท่านเป็นคนหนึ่งที่ได้ช่วยสร้างตำราประวัติศาสตร์สากลชุดนี้ การที่ประวัติศาสตร์ชุดนี้สำเร็จลงได้ ไม่ใช่เพราะข้าพเจ้าคนเดียว ถ้าข้าพเจ้าแต่งไว้ ไม่มีใครรับซื้อ ข้อความที่ข้าพเจ้าแต่งไว้ก็จะไม่เป็นเล่มหนังสือขึ้นมาได้ ประวัติศาสตร์ชุดนี้สำเร็จด้วยความร่วมทุน ร่วมกำลัง ร่วมใจ ของบุคคลกว่าสองพันคน และเป็นการก้าวหน้าก้าวหนึ่งแห่งอักษรศาสตร์ของไทย.

บ้านหมายเดช ๓๓๓๔ ถนนนเรศ

พระนคร ๑๓ สิงหาคม ๒๔๗๔

แก้คำผิด

หมายเหตุในเรื่องแก้คำผิด

การแก้คำผิดนั้น ชันเดิมข้าพเจ้าคิดว่าจะพิมพ์เป็นส่วนหนึ่งต่างหาก แต่ภายหลังมาตรวจเห็นว่า คำผิดบางคำเป็นคำผิดที่สำคัญมาก ข้าพเจ้าควรพิมพ์แก้คำผิดไว้ท้ายเล่มนี้ เพื่อให้เป็นหลักฐานว่าข้าพเจ้าได้แก้แล้ว ขอให้ท่านผู้อ่านใส่ใจแก้คำผิดให้ครบถ้วน การแก้คำผิดนั้นไม่ใช่แต่แก้ตัวตกหล่นโดยพลั้งเผลอ ในบางตอนเป็นการแก้ตลอดถึงใจความ และความคิดความหมายของข้าพเจ้าด้วย ฉะนั้นข้าพเจ้าจึงขอวิงวอนให้ท่านผู้อ่านแก้คำผิดให้ครบถ้วน.

อนึ่งถึงแม้ว่า จะได้เอาใจใส่ในการแก้คำผิดนี้อย่างละเอียดละออแล้วก็ดี คำผิดก็ยังคงจะมีอยู่อีก ถ้าหากข้าพเจ้าได้พบอีกในภายหลัง ข้าพเจ้าจะได้แจ้งให้ท่านที่เป็นสมาชิกทราบ.

หลวงวิจิตรวาทการ

เล่ม ๑

หน้า	บรรทัด	คำผิด	คำถูก
ก	๓	จน	จน
๑	๒	พมว	ภมว
๖	๓๐	มิได้	มิได้
๖	๓๖	क्रमक्री	क्रमक्री
ณ	๓๓	क्रमक्री	क्रमक्री
๓๓	๒	บรรทัด	บรรทัด
๖	๕	บรรทัด	บรรทัด
๓๒	๓๓	กระตาด	กระตาด
๖	๓๔	กระตาด	กระตาด
๓๔	๓๖	เสมติก	เสมติก
๓๘	๘	ชาอิด	ชาอิด
๕๕	๘	โอริโอเบย	เอริโอเบย

<u>หน้า</u>	<u>บรรทัด</u>	<u>คำผิด</u>	<u>คำถูก</u>
๕๘	๓๘	ก่อน	หลัง
๗๓	๓๓	ทะเลเมดิเตอร์เรเนียน	อ่าวเปอร์เซีย
๘๓	๓๐	เล่มะติก	เล่มติก
๑๓๒	๓๘	ตำรวจพัค	ตำรวจพัคร์
๑๓๕	๓๓	แคตเบียน	แคตเบียน
๑๒๔	๘	ไม้อะไรมี	ไม่มีอะไร
๑๓๐	๓๐	อีก	คำนึงให้เอาออกเสีย
๑๑	๓๔	บออก	แบออก
๑๑	๑๕	เขค	เขคค์
๑๑	๑๖	ทะเล เซียน	ทะเล เอเซียน
๑๑	๓๗	ควัน	ตะวัน
๑๑	๓๘	กก	กรัก
๑๓๓	๕	เนื้อ	ระยะทาง
๑๑	๗	กิโลเมตร	กิโลเมตรตารางเหลี่ยม
๑๓๗	๗	นยาย	นิยาย

<u>หน้า</u>	<u>บรรทัด</u>	<u>คำผิด</u>	<u>คำถูก</u>
๑๓๗	๘	พา	มา
๑๑	๑๓	เบน	เป็น
๑๓๗	๑๒	ให้	ไว้
๑๔๔	๖	จริง	จริง
๑๕๓	๔	เด็ด	เด็ด
๑๕๖	๑๔	เบน	เป็น
๑๕๗	๑๒	ตำรวจพัค	ตำรวจพัค
๑๑	๑๗	ทำ	คำ
๑๖๓	๗	คน	คนละ
๑๖๗	๑๔	ชน	ชน
๑๗๓	๕	ศตวรรษ	ศตวรรษ
๑๘๒	๗	เปติคิตส์	เปริคิตส์ (คำนี้มีอยู่ หลายแห่งโปรดแก้ ทุกคราวที่ได้พบ)
๒๐๑	๑๓	ฝั่ง	ฝั่ง

<u>หน้า</u>	<u>บรรทัด</u>	<u>คำผิด</u>	<u>คำถูก</u>
๒๐๓	๘	คัก	คัก
๒๐๔	๓๘	ซิชัด	ซิชัด
๒๐๕	๘	ซิง	ซิง
๒๒๒	๓๖	หหาย	หลาย
๒๓๔	๘	ลัมพันธ	ลัมพันธ
๒๓๗	๘	ชนะ	ชนะ
๒๕๓	๓๖	ซิแซนไปน	ซิแซดไปน
๒๖๓	๔	ที่พระเจ้าแผ่นดิน	ที่พระเจ้าแผ่นดิน
๒๖๕	๘	ถ้าเป็น	ถ้าเกินให้เอาออกเสีย
๒๖๘	๘	ระว่าง	ระหว่ง
,,	๓๐	บดบาด	บนบาน
,,	๓๓	สินบด	สินบน
,,	๓๓	บด	บน
๒๖๘	๗	คึด	คึด
,,	๘	คึด	คึด

หน้า	บรรทัด	คำผิด	คำถูก
๒๘๓	๕	กิโดกรรม	กิโดกรรม
๒๘๘	๑๕	อารยธรรม	อารยธรรม
๒๘๖	๒	ชน	ชน
๓๐๕	๑๓	เด็ก	เด็ก
๓๐๗	๖	ตั้ง	ตั้ง
๓๑๘	๒	ยุง	ยุง
๓๒๒	๑๓	ปราณ	ปราณ
๓๒๕	๑๖	ชน	ชน
๓๓๕	๓	๓๘๕	๔๘๕
๓๓๘	๑๖	ในใจหักว่า	หักในใจว่า
๓๔๓	๘	สองคน	สองคน
๓๕๕	๑๖	อน	อัน
๓๕๗	๑๐	คัก	คัก

เล่ม ๒

หน้า	บรรทัด	คำผิด	คำถูก
๕	๘	บ้คยูนัน	ปรคยูนัน
๖	๒	บ้คยูนัน	ปรคยูนัน
๖	๘	บ้คยูนัน	ปรคยูนัน
๓๐	๕	วูเฮี้ยว	ฮูฮั
๒๓	๓๔	พด	พน
๒๕	๕	เด้ว	แต้ว
๒๖	๖	ฮย้า	ฮย้าง
๒๘	๓๔	คราวเดียน	ดราวเดียน
๒๘	๖	คัทรู	คัทรู
๓๘	๕	ดำพน	เซียงใหม่
๔๕	๓๐	ไม้ปรากฏเซ้นัน	ยังโต้เถียงกันอยู่มาก
๔๕	๓๐	ตรงกันข้าม	เกินให้เขาออก
๔๖	๖	ทงหมด	บางคน

<u>หน้า</u>	<u>บรรทัด</u>	<u>คำผิด</u>	<u>คำถูก</u>
๔๖	๘	ต้นนิษฐานได้	ส่งสัยอยู่
๔๖	๘	นั้นไม่ใช่	นั้นจะไม่ใช่
๔๖	๓๐	และไม่ใช่	และจะไม่ใช่
๕๔	๔	จักรพรรดิ	จักรพรรดิ
๕๕	๓๒	๘๕	๓๓๓
๕๕	๓๓	๓๓๒	๓๕๘
๖๘	๘	เทวานัมปิยะทิสยะ เทวานัมปิยติศ	
๗๒	๗	จง	จึง
๘๓	๘	ผเอญ	ผเอญ
๘๓	๓๒	เรยก	เรียก
๘๓	๓๔	ควัน	ควัน
๘๗	๓๓	นกาย	นิกาย
๘๙	๗, ๓๐, ๓๒	โกษา	โฆส
๓๐๔	๓๓	ภกษุ	ภิกษุ
๓๓๔	๒	ถ่มณะทุต	ถ่มณทุต

หน้า	บรรทัด	คำผิด	คำถูก
๑๒๗	๑๗	กษัตริย์	กษัตริย์
๑๓๑	๑๑	ชน	ชน
๑๓๓	๗	ชน	ชน
๑๓๓	๑๖	ครุฑ	ครุฑ
๑๔๒	๑๘	บา	บา
๑๕๐	๒	ปาตวะ	ปาตวะ
๑๕๑	๒	คันจอร์	คันจอร์
๑๕๘	๗	คติ	คติ
๑๕๘	๑๘	ปริยัติสังคยา	ปริยัติ
๑๕๘	๑๒	ทฤษฎะ	ทฤษฎะ
๑๕๘	๑๓	วัดด	วัดด
๑๕๘	๑๓	อยู่	อยู่
๑๖๑	๑๐, ๑๓	อัมรินทร์	อัมรินทร์
๑๖๒	๘	ให้เคิมความว่า	“ตั้งแต่ชาติไทยเข้ามา ปกครอง”

<u>หน้า</u>	<u>บรรทัด</u>	<u>คำผิด</u>	<u>คำถูก</u>
๑๘๑	๑๒	บาถ	บาน
๑๘๓	๕	อญ	อญ
,,	๑๕	ถึง	ถึง
๑๘๐	๒	อญ	อญ
๒๐๖	๑๘	ยติ	ยติ
๒๒๘	๔	ต้น	ดิน
๒๓๓	๗	เปิด	เปิด
๒๔๑	๖	ประคำสโนบาย	ประคำสโนบาย
,,	๘	ทรง	ทรง
๒๔๕	๗	ตมณฑุต	ตมณฑุต
๒๔๗	๑๒	อุทิส	อุทิส
๒๔๗	๑๓	วัชระตมัย	วัชระตมัย
๒๔๘	๓	ทจุต	ทจุต
๒๔๘	๘	ตมณฑุต	ตมณฑุต
๒๕๒	๑๗	ตั้งเวชนีย	ตั้งเวชนีย

<u>หน้า</u>	<u>บรรทัด</u>	<u>คำผิด</u>	<u>คำถูก</u>
๒๕๕	๒	โอกาส	โอกาส
๒๕๖	๗	เกยเอน	เกยเอน
๒๖๐	๓๖	วัระบุรุษ	วัระบุรุษ
๒๖๗	๓๖	วัระบุรุษ	วัระบุรุษ
๒๗๒	๓๓	ประศาสตร์โนบาย	ประกาศโนบาย
๒๗๖	๓๘	แดง	แดง
๒๗๘	๗	ชน	ชน
๒๘๑	๓๔	เพททล	เพททล
๒๘๘	๒	ถึง	ถึง
๒๘๙	๓	เพททล	เพททล
๒๘๙	๓๔	เพททล	เพททล
๓๐๓	๘	ด้	ด้
๓๐๔	ถึง ๓๐๘	คำว่ากบฏ	ให้แก่เป็น กบฏ ทุกแห่ง
๓๐๖	๓๖	ของ	ของ
๓๑๒	๓๘	ถึง	ถึง

<u>หน้า</u>	<u>บรรทัด</u>	<u>คำผิด</u>	<u>คำถูก</u>
๓๑๓	๘	๒๒๘	๓๐๐
๓๑๓	๑๒	๑๔๔๐	๑๔๕๐
๓๑๔	๕	พฤตติการณ	พฤตติการณ
๓๒๗	๑๓	ขณ	ขณ
๓๓๑	๔	ประศาสตร์โนบาย	ประศาสตร์โนบาย
๓๓๓	๑๗	ใหญ่	ใหญ่
๓๓๔	๑๖	หยาก	อยาก
๓๓๕	๑๗	พฤตติการณ	พฤตติการณ
๓๓๗	๗	ศก	คัก
๓๓๗	๘	เขา	ค้ำเกินให้เขาออก
๓๔๗	๘	บิดา	บิดา
๓๕๖	๗	ไบเบต	ไบเบด
๓๕๘	๓๐	นระก	นรก
๓๖๔	๖	มหาวิทยาลัย	มหาวิทยาลัย
๓๖๘	๘	ปรากฏ	ปรากฏ

<u>หน้า</u>	<u>บรรทัด</u>	<u>คำผิด</u>	<u>คำถูก</u>
๓๗/๓	๖	๓	หนึ่ง
๓๗/๓	๗	๓	หนึ่ง
๓๗/๒	๔	จัดคุว้ด	จัดคุว้ด
๓๗/๓	๔	ศากยะมุนี	ศากยะมุนี
๓๗/๖	๓๒	มถ	มน
๓๗/๗	๓๕	พิศุจน์	พิศุจน์
๓๗/๘	๘	ผว ๆ	ผว ๆ
๓๗/๒	๖	พิศุจน์	พิศุจน์
๓๗/๕	๓๓	ประสูติ	ประสูต
๓๗/๗	๓๒, ๓๗	ปรากฏ	ปรากฏ
๓๗/๗	๕	ปรากฏ	ปรากฏ

๓๗/๓ ความว่า “พระเจ้าอัมมราบีแห่งบาบิโลน
 ทำประมวตกฎหมายเป็นครั้งแรก” ซึ่ง
 อยู่ในช่อง ‘อินเดีย’ ให้ยกมาไว้ที่ช่อง
 ‘ประเทศอื่น’

<u>หน้า</u>	<u>บรรทัด</u>	<u>คำผิด</u>	<u>คำถูก</u>
๓๘๔	๒	ในช่อง 'ประเทศ ^๕ อื่น' คำว่า 'พยายาม'	
		ให้แก่เป็น 'อพยพ'	

เล่ม ๓

<u>หน้า</u>	<u>บรรทัด</u>	<u>คำผิด</u>	<u>คำถูก</u>
๓๑	๓	ชุดน	ชุดน
๓๒	๓๐, ๓๒	พรรณา	พรรณา
๓๕	๖	อภย	อภย
๔๗	๕	ปรากฏ	ปรากฏ
๖๗	๔	โคตวิธ	โคตวิธ
๑๒๗	๕	ปรากฏ	ปรากฏ
๑๕๘	๑๗	๑๗๔๗	๑๗๔๒
๑๗๒	๑๕	ประกาศโนบาย	ประกาศโนบาย
๑๗๓	๒, ๗	ประกาศโนบาย	ประกาศโนบาย

<u>หน้า</u>	<u>บรรทัด</u>	<u>คำผิด</u>	<u>คำถูก</u>
๓๗๖	๓๐	เอ็กซดาซาเปด	เอ็กซดาซาเปด
๓๗๗	๒	เอ็กซดาซาเปด	เอ็กซดาซาเปด
๓๗๒	๒	อุดด่าหะกรรม	อุดด่าหกรรม
๓๗๒	๓๗	เฟรเดริก	เฟ็รเดริก และคำ ^๕ ทุกคำในเล่มนี้ ^๕ ให้ แก้ ^๕ อย่าง ^๕ ที่ ^๕ ว่า ^๕
๓๗๓	๓๔	โคมา	โคโม
๓๗๒	๓๓	จารีต	จารัต
๓๗๗	๓๕	การศักรา	การศักรา
๒๐๐	๓๑	บรรทก	บันทก
๒๐๗	๗	ไบดส์	ไบสัถ์
๒๑๖	๓๑	ธภาพการ	ธภาพการณ
๒๒๐	๓๓	ประสาธโนบาย	ประศาธโนบาย
๒๒๐	๓๓	ชน	ชน ^๕
๒๒๓	๔	คำสัน	คำสัน

<u>หน้า</u>	<u>บรรทัด</u>	<u>คำผิด</u>	<u>คำถูก</u>
๒๒๓	๑๒	ปรานี่	ปรานี่
๒๒๔	๑๓	ลำบาก	ลำบาก
๒๒๕	๕	ปรากฏ	ปรากฏ
๒๒๕	๗	ขมา	ขมา
๒๕๑	๘	วิระสตร์	วิระสตร์
๒๕๖	๖	กบฏ	กบฏ
๒๕๙	๗-๘	“ก็เขาย้อยในพวกอาร์มานญิกส์ที่ ๖ นั้น” ความตอชนนเกินให้ต้อออกเสีย	
๒๖๓	๕	วิระสตร์	วิระสตร์
๒๗๒	๑๕	เพทท	เพ็ดท
๒๗๒	๑๕	วิระสตร์	วิระสตร์
๒๗๕	๖	วิระสตร์	วิระสตร์
๒๗๕	๑๔	เพทท	เพ็ดท
๒๙๐	๑๒	ปรากฏ	ปรากฏ
๒๙๗	๓	ประวัติการณ์	ประวัติกาล

<u>หน้า</u>	<u>บรรทัด</u>	<u>คำผิด</u>	<u>คำถูก</u>
๒๘๘	๕	ด้ามเตเทเมา	ด้ามะเตเทเมา
๓๐๑	๔	ปรากฏ	ปรากฏ
๓๐๓	๑๔	ฉันดาร์	ฉันดาน
๓๐๔	๑๓	ฉันดาร์	ฉันดาน
๓๐๖	๑๓	แผ่นคน	แผ่นดิน
๓๐๘	๑๐	ชีวิต	ชีวิต
๓๑๖	๖	อิศสระ	อิศสระ
๓๑๘	๑๕	อิศสระภาพ	อิศสระภาพ
๓๓๕	๘	ประศาสตร์โนบาย	ประศาสตร์โนบาย
๓๓๘	๑๓	ผสม	ผสม
๓๔๓	๑๗	ผสม	ผสม
๓๔๒	๘	ประวัติการณ์	ประวัติการ
๓๔๒	๑๘	เติม	เติม
๓๔๕	๒	โฮ้งโง	โฮ้งโง
๓๔๘	๑๖	ศุณย์	ศุณย์

<u>หน้า</u>	<u>บรรทัด</u>	<u>คำผิด</u>	<u>คำถูก</u>
๓๕๐	๖	ปัตยุบัน	ปรัตยุบัน

เล่ม ๔

<u>หน้า</u>	<u>บรรทัด</u>	<u>คำผิด</u>	<u>คำถูก</u>
ก	๕	นอยุ่	นอยุ่
๗	๓๔, ๓๖	พรรณา	พรรณา
๘	๔	พรรณา	พรรณา
๓๐	๓๔	๒๐ ๒๒ ๓	๒๐ ๒๒ ๓
๓๕	๓๗	พระราชดำณ	พระราชดำณ
๒๕	๓	พรานชิด โกบิซาร์โร	พรานชิดโกบิซาร์โร
๒๗	๓๔	พฤตติการณ	พฤตติการณ
๔๒	๓๔	ปัตยุบัน	ปรัตยุบัน
๔๗	๓	เพร็ดินันต์	เพอร์ดินานต์
๕๕	๘	แตะม	แตะม

<u>หน้า</u>	<u>บรรทัด</u>	<u>คำผิด</u>	<u>คำถูก</u>
๕๖	๒	จง	จึง
๘๔	๓๓	บถ	บน
๘๓	๒	ถัทธิ	ถัทธิ
๘๓	๓	ชน	ชน
๘๘	๓๓	จง	จึง
๑๐๐	๓๓	อิสัธรภาพ	อิสัธรภาพ
๑๑๐	๓๐	ชน	ชน
๑๑๒	๓๓	๑๐๘๘	๒๐๘๘
๑๑๓	๔	วิบุรุษ	วิบุรุษ
๑๑๓	๘	โปรเคตต์แตนต์	โปรเคตต์แตนต์
๑๑๖	๓๘	เพ็ททุต	เพ็ททุต
๑๑๗	๕	ราช	ราชย์
๑๑๗	๓๓	โปรเคตต์แตนต์	โปรเคตต์แตนต์
๑๑๘	๓๐, ๓๓, ๓๖	อิสัธรภาพ	อิสัธรภาพ
๑๒๐	๓๓, ๓๕	อิสัธรภาพ	อิสัธรภาพ

<u>หน้า</u>	<u>บรรทัด</u>	<u>คำผิด</u>	<u>คำถูก</u>
๑๒๑	๖	ประจำ	ประเทศต่ำ
๑๒๓	๕	วังควาญ	วังควาน
๑๒๗	๓	อภิเศก	อภิเชก
๑๒๘	๔	เขตเว็ดที่ ๓	เขตเว็ดที่ ๖
๑๓๐	๖	อภิเศก	อภิเชก
๑๓๐	๑๔	๑๑๔๖	๒๑๔๖
๑๓๒	๑๑	ปรากฏ	ปรากฏ
๑๓๒	๑	คารอติ	โปรเตสแตนต์
๑๓๓	๔	อภิเศก	อภิเชก
๑๓๖	๔	ประสาธโนบาย	ประศาธโนบาย
๑๔๐	๑๑	ประสาธโนบาย	ประศาธโนบาย
๑๔๑	๑๔	ชีวิต	ชีวิต
๑๔๒	๑๖	ผดุง	ผดุง
๑๔๓	๖	ราช	ราชย์
๑๔๔	๑๓	ประสาธโนบาย	ประศาธโนบาย

<u>หน้า</u>	<u>บรรทัด</u>	<u>คำผิด</u>	<u>คำถูก</u>
๑๔๕	๓	ผอน	ผ่อน
๑๔๖	๒	อภิเศก	อภิเชก
๑๔๗	๓	บัคยุบัน	ปรักยุบัน
๑๔๘	๑๓	อภิเศก	อภิเชก
๑๔๘	๓๗	ปราณ	ปราน
๑๕๐	๓๐	รัฐภา	รัฐธภา
๑๕๑	๓	ประหัญ	ประหัต
๑๕๓	๗	รปน	รป ^ห น
๑๕๓	๗	ปรากฏ	ปรากฏ
๑๕๓	๒	กบฏ	กบฏ
๑๕๖	๘	พด ^ก ท	พดเมือง ^ก ท
๑๕๖	๑๒,๑๖	เพ็ชร ^ว สมา	เพ็ชฌ ^ว สมา
๑๖๓	๓๐	๓๐	๓๓
๑๖๔	๑๕	ทาช	ทาช
๑๖๕	๒	ทน	ท ^ห น

<u>หน้า</u>	<u>บรรทัด</u>	<u>คำผิด</u>	<u>คำถูก</u>
๑๗๐	๓, ๓๐	รัชทายาท	รัชชทายาท
๑๗๑	๔	อภิเศก	อภิเชก
๑๗๓	๓๐	ประศาสตร์โนบาย	ประกาศโนบาย
๑๗๔	๒	ประวัติการณ์	ประวัติการ
๑๗๕	๓	ศักดิ์	ศักดิ์
๑๗๘	๑๒	ผะเอิญ	เผอิญ
๑๘๓	๕	ปราณ	ปราน
๑๘๒	๓๓	ปราณ	ปราน
๑๘๔	๓, ๗	ตั้งหาญ	ตั้งหาร
๑๘๖	๑๒	โอกาส	โอกาธ
๑๘๗	๖	ตดวก	ตดวก
๑๘๘	๑๕	ตเบญ	ตเบญ
๑๘๙	๓๘	ครง	คั้ง
๑๙๓	๑๕	ตพาน	ตพาน
๑๙๓	๕	อั้งรท ๒	อั้งรท ๔

<u>หน้า</u>	<u>บรรทัด</u>	<u>คำผิด</u>	<u>คำถูก</u>
๑๕๗	๗	ไม่ความ	ไม่มีค่าความ
๑๕๓	๕	สารพัด	สารพัตร
๑๕๓	๑๓	วาสนา	วาสนา
๑๕๘	๔,๘	เพ็ททุ	เพ็ดทุ
๑๕๘	๑๗	คอนซัน	คอนซัน
๒๐๓	๑๗	๑๖๒๗	๒๑๖๗
๒๓๐	๑๓	รัดมี	รัคมี
๒๓๖	๑๓	ประพาศ	ประพาธ
๒๓๘	๕	ที่ ๑๕	ที่ ๑๔
๒๓๘	๑๓	๑๐๑๒	๒๑๖๒
๒๒๒	๓,๖	เพ็ททุ	เพ็ดทุ
๒๒๒	๑๘	๑๖๘๓	๒๒๒๖
๒๒๓	๕,๑๓	อภิเศก	อภิเชก
๒๓๒	๑๐	อภิเศก	อภิเชก
๒๓๖	๑๘	เชกต์	เช็กต์

<u>หน้า</u>	<u>บรรทัด</u>	<u>คำผิด</u>	<u>คำถูก</u>
๒๓๗	๓๓	ปัตยุบัน	ปรัตยุบัน
๒๔๓	๒	ประศาสตร์โนบาย	ประกาศโนบาย
๒๕๖	๓๐	เชษฐา	เชษฐา
๒๕๘	๓๕	๒๗๐๐	๒๒๐๐
๒๖๐	๓๗	การทะเลาะ	การทะเลาะ
๒๗๘	๔,๗	ประศาสตร์โนบาย	ประกาศโนบาย
๒๗๐	๘	ประศาสตร์โนบาย	ประกาศโนบาย
๒๗๓	๕	คัดโครง	คัดค้านโครง
๒๗๔	๔,๓๔	จิตเต็มพิศด	จิตเต็มพิศด
๒๗๔	๓๒	ประศาสตร์โนบาย	ประกาศโนบาย
๒๗๕	๘	จิตเต็มพิศด	จิตเต็มพิศด
๒๗๖	๕	พรรณา	พรรณา
๒๗๗	๒	รัศมี	รัศมี
๒๗๘	๘	ประสูตร์	ประสูติ
๒๘๒	๓๘	ประวิคการณ	ประวิคการณ

หน้า	บรรทัด	คำผิด	คำถูก
๒๘๖	๑๒	เหมือนอย่าง	โดยไม่มีเหตุผลสมควร
พระเจ้าแผ่นดินอื่นๆ			

๓๐๕	๗	รัชทายาท	รัชทายาท
๓๐๖	๓๗	รัชทายาท	รัชทายาท
๓๐๗	๑๒	รัชทายาท	รัชทายาท
๓๐๘	๑๗	เชษฐา	เชษฐา
๓๐๘	๔	กำเนิด	กำเนิดเป็น
๓๐๘	๗	อภิเศก	อภิเชก
๓๑๑	๗	กำเนิด	กำเนิด
๓๑๒	๑๔	บรรดา	บันดา
๓๑๘	๖	ประกาศนโยบาย	ประกาศนโยบาย
๓๑๘	๑๑	อภิเศก	อภิเชก
๓๒๐	๕	ประกาศนโยบาย	ประกาศนโยบาย
๓๒๐	๗	อัยกา	อัยยกา
๓๒๒	๑๐	ขารกานัต	ขารกานัต

<u>หน้า</u>	<u>บรรทัด</u>	<u>คำผิด</u>	<u>คำถูก</u>
๓๒๓	๑๐	ตุจจริต	ตุจจริต
๓๒๓	๑๖	รชยา	รชยา
๓๒๗	๑๕	มรัฐ	มรัฐ
๓๓๒	๑๖	ผด	ผด
๓๓๓	๑๔	ประหนง	ประหนึ่ง

เล่ม ๕

๘	๘	เบน	เบน
๑๗	๒	ศคกรรช	ศคกรรช
๒๘	๑๓	ผเชิญ	ผเชิญ
๒๘	๑๖	ศักษา	ศักษา
๓๑	๔	ชน	ชน
๓๒	๑๕	ชน	ชน
๓๕	๑๖	ชน	ชน

<u>หน้า</u>	<u>บรรทัด</u>	<u>คำผิด</u>	<u>คำถูก</u>
๓๘	๔	ปรานี่	ปรานี่
๔๒	๘	สระบู	สระบู
๔๒	๓๒	ตำรวจ	ตำรวจ
๕๓	๓๓	ตฤชาเนย	ตฤชาเนย
๖๘	๓๖	ประศาสตร์โนบาย	ประศาสตร์โนบาย
๘๓	๓๘	เดิม	เดิม
๘๔	๓๔	วิธีการ	วิธีการ
๘๕	๓๗	ปรานี่	ปรานี่
๘๖	๗	ปรานี่	ปรานี่
๘๔	๓๕	ประศาสตร์โนบาย	ประศาสตร์โนบาย
๓๐๗	๒	คิด	คิด
๓๐๘	๓๓	มีคน	คำน้เกินให้เขาออกเดี่ยว
๓๑๒	๒	ปรานี่	ปรานี่
๓๓๗	๓๘	บัดยุคบัน	บัดยุคบัน
๓๒๓	๗	เพชฌฆาต	เพชฌฆาต

<u>หน้า</u>	<u>บรรทัด</u>	<u>คำผิด</u>	<u>คำถูก</u>
๑๒๘	๕	พินาศ	พินาศ
๑๓๓	๘	ตเรกตัว	ติเรกตัว
๑๓๓	๓๕	หนง	หนึ่ง
๑๓๓	๓๓	นก	นัก
๑๔๑	๓๓	อาฆาฏ	อาฆาต
๑๖๘	๓๒	พินาศ	พินาศ
๑๗๘	๓๖	ตอนน	ตอนน ^๕
๑๗๘	๓๖	กว่าน	กว่าน ^๕
๑๘๐	๖	ทน	ท ^๕ ทน
๑๘๔	๓๔	โครงการณ	โครงการ
๑๘๖	๓๕	พินาศ	พินาศ
๑๘๖	๓๔	เงิน	เงิน
๒๐๘	๓๐	ตำรวจพัค	ตำรวจพัค
๒๑๒	๓๕	บักยุบัน	ปรักยุบัน
๒๑๓	๓๖	เปตอง	เปตอง ^๕

<u>หน้า</u>	<u>บรรทัด</u>	<u>คำผิด</u>	<u>คำถูก</u>
๒๒๔	๑๗	ที่ ๓ นเอง	ที่ ๓ นเอง
๒๓๔	๑๒	หญิง	หญิง
๒๔๖	๘	ผิด	ผิด
๒๔๖	๑๒	ตง	ตง
๒๖๓	๔	พชน	พช
๒๖๘	๗	เหตอ	เหตอ
๒๗๔	๔	พยายามจะให้	พยายามที่จะให้
๒๗๖	๘	ตทชวิราชย์	ตทชวิราชย์
๒๗๘	๕	ทง	ทง
๒๘๒	๖	๒๘๐๘	๒๓๐๘
๓๐๐	๖	๒๔๘๓	๒๓๘๓
๓๐๑	๘	ชระภาพ	ชระภาพ
๓๐๒	๒	ถึง	ถึง
๓๐๒	๑๖	ประดาดโนบาย	ประกาศโนบาย
๓๐๗	๑๐	วินิจฉัย	วินิจฉัย

<u>หน้า</u>	<u>บรรทัด</u>	<u>คำผิด</u>	<u>คำถูก</u>
๓๑๘	๘	เห่นอ	เห่นอ
๓๓๐	๓	ประดาดโนบาย	ประดาดโนบาย
๓๓๔	๘	ฉะน	ฉะน
๓๓๘	๓	ครวง	ครวง
๓๔๔	๒	ประดาดโนบาย	ประดาดโนบาย
๓๔๗	๒	ไต่	ไต่
๓๔๘	๗	พชน	พชน
๓๔๘	๑๐	คตค่อ	คตค่อ
๓๔๘	๓	เนอ	เนอ

เล่ม ๖

<u>หน้า</u>	<u>บรรทัด</u>	<u>คำผิด</u>	<u>คำถูก</u>
๘	๓	ประดาดโนบาย ฉะบุรุษ	ประดาดโนบาย ฉะบุรุษ

<u>หน้า</u>	<u>บรรทัด</u>	<u>คำผิด</u>	<u>คำถูก</u>
๓๘	๓	ประศาสตร์โนบาย	ประศาสตร์โนบาย
,,	๓๐	ปัดยุบัน	ปัดยุบัน
๓๘	๗	ขึ้น ๔	ขึ้น ๓
๒๖	๖	จักรกษัตริย์	จักรกษัตริย์
,,	๓๒	จักรกษัตริย์	จักรกษัตริย์
๒๘	๒	ตะวันตก	ตะวันตก
๓๓	๖	๖๐๐	๘๗๐
,,	๓๖	๕๐๐	๓๓๐
๓๕	๓๔	๓๖๐๐	๓๕๘๐
๓๖	๕	อยู่	อยู่
๓๘	๓	เต็ม	เต็ม
๔๓	๓๔	ผิด	ผิด
๕๓	๓๒	๓๘๒๓	๓๘๒๐
๖๓	๓๖	ประศาสตร์โนบาย	ประศาสตร์โนบาย
๖๘	๓๓	แก้วตณัตร์	แก้วตณัตร์

<u>หน้า</u>	<u>บรรทัด</u>	<u>คำผิด</u>	<u>คำถูก</u>
๗๐	๒	อุตธ่าหกรรม	อุตธ่าหกรรม
๗๑	๓	พยาน	พยาน
๗๒	๗	วรรณยุค	วรรณยุคต์
๗๓	๓๐	พัญชนะ	พัญชนะ
๗๓	๓๗	พัญชนะ	พัญชนะ
๗๔	๓	ผู้เทศ	ผู้เทศก์
๗๕	๓๗	หนังสือ	หนังสือ
๗๗	๕	ประกาศโนบาย	ประกาศโนบาย
๘๐	๓๐	ประกาศโนบาย	ประกาศโนบาย
๘๖	๓๗	(พนัศนิคม)	(พนัสนิคม)
๙๐๓	๓	ประกาศโนบาย	ประกาศโนบาย
๙๐๒	๘	ประกาศโนบาย	ประกาศโนบาย
๗๗	๓๗	ประกาศโนบาย	ประกาศโนบาย
๙๐๕	๕	ชันษา	ชันษา
๗๗	๕	๕๕	๕๖

<u>หน้า</u>	<u>บรรทัด</u>	<u>คำผิด</u>	<u>คำถูก</u>
๓๓๐	๕	ประสงค์โนบาย	ประสงค์โนบาย
๓๓๒	๓๐	ชันษา	ชันษา
๓๓๗	๕	ชติยะมานะ	ชติคิยะมานะ
,,	๖	พระไชยราชาธิราช	พระไชยราชาธิราช
๓๓๘	๓๔	วีระสัตว์	วีระสัตว์
๓๔๖	๗	น่าน	เชียงราย
๓๔๗	๓๓	รัฐประศาสน์ศาสตร์	รัฐประศาสน์ศาสตร์
๓๕๓	๓๖	โต	ได้
๓๕๔	๓	สุพรรณภูมิ	สุพรรณภูมิ
๓๕๖	๓	สุพรรณภูมิ	สุพรรณภูมิ
,,	๘	พระไชยราชาธิราช	พระไชยราชาธิราช
๓๕๗	๓	สุพรรณภู	สุพรรณภูมิ
๓๖๐	๓	สุพรรณภูมิ	สุพรรณภูมิ
๓๖๒	๖	วิสุทธิกษัตริย์	วิสุทธิกษัตริย์
๓๖๔	๓๔	วีระกษัตริย์	วีระกษัตริย์

<u>หน้า</u>	<u>บรรทัด</u>	<u>คำผิด</u>	<u>คำถูก</u>
๓๖๕	๓๒	ประสาธโนบาย	ประศาธโนบาย
๓๖๗	๘	ประสาธโนบาย	ประศาธโนบาย
๓๖๘	๓๖	ประสาธโนบาย	ประศาธโนบาย
๓๗๔	๔	พระมหินทราธิราช	สมเด็จพระมหินทรา ธิราช
๓๗๕	๓	ตำรวจพัท	ตำรวจพัท
๓๗๘	๒	ตะบาย	ตะบาย
๓๘๓	๘	ตัว	เชื้อ
๓๘๒	๓	วิระดัต	วิระดัต
สมเด็จพระมหาจักรพรรดิ			ทุกแห่งให้แก่เป็น
สมเด็จพระมหาจักรพรรดิ			
๓๘๗	๕	ตำโนครว	ตำโนครว
พระราชดำรัส ให้แก่เป็น พระราชดำรัส			
ทุกแห่ง			
๒๐๐	๘	อ	อยู่

<u>หน้า</u>	<u>บรรทัด</u>	<u>คำผิด</u>	<u>คำถูก</u>
๒๐๗	๓๐	อประยศ	อภัยศ
๒๔๓	๘	อ	อยู่

ประดาสนโนบาย ให้แก่เป็น ประดาสนโนบาย
ทุกแห่ง

๒๔๔	๔	๒๓๔๗	๒๓๓๓
๒๕๓	๗	อระบรูษ	อระบรูษ
๖	๘	อระตศร	อระตศร
๒๖๗	๓๕	อกรรม	อกรรมมา
๒๗๖	๖	อระมา	อระมา
๒๘๓	๘	อระมา	อระมา
๓๓๓	๖	แม่นายกอง	แม่ทัพนายกอง
๓๒๓	๓๕	อระบรูษ	อระบรูษ
๓๒๓	๕	แ	แต่
๓๔๗	๕	ราพ	ราพณ์
๖	๓๐	ประดาศ	ประดาต

<u>หน้า</u>	<u>บรรทัด</u>	<u>คำผิด</u>	<u>คำถูก</u>
๓๔๗	๑๓	ศักรรเขศ	ศักรรเขศ
„	„	ไอยสุริย	ไอยสุริย
„	„	ศักร	ศักร
„	๓๓	ศักร	ศักร
๓๔๘	๓๒	อ	อ
๓๕๐	๓๖	อนุตสาวรีย์	อนุตสาวรีย์
๓๖๐	๗	เพ็ชฌฆาต	เพ็ชฌฆาต
๓๗๒	๓	ในช่อง ‘เป็นเวตา.....ปี’ ‘๑๘’ ถึง	ให้ได้
๓๗๒	๖	๑๘๒๓	๑๘๒๐
๓๗๒	๖	ในช่อง ‘เป็นเวตา.....ปี.....’ ‘๑๑’ ถึง	ให้ได้
๓๗๔	๘	๑๖	๒๔
	ของที่ ๓		
๓๗๖	๑๒	ถูก	ถูก

<u>หน้า</u>	<u>บรรทัด</u>	<u>คำผิด</u>	<u>คำถูก</u>
๓๗๗	๓	สมเด็จพระชัยราชาธิราช	สมเด็จพระไชยราชา ธิราช

เล่ม ๗

<u>หน้า</u>	<u>บรรทัด</u>	<u>คำผิด</u>	<u>คำถูก</u>
๓๓	๔	อยู่	อยู่
๒๗	๓.๓	พระบรมโกศ	พระบรมโกษฐ
๕๔	เลขบอกหน้าหนังสือหายไปให้ใส่เลข	๕๔	
๘๒	๓.๕	ความผิด	ความคิด
๘๕	๓.๓	องค์	องค์
๓๓๒	๒	ตำรวจเพชฌๅที่ ๘	ตำรวจเพชฌๅที่ ๗
๓๔๗	๓.๒	อยู่	อยู่
๒๔๓	๓.๔	อีก	อีก
๒๗๓	๔	ของเขียงต้อ	ของเขียงต้อ

<u>หน้า</u>	<u>บรรทัด</u>	<u>คำผิด</u>	<u>คำถูก</u>
๓๒๖	๔	สายโซ่ ูกพัน	สายโซ่ผูกพัน
๓๔๕	๓	พรรณา	พรรณา
๓๔๗	๓	ไปด้วย	ไปด้วย
๓๔๘	๖	แก้ว	แก้ว
๓๖๐	๘	พรรณา	พรรณา

<u>หน้า</u>	<u>บรรทัด</u>	<u>คำผิด</u>	<u>คำถูก</u>
๓๓	๓๒	โครงการณ์	โครงการ
๓๒	๓๔	มารยาตร์	มารยาท
๓๗	๓๓	กำเหนิด	กำเนิด
๔	๓๔	อารยธรรม	อารยธรรม
๕๓	๓๓	อารยธรรม	อารยธรรม
๕๕	๗	อารยธรรม	อารยธรรม

<u>หน้า</u>	<u>บรรทัด</u>	<u>คำผิด</u>	<u>คำถูก</u>
๕๘	๔	กิตเศศ	กิตเศศ
๖๕	๙๐	ว	ว
๖๕	๗	ปัตยุบัน	ปรตยุบัน
๗๒	๓๕	อารยธรรม	อารยธรรม
๗๓	๓๖	จิระบุรุษ	จิระบุรุษ
๘๓	๖	ประวัติการณ์	ประวัติการณ
๙๙	๓๖	ประสูติ	ประสูต
๙๙	๓๗	ประสูติ	ประสูต
๑๒๒	๓๔	อุตสาหกรรม	อุตสาหกรรม
๑๓๔	๔	แพศย์	แพศย์
๙๙	๓๓	แพศย์	แพศย์
๑๔๒	๔	บันเทา	บรรเทา
๑๔๗	๓๐	อารยธรรม	อารยธรรม
๙๙	๓๑	อารยธรรม	อารยธรรม
๙๙	๓๓	อารยธรรม	อารยธรรม

<u>หน้า</u>	<u>บรรทัด</u>	<u>คำผิด</u>	<u>คำถูก</u>
๑๕๗	๑๔	ฮม	ฮม
๑๕๘	๒	ข	ผู้
๑๖	๑๗	กได้	กได้
๑๖๔	๒	จาระบุรุษ	จารบุรุษ
๑๖๖	๑๔	จักรพรรดิ	จักรพรรดิ
๑๗๕	๑๖	พระราชเสาวนีย์	พระราชเสาวนีย์
๒๐๗	๑๔	ด้านหัวแฉ่นกิโอ- เมตร	ด้านหัวแฉ่นคาราง- กิโอเมตร
๒๓๗	๖	อิสสระภาพ	อิสสระภาพ
๒๔๗	๖	วัระศตริ	วัระศตริ
๑๖		ประวัคการณ	ประวัคการณ
๒๕๑	๕	กองทพ	กองทัพ
๒๕๓	๘	พระหัตถ์	พระหัตถ์
๒๗๕	๓	ธฐาปนา	ธฐาปนา
๑๖	๓๐	อารยธรรม	อารยธรรม

<u>หน้า</u>	<u>บรรทัด</u>	<u>คำผิด</u>	<u>คำถูก</u>
๒๗๒	๓	ศตวรรษ	ศตวรรษ
๖๖	๓๔	ประวัติการณ์	ประวัติการ
๖๖	๓๗	ปรานี	ปรานี
๒๗๗	๓	พระราชเดาณ	พระราชเดาณีย์
๖๖	๖	ปัตยุบัน	ปรักยุบัน
๖๖	.	ประวัติการณ์	ประวัติการ
๖๖	๓๓	เมือง	เมือง
๒๗๗	๓๒	ตฐาปนา	ตถาปนา
๖๖	๓๕	ตฐาปนา	ตถาปนา
๓๐๒	๒	ตฐาปนา	ตถาปนา
๓๓๖	๓๗	ราชครักษ์	ราชองครักษ์
๓๒๕	๓๔	ปัตยุบัน	ปรักยุบัน
๓๒๗	๕	ปัตยุบัน	ปรักยุบัน
๓๗๗	๒	ประดิษฐ์พระองค์	ประดิษฐ์ของพระ องค์

เล่ม ๕

<u>หน้า</u>	<u>บรรทัด</u>	<u>คำผิด</u>	<u>คำถูก</u>
๑๒	๑๒	สบาย	สบาย
๑๓	๒	ชาวเจ้า	ข้าพเจ้า
๓๐	๓๐	เคตง	เคตง
๓๓	๔	ศากยวงศ์	ศากยวงศ์
๓๓	๖	กบิลพัสดุ์	กบิลพัสดุ์
		คำว่า 'หงส์าวดี' ให้แก้เป็น 'หงส์าวดี' ทุกแห่ง	
๔๗	๒	อยู่	อยู่
๕๒	๑๕	คำสั้น	คำสั้น
๕๘	๓๐	๑๖๑๘	๑๖๒๘
๖๓	๗	ปรักกรมพาหุ	ปรักกรมพาหุ
๖๕	๓	ได้	ได้
๖๘	๒	คำสั้น	คำสั้น
๗๐	๒	อิหะฐุ	อิหะฐุ

<u>หน้า</u>	<u>บรรทัด</u>	<u>คำผิด</u>	<u>คำถูก</u>
๗๓	๖	ขรรมาศน์	ขรรมาศน์
๗๔	๔	ปราณ	ปราณ
๗๕	๓๖	จ๊วะบุรุษ	จ๊วะบุรุษ
๗๗ - ๘๓		คำว่า จิหะฐ ให้แก้เป็น จีหะฐ ทุกแห่ง	
๘๓	๖	จ๊วะบุรุษ	จ๊วะบุรุษ
๘๖	๓	มินยา	มินพยา
๘๖	๓	ใต้โพเมือง	ใต้เมือง
๘๘	๔	คำว่า ศาส์ ให้แก้เป็น ศาส์ ทุกแห่ง	
๑๑๗	๗	ศควรรษ	ศควรรษ
๑๑๘	๔	อก	อีก
๑๑๘	๑๐	คำว่า จ๊วะบุรุษ ให้แก้เป็น จ๊วะบุรุษ ทุกแห่ง	
๑๒๕	๑๖	ด้อ	ห่อ
๑๓๐	๘	ปราณ	ปราณ
๑๓๐	๑๗	บุเรนอง	บุเรนอง
๑๓๗	๑๒	จำดัก	รำดัก

<u>หน้า</u>	<u>บรรทัด</u>	<u>คำผิด</u>	<u>คำถูก</u>
๑๓๘	๗	ประศาสตร์โนบาย	ประศาสตร์โนบาย และให้แก้เป็นอย่างนี้ทุกแห่ง
๑๓๙	๗	ศตวรรษ	ศตวรรษ
๑๓๙	๔	อก	อึก
๑๓๙	๑๐	คำว่า จักรบุรุษ ให้แก้เป็น จักรบุรุษ ทุกแห่ง	
๑๔๕	๑๖	ดอ	หต
๑๓๐	๘	ปราณ	ปราน
๑๓๐	๑๗	บุเรนอง	บุเรงนอง
๑๓๗	๑๒	ดำดึก	รำดึก
๑๓๘	๗	คำว่า ประศาสตร์โนบาย ให้แก้เป็น ประศาสตร์โนบาย ทุกแห่ง	
๑๓๘	๗	ปราณ	ปราน
๑๔๑	๗	ประวัติการณ์	ประวัติการ และให้ แก้เป็นอย่างนี้ทุกแห่ง
๑๕๒	๑๔	ตำบาศ	ตำบาน

<u>หน้า</u>	<u>บรรทัด</u>	<u>คำผิด</u>	<u>คำถูก</u>
๑๕๓	๗	พัพ	ทัพ
๑๖๐	๖	ให้	ได้
๑๖๐	๑๓	เมื่อสร้าง	คำน้เกินให้เอาออกเสีย
๑๖๒	๕	อารยธรรม	ให้แก่เป็น อารยธรรม ทุกแห่ง
๑๖๗	๑๕	เพ็ดทุด	เพ็ดทุด
๑๗๒	๑๖	ในภาย	ภายใน
๑๗๓	๖, ๑๒	เชษฐา	เชษฐา
	๖	ได้	ไว้
๑๗๓	๕	ของพระนาง	ความน้เกินให้เอา ออกเสีย
๒๑๗	๑๓	ที่ ๖	ที่ ๗
๒๑๗	๑๓	ด้าบาด	ด้าบาน
๒๒๐	๑๗	ถึง	คำน้เกินให้เอาออกเสีย
๒๒๒	๓	ด้าระภาพ	ด้ารภาพ
๒๒๖	๑๖	มงกุฏ	มงกุฏ

<u>หน้า</u>	<u>บรรทัด</u>	<u>คำผิด</u>	<u>คำถูก</u>
๒๗๖	๕	วีระกษัตริย์	วีรกษัตริย์
๒๘๕	๘	วิฐาน	วิถถาร
๒๘๖	๒	บัดยบัน ให้แก้เป็น	ปรัดยบัน ทุกแห่ง
๓๐๓	๓๐	จักรพรรดิ	จักรพรรดิ
๓๐๔	๒	จักรพรรดิ	จักรพรรดิ
๓๐๘	๑๓	พระชนม์พระแก้ว	พระชนม์แก้ว
๓๐๘	๑๔	พระหิงส์าวะดี	พระเจ้าหิงส์าวดี
๓๑๐	๑๖	ตันติสุข	ตันตติสุข
๓๑๑	๗	มรกต	มรกต
๓๑๒	๓๓	ถ่มณะเพศ	ถ่มณเพศ
๓๔๕	๑๒	ทิ	ที่
๓๕๓	๓	สุวรรณภูมิ	สุวรรณภูมิ
๓๕๗	๖	เสวยราช	เสวยราชย์

เล่ม ๑๐

<u>หน้า</u>	<u>บรรทัด</u>	<u>คำผิด</u>	<u>คำถูก</u>
๗	๘	โครงการณ์	ให้แก่เป็น โครงการ ทุกแห่ง
๑๘	๘	อ _๒	อยู่ _๒
๑๘	๑๒	อารยธรรม	ให้แก่เป็น อารยธรรม ทุกแห่ง
๑๘	๑๓	ตำนานย่นาม	ตำนานย่นาม
๒๑	๑๒	๒๔.๑.๒	๒๔.๒.๑
๒๘	๑.๓	พืชผล	พืชผล
๒๕	๒, ๔	คำสอนคริสต์เดียน	คำสอนคริสต์
๒๘	๖	ประคำสโนบาย	ให้แก่เป็น ประคำสโนบาย ทุกแห่ง
๒๘	๗	ศัตร _๒	ศัตร _๒
๓๖	๖	บัดยบัน	ให้แก่เป็น บัรตยบัน ทุกแห่ง
๓๘	๑๒	ประวัติการณ	ให้แก่เป็น ประวัติการณ ทุกแห่ง
๓๘	๒	ท ๓	ที่ ๓

<u>หน้า</u>	<u>บรรทัด</u>	<u>คำผิด</u>	<u>คำถูก</u>
๔๒	๕	อุตสาหกรรม	อุตสาหกรรม
๔๓	๗	คัฏฐ	คัฏฐ
๔๔	๕	คัฏฐ ให้แก้เป็น	คัฏฐ ทุกแห่ง
๕๑	๓๓	วิธเชย	ปฐเชย
๕๓	๓๗	เหตอ	เหตอ
๖๒	๔	ได้ความว่า	ได้ว่า
๖๗	๕	ชน	ชน
๘๐	๓๕	สัมบุรณานา- สัททวิราช	สัมบุรณานาสัททวิ- ราช
๘๖	๒	สารพัตร	สารพัตร
๑๐๒	๕	สัมบุรณานา- สัททวิราช	สัมบุรณานาสัททวิ- ราช
๑๐๓	๑๐	โปรดปราน ให้แก้เป็น	โปรดปราน ทุกแห่ง
๑๐๖	๑๐	อนวัต	อนวัต
๑๑๑	๔	อุตสาหกรรม	อุตสาหกรรม

หน้า	บรรทัด	คำผิด	คำถูก
๑๓๔	๓	เวถาน	เวถาน ^๕
๑๒๔	๖	เพิ่มพม	เพิ่มพน
๑๒๔	๓๓	(Houofes Lords) (House of Lords)	
๑๒๗	๓	แยกจระ	จระแยก
๑๒๘	๗	ต้นคิสุข	ต้นคคิสุข
๑๓๐	๔	สมเด็จพระญาณาดิทธิราช	สมเด็จพระญาณาดิทธิราชย์
๑๓๒	๑๒	ดาบาด	ดาบาน
๑๓๕	๑๐	สมเด็จพระญาณาดิทธิราช	สมเด็จพระญาณาดิทธิราชย์
๑๖๘	๑๔	บางกั	บางทัก
๑๗๐	๑๓	ตวิตต์	ตวิตต์
๑๗๑	๘,๘	จาวัต	จาวัตร์
๑๘๐	๘	บันเทา	บรรเทา
๑๘๔	๗	ศควรรม	ศควรรม
๑๘๕	๑๒	พศก	พศก
๑๘๖	๓	ตั้งหาญ	ตั้งหา

<u>หน้า</u>	<u>บรรทัด</u>	<u>คำผิด</u>	<u>คำถูก</u>
๑๘๖	๑๗	พืชผล	พืชผล
๑๘๐	๑๒	แถว	แถว
๑๘๒	๘	“คองส์ติตูชียของหรีอธรรมนุญ” “คองส์ติตูชียของหรีอธรรมนุญ”	
๑๘๘	๑๑	สมบูรณาญาสิทธิราช สมบูรณาญาสิทธิ	
๒๐๓	๑๓	ประัญ	ประทัค
๒๓๕	๕	ทางใน	ในทาง
๒๓๖	๑๒	แถว	แถว
๒๓๘	๒	ผเอิญ	ผเอิญ
๒๕๐	๔	ล้ำคัญที่ใน	ล้ำคัญใน
๒๕๕	๖	โปรเจคต์แดนค์	โปรเจคต์แดนค์
๒๖๖	๔	เตอก	เตือก
๒๘๐	๖	สมบูรณาญาสิทธิราช สมบูรณาญาสิทธิราชย์	
๒๘๖	๘	รั้งเขี้ย	รั้งเขี้ย
๓๐๖	๑๕	ไต้ทั้งโดย	ไต้โดย

<u>หน้า</u>	<u>บรรทัด</u>	<u>คำผิด</u>	<u>คำถูก</u>
๓๑๖	๒	แถว	แถว
๓๑๖	๓	ตั้งแต่ม	ตั้งแต่ม
๓๑๖	๔	เวดาน	เวดา
๓๑๗	๒	อันเดินเบิกมากดงมา	อันเดินเบิกมา
๓๒๐	๓๖	ยุกโขบาย	ยุกโขบาย
๓๒๕	๓๗	ผัดดเวณ	ผัดดเวร
๓๓๕	๔	รากษช	รากษช
๓๓๗	๓๒	ดักกดาต	ดักกดาต
๓๕๒	๓๐	ประหนึ่ง	ประการหนึ่ง
๓๕๕	๓๔	เหต่าน	เหต่าน
๓๖๕	๖	ที่ขมนนมเต็มือน	ที่ขมนนมเต็มชชา
		หนึ่งเป็นอำนาจ	เต็มือนหนึ่งเป็น
		อนุวัต	อำนาจอนุวัต
๓๘๒	๔	บันเทา	บรรเทา
	๓๗	เกิด	เกิด

<u>หน้า</u>	<u>บรรทัด</u>	<u>คำผิด</u>	<u>คำถูก</u>
๓๘๓	๓๖	การจำหน่าย	การจำหน่ายหนังสือ
		จำหน่ายหนังสือ	
๓๘๗	๓๗	อ	อยู่

เล่ม ๑๑

๒๐

๓๐

ถ้าหวั่นแคว้นเนปาลที่ว่าเป็นศาสนานี้
ที่ทุกเป็นพระพุทธรักษา

ราคาขายปลีก

ประเภทที่ ๑	เล่มละ ๘.๐๐ บาท
ประเภทที่ ๒	เล่มละ ๗.๐๐ บาท
ประเภทที่ ๓	เล่มละ ๖.๐๐ บาท
ประเภทที่ ๔	เล่มละ ๕.๐๐ บาท

ถ้าท่านมีเหตุที่จะต่อว่าโรงพิมพ์
โดยหนังสือเรียงหน้าผิด
หรือขาดตกบกพร่องอย่างไร
ขอให้แจ้งหมายเลขของหนังสือเล่มนั้น

คือ _____

พิมพ์และเย็บปกที่

โรงพิมพ์วิริยานุภาพ
VIRIYANUBHAB PRESS

แยกจากถนนสีลม ตอนใกล้วัดแขก

จังหวัดพระนคร

วันที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๔๗๔

๑๕๑๕ จ. ณ. ช. ช. ถนนประมวถ

วาทาชาด เล่มดะ & นาท